

รายงานผลการประเมินการบังคับใช้
และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์และการบังคับใช้กฎหมาย ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายสำคัญที่มีบทบาทในการกำหนดกรอบนโยบาย มาตรการ และกลไกในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบและบูรณาการ โดยมุ่งหวังให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล การศึกษา การคุ้มครองสิทธิ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา อันจะนำไปสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและความพร้อมในการก้าวสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น และการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณค่า

การประเมินผลสัมฤทธิ์และการบังคับใช้ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสม ประสิทธิภาพ ของการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ตลอดจนพิจารณาข้อจำกัด อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน รวมถึงการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อสอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของประชาชนในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย ผ่านแบบฟอร์มการรับฟังความคิดเห็นอิเล็กทรอนิกส์ (google Forms) การจัดประชุมปฏิบัติการ ทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ การลงพื้นที่เก็บข้อมูล และผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงาน เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับประเทศ

ในการนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอขอบคุณทุกหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องทั้งวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สาธารณสุขจังหวัด และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอันทรงคุณค่า ซึ่งมีส่วนสำคัญในการทำให้รายงานฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการประเมินที่น่าเสนอในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและการพัฒนากฎหมายด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

การประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นไปเพื่อจุดมุ่งหมายที่ลึกซึ้งกว่าเพียงแค่การตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมาย แต่เป็นการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อให้แน่ใจว่ากฎหมายนั้นสร้างประโยชน์และบรรลุเป้าหมายที่แท้จริง หัวใจของการประเมินนี้คือการตอบคำถามสำคัญสองประการว่ากฎหมายมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ และกฎหมายนั้นมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาหรือไม่

การประเมินจะเริ่มต้นด้วยการพิจารณาถึงความจำเป็นและความสอดคล้องของกฎหมายกับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จากนั้นจะลงลึกไปถึงการตรวจสอบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการบังคับใช้ โดยพิจารณาว่ากลไกที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น คณะกรรมการนโยบายฯ หรือการประสานงานระหว่างหน่วยงาน สามารถทำงานได้จริงตามเจตนารมณ์ที่วางไว้หรือไม่

ผลลัพธ์จากการประเมินนี้ไม่ได้มีไว้เพื่อตัดสินว่ากฎหมาย "ดี" หรือ "ไม่ดี" แต่เป็นการค้นหาปัญหาและข้อจำกัดในทางปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการเสนอแนะแนวทางแก้ไข ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย การพัฒนากลไกการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้ตรงจุดมากขึ้น

ดังนั้น การประเมินนี้จึงเปรียบเสมือนการตรวจสอบสุขภาพของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้มั่นใจว่ากฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อเด็กปฐมวัยจะสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการคุ้มครอง ส่งเสริม และวางรากฐานอันแข็งแกร่งให้กับอนาคตของเด็กไทยทุกคนได้อย่างยั่งยืน

สรุปผล

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายสำคัญที่วางกรอบการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย (๐-๖ ปี) ซึ่งเป็นช่วงก่อตัวของพัฒนาการด้านร่างกาย สมองและสังคมของมนุษย์ การประเมินครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ผลการบังคับใช้ในมิติการกำกับดูแล มาตรฐานบริการ บุคลากร ระบบข้อมูล การคุ้มครองและความปลอดภัย รวมถึงการเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบาง โดยอาศัยข้อมูลเวทียรับฟังระดับจังหวัด เอกสารแนวปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่

๑. บทนำและที่มา

ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญเชิงกลไกต่อการเจริญเติบโตของเด็ก การลงทุนเชิงปฐมวัยมีผลต่อต้นทุนทางสังคมและเศรษฐกิจระยะยาว พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงถูกตราเพื่อสร้างกรอบมาตรฐานในการคุ้มครองสิทธิ การจัดบริการ และการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประเมินนี้รวบรวมข้อมูลจากระบบกลางทางกฎหมาย เวทียรับฟังความคิดเห็นของจังหวัดหลายแห่ง (รวมทั้งสมุทรสาคร สุราษฎร์ธานี ระยอง เชียงใหม่ ศรีสะเกษ กาญจนบุรี นราธิวาส) และใช้กรอบวิเคราะห์เชิงระบบเพื่อเสนอข้อสังเกตเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

๒. วิธีการประเมิน

การประเมินใช้วิธีผสม (Mixed-methods) ประกอบด้วยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเคราะห์บันทึกการประชุม/สคริปต์เวทีระดับจังหวัด การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปฏิบัติงาน และการรวบรวมตัวอย่างปฏิบัติที่เป็นต้นแบบ เพื่อให้ได้ข้อเสนอที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

๓. ข้อค้นพบเชิงระบบ (ผลการบังคับใช้และผลสัมฤทธิ์)

๓.๑ การกำกับดูแลและการบริหารจัดการ

การจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัดเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ แต่รูปแบบการทำงานยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ หลายจังหวัดรายงานว่าการคณะกรรมการมีการประชุมเป็นระยะ แต่ขาดเลขานุการประจำและระบบติดตามมติ (decision tracker) ทำให้มติที่ได้จากการประชุมไม่ถูกแปลงเป็นแผนงานที่ผูกกับงบประมาณหรือผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน นอกจากนี้การมีองค์ประกอบในคณะกรรมการที่หลากหลายไม่ได้หมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากตัวแทนชุมชนบางครั้งเป็นเชิงสัญลักษณ์มากกว่าการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

๓.๒ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กและการประเมิน

มาตรฐานที่กำหนดช่วยยกระดับศูนย์ต้นแบบให้มีคุณภาพและความปลอดภัยที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม การกำหนดมาตรฐานจากหลายหน่วยงานทำให้เกิดการซ้ำซ้อนของการประเมิน ซึ่งเพิ่มภาระงานของครูและผู้บริหารสถานพัฒนา โดยเฉพาะศูนย์เล็กในชนบทที่ขาดทรัพยากรและบุคลากร นอกจากนี้มาตรฐานบางประการไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น ทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรม ทำให้การนำไปปฏิบัติจริงมีความยากลำบาก

๓.๓ บุคลากรและการพัฒนาวิชาชีพ

การพัฒนาครูผ่านการอบรมและโปรแกรม CPD ยังไม่เชื่อมโยงกับเส้นทางอาชีพหรือแรงจูงใจที่ชัดเจน ครูในพื้นที่ห่างไกลมีโอกาสเข้าถึงการอบรมเชิงปฏิบัติ น้อยกว่า การสนับสนุนผ่าน mentorship และ in-class coaching ยังมีน้อย ทำให้การเปลี่ยนผ่านความรู้สู่การปฏิบัติในห้องเรียนเกิดช้าหรือไม่ทั่วถึง

๓.๔ การเข้าถึงบริการและความเท่าเทียม

การเข้าถึงบริการยังไม่เท่าเทียมระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท โดยเฉพาะกลุ่มเด็กต่างด้าวและเด็กไร้สัญชาติที่ประสบปัญหาเชิงเอกสารและข้อจำกัดด้านสิทธิการบริการ ทำให้เกิดความเสียหายที่เด็กเปราะบางจะถูกกันออกจากบริการสำคัญ องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและภาษาในพื้นที่หลากหลายยังเป็นอุปสรรคต่อการให้บริการที่มีคุณภาพ

๓.๕ ระบบข้อมูลและการใช้ข้อมูล

ระบบสารสนเทศปฐมวัยในปัจจุบันกระจุกกระจาย ข้อมูลต้องกรอกซ้ำหลายระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข อปท.) โดยไม่มีการเชื่อมโยงและไม่มี Minimum Dataset ที่ทุกหน่วยงานยอมรับร่วมกัน ส่งผลให้การวางแผน การประเมิน และการติดตามผลขาดความต่อเนื่องและประสิทธิภาพ

๓.๖ การคุ้มครองและความปลอดภัย

ความปลอดภัยของอาคาร สภาพแวดล้อมและอุปกรณ์เป็นปัญหาในหลายศูนย์ โดยเฉพาะศูนย์ที่ใช้พื้นที่ชุมชนหรืออาคารภัยพิบัติ นอกจากนี้ระบบการรับเรื่องร้องเรียนและการเยียวยายังไม่เป็นระบบมาตรฐาน ทำให้ผู้ปกครองและชุมชนบางส่วนไม่มั่นใจในการนำเด็กเข้ารับบริการ

๔. ผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ

แม้ว่าจะมีอุปสรรคหลายประการ แต่พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็ให้ผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญหลายประการ ได้แก่

- การยกระดับปฐมวัยให้เป็นวาระระดับชาติและการบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด
- การเกิดศูนย์ต้นแบบและแนวปฏิบัติที่สามารถเป็นแบบอย่าง
- การเริ่มใช้เครื่องมือคัดกรองและประเมินพัฒนาการเด็กในหลายพื้นที่
- การตื่นตัวในการพัฒนาบุคลากรและการทดลองโมเดล CPD/mentorship ในบางจังหวัด

๕. กรณีศึกษาเชิงพื้นที่

จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระยอง และจังหวัดเชียงใหม่ ใช้เครือข่ายมหาวิทยาลัยในการพัฒนา CPD และ piloting เครื่องมือการประเมินเชิงสังเกต รวมถึงการออกแบบแบบฟอร์มส่งต่อระหว่างสถานพัฒนาเด็กกับโรงเรียนอนุบาล ซึ่งช่วยลดปัญหาเด็กหลุดระบบในอำเภอบางแห่ง จังหวัดศรีสะเกษ ทดลองใช้ช่องทางรับเรื่องร้องเรียนผ่าน QR code และจัดเวทีชุมชนเพื่อให้ข้อมูลกลับไปยังศูนย์ ทำให้การติดตามแก้ปัญหาเร็วขึ้นในระดับตำบล

จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดเชียงใหม่ สะท้อนปัญหาการเข้าถึงของเด็กไร้สัญชาติ มีการเสนอให้ทดลอง voucher หรือ targeted cash transfer เพื่อสนับสนุนการฝากครรภ์และการส่งต่อเด็กแรกเกิดในกลุ่มเปราะบาง

จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระยอง จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดนราธิวาส เขตชายแดนที่มีบริบทพหุภาษาและข้อจำกัดด้านความมั่นคงทางจังหวัดร้องขอการสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร และการทำงานแบบ outreach เพื่อให้บริการถึงครัวเรือนที่ห่างไกล

๖. ปัญหาที่พบ

อย่างไรก็ตามการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังมีข้อจำกัดสำคัญหลายด้าน ได้แก่ ความไม่ชัดเจนในคำนิยามและรอยต่อของเด็กอายุ ๖ ปี การตีความสิทธิของเด็กต่างด้าวและไร้สัญชาติ การซ้ำซ้อนของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็ก ภาระงานเอกสารของครู บุคลากรขาดแรงจูงใจ ระบบข้อมูลกระจัดกระจาย และระบบร้องเรียนที่ยังไม่ทันสมัย

๗. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในเวลาที่เหมาะสม ข้อเสนอแนะแบ่งเป็นการดำเนินการด่วน (๐ – ๑๒ เดือน), ระยะกลาง (๑ – ๓ ปี) และระยะยาว (๓ – ๕ ปี) ดังนี้

๗.๑ ส่วน (๐ - ๑๒ เดือน)

- ออก Transition Protocol และประกาศชัดเจนเรื่องสิทธิของเด็กต่างด้าว/ไร้สัญชาติ
- กำหนด Minimum Dataset เบื้องต้นและเริ่มทดลอง Data Officer ในพื้นที่นำร่อง
- จัดทำ Rapid Checklist ด้านความปลอดภัยและมาตรฐานที่ใช้งานได้จริง
- ตั้ง Help & Response Unit ระดับอำเภอพร้อมกำหนด SLA การตอบกลับ

๗.๒ ระยะกลาง (๑ - ๓ ปี)

- ปรับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กเป็นระบบสองระดับ (Minimum/Advanced) และรวมเกณฑ์การประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ

- พัฒนาและขยายระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมต่อ (interoperable) พร้อมกรอบ PDPA
- ขยายโปรแกรม Mentorship & Coaching และเชื่อม CPD กับเส้นทางอาชีพ
- เริ่มกองทุน Safe-First Grants สำหรับศูนย์เสี่ยง

๗.๓ ระยะยาว (๓ - ๕ ปี)

- สถาปนากรอบ M&E ระดับชาติและตัวชี้วัดผลลัพธ์ (impact) ที่ชัดเจน
- ขยาย pool funding และสถาบันการรับรองวิชาชีพสำหรับครูปฐมวัย
- ขยาย coverage ของระบบข้อมูลให้ครอบคลุมทุกศูนย์และเชื่อมต่อกับบริการ

สาธารณสุข

๘. บทสรุป

กฎหมายฉบับนี้ถูกตราขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่สุดของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย นั่นคือ ปัญหาพัฒนาการล่าช้าและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการดูแลที่มีคุณภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้หมดไปตามกาลเวลา แต่กลับมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นในบางมิติ การมีกฎหมายที่บูรณาการการทำงานของหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข (สุขภาพ), กระทรวงศึกษาธิการ (การศึกษา), และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สวัสดิการ) จึงยังคงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อแก้ปัญหารากฐานเหล่านี้อย่างเป็นระบบ

เพื่อให้กฎหมายบรรลุผลจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การสร้างระบบข้อมูลที่เชื่อมโยง มาตรฐานที่ยืดหยุ่นต่อบริบท การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และกลไกงบประมาณที่มั่นคง การเดินหน้าดังกล่าวจะทำให้การลงทุนในวัยปฐมวัยกลายเป็นการลงทุนเชิงยุทธศาสตร์ที่สร้างผลตอบแทนทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจในระยะยาว

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ ๑ ความเป็นมาและความสำคัญ	๑
ความเป็นมา	๑
ความสำคัญของปัญหา	๒
สรุป	๒
หลักการและแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	๒
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๔
บทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	๖
วัตถุประสงค์	๗
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๗
บทที่ ๒ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๙
ตอนที่ ๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๑๐
ตอนที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๑๓
ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๒๑
ตอนที่ ๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา	๒๘
ขั้นตอนที่ ๑	๒๘
ขั้นตอนที่ ๒	๒๙
ขั้นตอนที่ ๓	๓๑
ขั้นตอนที่ ๔	๓๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการดำเนินการ	๓๔
ผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.Law.go.th) และ	๓๕
ตามแบบฟอร์มการรับฟังความคิดเห็นอิเล็กทรอนิกส์ (google Forms)	
ผลจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นและการสัมภาษณ์	๗๓
บทที่ ๕ สรุปผล	๑๒๔
การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย	๑๒๔
ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย	๑๓๕
ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย	๑๓๙
ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	๑๔๐
สรุปการอภิปรายผล (Discussion)	๑๔๑
บรรณานุกรม	๑๔๓
ภาคผนวก	๑๔๕
คณะผู้จัดทำ	๑๗๘

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนผู้แสดงความคิดเห็นตามกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
ตารางที่ ๔.๒ ผลสรุปการรับฟังความคิดเห็นประเมินผล

หน้า

๓๕

๓๖

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ ๒.๑ นโยบายและการวางแผน	๒๒
ภาพที่ ๔.๑ จำนวนผู้แสดงความคิดเห็นตามกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	๓๕
ภาพที่ ๔.๒ ผลสรุปการรับฟังความคิดเห็นประเมินผล	๓๖
ภาพที่ ๔.๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๑ เด็กปฐมวัย)	๓๖
ภาพที่ ๔.๔ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๒ การพัฒนาเด็กปฐมวัย)	๓๗
ภาพที่ ๔.๕ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๓ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย)	๓๘
ภาพที่ ๔.๖ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๔ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)	๓๙
ภาพที่ ๔.๗ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๕ คณะกรรมการ)	๔๐
ภาพที่ ๔.๘ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๒	๔๒
ภาพที่ ๔.๙ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๓	๔๓
ภาพที่ ๔.๑๐ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๔	๔๕
ภาพที่ ๔.๑๑ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๕	๔๖
ภาพที่ ๔.๑๒ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๖	๔๗
ภาพที่ ๔.๑๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ)	๔๙
ภาพที่ ๔.๑๔ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๒ คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)	๕๐
ภาพที่ ๔.๑๖ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)	๕๑
ภาพที่ ๔.๑๗ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)	๕๒
ภาพที่ ๔.๑๘ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๕ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง)	๕๓

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๔.๑๙ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๖ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ)	๕๕
ภาพที่ ๔.๒๐ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๗ หลักเกณฑ์การประชุมคณะกรรมการ)	๕๖
ภาพที่ ๔.๒๑ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๘ อำนาจการแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ)	๕๗
ภาพที่ ๔.๒๒ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๙ อนุกรรมการการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย)	๕๘
ภาพที่ ๔.๒๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๑๐ สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ)	๖๐
ภาพที่ ๔.๒๔ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘ (๘.๑ อำนาจหน้าที่ในการเสนอแผน)	๖๑
ภาพที่ ๔.๒๕ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘. (๘.๒ คุณลักษณะของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย)	๖๒
ภาพที่ ๔.๒๖ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘ (๘.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย)	๖๓
ภาพที่ ๔.๒๗ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘ (๘.๔ การติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย)	๖๔
ภาพที่ ๔.๒๘ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๙	๖๕
ภาพที่ ๔.๒๙ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๐	๖๖
ภาพที่ ๔.๓๐ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๑	๖๘
ภาพที่ ๔.๓๑ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๒	๖๙
ภาพที่ ๔.๓๒ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๓	๗๐
ภาพที่ ๔.๓๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๔	๗๒

บทที่ ๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

รัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศที่กำหนดหลักการพื้นฐานในการบริหารราชการแผ่นดิน การใช้อำนาจอธิปไตย และการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หนึ่งในหลักการที่รัฐธรรมนูญไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ให้ความสำคัญคือ การบริหารราชการที่ดี (Good Governance) และการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยผ่านกระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย นโยบาย และการดำเนินการภาครัฐ เพื่อให้มั่นใจว่าการกระทำของรัฐเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนและสังคมโดยรวม

อย่างไรก็ตาม แม้รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะกำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ แต่ในทางปฏิบัติยังคงปรากฏปัญหาและข้อจำกัด ทั้งในด้านการออกแบบระบบ ตัวชี้วัด ความโปร่งใส และความเป็นอิสระของผู้ประเมิน ส่งผลให้การประเมินไม่สามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่แท้จริงและไม่ก่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนานโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติหลักการสำคัญหลายประการเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น

มาตรา ๗๖ กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีระบบบริหารราชการแผ่นดินที่ดี โดยต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส และประสิทธิภาพ เพื่อให้การทำงานของรัฐตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

มาตรา ๗๗ ระบุว่าก่อนการตรากฎหมายต้องมีการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อีกทั้งยังต้องมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังการบังคับใช้ เพื่อให้มั่นใจว่ากฎหมายดังกล่าวยังคงเหมาะสมกับสภาพการณ์และไม่ก่อให้เกิดภาระเกินความจำเป็นแก่ประชาชน

มาตรา ๑๖๔ และ มาตรา ๑๖๕ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นจะมีความหมายก็ต่อเมื่อมีการประเมินว่านโยบายดังกล่าวบรรลุผลตามที่ได้แถลงไว้หรือไม่

นอกจากรัฐธรรมนูญแล้ว ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้แผนพัฒนาประเทศสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาว

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่เน้นการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Performance-based budgeting) โดยต้องมีการติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณอย่างชัดเจน

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานรัฐ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและการตรวจสอบโดยสาธารณะ จากการกำหนดกฎหมายดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์ไม่ใช่เพียงกระบวนการทางเทคนิค แต่เป็น “กลไกตามรัฐธรรมนูญ” ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงการใช้อำนาจรัฐกับการคุ้มครองสิทธิและผลประโยชน์ของประชาชน

ความสำคัญของปัญหา

แม้จะมีกฎหมายรองรับการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างชัดเจน แต่ปัญหาที่พบคือการดำเนินการยังขาดความจริงจังและประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบในหลายมิติ ดังนี้

๑. การคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของประชาชน

การประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือที่ทำให้มั่นใจได้ว่ากฎหมายหรือนโยบายที่ตราขึ้นนั้นไม่สร้างภาระเกินจำเป็นและยังตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน หากการประเมินไม่มีความโปร่งใสหรือไม่ถูกดำเนินการจริงตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ประชาชนก็จะไม่ได้รับความเป็นธรรมและสิทธิประโยชน์ที่พึงมี

๒. หลักนิติธรรมและกลไกการตรวจสอบถ่วงดุล

การไม่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจัง เป็นการบ่อนทำลายหลักนิติธรรม (Rule of Law) เพราะกฎหมายและนโยบายจะไม่ถูกทบทวนว่ามีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ อีกทั้งยังทำให้ระบบตรวจสอบถ่วงดุลตามรัฐธรรมนูญไม่สามารถทำงานได้เต็มประสิทธิภาพ

๓. ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของงบประมาณแผ่นดิน

การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะไร้ความหมาย หากไม่มีการติดตามและประเมินผลที่แท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้การใช้ทรัพยากรของรัฐไม่มีประสิทธิภาพ และอาจก่อให้เกิดการสูญเสียบางส่วนโดยไม่จำเป็น

๔. ความน่าเชื่อถือของรัฐธรรมนูญและระบบการเมืองการปกครอง

หากประชาชนเห็นว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นเพียงกระบวนการเชิงพิธีกรรม ไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงเชิงนโยบายได้จริง ก็จะทำให้ความศรัทธาต่อรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตยลดลง ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่ไว้วางใจต่อสถาบันทางการเมืองโดยรวม

สรุป

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามหลักรัฐธรรมนูญถือเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความชอบธรรมในการใช้อำนาจรัฐ รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้กำหนดหลักเกณฑ์และกลไกไว้ชัดเจน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติทำให้การประเมินยังไม่สามารถบรรลุเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้เต็มที่

ดังนั้น การพัฒนากลไกการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยยกระดับการบริหารราชการให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และเป็นการเสริมสร้างความศรัทธาของประชาชนต่อรัฐธรรมนูญและระบอบประชาธิปไตยได้อย่างยั่งยืน

หลักการและแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อสร้างมาตรฐานในการตราและบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย โดยเน้นให้การตรากฎหมายเป็นไปด้วยความจำเป็น เหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงกำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอย่างเป็นระบบ เพื่อให้กฎหมายที่ตราขึ้นสามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง

สาระสำคัญประการหนึ่งของพระราชบัญญัตินี้คือ การวางหลักเกณฑ์และแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนและตรวจสอบว่า กฎหมายที่ตราขึ้นนั้น ยังมีความเหมาะสม สามารถบังคับใช้ได้จริง และไม่ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ประชาชนหรือภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมหรือไม่ โดยสามารถจำแนกออกเป็นสองมิติหลัก ได้แก่ หลักการ และแนวทางการประเมิน

๑. หลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑. หลักความจำเป็นและความเหมาะสม

กฎหมายทุกฉบับต้องถูกตรวจสอบว่า ยังมีความจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาปัญหาเชิงนโยบายที่กำหนดไว้หรือไม่ หากไม่จำเป็นหรือมีมาตรการอื่นที่เหมาะสมกว่า กฎหมายดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขหรือตราขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

๒. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การประเมินต้องพิจารณาว่า กฎหมายสามารถบังคับใช้ได้จริงและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ รวมทั้งต้องวิเคราะห์ถึงปัญหา อุปสรรค และช่องว่างที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติ

๓. หลักความคุ้มค่า

ต้องชั่งน้ำหนักระหว่างต้นทุนและทรัพยากรที่ใช้ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย เทียบกับประโยชน์ที่กฎหมายสร้างขึ้นว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมและคุ้มค่าหรือไม่

๔. หลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม

การประเมินผลสัมฤทธิ์มิใช่หน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือและสะท้อนสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

๕. หลักความสอดคล้องกับบริบทสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี

เนื่องจากกฎหมายที่ตราขึ้นอาจล้าสมัยหรือล้าหลังเมื่อเวลาผ่านไป การประเมินจึงต้องคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี เพื่อให้กฎหมายยังคงมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบันและอนาคต

๒. แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติฯ สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่

๑. การประเมินผลสัมฤทธิ์เบื้องต้น (Preliminary Evaluation)

เป็นการประเมินที่ดำเนินการภายในห้าปีแรกหลังจากกฎหมายมีผลใช้บังคับ เพื่อพิจารณาเบื้องต้นว่า กฎหมายดังกล่าวมีปัญหาในการบังคับใช้หรือไม่ ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ประชาชนหรือภาคธุรกิจหรือไม่ และยังคงบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินในขั้นตอนนี้จะเน้นการเก็บข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น และการสำรวจผลกระทบจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๒. การประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงลึก (In-depth Evaluation)

เป็นการประเมินที่ละเอียดและครอบคลุมกว่า โดยอาจดำเนินการเมื่อพบว่ากฎหมายมีปัญหาสำคัญหรือไม่สามารถบรรลุผลได้ตามที่ตั้งไว้ การประเมินเชิงลึกจะพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ เช่น ความสอดคล้องของกฎหมายกับนโยบายรัฐและกฎหมายอื่น ๆ ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจน

ความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ในการบังคับใช้ ผลการประเมินในระดับนี้อาจนำไปสู่ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายที่ไม่เหมาะสม

๓. กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

โดยสรุป กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติฯ สามารถเรียบเรียงเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตของการประเมิน
๒. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๓. วิเคราะห์ผลการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งด้านที่ประสบความสำเร็จและด้านที่ยังมีปัญหา
๔. ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของกฎหมายกับวัตถุประสงค์เดิมและบริบทปัจจุบัน
๕. จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย

สรุป

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้การตรากฎหมายของประเทศไทยมีมาตรฐานสูงขึ้น โดยไม่เพียงคำนึงถึงความจำเป็นและความเหมาะสมเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความสอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้กฎหมายที่มีผลบังคับใช้สามารถสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและสังคมโดยรวม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในระยะยาว งานวิจัยด้านพัฒนาการเด็กชี้ชัดว่าช่วงอายุระหว่างแรกเกิดถึงหกปีเป็น “ช่วงทอง” ของชีวิต ที่สมองและร่างกายเติบโตอย่างรวดเร็วที่สุด การลงทุนในช่วงเวลาดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสม แต่ยังลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเพิ่มโอกาสความสำเร็จในชีวิต

ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวและได้พยายามดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็กมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการทำงานด้านนี้กระจุกกระจายอยู่ในหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดเอกภาพและไม่สามารถสร้างมาตรฐานที่เป็นหนึ่งเดียวได้ จึงนำไปสู่การตรา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการกำหนดมาตรฐานและแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

ความเป็นมา

ก่อนหน้าการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้ ประเทศไทยประสบปัญหาหลายประการ ได้แก่

๑. การขาดเอกภาพด้านนโยบาย

นโยบายด้านเด็กปฐมวัยถูกกระจายไปยังหลายกระทรวง เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนและไม่สามารถบูรณาการนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ความเหลื่อมล้ำของคุณภาพบริการ

เด็กในเขตเมืองหรือครอบครัวที่มีฐานะมักเข้าถึงบริการคุณภาพสูงกว่าเด็กในชนบทหรือครอบครัวรายได้น้อย เกิดช่องว่างด้านโภชนาการ สุขภาพ และการเรียนรู้

๓. การขาดกฎหมายแม่บท

แม้จะมีนโยบายและแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับเด็กเล็ก แต่ก็ยังไม่มีกรอบกฎหมายที่ชัดเจนในการคุ้มครองสิทธิและกำหนดมาตรการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงตรา พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีสาระสำคัญ เช่น

มาตรา ๕ กำหนดให้เด็กปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีสิทธิได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

มาตรา ๖ กำหนดให้รัฐ ครอบครัว ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๙ จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นกลไกกลางกำหนดนโยบายและมาตรฐาน

มาตรา ๑๓-๑๔ ว่าด้วยมาตรฐานการจัดบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการกำหนดคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงาน

มาตรา ๒๕ ว่าด้วยสิทธิการเข้าถึงบริการและการสนับสนุนจากรัฐ

ความสำคัญของปัญหา

แม้กฎหมายฉบับนี้จะเป็นหมุดหมายสำคัญ แต่ในการปฏิบัติจริงยังเผชิญปัญหาและข้อท้าทายที่สำคัญ ดังนี้

๑. การบูรณาการนโยบายและกลไกกลาง

แม้กฎหมายจะจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (มาตรา ๙) แต่การประสานงานระหว่างหน่วยงานหลักยังไม่ราบรื่น ทำให้การกำหนดมาตรฐานและนโยบายร่วมกันไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติในพื้นที่

๒. ความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพบริการ

บริการพัฒนาเด็กปฐมวัยยังแตกต่างกันระหว่างเมืองกับชนบท ครอบครัวรายได้น้อยมักเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพต่ำกว่า ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมตั้งแต่เริ่มต้นชีวิต ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของมาตรา ๕ ที่ให้สิทธิเด็กทุกคนต้องได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียม

๓. ข้อจำกัดด้านบุคลากรและงบประมาณ

บุคลากรผู้ดูแลเด็ก ครู และพี่เลี้ยงยังไม่เพียงพอ และบางส่วนขาดการพัฒนาศักยภาพต่อเนื่อง แม้มาตรา ๑๔ จะกำหนดคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงาน แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน เพราะข้อจำกัดด้านงบประมาณ

๔. การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

แม้มาตรา ๖ ระบุว่าครอบครัวและชุมชนต้องมีส่วนร่วม แต่ในทางปฏิบัติยังขาดกลไกสนับสนุนที่ทำให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

๕. การติดตามและประเมินผลกฎหมายกำหนดกรอบการพัฒนาไว้ชัดเจน แต่ระบบติดตามและประเมินผลยังไม่เข้มแข็งพอที่จะสะท้อนความก้าวหน้าและปัญหาที่แท้จริง ทำให้ยากต่อการปรับปรุงนโยบายอย่างต่อเนื่อง

สรุป

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ถือเป็นก้าวสำคัญในการกำหนดมาตรฐานและทิศทางการพัฒนาเด็กเล็กของไทย เพื่อสร้างรากฐานของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายยังมีข้อท้าทายด้านการบูรณาการ ความเหลื่อมล้ำ คุณภาพบุคลากร การมีส่วนร่วมของครอบครัว และระบบติดตามประเมินผล

หากสามารถแก้ไขปัญหเหล่านี้ได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง พระราชบัญญัติฉบับนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กและยกระดับคุณภาพการศึกษา สุขภาพ และการพัฒนามนุษย์ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสังคมที่มีความเท่าเทียมและความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

บทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

กฎหมายได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) มีบทบาทภารกิจในการจัดทำความเห็นเสนอต่อสภาการศึกษาและรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดทำมีกฎหมาย ปรับปรุง แก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางด้านกฎหมายการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางกฎหมายการศึกษาที่สมบูรณ์ของประเทศ ในบทบาทของผู้จัดทำกฎหมายการศึกษา จึงมีหน้าที่ในการติดตาม ประเมินผลการบังคับใช้ และดำเนินการจัดทำข้อเสนอในการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายการศึกษา เพื่อให้กฎหมายการศึกษาสอดคล้องและเหมาะสมกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาของชาติ

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลาเกินกว่า ๕ ปี ซึ่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้ต้องมีการติดตามประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อให้กฎหมายไม่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนหรือไม่ และเพื่อให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับบริบทของสังคม

เพื่อให้การดำเนินการตามบทบาทและภารกิจได้บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ และสิ้นสุดวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยวิธีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.Law.go.th) และการประชุมรับฟังความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์ผลการบังคับใช้กฎหมายว่าเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายหรือไม่ เนื้อหาสาระของกฎหมายมีความเหมาะสมหรือไม่ และมีปัญหาในการปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ โดยมุ่งเน้นการรวบรวมสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจากผู้ปฏิบัติเพื่อจัดทำข้อเสนอ การปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย หรือข้อเสนอเชิงนโยบาย อันจะนำไปสู่การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศ

วัตถุประสงค์

- ประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒
- จัดทำข้อเสนอการปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและการดำเนินงานด้านเด็กปฐมวัย เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เป็นกรอบหลักในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงวัยก่อนเรียน การประเมินผลสัมฤทธิ์จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบครัว และชุมชนเข้าใจผลลัพธ์ของการดำเนินงาน และสามารถปรับปรุงนโยบายและมาตรการให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๑. ประโยชน์เชิงนโยบายและการวางแผน

๑.๑ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การประเมินผลสัมฤทธิ์ช่วยให้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน และปัญหาที่เกิดขึ้นในการบังคับใช้พระราชบัญญัติ ทำให้สามารถปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาคุณภาพให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน

๑.๒ สนับสนุนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ข้อมูลจากการประเมินช่วยให้หน่วยงานรัฐสามารถวางแผนพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาบุคลากร ไปจนถึงการออกแบบโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

๑.๓ กำหนดมาตรการเชิงนโยบายที่ตรงประเด็น ผลการประเมินช่วยให้สามารถกำหนดมาตรการที่ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ครอบครัว และชุมชนได้ตรงจุด เช่น การสนับสนุนเด็กที่มีความเปราะบางหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล

๒. ประโยชน์เชิงปฏิบัติการและการบริหารจัดการ

๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การประเมินช่วยให้เห็นถึงอุปสรรคและความท้าทายในการจัดบริการเด็กปฐมวัย เช่น การกระจายบุคลากรและทรัพยากร การเข้าถึงบริการ และคุณภาพของหลักสูตร ทำให้สามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒.๒ สนับสนุนการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การประเมินทำให้หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเห็นความสำคัญของความร่วมมือ และสามารถประสานงานเพื่อบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

๒.๓ สร้างมาตรฐานและตัวชี้วัด

การประเมินผลช่วยพัฒนามาตรฐานการบริการและตัวชี้วัดด้านพัฒนาการเด็ก เช่น ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และคุณธรรม ทำให้การให้บริการมีความชัดเจนและสามารถติดตามผลได้อย่างเป็นระบบ

๓. ประโยชน์เชิงสังคมและประชาชน

๓.๑ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กและครอบครัว การประเมินช่วยให้การบริการพัฒนาการเด็กมีคุณภาพ ครอบคลุมทุกด้าน และตอบสนองต่อความต้องการของเด็กและครอบครัว ส่งผลให้เด็กมีโอกาสพัฒนาศักยภาพเต็มที่

๓.๒ เพิ่มความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำ ผลการประเมินช่วยให้ระบุปัญหาในการเข้าถึงบริการของเด็กในพื้นที่ห่างไกลหรือเด็กที่มีความเปราะบาง ทำให้สามารถออกมาตรการเพื่อสร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำได้

๓.๓ สร้างความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของชุมชน การประเมินเปิดโอกาสให้ครอบครัว ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและปรับปรุงบริการ ทำให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาเด็ก

๔. ประโยชน์เชิงวิชาการและความรู้

๔.๑ สร้างองค์ความรู้และข้อมูลเชิงประจักษ์ การประเมินช่วยให้เกิดข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ผลกระทบของนโยบาย และประสิทธิผลของกฎหมาย ทำให้สามารถนำไปใช้ประกอบการวิจัยและพัฒนานโยบายต่อไป

๔.๒ สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน ข้อมูลจากการประเมินสามารถนำไปปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน การฝึกอบรมบุคลากร และแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมกับความต้องการจริง

กล่าวโดยสรุป การประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จะให้ประโยชน์ทั้งในด้านนโยบาย การบริหารจัดการ สังคมและประชาชน และวิชาการ ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงกฎหมาย การพัฒนาบริการให้มีคุณภาพและมาตรฐาน การสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการ การเพิ่มความมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน และการสร้างข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อสนับสนุนการวิจัยและนโยบายด้านเด็กปฐมวัยในอนาคต

บทที่ ๒

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเพื่อจัดทำการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หนังสือ เอกสารตำรา บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๑.๒ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๔ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

ตอนที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒.๒ ความหมายของการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๓ ความหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒.๔ ความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒.๕ สภาพการศึกษาพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย

๒.๖ แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยในต่างประเทศ

๒.๗ แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำกฎหมาย

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๓.๑ ความหมายของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๓.๒ ลักษณะของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๓.๓ ขั้นตอนในกระบวนการกำหนดนโยบาย

๓.๔ ลำดับการดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ตอนที่ ๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ ๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลักการสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ปรากฏอยู่ใน มาตรา ๗๗ ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ไม่จำเป็นหรือมีผลกระทบต่อประชาชนโดยไม่สมควรอย่างสม่ำเสมอ โดยมาตรานี้ได้วางหลักการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไว้ดังนี้

การจัดทำกฎหมายให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม: การบัญญัติกฎหมายต้องเป็นไปตามหลักการของรัฐที่ดีและถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

การรับฟังความคิดเห็น: ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง และนำผลการรับฟังนั้นมาประกอบการพิจารณาด้วย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย: รัฐต้องจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

หลักการนี้สะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้การออกกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยคำนึงถึงผลกระทบในทุกด้าน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบการทำงานของรัฐ

๑.๒ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งถูกตราขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗ เพื่อเป็นกลไกในการกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน: การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่ นั้น บรรลุวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายมากน้อยเพียงใด คำนึงถึงภาระที่เกิดขึ้นหรือไม่ และมีผลกระทบอื่นใดที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่

การมีส่วนร่วมของประชาชน: การประเมินผลสัมฤทธิ์ต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นๆ

การทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย: ผลการประเมินจะถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายที่ไม่เหมาะสมหรือไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป

กล่าวโดยสรุป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้วางรากฐานให้กับ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายอย่างชัดเจนในมาตรา ๗๗ เพื่อให้การออกกฎหมายของรัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมต่อประชาชน โดยมี พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนหลักการดังกล่าวให้เกิดผล ในทางปฏิบัติ

๑.๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีหลักการสำคัญหลายประการที่มุ่งปฏิรูปการศึกษาของชาติให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถสรุปหลักการสำคัญได้ดังนี้

หลักการพื้นฐาน (มาตรา ๘)

เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน: การศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่แคในห้องเรียนหรือช่วงวัยใดวัยหนึ่ง แต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา: การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคน ไม่ใช่แค่หน้าที่ของรัฐ เพียงฝ่ายเดียว แต่ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน และทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการศึกษา

การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง: หลักสูตรการเรียนการสอน และวิธีการจัดการเรียนรู้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ทันสมัยและมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในอนาคต

หลักการจัดการศึกษา (มาตรา ๒๒) ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด: การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง

การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี: รัฐต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การศึกษาสำหรับคนพิการ: รัฐต้องจัดให้มีการศึกษาสำหรับคนพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการ โดยจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือที่จำเป็นเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ยังมีหลักการสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ การประกันคุณภาพ การศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เช่น การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา การกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกๆ ระดับ รวมไปถึงการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

๑.๔ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีจุดประสงค์หลักเพื่อคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัยให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยยืนยันบทบาทของรัฐ ท้องถิ่น ครอบครัว และภาคส่วนอื่น ๆ ในการจัดบริการที่มีคุณภาพ เข้าถึงได้ และต่อเนื่อง กฎหมายฉบับนี้จึงวางหลักการเชิงนโยบายและกรอบการปฏิบัติที่ต้องคำนึงถึงสิทธิพื้นฐานของเด็ก ความเท่าเทียม ความปลอดภัย และการบูรณาการบริการจากหลายภาคส่วน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเด็กอย่างยั่งยืนตั้งแต่ก่อนคลอดจนถึงวัยเข้าเรียน (โดยทั่วไปหมายถึงช่วงแรกเกิดถึงอายุประมาณ ๖ ปี)

หลักการสำคัญของกฎหมายสามารถสรุปเป็นแนวคิดเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติได้ดังต่อไปนี้

๑. ประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลักยึด

ทุกมาตรการ นโยบาย และการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยต้องยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นหลัก ด้วยทฤษฎีมายืนยันว่าการพัฒนานโยบายต้องพิจารณาผลกระทบระยะสั้นและระยะยาวต่อพัฒนาการของเด็ก การจัดสรรทรัพยากรและการออกแบบบริการต้องไม่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ใหญ่หรือหน่วยงานโดยขาดการคำนึงถึงผลกระทบต่อเด็ก

๒. การพัฒนาแบบองค์รวม (holistic development)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยครอบคลุมมิติร่างกาย สุขภาพ โภชนาการ พัฒนาการทางสติปัญญา ภาษา อารมณ์ - สังคม และคุณธรรม กฎหมายเน้นให้บริการที่ไม่แบ่งแยกมิติใดมิติหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเป็นชุดกิจกรรมที่เสริมซึ่งกันและกัน เช่น การส่งเสริมการให้นมแม่ การกระตุ้นพัฒนาการผ่านการเล่น การส่งเสริมการอ่าน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

๓. ความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติ

เด็กทุกคนต้องมีสิทธิเข้าถึงบริการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติตามเพศ เชื้อชาติ ภาษา สถานะทางเศรษฐกิจ สถานะภูมิศาสตร์ หรือความพิการ กฎหมายเรียกร้องให้มีมาตรการเชิงนโยบายเพื่อชดเชยความเหลื่อมล้ำ เช่น การสนับสนุนพื้นที่ห่างไกล การให้บริการเฉพาะกลุ่มเปราะบาง หรือการออกแบบสถานที่ให้รองรับเด็กพิการ

๔. ครอบครัวเป็นหน่วยกลางของการพัฒนา

กฎหมายยอมรับบทบาทสำคัญของครอบครัวในฐานะผู้ดูแลหลัก จึงสนับสนุนการเสริมศักยภาพผู้ปกครองผ่านการให้ความรู้ บริการให้คำปรึกษา และกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเลี้ยงดู โดยมาตรการต่าง ๆ ควรออกแบบให้เชื่อมโยงกับสภาพความเป็นจริงของครอบครัวและชุมชน

๕. การให้บริการแบบบูรณาการและต่อเนื่อง

การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นหน้าที่ร่วมของหลายหน่วยงาน เช่น สาธารณสุข การศึกษา และสวัสดิการสังคม กฎหมายกำหนดให้บริการเหล่านี้ต้องเชื่อมโยงกัน ทั้งในระดับการวางนโยบาย ระบบการส่งต่อ และการประสานงานภาคปฏิบัติ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลสอดคล้องและไม่มีช่องว่างระหว่างระบบ

๖. การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่าง ๆ

การออกแบบและจัดบริการต้องเปิดโอกาสให้ชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม และภาคเอกชนมีส่วนร่วม ทั้งในแง่การวางแผน การจัดหาแหล่งทรัพยากร และการตรวจสอบคุณภาพ การมีส่วนร่วมเชิงพื้นที่ช่วยให้บริการตอบโจทย์บริบทท้องถิ่นและสามารถยั่งยืนได้มากขึ้น

๗. มาตรฐานคุณภาพและการกำกับดูแล

กฎหมายวางกรอบให้มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสถานบริการ เช่น มาตรฐานด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อัตราครูต่อเด็ก คุณสมบัติผู้ดูแล หลักสูตร และมาตรการความปลอดภัย รวมทั้งระบบการอนุญาต ตรวจสอบ และการใช้มาตรการบังคับเมื่อไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อคุ้มครองคุณภาพการบริการ

๘. การคุ้มครองเด็กและความปลอดภัย

หนึ่งในหลักการสำคัญคือการคุ้มครองเด็กจากการทารุณกรรม การละเลย และการค้ามนุษย์ สถาบันและบุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีแนวปฏิบัติในการป้องกัน ตรวจสอบ และให้ความช่วยเหลือเมื่อพบการละเมิด ทั้งนี้รวมถึงระบบการแจ้งเหตุและการส่งต่อเพื่อการช่วยเหลือที่เหมาะสม

๙. การพัฒนากำลังคนและวิชาชีพ

การยกระดับคุณภาพบุคลากรที่ทำงานกับเด็กปฐมวัยเป็นหัวใจของการปฏิบัติ กฎหมายสนับสนุนการฝึกอบรมเบื้องต้นและการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง การกำหนดสมรรถนะวิชาชีพ และนโยบายด้านแรงจูงใจ เพื่อรักษามาตรฐานการดูแล

๑๐. การตรวจคัดกรองและแทรกแซงแต่เนิ่น ๆ

กฎหมายเน้นการคัดกรองพัฒนาการและการให้บริการแทรกแซงเชิงป้องกันและรักษาในช่วงต้นของการพัฒนา เช่น การตรวจพัฒนาการตามระยะวัย การวินิจฉัยภาวะทำท่าย และการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อป้องกันผลกระทบระยะยาว

๑๑. การใช้ข้อมูล วิจัย และการติดตามประเมินผลระบบการเก็บข้อมูลที่นำเชื่อถือ ตัวชี้วัดที่ชัดเจน และการประเมินผลเชิงนโยบายเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้า ปรับนโยบาย และรับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒. การระดมงบประมาณและความยั่งยืนทางการเงิน

การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องการงบประมาณที่เพียงพอและกลไกทางการเงินที่ยั่งยืน รัฐต้องจัดสรรงบประมาณหลัก และสนับสนุนการร่วมทุนจากภาคเอกชน/ชุมชนโดยคำนึงถึงหลักสิทธิและความยุติธรรมทางสังคม

๑๓. การให้เด็กมีส่วนร่วมตามวัย

แม้เด็กปฐมวัยจะยังมีข้อจำกัดในการแสดงความคิดเห็น กฎหมายส่งเสริมให้เคารพสิทธิของเด็กในการแสดงความคิดเห็นตามวัยและให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับตนเองในระดับที่เหมาะสม

ตอนที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ความหมายของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (Law Evaluation) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการตรวจสอบและวิเคราะห์ว่ากฎหมายที่ได้มีการบังคับใช้แล้วนั้น บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และส่งผลกระทบต่อสังคม ทั้งในแง่ของประโยชน์ที่เกิดขึ้นและภาระที่ประชาชนและรัฐต้องแบกรับ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

ตรวจสอบวัตถุประสงค์ของกฎหมาย : พิจารณาว่ากฎหมายนั้นสามารถแก้ไขปัญหาที่ตั้งใจจะแก้ไขได้จริงหรือไม่ หรือมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

วิเคราะห์ผลกระทบ : ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายในมิติต่าง ๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ความคุ้มค่า : เปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับจากการบังคับใช้กฎหมายกับต้นทุนหรือภาระที่เกิดขึ้นกับทั้งภาครัฐและประชาชน

การยกเลิกหรือปรับปรุง : หากผลการประเมินพบว่ากฎหมายนั้นล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตของประชาชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ก็ควรมีการพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายนั้นให้เหมาะสม

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและปฏิรูปกฎหมายให้มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๗๗ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๒.๒ ความหมายของการประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Evaluation) มีความหมายที่ค่อนข้างใกล้เคียงกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย แต่จะเน้นที่กระบวนการปฏิบัติและการดำเนินการของหน่วยงานที่รับผิดชอบเป็นหลัก กล่าวคือ เป็นการประเมินว่าเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายนั้นๆ ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด

ความหมายโดยสรุป : การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย คือ การตรวจสอบและวิเคราะห์กระบวนการ วิธีการ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่หน่วยงานของรัฐนำกฎหมายไปปฏิบัติ เพื่อให้แน่ใจว่าการบังคับใช้นั้นเป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรม และบรรลุเป้าหมายที่กฎหมายกำหนดไว้

ประเด็นสำคัญที่ใช้ในการประเมิน:

ประสิทธิภาพ (Efficiency): การบังคับใช้กฎหมายนั้นทำได้อย่างรวดเร็วและประหยัดทรัพยากรมากน้อยเพียงใด เช่น จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ใช้ งบประมาณที่ลงทุน และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

ประสิทธิผล (Effectiveness): การบังคับใช้กฎหมายสามารถแก้ไขปัญหาหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้จริงหรือไม่ เช่น การลดลงของอาชญากรรม หรือการเพิ่มขึ้นของการปฏิบัติตามกฎหมาย

ความคุ้มค่า (Cost-effectiveness): ประโยชน์ที่ได้รับจากการบังคับใช้กฎหมายนั้นคุ้มค่ากับต้นทุนและทรัพยากรที่ใช้ไปหรือไม่

ความเสมอภาคและเป็นธรรม (Equity and Fairness): การบังคับใช้กฎหมายมีความเท่าเทียมกันสำหรับทุกคนหรือไม่ มีการเลือกปฏิบัติหรือสร้างภาระที่ไม่เป็นธรรมแก่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือไม่

ปัญหาและอุปสรรค: มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคใดบ้างที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น เช่น กฎหมายที่ล้าสมัย ความไม่เพียงพอของงบประมาณ หรือบุคลากรขาดความเชี่ยวชาญ

การประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองได้ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน พัฒนาศักยภาพ และเสนอแนะการแก้ไขกฎหมายให้มีความเหมาะสมและสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต

๒.๓ ความหมายของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กที่มีช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปีบริบูรณ์มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้านอย่างเหมาะสมตามวัย โดยครอบคลุมทั้ง ๔ ด้านหลัก ได้แก่:

ด้านร่างกาย (Physical Development): การส่งเสริมให้เด็กมีร่างกายที่แข็งแรง เติบโตตามเกณฑ์ มีทักษะการใช้กล้ามเนื้อทั้งมัดเล็กและมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหวและทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว

ด้านอารมณ์และจิตใจ (Emotional and Mental Development): การสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ การเรียนรู้ที่จะเข้าใจและจัดการกับอารมณ์ของตนเอง การสร้างความรู้สึกรับรู้คุณค่าในตนเอง (Self-esteem) และการมีความสุข

ด้านสังคม (Social Development): การส่งเสริมให้เด็กสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแบ่งปัน การช่วยเหลือผู้อื่น และการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคม

ด้านสติปัญญา (Cognitive Development): การกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการมีทักษะทางภาษาและการสื่อสาร

การพัฒนาเด็กปฐมวัยถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์ เนื่องจากในช่วงวัยนี้สมองและร่างกายของเด็กจะมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและเป็นรากฐานสำหรับอนาคต การลงทุนเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดของสังคม เพราะจะช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

๒.๔ ความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ความสำคัญของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (Law Evaluation) สรุปได้ดังนี้

๑. การตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกฎหมาย

การประเมินช่วยให้ทราบว่ากฎหมายที่บังคับใช้อยู่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หากพบว่ากฎหมายไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่แท้จริงได้ หรือสร้างผลกระทบในเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ก็จะนำไปสู่การปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายนั้น ๆ

๒. การส่งเสริมหลักนิติธรรม

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนิติรัฐ (Rule of Law) ที่สมบูรณ์ เพราะเป็นการตรวจสอบให้แน่ใจว่ากฎหมายนั้นมีความชอบธรรมและสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

๓. การส่งเสริมความรับผิดชอบของภาครัฐ

การประเมินเป็นกลไกที่ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องมีความรับผิดชอบในการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย และต้องสามารถอธิบายให้ประชาชนทราบว่ากฎหมายที่ออกมานั้นมีประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างไร

๔. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายนั้นๆ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมและส่งเสริมหลักธรรมาภิบาล

๕. การลดภาระที่ไม่จำเป็น

หากผลการประเมินพบว่ากฎหมายใดๆ สร้างภาระให้กับประชาชนมากเกินไปโดยไม่คุ้มค่ากับประโยชน์ที่จะได้รับ ก็จะนำไปสู่การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายนั้นๆ ทำให้ประชาชนและธุรกิจสามารถดำเนินชีวิตและประกอบการได้สะดวกยิ่งขึ้น

๖. การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย

การประเมินผลสัมฤทธิ์จะทำให้กฎหมายมีความทันสมัยอยู่เสมอ สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่ปล่อยให้กฎหมายล้าสมัยและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

สรุปคือ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำให้กฎหมายเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการประเทศและแก้ไขปัญหาสังคมอย่างแท้จริง เป็นการสร้างความเชื่อมั่นระหว่างรัฐกับประชาชน และยกระดับมาตรฐานการออกกฎหมายของประเทศให้ดียิ่งขึ้น

๒.๕ สภาพการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย

สภาพการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยในปัจจุบันมีทั้งความก้าวหน้าและความท้าทายที่สำคัญ สามารถสรุปภาพรวมได้ดังนี้

ด้านบวกและจุดแข็ง

ความตระหนักในระดับนโยบาย: รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยมากขึ้น โดยเห็นได้จากการออก พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรก ที่มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานของหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

การเข้าถึงการศึกษา: ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการเข้าถึงการศึกษาระดับปฐมวัย โดยเด็กส่วนใหญ่ในวัย ๓-๕ ปีมีโอกาสเข้าเรียนในระบบอนุบาล ขณะที่เด็กที่อายุน้อยกว่า ๓ ปีก็เริ่มมีตัวเลือกในการเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือสถานเลี้ยงเด็กมากขึ้น

การมีส่วนร่วมของชุมชน: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่กระจายอยู่ในหลายพื้นที่

ความท้าทายและปัญหาที่สำคัญ

ปัญหาพัฒนาการล่าช้า: เป็นปัญหาที่น่ากังวลอย่างยิ่ง โดยข้อมูลจากหลายแหล่งชี้ว่าเด็กปฐมวัยในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการล่าช้าในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก สติปัญญา และทักษะสมอง EF (Executive Functions) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับการคิดวิเคราะห์และการควบคุมตนเอง

ความเหลื่อมล้ำ: คุณภาพของการศึกษาและการดูแลเด็กปฐมวัยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง โดยเฉพาะระหว่างเด็กในเมืองกับชนบท และเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน เด็กที่มาจากครอบครัวยากจนมักจะขาดโอกาสในการเข้าถึงการดูแลที่มีคุณภาพ ทำให้มีพัฒนาการที่ด้อยกว่า

การทำงานที่ยังไม่บูรณาการ: แม้จะมีกฎหมายที่มุ่งเน้นการบูรณาการ แต่ในทางปฏิบัติการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังคงแยกส่วน ทำให้การดูแลเด็กไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและขาดความต่อเนื่อง

คุณภาพของบุคลากร: ครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในบางพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในเรื่องพัฒนาการของเด็ก ทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก

ปัจจัยจากสภาพแวดล้อม: ปัญหาจากสังคม เช่น การใช้ความรุนแรงในครอบครัว การปล่อยเด็กไว้กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากเกินไป และปัญหาโภชนาการที่ไม่เหมาะสม ก็ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมสูงวัย: จำนวนเด็กเกิดใหม่ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความท้าทายในการจัดการทรัพยากรและการวางแผนการศึกษาในอนาคต

โดยสรุป สภาพการศึกษาและการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการปรับปรุงและปฏิรูปครั้งใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อแก้ไขปัญหาที่สั่งสมมานาน และ

มุ่งเน้นการลงทุนอย่างจริงจังในทุกมิติ ทั้งในเรื่องของบุคลากร โภชนาการ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างรอบด้าน

๒.๖ แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยในต่างประเทศ

แนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยในต่างประเทศมีความหลากหลายและน่าสนใจ โดยแต่ละประเทศมีจุดเด่นที่สะท้อนถึงค่านิยมและความเชื่อมั่นในการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพในแบบของตนเอง โดยสามารถสรุปแนวทางของ ๑๐ ประเทศได้ดังนี้

๑. ฟินแลนด์ (Finland)

เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น: ฟินแลนด์ให้ความสำคัญกับการเล่นเป็นเครื่องมือหลักในการเรียนรู้ โดยเชื่อว่าการเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และไม่เน้นการเรียนแบบวิชาการในเด็กเล็ก

ความเท่าเทียมกันในการศึกษา: รัฐจัดให้เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาฟรีในสถานศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกันทั่วประเทศ ไม่มีการสอบวัดผลหรือการแข่งขันเพื่อวัดระดับ

การศึกษาเป็นสิทธิของทุกคน: การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิทธิที่ทุกคนเข้าถึงได้และมีคุณภาพสูง โดยมีหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและเป็นองค์รวม (Holistic) ผสมผสานการดูแล การให้การศึกษา และการสอนเข้าด้วยกัน

๒. สวีเดน (Sweden)

สิทธิการดูแลเด็กที่ครอบคลุม: เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการดูแลในสถานรับเลี้ยงเด็กปฐมวัยที่ได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐตั้งแต่อายุ ๑ ปี และเมื่ออายุ ๓ ปีขึ้นไปจะได้รับสิทธิเข้าเรียนฟรีอย่างน้อย ๑๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและความเป็นอิสระ: การพัฒนาเด็กปฐมวัยในสวีเดนเน้นการปลูกฝังความเท่าเทียมกันทางเพศ และส่งเสริมให้เด็กมีอิสระทางความคิด มีความสามารถในการแก้ปัญหาและพึ่งพาตนเองได้ตั้งแต่วัยเยาว์

การทำงานร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง: ครูและผู้ปกครองทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดเพื่อวางแผนการพัฒนาเด็กรายบุคคล โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การเล่น ดนตรี การเคลื่อนไหว และการสำรวจธรรมชาติ

๓. ญี่ปุ่น (Japan)

การเน้นวินัยและชีวิตประจำวัน: ระบบการศึกษาปฐมวัยของญี่ปุ่นเน้นการฝึกวินัย ความรับผิดชอบ และการใช้ชีวิตประจำวันที่ถูกสุขลักษณะ โดยครูจะส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ที่จะช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น

พัฒนาทักษะทางสังคม: โรงเรียนอนุบาลเน้นการสร้างเสริมทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแบ่งปัน และการทำงานร่วมกันผ่านการเล่นและกิจกรรมกลุ่ม เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตในสังคม

การทำงานที่แตกต่างกันของโรงเรียนอนุบาลและศูนย์เลี้ยงเด็ก: ญี่ปุ่นมีการแบ่งประเภทสถานศึกษาปฐมวัยอย่างชัดเจน โดยโรงเรียนอนุบาลจะเน้นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนประถม ขณะที่ศูนย์เลี้ยงเด็กจะเน้นการดูแลสำหรับผู้ปกครองที่ต้องไปทำงาน ซึ่งทั้งสองส่วนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็ก

๔. สิงคโปร์ (Singapore)

การให้ความสำคัญกับทักษะวิชาการ: สิงคโปร์มีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เน้นวิชาการค่อนข้างสูงกว่าประเทศอื่นๆ โดยมีการกำหนดหลักสูตรที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา การอ่านเขียน และคณิตศาสตร์ เพื่อเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งก่อนเข้าเรียนประถม

การช่วยเหลือครอบครัวรายได้น้อย: รัฐบาลมีโครงการ "KidSTART" เพื่อช่วยเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงบริการการดูแลเด็กที่มีคุณภาพได้ ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและพัฒนาการ

ระบบที่เข้มงวด: สถานรับเลี้ยงเด็กในสิงคโปร์อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานรัฐที่มีมาตรฐานชัดเจน ทั้งในด้านหลักสูตร คุณสมบัติของครู และสิ่งอำนวยความสะดวก

๕. สหราชอาณาจักร (United Kingdom)

กรอบการทำงาน Early Years Foundation Stage (EYFS): รัฐบาลกำหนดมาตรฐานกลางที่เรียกว่า EYFS เพื่อเป็นกรอบสำหรับผู้ให้บริการดูแลเด็กทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๕ ปี โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่น การสำรวจ และการพัฒนาทักษะสำคัญ ๗ ด้าน

การศึกษาฟรีบางส่วน: เด็กในสหราชอาณาจักรมีสิทธิได้รับชั่วโมงการศึกษาฟรีในแต่ละสัปดาห์ เช่น เด็กอายุ ๓-๔ ปีทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาฟรีอย่างน้อย ๑๕ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

การประเมินพัฒนาการอย่างสม่ำเสมอ: มีการประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นระยะ เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กแต่ละคนได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม และเตรียมความพร้อมสำหรับระบบโรงเรียนประถมศึกษาในอนาคต

๖. เกาหลีใต้ (South Korea)

เน้นการพัฒนาสมอง: เกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมองและทักษะที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก โดยมีการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก: ผู้ปกครองชาวเกาหลีใต้จำนวนมากให้ความสำคัญกับการศึกษาตั้งแต่เด็กยิ่งเล็กลง โดยมีการส่งเสริมให้เด็กเข้าเรียนในสถาบันกวดวิชาหรือกิจกรรมเสริมทักษะต่าง ๆ ตั้งแต่วัยอนุบาล

มาตรฐานการเรียนรู้ที่สูง: โรงเรียนอนุบาลและสถานรับเลี้ยงเด็กมีมาตรฐานที่ค่อนข้างสูง และมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมทางวิชาการเพื่อเข้าสู่ระบบการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

๗. ออสเตรเลีย (Australia)

กรอบการศึกษา Learning Framework: ออสเตรเลียมีกรอบการเรียนรู้ระดับชาติที่เรียกว่า Early Years Learning Framework (EYLF) ซึ่งเป็นหลักการที่มุ่งเน้นให้เด็กมีอัตลักษณ์ที่แข็งแกร่ง (Strong

sense of identity) และมีความสามารถในการสื่อสาร (Effective communicators) โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นเป็นสำคัญ

เน้นความหลากหลายทางวัฒนธรรม: ออสเตรเลียเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมสูง การศึกษาปฐมวัยจึงมุ่งส่งเสริมให้เด็กยอมรับและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยมีกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

การทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด: ผู้ปกครองและครูจะทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้สำหรับเด็กแต่ละคน และจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างสม่ำเสมอ

๘. นิวซีแลนด์ (New Zealand)

แนวคิด Te Whāriki: นิวซีแลนด์มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เรียกว่า Te Whāriki ซึ่งเป็นภาษาเมารี หมายถึง "พรม" หรือ "ตะกร้าที่สานขึ้นมา" แนวคิดนี้เปรียบเทียบการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นพรมที่ถักทอจากเส้นใยที่สำคัญหลายเส้นใย ได้แก่ การยอมรับและความเคารพ การเสริมสร้างอำนาจ การสร้างความผูกพัน และการสำรวจโลก

การเรียนรู้แบบเปิดกว้าง: การศึกษาปฐมวัยในนิวซีแลนด์เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การสำรวจสิ่งแวดล้อม และการมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติ โดยให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ตามความสนใจของตนเอง

การผสมผสานวัฒนธรรม: หลักสูตร Te Whāriki มีการผสมผสานองค์ความรู้และวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองเมารีเข้ากับการศึกษาอย่างกลมกลืน

๙. ฝรั่งเศส (France)

การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่อายุ ๓ ปี: ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาปฐมวัยมาก โดยกำหนดให้เด็กทุกคนเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล (Maternelle) ตั้งแต่ ๓ ขวบเป็นต้นไป และถือเป็นการศึกษาภาคบังคับ

เน้นการเตรียมความพร้อมทางวิชาการและสังคม: โรงเรียนอนุบาลในฝรั่งเศสมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านการอ่าน การเขียน และการคำนวณ รวมถึงการปลูกฝังวินัยและทักษะทางสังคม เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับระบบการเรียนรู้ในระดับประถมได้อย่างราบรื่น

ความรับผิดชอบของรัฐ: รัฐบาลฝรั่งเศสเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทำให้ผู้ปกครองไม่ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่สูง และมีการกำกับดูแลคุณภาพของโรงเรียนอนุบาลอย่างเข้มงวด

๑๐. เยอรมนี (Germany)

เน้นการเล่นและความเป็นอิสระ: การศึกษาปฐมวัยในเยอรมนีมีแนวคิดที่ค่อนข้างแตกต่างจากประเทศอื่น โดยไม่เน้นวิชาการในเด็กเล็ก แต่ให้ความสำคัญกับการเล่น การพัฒนาทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ความเป็นอิสระ

โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้: โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ในเยอรมนีเป็นสถานที่ที่เด็กจะได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับชีวิตในสังคม

การรับรองคุณภาพ: รัฐบาลเยอรมนีมีระบบการรับรองคุณภาพของโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้มั่นใจว่าทุกโรงเรียนมีมาตรฐานที่เหมาะสม และสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๗ แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดทำกฎหมาย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำกฎหมายถือเป็นกลไกสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็น เสนอข้อคิดเห็น หรือเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ (Pateman, ๑๙๗๐) การมีส่วนร่วมมิได้มีเป้าหมายเพียงเพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในกฎหมาย หากแต่ยังช่วยให้กระบวนการร่างกฎหมายมีความชอบธรรม โปร่งใส และสะท้อนความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง (Fung, ๒๐๐๖)

แนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมถูกอธิบายโดยทฤษฎีที่สำคัญหลายประการ หนึ่งในกรอบแนวคิดที่ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง คือ “บันไดการมีส่วนร่วมของ Arnstein” (Arnstein, ๑๙๖๙) ซึ่งจำแนกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น ๘ ขั้น ไล่ตั้งแต่การไม่ให้อำนาจ (nonparticipation) การให้ข้อมูลและปรึกษาหารือ (tokenism) ไปจนถึงการมีอำนาจร่วมกันและการมอบอำนาจอย่างแท้จริง (citizen power) กรอบแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีความแตกต่างทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มิใช่เพียงการเข้าร่วมเชิงสัญลักษณ์

ในทำนองเดียวกัน สถาบันการมีส่วนร่วมสาธารณะนานาชาติ (International Association for Public Participation: IAP๒) ได้เสนอ “สเปกตรัมการมีส่วนร่วม” (IAP๒, ๒๐๐๗) ซึ่งแบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น Inform, Consult, Involve, Collaborate และ Empower โดยแต่ละระดับมีวัตถุประสงค์และวิธีการที่ต่างกัน ตั้งแต่การให้ข้อมูลไปจนถึงการกระจายอำนาจการตัดสินใจแก่ประชาชน

อีกแนวคิดที่เกี่ยวข้องคือ “ประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ” (Deliberative Democracy) ซึ่งเน้นความสำคัญของการอภิปรายที่มีเหตุผล การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย และการใช้ข้อมูลที่ต้องการเพื่อสร้างข้อสรุปที่ทุกฝ่ายยอมรับ (Habermas, ๑๙๙๖) แนวคิดนี้ชี้ให้เห็นว่าคุณภาพของการมีส่วนร่วมมิได้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้าร่วมเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับกระบวนการถกเถียงและการพิจารณาอย่างรอบคอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

นอกจากนี้ ทฤษฎีการกำกับดูแลแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Governance) และการกำกับดูแลแบบเครือข่าย (Network Governance) ยังชี้ให้เห็นว่าการจัดทำกฎหมายในยุคปัจจุบันไม่อาจพึ่งพาเพียงกลไกของรัฐ หากต้องอาศัยการร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยกระบวนการดังกล่าวต้องตั้งอยู่บนความไว้วางใจ ความโปร่งใส และกลไกการจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพ (Ansell & Gash, ๒๐๐๘)

ในเชิงปฏิบัติ การมีส่วนร่วมสามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การเปิดรับข้อเสนอแนะทางออนไลน์ การจัดทำประชาพิจารณ์ การจัดเวิร์กช็อปเพื่อร่วมกันร่างกฎหมาย หรือแม้กระทั่งการจัดตั้งคณะทำงานร่วมที่มีตัวแทนจากหลายภาคส่วน ทั้งนี้ ระดับและรูปแบบของการมีส่วนร่วมควรถูกออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย

คุณภาพของการมีส่วนร่วมสามารถประเมินได้จากหลายมิติ อาทิ ความเป็นตัวแทน (representativeness) ความเสมอภาคในการเข้าถึง (equity of access) ความรอบด้านของการถกเถียง

(deliberativeness) ความโปร่งใสและการตอบสนองต่อความคิดเห็น (responsiveness) และระดับอิทธิพลของการมีส่วนร่วมที่สะท้อนอยู่ในเนื้อหากฎหมาย (influence) (Rowe & Frewer, ๒๐๐๐) การประเมินในลักษณะนี้ช่วยให้ทราบว่ากระบวนการมีส่วนร่วมมิได้เป็นเพียงพิธีกรรมทางการเมือง แต่มีผลจริงต่อคุณภาพและความชอบธรรมของกฎหมายที่ออกมา

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมในการจัดทำกฎหมายไม่ใช่เพียงขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนิติบัญญัติ แต่เป็นการสร้างพื้นที่ความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน การออกแบบกระบวนการที่โปร่งใส เท่าเทียม และมีคุณภาพ จะช่วยให้กฎหมายที่ตราขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นที่ยอมรับในทางปฏิบัติ และเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาระบบกฎหมายและสังคมประชาธิปไตยที่ยั่งยืน

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๓.๑ ความหมายของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ความหมายของข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนั้น มีความหลากหลายตามบริบทของการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอ อาทิ

ในบริบทของด้านการแพทย์ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จะประกอบด้วยมาตรการสำคัญ ได้แก่ พัฒนาระบบ จัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ วิเคราะห์สถานการณ์ของระบบบริการสุขภาพโดยอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นที่ยอมรับระดับสากล, บูรณาการการทำงานและ พัฒนาแผนเพื่อป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของข่าวลวง และโฆษณา ประชาสัมพันธ์ลวงเพื่อหวังผลเชิงพาณิชย์และอื่น ๆ พัฒนานโยบาย และระบบเฝ้าระวังผล กระทบด้านสุขภาพ และสังคม จากการดำเนินนโยบาย และวางแผน การศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบโดยยึดตาม มาตรฐานสากล

ในบริบทของรัฐศาสตร์ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เป็นเครื่องมือ วิธีการ ที่จะสนับสนุนการบริหารของ รัฐให้ประสบผลสำเร็จ

ทั้งนี้โดยความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน สามารถแยกศึกษาความหมายได้ ดังนี้ ข้อเสนอ หมายถึง เรื่องราวที่นำเสนอเพื่อพิจารณา (ความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน) นโยบาย คือ ข้อเสนอที่เป็นแนวทางการดำเนินงานของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือรัฐบาลใน สภาพแวดล้อม อย่างหนึ่ง เพื่อนำไปสู่เป้าหมายอย่างใด อย่างหนึ่ง (Carl J. Friedrich (๑๙๖๓ : ๗๐))

ข้อเสนอเชิงนโยบาย จึงหมายถึง ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยนโยบาย เพื่อการปฏิบัติใน นโยบาย ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ คือ วัตถุประสงค์ (policy objectives) แนวทางการดำเนินงานของนโยบาย (policy means) และกลไกของนโยบาย (policy mechanism) (นางรัตนาภรณ์ สมบูรณ์,๒๕๕๕)

๓.๒ ลักษณะของข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีลักษณะเป็น หลักการ แผนการหรือแนวทางของการปฏิบัติที่อาจเกิด จากการตัดสินใจขั้นต้นอย่างกว้าง ๆ จากข้อมูลทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปโดยถูกต้อง และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนั้น มีความสำคัญ ดังนี้

(๑) นโยบายช่วยให้ประหยัดเวลา กล่าวคือ นโยบายเป็นสิ่งที่คิดหรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ดังนั้นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเพียงแต่เอาข้อมูลที่มีอยู่ก่อนแล้วเป็นปัจจัยเพื่อประกอบการตัดสินใจ

(๒) นโยบายก่อให้เกิดการประสานงาน คือ นโยบายเดียวกันจะช่วยให้แต่ละหน่วยงานย่อยสามารถคาดการณ์ตัดสินใจและปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องยิ่งขึ้น

(๓) นโยบายช่วยให้องค์กรเกิดความมั่นคง เพราะสมาชิกในองค์กรจะเข้าใจและทิศทางและเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

(๔) นโยบายที่ชัดเจนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารแต่ละระดับและแต่ละบุคคลกล้าที่จะตัดสินใจ เพราะสมาชิกในองค์กรทุกคนทราบถึงขอบเขตของความรับผิดชอบที่ตนเองสามารถตัดสินใจได้

(๕) นโยบายจะทำหน้าที่เป็นโครงร่างที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารระดับต้น และจะเป็นตัวช่วยให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้บริหารระดับต้นได้

(๖) นโยบายที่ชัดเจนจะช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปโดยถูกต้อง ยุติธรรม และเที่ยงตรงมากยิ่งขึ้น

๓.๓ ขั้นตอนในกระบวนการกำหนดนโยบาย แบ่งเป็น ๗ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การค้นหาและรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ ๒ การรับรองและสนับสนุนการกำหนดนโยบาย

ขั้นที่ ๓ ดำเนินงานการกำหนดนโยบาย

ขั้นที่ ๔ การกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม

ขั้นที่ ๕ การนำเอานโยบายไปประยุกต์ปฏิบัติ

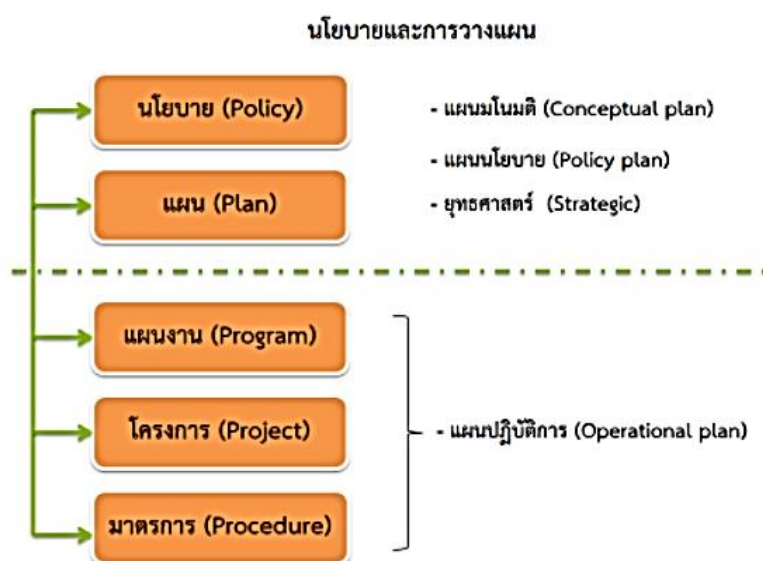
ขั้นที่ ๖ การประเมินผลของนโยบาย

ขั้นที่ ๗ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบาย

๓.๔ ลำดับการดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีลำดับการดำเนินงานต่อไปนี้

ภาพที่ ๒.๑ นโยบายและการวางแผน

ตอนที่ ๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิรินทร์พร วงศ์พิรกุล (๒๕๕๒) ได้วิจัยติดตามและประเมินผลการนำนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ด้วยการประยุกต์วิธีการประเมินแบบผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ ๑) พัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินการผ่านนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ๒) ติดตามและประเมินผลการนำนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติในสถานศึกษา ๓) ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของสถานศึกษาในการนำนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติ และ ๔) ศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหาร อาจารย์ และผู้ปกครองต่อการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่รับนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติ จำนวน ๒๕๐ แห่ง โดยมี ผู้บริหาร อาจารย์และผู้ปกครองเป็นผู้ให้ข้อมูลผ่านวิธีการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการวิจัยได้กรอบในการประเมินนำนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติ ๘ องค์ประกอบคือ ๑) การจัดการองค์กร ๒) การวางแผน ๓) การประชาสัมพันธ์ ๔) การสำรวจนักเรียนสละสิทธิ์ ๕) การจัดซื้อหนังสือเรียน ๖) การดำเนินการเรื่องเครื่องแบบนักเรียนและอุปกรณ์การเรียน ๗) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ ๘) การติดตามตรวจสอบ ซึ่งผลการติดตามประเมินการบ้านนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติพบว่าอยู่ในระดับดี โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการนำนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี ไปปฏิบัติดีกว่าโรงเรียน ขนาดกลางและขนาดเล็กปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากการขาดการอธิบายรายละเอียดในการดำเนินงานต่อผู้ปฏิบัติในสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่สำคัญคือควรสร้างความตระหนักกับผู้บริหารและนักเรียนให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี

สกนธ์ ชุมทัต (๒๕๕๔) ได้ศึกษาสรุปเรื่องกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่กระทรวงศึกษาธิการใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปีอย่างมีคุณภาพ ว่ามีจำนวน ๙ กลยุทธ์ ได้แก่ ๑) การเผยแพร่ข่าวสารนโยบาย ๒) การให้ความสนับสนุนจากผู้นำและผู้มีอำนาจ ๓) การจัดการองค์กรบริหารและประสานงานบูรณาการที่ลดหลั่นตั้งแต่ระดับชาติจนถึงระดับหมู่บ้าน ๔) การประชุมอบรมหรือการสัมมนาปัญหา ๕) การใช้เอกสารคู่มือปฏิบัติงาน ๖) การคัดเลือกผู้นำคนสำคัญ ๗) การออกตรวจเยี่ยมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ๘) การตรวจสอบควบคุม กำกับดูแล และประเมินผล และ ๙) การให้รางวัลและสิ่งตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น นอกจากนั้นยังพบว่านโยบายสามารถช่วยภาระของผู้ปกครองได้ระดับหนึ่ง แต่ยังไม่เพียงพอที่จะสร้างคุณภาพได้ และยังมีจุดอ่อนในเรื่องการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่ สถานศึกษาต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ โดยเฉพาะหลักฐานที่ต้องใช้ใบเสร็จรับเงินรวมทั้งมี ข้อเสนอให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี คุณภาพให้เข้มข้นเพิ่มมากขึ้น เพิ่มการกำหนดแนวทางและวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจน อีกทั้งควรกำหนด ระบบการรายงานผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและเร่งรัดให้มีการปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (๒๕๕๗) จากเสียงสะท้อนของเด็ก และเยาวชนรวมถึงผู้ปกครองที่อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาไทย สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและสำนักส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) จึงได้ สํารวจเด็ก และเยาวชนที่มีอายุ ๑๔ - ๑๘ ปีในพื้นที่ ๑๗ จังหวัด จำนวน ๔,๒๕๕ ตัวอย่าง พบว่า คำถาม ลำดับแรก ที่อยากจะถามครูมากที่สุด คือคำถามเกี่ยวกับวิธีการสอนของครู (ร้อยละ ๒๕) ทำไมครูจึงไม่หาวิธีการสอนที่สนุกไม่น่าเบื่อ ทำไมเวลาสอนต้องใช้วิธีอ่านหนังสือ ครูมาสอนหนังสือหรือมาอ่าน หนังสือให้นักเรียนฟัง และทำไมสอนในห้องเรียนไม่รู้เรื่อง แต่สอนพิเศษรู้เรื่อง โดยเด็กและเยาวชน มากกว่า ๒ ใน ๓ อยากให้

เปลี่ยนแปลง ๒ รูปแบบการเรียนการสอนของระบบการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องจากหลักสูตรการสอนเน้นเนื้อหาทฤษฎีมากกว่าการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๗) ได้กล่าวถึงคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ สำหรับนโยบายด้านการศึกษา และเรียนรู้การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับครูในข้อที่ ๔.๖ ว่า จะพัฒนาระบบ การผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ และจิตวิญญาณของความเป็นครูเน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน นำเทคโนโลยี สารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครู หรือเพื่อการ เรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๕๗) ประกอบกับ ร่างแผนปฏิบัติการหรือ Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๖ ด้าน คือ ๑.การปฏิรูปครู ๒.กระจายโอกาสและคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ๓.ปฏิรูป การบริหารจัดการ ๔.ปรับระบบการผลิตและพัฒนากำลังคน เพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ๕.ปฏิรูปการเรียนรู้ ๖. การปรับระบบการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา สรุปรจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับครูประกอบกับร่างแผนปฏิบัติการหรือ Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ของกระทรวงศึกษาธิการ คือการให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูโดยเน้นครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอนและสามารถนำเทคโนโลยี สารสนเทศ เครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่าง ตนเอง เพื่อให้ครูทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้

ดังนั้นจึงต้องมีการยกระดับและพัฒนาครูไทย ให้ทันต่อสถานการณ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาครูของประเทศต่าง ๆ เช่น ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส สิงคโปร์ กาหลิ ญี่ปุ่น จีน พบว่า

๑. การผลิตครูให้ความสำคัญต่อครู ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อคุณภาพการเรียน การสอน และคุณภาพของผู้เรียน คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้มากขึ้น มีความเป็นมืออาชีพ มีความสามารถและศักยภาพสูง เป็นผู้มีนวัตกรรมการสอนเพื่อให้นักเรียนได้ผลด้วยการเรียนรู้ตามที่ต้องการ และเตรียมความพร้อมให้แก่แก่นักเรียนในการเข้าสู่โลกของการทำงานในศตวรรษที่ ๒๑ ครูควรเป็นผู้รักในอาชีพ มีชีวิตเรียบง่าย และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูมีการกำหนดสมรรถนะของครู โดย ภาพรวมประกอบด้วย ๑) ความรู้ในเนื้อหาวิชา ๒) การสื่อสารและการใช้ภาษา ๓) การพัฒนาหลักสูตร ๔) หลักการจัดการเรียนรู้ ๕) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๖) การบริหารจัดการชั้นเรียน ๗) การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมทางการศึกษา ๘) การวัดและประเมินผล ๙) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน ๑๐) จิตวิทยาสำหรับครู ๑๑) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ๑๒) คุณธรรม จริยธรรมและ จรรยาบรรณในวิชาชีพ ๑๓) ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม ๑๔) การพัฒนาตนเอง และวิชาชีพ ๑๕) การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน นอกจากนี้มีการควบคุมคุณภาพการผลิตครูโดย การใช้ระบบการ รับรองวิทยฐานะของสถาบันผลิตครูคัดคนเก่งระดับยอดเยี่ยมให้มาเป็นครูโดย กำหนดกลุ่มที่มีผลการเรียน สูงสุดเข้า เรียน เพื่อเป็นครูการยกย่องอาชีพครูว่าเป็นวิชาชีพชั้นสูง เทียบเท่าอาชีพสำคัญ การได้รับการ ยอมรับ เชื่อถือ ไว้วางใจในระดับแนวหน้าของประเทศ และมีเงินเดือนสูงในระดับเดียวกับอาชีพอื่น เช่น แพทย์ นักกฎหมาย เป็นต้น

๒. การพัฒนาครูให้ความสำคัญ และเชื่อว่า ครูเป็นผู้เขียนที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองและได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงมีกฎหมาย/นโยบายว่า ครูทุกคนต้องได้รับการพัฒนา จากหน่วยงานและพัฒนา ตนเองทุกปีอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องปีละ ๑๐๐ ชั่วโมง ครูบรรจุใหม่ต้องผ่านการอบรมตามโปรแกรมการอบรมเพื่อฝึกหัดการสอนและได้รับเงินเดือน ระหว่างการอบรมด้วย การพัฒนาตนเองต้องอยู่ในการกำกับดูแลของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารและต้องผ่านการทดลองงาน ๑ ปี ครูเก่าอายุงาน ๑๐ ปีขึ้นไป ต้องเข้ารับการพัฒนาด้วย โดยมีองค์กรทำหน้าที่ด้านพัฒนา ครูเป็นการเฉพาะ มีคู่มือการพัฒนาความรู้เพื่อให้ครูเข้ารับการพัฒนาตนเองตามความ ต้องการทุกปี จากมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่เลี้ยง/ครูต้นแบบ (master teachers) มีการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และผู้เรียน เช่น การทำห้องเรียนให้เป็นห้องทำงานจำลอง การพัฒนา ทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับศิษย์ทักษะการตั้งคำถาม รวมถึงทักษะการ ออกแบบการเรียนรู้แบบ active learning นั่นคือกระบวนการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ต้องมีโอกาสลงมือทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว เช่น การให้ผู้เรียนได้ อ่าน เขียน ได้ตอบ และ วิเคราะห์ปัญหา ทักษะการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนแล้วนำสิ่งที่สังเกตได้มาให้ข้อมูลแก่นักเรียน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงของนักเรียน ทักษะการเรียนรู้เป็นทีม ทักษะการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแบบรู้จริง ทักษะการพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นผู้กำกับกับการเรียนรู้ของตนเองได้ ฯลฯ

นอกจากนี้ต้องมีระบบการนิเทศ ติดตามและพัฒนาการทำงานของ ครูในชั้นเรียน การเรียนรู้และพัฒนาจากเพื่อนครูและการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน รวมทั้งมีการสร้าง ครูจิตอาสาเพื่อช่วยสอน มีการพัฒนาการเรียนการสอนของครูโดยเน้นการ สอนของครูให้น้อยลงและให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และนำมาปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น ๓. คุณสมบัตี ของครูมีการกำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัตินี้ของครูที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ ทางการศึกษาและผู้เรียน ครูทุกคนต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูกำหนดให้ครูประถมศึกษา อย่างน้อย ต้องจบปริญญาตรีครูระดับมัธยมศึกษาต้องจบสูงกว่าปริญญาตรีและมีความเชี่ยวชาญอย่างน้อย หนึ่งวิชาใน ระดับที่สอน และต้องมีพื้นฐานความรู้ทางการศึกษาทั่วไปและความรู้เฉพาะสำหรับวิชาชีพครู ความรู้ด้าน จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น หลักและเทคนิคการสอน มีความรู้วิชาประวัติศาสตร์กำหนดเวลาสอนวันละ ๔ ชั่วโมง ๔ และมีเวลาเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ สัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพ เยาวชน, ๒๕๕๗) การยกระดับและการพัฒนาครูของต่างประเทศนั้นยังคงให้ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษา โดยครูจะต้องมีความรอบรู้มีความเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้มี นวัตกรรมการสอนที่ สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้นอกจากนั้น ครูต้องมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตลอดเวลา ไม่ว่าจะ เป็นการอบรม มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนา มีระบบพี่สอนน้อง และสิ่งที่สำคัญอีก ประการหนึ่งคือ การกำหนดคุณสมบัตินี้ให้ชัดเจน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคมต่อไป แนวทางการพัฒนาครูไทย สังคมไทยควรมีแนวทางการพัฒนาครูไทย ดังนี้

๑.การผลิตครู ปฏิรูประบบการผลิตครู สถาบันที่ผลิตครูควรผลิตครูใน สาขาที่สถาบันนั้นมีความเชี่ยวชาญ มีศักยภาพและความพร้อมของสถาบัน เพราะจะทำให้ได้ครูที่มีคุณภาพ และมีความเชี่ยวชาญ ในสาขาที่สอน ผสมผสานบูรณาการตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตครูเพื่อบ่มเพาะความเป็นครูทักษะ การเรียน เนื่องจากการผลิตครูในปัจจุบันยังค่อนข้างแยกส่วนระหว่างการสอนทฤษฎีและปฏิบัติอีกทั้งไม่มีการสอนการ วิเคราะห์หลักสูตร ดังนั้น จึงทำให้ครูขาดทักษะการสอน ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์การสอน ให้เข้ากับนักเรียนและบริบทของสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป

- วางแผนพัฒนาครูอย่างครบวงจร ปรับอัตราเงินเดือนให้เท่ากับวิชาชีพชั้นสูง ยกระดับมาตรฐานครูเพื่อสร้างแรงจูงใจเพื่อให้คนเก่งเข้ามาเรียนครูแต่ก็ต้องมีการคัดเลือกที่เข้มข้น เพื่อให้ได้ครูที่มี คุณภาพ

๒.การพัฒนาครู

- เร่งพัฒนาคุณภาพครูเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาวิธีการสอนและปรับการจัดการเรียนการสอน เช่น การฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วย วิธีการต่าง ๆ สร้างเครือข่ายครูประจำการ พัฒนา ระบบครูพี่เลี้ยง เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องคุณภาพครู

- ปรับปรุงระบบการขึ้นบัญชีครูและจัดส่งครูไปประจำการตามโรงเรียน และสถานศึกษาตามความ เชี่ยวชาญ ปัจจุบันครูบางคนสอนในวิชาที่ตนไม่ได้เชี่ยวชาญ เนื่องจากระบบการสอบครูจะมีการขึ้นบัญชีไว้เมื่อโรงเรียนโตมีการขาดแคลนทางส่วนกลางก็จะจัดส่งครูที่ขึ้นบัญชีไว้ไปสอน ทำให้ครูที่ไปสอบไม่ได้สอนตามความเชี่ยวชาญเฉพาะของตน

- เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่จบสาขาอื่นที่มีใช้สาขาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์สามารถมาเป็นครูได้เนื่องจากผลตอบแทนครูค่าเมื่อเทียบกับภาระงาน จึงไม่สามารถดึงดูดคนเก่งให้มาประกอบอาชีพครูได้อีกทั้งค่านิยมหรือให้ความสำคัญกับอาชีพครูมีน้อยลง ทำให้เกิดความขาดแคลนครูที่มีคุณภาพ และครูที่มีความเชี่ยวชาญในบางสาขา

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการเรียนการสอนมีความหมายในลักษณะเดียวกับระบบการเรียนการสอน ซึ่งนักการศึกษาโดยทั่วไปนิยมใช้คำว่า “ระบบ” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ๆ ของการศึกษา หรือการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับ “วิธีการสอน” ในด้านความหมายของรูปแบบการสอน มีผู้ให้ความหมายไว้หลายแง่มุม ดังนี้

Saylor and others (๑๙๘๑ : ๒๗๑) กล่าวว่า รูปแบบการสอน (teaching model) หมายถึง แบบ (pattern) ของการสอนที่มีการจัดกระทำพฤติกรรมขึ้นจำนวนหนึ่งที่มีความแตกต่างกัน เพื่อจุดหมายหรือจุดเน้นที่เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง

Joyce and Well (๑๙๙๒ : ๑ - ๔) กล่าวว่า รูปแบบการสอน คือ แผน (plan) หรือแบบ (pattern) ที่เราสามารถใช้ในการสอนโดยตรงในห้องเรียนหรือการสอนเป็นกลุ่มย่อย หรือเพื่อจัดสื่อการเรียนการสอนซึ่งรวมถึงหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและหลักสูตรรายวิชา ซึ่งแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ต่าง ๆ กัน รูปแบบการสอนคือ การบรรยายสิ่งแวดล้อมทางการเรียน รูปแบบการสอนก็คือ รูปแบบของการเรียนที่ช่วยผู้เรียนให้ได้รับสารสนเทศ ความคิด ทักษะคุณค่า แนวทางของการคิด และแนว

Keeves J., (๑๙๙๗ : ๓๘๖-๓๘๗) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

๑. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

๒. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (causal relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้

๓. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (imagination) ความคิดรวบยอด (concept) และความสัมพันธ์ (interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

๔. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structural relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (associative relationships)

ทีศนา แคมมณี (๒๕๕๐ : ๓ - ๔) กล่าวว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ มีแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ดังนั้น คุณลักษณะสำคัญของรูปแบบการสอนจึงต้องประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. มีปรัชญาหรือทฤษฎีหรือหลักการหรือแนวคิดหรือความเชื่อ ที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ๆ

๒. มีการบรรยายหรืออธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน

๓. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการพิสูจน์ ทดลองถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น ดังนั้น รูปแบบการเรียนการสอนจึงหมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ เข้ามาช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain)การพัฒนาด้านจิตพิสัย (affective domain) การพัฒนาด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain)การพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (process skills) หรือ การบูรณาการ (integration) ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวล้วนเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีลักษณะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเพื่อจัดทำ การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ Qualitative Research ซึ่งผู้ศึกษา ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเป็น ๔ ขั้นตอน เพื่อตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้ ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา กฎหมาย สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้ กฎหมายขั้นตอนที่ ๓ ประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ขั้นตอนที่ ๔ จัดทำสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเทศไทย

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษากฎหมาย สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

การศึกษาในขั้นตอนที่ ๑ นี้ เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสำรวจข้อมูล (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์และสภาพปัญหาของการ พัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาแนวทางในการประเมินผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินการใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย

๑. พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย จึงไม่มีบทลงโทษกับผู้ไม่กระทำตามกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้ยาก ขึ้นอยู่กับ ความพร้อมของหน่วยงานรวมถึงนโยบายของหัวหน้าส่วนราชการ

๒. ขาดการวางเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจากปัญหาในการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีจำนวนมาก และหลากหลาย ซึ่งทุกปัญหามีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีการวางเป้าหมาย ร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล

๓. กระบวนการในการตรากฎหมายมีขั้นตอนที่ละเอียดและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะทาง ประกอบกับการออกกฎหมายที่สามารถบังคับใช้ได้ในทุกกระทรวงจำเป็นต้องมีศักดิ์ ของกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ หากเป็นกฎหมายที่ต่ำกว่าก็จะไม่สามารถบังคับข้ามกระทรวงได้ ทำได้เพียงขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

๔. ในมาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นสำนักงาน เลขานุการของคณะกรรมการ ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาข้อมูลและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่บุคลากรมีไม่เพียงพอที่จะสามารถดำเนินการให้ครอบคลุมภารกิจทั้งหมด ในกฎหมายได้

๕. การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของพระราชบัญญัตินี้ จำเป็นต้องอาศัย ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) เนื่องจากงบประมาณและบุคลากรเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยากที่จะให้ทุกหน่วยงานมีนโยบายที่เน้นความสำคัญเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

๖. ระบบฐานข้อมูลเป็นเครื่องมือหนึ่งในการที่จะช่วยขับเคลื่อนกฎหมาย แต่การบูรณาการฐานข้อมูลยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากทุกหน่วยงานมีข้อมูลส่วนบุคคลของตนเองที่ต้องรักษาความปลอดภัย ประกอบกับยังไม่มีกลไกที่สามารถเก็บข้อมูลภาพรวมของทั้งประเทศได้ในบางประเด็น เช่น ข้อมูลแม่ตั้งครรภ์ก็ต้องเป็นแม่ที่มาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลรัฐเท่านั้น หรือ ข้อมูลเด็กแรกเกิดจะไม่มีฐานข้อมูลของโรงพยาบาลเอกชน หรือ เด็กที่คลอดเองที่บ้าน เป็นต้น และ

๗. เนื้อหาในการกฎหมายส่วนใหญ่เป็นบริบทของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ครอบคลุมถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดอื่น เช่น ตำแหน่งครู ครูผู้ช่วย จะใช้ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะที่สังกัดอปท. จะมีการใช้คำที่หลากหลายน่าจะส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสร้างความเข้าใจและการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

การศึกษาในขั้นตอนที่ ๒ นี้ เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดทำเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ต่อไป แบ่งการดำเนินการการเป็น ๒ ระยะ ได้แก่

ระยะที่ ๑ ศึกษาข้อมูลจากกฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวทางประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ประกอบด้วย

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๒) พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบังคับใช้และกาประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

(๔) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

(๕) แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

ระยะที่ ๒ จัดทำเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย

ในระยะนี้ก่อนมีการจัดทำเครื่องมือในการประเมินจะต้องมีการวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อที่จะได้ออกแบบเครื่องมือให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนได้เสียนั้น

การวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder Analysis) ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะกฎหมายนี้มีเป้าหมายเพื่อการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปี ผู้เกี่ยวข้องสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่มหลัก ดังนี้

๑. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องหลัก (Primary Stakeholders)

เป็นกลุ่มที่มีผลกระทบโดยตรงและได้รับประโยชน์จากกฎหมายมากที่สุด

เด็กปฐมวัย : เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของกฎหมายนี้ ทั้งเด็กที่มีพัฒนาการปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดูแลที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

พ่อแม่และผู้ปกครอง : มีบทบาทสำคัญในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของบุตรหลาน โดยกฎหมายนี้จะช่วยให้พวกเขามีแหล่งความรู้และบริการที่ได้มาตรฐานเพื่อสนับสนุนการเลี้ยงดู

ครูและผู้ดูแลเด็ก : เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งจะได้รับผลกระทบโดยตรงจากการกำหนดมาตรฐานและเกณฑ์คุณสมบัติที่กฎหมายกำหนด

๒. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องรอง (Secondary Stakeholders)

เป็นกลุ่มที่มีส่วนในการขับเคลื่อนหรือได้รับผลกระทบทางอ้อมจากกฎหมาย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ : รับผิดชอบสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของรัฐ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัย

กระทรวงสาธารณสุข : รับผิดชอบการดูแลสุขภาพ โภชนาการ และการคัดกรองพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิด

กระทรวงมหาดไทย (โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - อปท.) : มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ : รับผิดชอบเด็กกลุ่มเปราะบางและสถานสงเคราะห์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) : เป็นหน่วยงานหลักในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามที่ระบุไว้ในเอกสารที่คุณให้มา

สถานประกอบการเอกชน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน : ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินงาน

ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็ก : ต้องปรับผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องตามหลักการของกฎหมาย

๓. กลุ่มผู้เกี่ยวข้องที่มีบทบาทสนับสนุน (Supporting Stakeholders)

เป็นกลุ่มที่ไม่ได้มีบทบาทโดยตรงในการปฏิบัติ แต่มีส่วนช่วยสนับสนุนให้กฎหมายมีประสิทธิผลมากขึ้น

ภาคประชาสังคมและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) : มีบทบาทในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง, สนับสนุนกลุ่มเปราะบาง, และทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

นักวิชาการและสถาบันการศึกษา : ทำการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรและแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สื่อมวลชน : มีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยแก่สาธารณชน

การทำความเข้าใจบทบาทและความเชื่อมโยงของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มนี้ จะช่วยให้การติดตามประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดยิ่งขึ้น ทั้งนี้ยังสามารถออกแบบเครื่องมือเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนได้เสียได้ดียิ่งขึ้น

การจัดทำแบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยอิงจากสภาพการณ์ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ค้นพบ มีประเด็นการสำรวจข้อมูลจากผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อการรับ บริการเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแล ในประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างใด ๑) การรับบริการ สาธารณสุขของผู้ปกครองในขณะตั้งครรภ์และของเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแลจากสถานพยาบาลของ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ๒) การได้รับสวัสดิการและการบริการด้านการ ค้ำครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแล จากหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ๓) การได้รับการอบรมเลี้ยงดู เพิ่มพูนประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมในช่วงรอยต่อตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาจากสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย และ ๔) การได้รับการคัดกรองเพื่อเข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็น พิเศษสำหรับเด็กปฐมวัยที่อยู่ในความดูแล จากสถานพยาบาล/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และแบบสอบถามในประเด็นการประชมรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๑๔ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) นิยามศัพท์ ๒) ผู้รักษาการตามกฎหมาย ๓) วัตถุประสงค์ของกฎหมาย ๔) ภารกิจและหน้าที่ ในการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๕) หน้าที่ของบิดา มารดา และผู้ปกครอง ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๖) คุณลักษณะของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ๗) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๘) แผนพัฒนา เด็กปฐมวัย ๙) การผลิตและพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ๑๐) การให้บริการด้านสาธารณสุข ๑๑) หน้าที่ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ๑๒) การจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย ๑๓) แนวทางในการให้บริการสาธารณสุข จัดการศึกษา และจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิ และ ๑๔) การบูรณาการการให้บริการด้านสาธารณสุข จัดการศึกษา หรือจัดสวัสดิการ และให้บริการคุ้มครองสิทธิ

ในการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากแบบสอบถามซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่ ประชุมคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมาย โดยเชิญผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย อนุกรรมการการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ ๖ ปี) หญิงมีครรภ์ บุคคลในครอบครัวของเด็กปฐมวัย ผู้ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย หน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ทั้งของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนภาคประชาสังคม สื่อมวลชนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไป

ขั้นตอนที่ ๓ ประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการดำเนินการประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการ พัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้มีการดำเนินการดังนี้

๑. การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.Law.go.th) สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาจะดำเนินการรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์ พระราชบัญญัติการพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ และสิ้นสุดวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ไม่เว้นวันหยุดราชการ ผ่านช่องทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.Law.go.th)

๒. สสำรวจข้อมูล (Survey Research) โดยได้มีการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์และ ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดระยอง

๓. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น และลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงานสภาพการดำเนินการตามความเป็นจริง พร้อมรับฟังสภาพปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะ ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้ง ๔ ภูมิภาค ๗ ครั้ง ทั่วประเทศ คือ ๑. ภาคกลาง จังหวัดสมุทรสาคร ๒. ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๓. ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง ๔. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๕. ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖. ภาคกลางครั้งที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และ๗. ภาคใต้ครั้งที่ ๒ (๓ จังหวัด ชายแดนใต้) จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และได้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (การประชุมออนไลน์) จังหวัดที่เข้าร่วม ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ โดยได้รับความร่วมมือจาก หน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัด ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ดูแลเด็ก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สาธารณสุขจังหวัด ทั้งในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง เข้าร่วมการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล เสนอสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะ ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งผ่านระบบออนไลน์ และ ที่ตั้ง

ในขั้นตอนนี้ เป็นการนำผลการศึกษาศึกษากฎหมาย สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ และผลการศึกษาแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งที่ได้มาจากเอกสาร การสำรวจ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย มาวิเคราะห์ เพื่อจัดทำจัดทำสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย ต่อไป

ขั้นตอนที่ ๔ จัดทำสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเทศไทย

ในการจัดทำจัดทำสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์และประเมินผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. นำผลการศึกษาศึกษากฎหมาย สภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ได้วิเคราะห์จนพบว่าเป็นปัญหาหลักที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย มาเชื่อมโยงกับผลการประเมินผลสัมฤทธิ์และการประเมินการบังคับใช้ของกฎหมาย จนทำให้ได้ประเด็นหลักในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย

๒. ศึกษารายละเอียดจากเอกสารและผลการสำรวจที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๓. กำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบของข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อให้การดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเทศไทย

๕. นำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเทศไทย เข้าสู่ที่ประชุม
อนุกรรมการกฎหมายและคุ้มครองสิทธิ ในคณะกรรมการพัฒนานโยบายเด็กปฐมวัย และอนุกรรมการสภา
การศึกษาตามกฎหมาย เพื่อพิจารณาให้ความเห็น

๖. ปรับปรุงร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเทศไทยเพื่อให้ได้
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ฉบับสมบูรณ์

บทที่ ๔ ผลการดำเนินการ

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒) ดังนั้น การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนี้เมื่อครบกำหนด ๕ ปี จึงต้องนับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงครบรอบระยะเวลาที่ต้องทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ คือวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีประกาศหน่วยงานที่รับผิดชอบ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายการจัดทำคำอธิบายและคำแปลของกฎหมาย และการเผยแพร่ข้อมูล กฎหมายและกฎเกณฑ์และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ให้แล้วเสร็จ โดยพระราชบัญญัติ การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการประเมิน ผลสัมฤทธิ์และต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการประเมินผลการ บังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ และสิ้นสุดวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยวิธีการตามความเหมาะสมสำหรับ กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละกลุ่ม โดยมีวิธีการที่จะนำมาใช้ ดังนี้ คือ

๑. การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.Law.go.th)

โดยได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ และสิ้นสุดวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) การประชุมรับฟังความคิดเห็น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็น พร้อม รับฟังสภาพปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะ ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้ง ๔ ภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระยอง จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดนครราชสีมา มีผู้เข้าร่วมประชุม ณ ที่ตั้ง และผ่านระบบออนไลน์ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี จันทบุรี ตราด สระแก้ว ชลบุรี สมุทรปราการ ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต ยะลา ปัตตานี แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง อุบลราชธานี สุรินทร์ และร้อยเอ็ด

(๓) การใช้แบบสำรวจความคิดเห็น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ส่งแบบสำรวจความคิดเห็นให้สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดจำนวน ๗๗ จังหวัดทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับ การดูแลและการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดช่วยตอบแบบสำรวจความคิดเห็นผ่าน Google Form

(๔) การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา และไลน์กลุ่ม (LINE Group)

(๕) การสัมภาษณ์

ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ดูแลเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองและ ศึกษาดูงานสภาพการดำเนินการตามความเป็นจริง พร้อมรับฟังสภาพปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะ ในพื้นที่ ต่าง ๆ ทั้ง ๔ ภูมิภาค ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดระยอง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดศรีสะเกษ

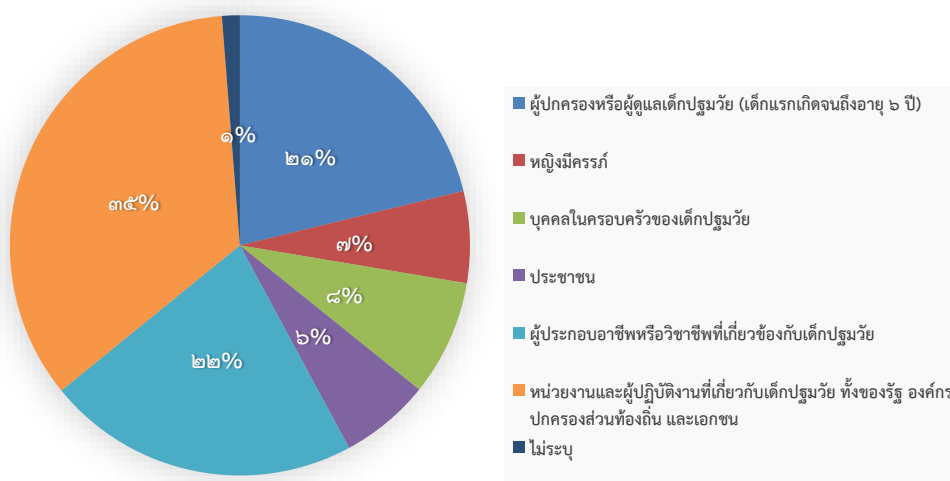
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้สะท้อนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการปฏิบัติงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง ผลกระทบของกฎหมาย และมุมมองที่มีต่อการบังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

๑. การรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.Law.go.th) และตามแบบฟอร์มการรับฟังความคิดเห็นอิเล็กทรอนิกส์ (google Forms) โดยเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ และสิ้นสุดวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ไม่เว้นวันหยุดราชการ ซึ่งมีผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจแสดงความคิดเห็น โดยสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนผู้แสดงความคิดเห็นตามกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

ที่	กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	ร้อยละ
๑	ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (เด็กแรกเกิดจนถึงอายุ ๖ ปี)	๒๓๗	๒๑.๒๐
๒	หญิงมีครรภ์	๓๒	๖.๔๔
๓	บุคคลในครอบครัวของเด็กปฐมวัย	๙๑	๘.๑๔
๔	ประชาชน	๗๑	๖.๓๕
๕	ผู้ประกอบการอาชีพหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย	๒๔๖	๒๒.๐๐
๖	หน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ทั้งของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน	๓๘๗	๓๕.๖๒
๗	ไม่ระบุ	๑๔	๑.๒๕
รวม		๑,๑๑๘	๑๐๐.๐๐

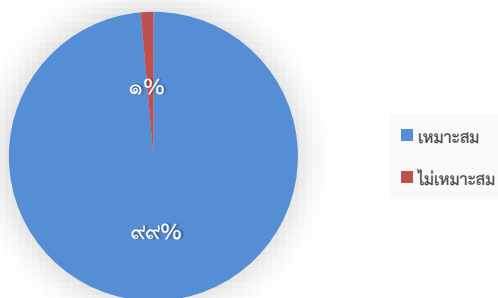
ภาพที่ ๔.๑ จำนวนผู้แสดงความคิดเห็นตามกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ ๔.๒ ผลสรุปการรับฟังความคิดเห็นประเมินผล

ความคิดเห็น	ร้อยละ
เหมาะสม	๙๘.๖๐
ไม่เหมาะสม	๑.๔๐
รวม	๑๐๐.๐๐

ภาพที่ ๔.๒ ผลสรุปการรับฟังความคิดเห็นประเมินผล

๑.๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น

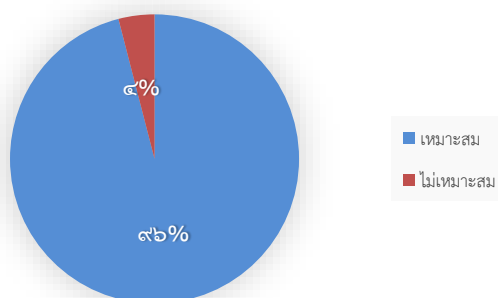
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้กำหนดประเด็นในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แบ่งออกดังนี้

๑.๓.๑ ข้อ ๑ นิยามศัพท์

บทบัญญัติของมาตรา ๓ ได้กำหนดนิยามศัพท์ ดังต่อไปนี้

๑.๑ “เด็กปฐมวัย” หมายความว่า เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์ และให้หมายความรวมถึงเด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ภาพที่ ๔.๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๑ เด็กปฐมวัย)

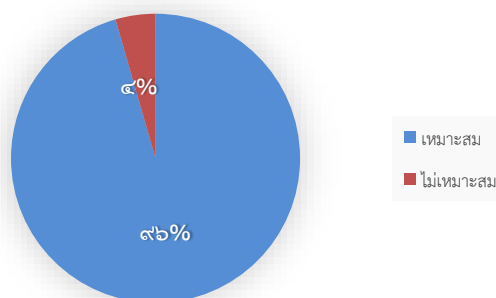
ข้อเสนอแนะ

- คำนิยามนี้มีความเหมาะสม ชัดเจน และครอบคลุมอยู่แล้ว โดยเฉพาะการกำหนดเกณฑ์อายุที่ "ต่ำกว่าหกปีบริบูรณ์" และการรวมถึง "เด็กซึ่งต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับปฐมวัย"

- สอดคล้องกับหลักการและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และ พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕
- ช่วงอายุ: ควรระบุช่วงอายุให้ชัดเจนขึ้น เช่น "แรกเกิดถึง ๖ ปี" หรือ "แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์"
- การขยายช่วงอายุ: บางส่วนเสนอให้ขยายช่วงอายุเป็น ๐-๗ ปี, ๐-๘ ปี, หรือแม้กระทั่งตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึง ๗ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการและหลักสูตร
- ควรมีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กก่อนเข้าสู่ระดับประถมศึกษา
- ควรให้ความสำคัญกับเด็กทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา
- ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- ควรพิจารณาให้ครอบคลุมถึงเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
- มีความเห็นว่าการกำหนด "เด็กปฐมวัย" เป็น "แรกเกิดถึงหกปี" อาจไม่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยที่ควรเริ่มตั้งแต่ช่วง ตั้งครรภ์ หรือ ปฏิสนธิ ซึ่งกฎหมายนี้ก็กล่าวถึงการดูแลหญิงตั้งครรภ์ไว้ด้วย ทำให้เกิดความขัดแย้งกันในทางปฏิบัติ
- เสนอให้ขยายช่วงอายุเป็น ๐-๘ ปี ตามหลักสูตร หรือ ต่ำกว่า ๗ ปีบริบูรณ์ เพื่อให้ครอบคลุมมากขึ้น
- เสนอให้แยกนิยามเด็กปฐมวัยออกเป็นสองกลุ่ม คือ เด็กในครรภ์ และ เด็กแรกเกิดถึงหกขวบ เพื่อให้การดูแลและพัฒนาสอดคล้องกันมากขึ้น
- จะเห็นว่า “เด็กปฐมวัย” ปัจจุบันเหมาะสมดี แต่ก็มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเพื่อเพิ่มความชัดเจนและครอบคลุมในประเด็นสำคัญ เช่น การระบุช่วงอายุให้ละเอียดขึ้น และการขยายความครอบคลุมไปถึงช่วงก่อนคลอดเพื่อความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร

๑.๒ “การพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า การดูแล การพัฒนา และการจัดการเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๔ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๒ การพัฒนาเด็กปฐมวัย)

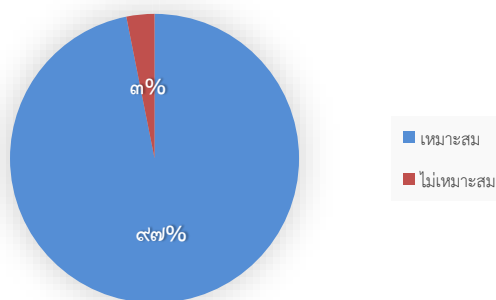
ข้อเสนอแนะ

- ควรเพิ่มคำอธิบายให้ครอบคลุมถึงสถานเลี้ยงเด็กที่ไม่ใช่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และขยายความหมายของ "การดูแล" และ "การพัฒนา" ให้ชัดเจนขึ้น เช่น การดูแลด้านโภชนาการ การป้องกันความรุนแรง หรือการส่งเสริมการเรียนรู้
- เสนอให้เพิ่มคำว่า "อบรมเลี้ยงดู" หรือ "ส่งเสริม สนับสนุน" เพื่อให้คำนิยามมีความหมายที่ครอบคลุมการปฏิบัติงานจริงมากขึ้น

- ควรพิจารณาเพิ่ม "คู่สมรสของหญิงตั้งครรภ์" และ "ผู้ปฏิบัติงานในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย" เข้าไปในคำนิยามด้วย
- มีความเห็นที่หลากหลายเกี่ยวกับ "หญิงตั้งครรภ์" โดยบางส่วนเห็นว่าควรคงไว้ ในขณะที่บางส่วนเสนอให้ตัดออกหรือแยกเป็นประเด็นต่างหาก
- ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง
- ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กที่ขาดแคลนหรือตกหล่นจากการสำรวจ
- การบังคับใช้: ควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด
- การทบทวน: ควรมีการทบทวนคำจำกัดความนี้เป็นระยะเพื่อให้แน่ใจว่ายังมีความเหมาะสมและครอบคลุมอยู่เสมอ
- เพิ่มคำสำคัญคำว่า "การอบรมเลี้ยงดู" และ "ความเสมอภาคเท่าเทียม" เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย และควรถูกบรรจุอยู่ในตัวกฎหมาย ไม่ใช่แค่ในหมายเหตุ
- นิยามผู้เกี่ยวข้องควรระบุให้ชัดเจนว่าผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาเด็กปฐมวัยคือใครบ้าง เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษา พี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ดูแลเด็กที่ไม่ใช่พ่อแม่ (ปู่ย่าตายาย ญาติ) เพื่อให้ปฏิบัติได้จริงและไม่กว้างจนเกินไป
- ความต่อเนื่องของพัฒนาการเด็กควรครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยคำนึงถึงความพร้อมของเด็กแต่ละคน
- การแยกความรับผิดชอบและขอบเขตของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแลเด็กปฐมวัยให้ชัดเจน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- มุ่งเน้นที่เด็กปฐมวัยคำนิยามควรเน้นที่ "เด็กปฐมวัย" โดยตรง เพื่อให้ไม่กว้างเกินไปและปฏิบัติได้จริง

๑.๓ “ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ซึ่งเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๕ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๓ ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย)

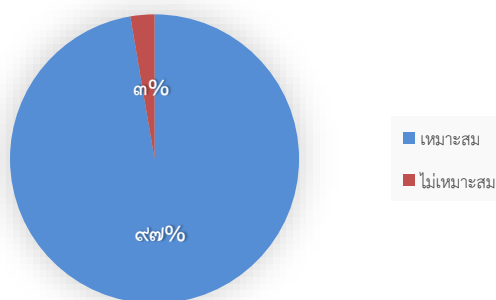
ข้อเสนอแนะ

- การเพิ่มคำสำคัญเพื่อความชัดเจนรวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับคำนิยามควรระบุให้ชัดเจนว่าครอบคลุมถึง ครูปฐมวัย ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และ บุคลากรในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดูแลเด็ก
- ขยายความ "ผู้ดูแล" ควรขยายความหมายของ "ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย" ให้ครอบคลุมบุคคลที่ไม่ได้เป็นบิดามารดาโดยตรง เช่น ผู้ที่รับอุปการะเด็ก ญาติ หรือผู้ดูแลในสถานสงเคราะห์

- การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทคุณสมบัติของผู้ดูแลเสนอให้เพิ่มคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เช่น จริยธรรมที่ดี สุขภาพจิต และ ไม่มีประวัติการกระทำความผิด เพื่อให้มั่นใจในความปลอดภัยของเด็ก
- ควรระบุให้ชัดเจนว่าผู้ดูแลมีหน้าที่ในการ คัดกรอง สวัสดิภาพ และการพัฒนา เด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อให้คำจำกัดความมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ควรส่งเสริมให้ผู้ดูแลและครูมีทักษะและความรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้อง โดยอาจกำหนดให้ผู้ดูแลหรือครูต้องมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะ
- การสนับสนุนและการบังคับใช้การอบรมและการให้ความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กทุกภาคส่วนควรได้รับการอบรมทักษะและความรู้ในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอย่างถูกต้องและเข้าใจตามความต้องการของเด็กแต่ละคน รวมถึงให้ทราบถึงบทลงโทษหากกระทำความผิดต่อเด็ก
- ความร่วมมือควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและครูทำงานร่วมกันเพื่อดูแลเด็กอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
- ขยายความผู้ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุม: คำนิยามควรระบุให้ชัดเจนว่าครอบคลุมถึงผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น ครูผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข นอกจากนี้ยังควรครอบคลุมถึงผู้ที่รับบุตรบุญธรรมและผู้อนุบาลด้วย
- ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเพิ่มถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือ หน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ
- ปรับปรุงการใช้คำเสนอให้พิจารณาการใช้คำว่า "ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย" เนื่องจากใกล้เคียงกับคำว่า "ครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัย" ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนได้

๑.๔ “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียน หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๖ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๔ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)

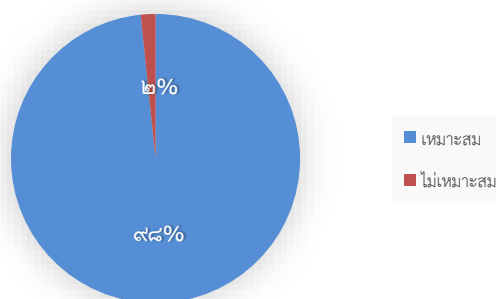
ข้อเสนอแนะ

- ควรเพิ่มสถาบันครอบครัว และ การจัดการศึกษาทางเลือก (เช่น บ้านเรียน หรือ Homeschool) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ควรระบุให้ครอบคลุมถึง สถานประกอบการที่รับดูแลเด็ก และ สถานรับเลี้ยงเด็กที่ยังไม่ได้จดทะเบียน เพื่อให้การควบคุมเป็นไปอย่างทั่วถึง
- ควรปรับปรุงการใช้คำให้ชัดเจนขึ้น เช่น แก้ไข "เด็กพิการ หรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ" เป็น "เด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ"
- ควรมีการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนและเป็นแนวทางเดียวกันสำหรับทุกหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ
- ควรลดภาระงานเอกสารของครูและผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้พวกเขามีเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการดูแลเด็กอย่างเต็มที่
- ควรให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้ศูนย์การศึกษาพิเศษหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่
- ควรปรับปรุงคำนิยามให้ชัดเจนขึ้น เช่น ระบุคำว่า "โรงเรียน" ไว้ในส่วนหน้าของความหมาย เพื่อให้เข้าใจตรงกันว่าโรงเรียนก็เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเช่นกัน
- ควรมีการบูรณาการนิยามให้ครอบคลุมหน่วยงานเอกชนและสถาบันศาสนาที่ดูแลเด็กให้มากขึ้น
- ควรแยกความหมายของแต่ละหน่วยงานออกจากกันให้ชัดเจน เนื่องจากแต่ละองค์กรมีชื่อ, โครงสร้าง, แผนงาน, งบประมาณ และเป้าหมายที่แตกต่างกัน การเหมารวมทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันจะทำให้เกิดความสับสนและเป็นอุปสรรคต่อการวางแผนและการประสานงาน
- ครอบครัวยุทธศาสตร์และหน่วยงานที่หลากหลายจึงควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึง สถาบันครอบครัว (บ้าน) ซึ่งเป็นสถานที่บ่มเพาะเด็กปฐมวัยแห่งแรก นอกจากนี้ยังควรพิจารณาการบูรรวมชื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่คล้ายคลึงกันให้เป็นชื่อเดียว เช่น รวม "ศูนย์เด็กเล็ก" และ "ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์" ให้เป็น "ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก"
- การจัดการงบประมาณและบุคลากรควรมีการพิจารณาเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่า เช่น การบูรรวมศูนย์เด็กเล็กที่มีเด็กน้อยและจัดระบบรถรับส่งแทน เพื่อลดความสิ้นเปลือง

๑.๕ “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๗ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑ (๑.๕ คณะกรรมการ)

ข้อเสนอแนะ

-ควรมีการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ องค์ประกอบ บทบาทหน้าที่ และ ที่มา ของคณะกรรมการให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มความหลากหลายของ ผู้เชี่ยวชาญ จากหลายสาขา เช่น แพทย์ กุมารแพทย์ และนักจิตวิทยา เพื่อให้ครอบคลุมการพัฒนาเด็กในทุกมิติ

- คณะกรรมการควรให้ความสำคัญกับการสำรวจและรับฟังความคิดเห็น อย่างครอบคลุมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ สถานพัฒนาเด็ก, ผู้ปกครอง, และผู้ดูแลเด็ก ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่จัดทำขึ้นนั้นสอดคล้องกับความต้องการและสถานการณ์จริงในพื้นที่

- เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการใน ระดับจังหวัด เพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างใกล้ชิดกับท้องถิ่น และสอดคล้องกับความต้องการที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่

ขาดความสอดคล้องกับบริบทจริง: นโยบายที่มาจากส่วนกลางอาจไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงกับบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในเมือง ในชนบท หรือในพื้นที่ชายแดน

- ขาดการมีส่วนร่วม: องค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับสูง ทำให้ขาดเสียงสะท้อนจากผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปกครอง และชุมชนในพื้นที่

- กระบวนการที่ล่าช้า การตัดสินใจในระดับชาติเป็นไปอย่างช้า ทำให้ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับความรู้ด้านพัฒนาการเด็กที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ทันทั่วถึง

- การกระจุกตัวของอำนาจและงบประมาณของการมีคณะกรรมการเพียงชุดเดียวทำให้เกิด "คอขวด" ในการตัดสินใจและจัดสรรงบประมาณ ซึ่งอาจไม่ตอบสนองต่อปัญหาที่แท้จริงในแต่ละพื้นที่

- เสนอให้ยกเลิกโครงสร้างคณะกรรมการแบบรวมศูนย์ และเปลี่ยนไปใช้ระบบ "เครือข่ายสภาการพัฒนาศูนย์วัยระดับพื้นที่" แทนและเสนอโครงสร้าง ๓ ระดับ ๑. ระดับฐานราก: "สภาการพัฒนาศูนย์วัยระดับตำบล/เทศบาล" ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และภาคประชาสังคมในพื้นที่ สภานี้จะมีอำนาจในการจัดทำแผนงานและบริหารงบประมาณของตนเอง ๒. ระดับจังหวัด: "สภาการพัฒนาศูนย์วัยระดับจังหวัด" ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่สภาระดับตำบล ๓. ระดับชาติ: "สมัชชาการพัฒนาศูนย์วัยแห่งชาติ" ซึ่งทำหน้าที่กำหนดกรอบมาตรฐานขั้นต่ำระดับชาติและเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

- เสนอโมเดลใหม่ในเรื่องนโยบายที่ออกแบบโดยชุมชนจะตอบโจทย์ความต้องการของเด็กและครอบครัวได้ดีกว่าทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

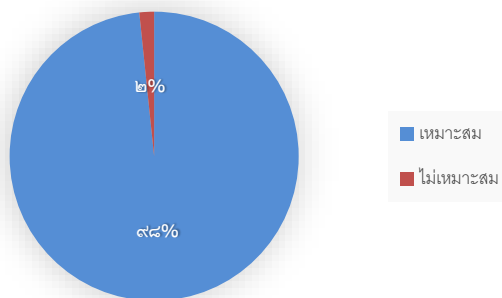
- ส่งเสริมนวัตกรรมจะทำให้เกิดการทดลองและสร้างสรรค์รูปแบบการพัฒนาเด็กที่หลากหลายในแต่ละพื้นที่

- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะทำให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องรู้สึกเป็นเจ้าของและทุ่มเทกับการทำงานอย่างเต็มที่ความยืดหยุ่นกระจายตัวของโครงสร้างจะช่วยให้ระบบสามารถปรับตัวเข้ากับวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้ดีกว่า

๑.๓.๒ ข้อ ๒ ผู้รักษาการตามกฎหมาย

มาตรา ๔ ได้กำหนดให้นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ภาพที่ ๔.๘ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๒

ข้อเสนอแนะ

- การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษควรการเพิ่มบทลงโทษที่รุนแรงและชัดเจนสำหรับผู้ที่ทำผิดต่อเด็ก ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัวหรือบุคคลอื่นที่ใกล้ชิด การมีบทลงโทษที่หนักหน่วงจะช่วยป้องกันการกระทำผิดซ้ำและสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กอย่างแท้จริง

- นโยบายและการปฏิบัติงานผู้ให้ความเห็นสะท้อนปัญหาว่านโยบายที่ถูกกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในการปฏิบัติงาน หรือสร้างภาระให้กับผู้ปฏิบัติงานหน้างานมากขึ้น ข้อเสนอแนะในส่วนนี้คือ:

- ควรเพิ่มผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ โดยเฉพาะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานด้านเด็กและครอบครัวอย่างใกล้ชิด เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวนมากอยู่ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขึ้นตรงกับกระทรวงมหาดไทย การมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการ จะช่วยให้การบริหารจัดการและการบังคับใช้กฎหมายในระดับท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงนี้มีภารกิจหลักและบทบาทโดยตรงในการดูแลสวัสดิภาพและความปลอดภัยของเด็ก การเพิ่มรัฐมนตรี พม. จะช่วยให้การทำงานด้านการคุ้มครองเด็กเป็นไปอย่างครบวงจร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพและโภชนาการ การมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการ จะทำให้การบูรณาการด้านสาธารณสุขและการศึกษาในเด็กเล็กมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แม้จะมีการกล่าวถึงแล้ว แต่การเน้นย้ำถึงบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการในการกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยยังคงสำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่าการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก เพิ่มผู้รักษาการที่ครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนาเด็ก และการแต่งตั้งบุคลากรที่มีความเข้าใจในงานอย่างแท้จริง จะช่วยให้กฎหมายหรือนโยบายนั้นสมบูรณ์และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

- ผู้กำหนดนโยบายควรรับฟังความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้แผนงานและนโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพ

- นโยบายควรเน้นการพัฒนาและสนับสนุน ไม่ใช่แค่เพิ่มภาระงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และส่งผลดีต่อเด็กอย่างแท้จริง

- ต้องการให้มี การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มากขึ้น และ การมีส่วนร่วมจากผู้ปฏิบัติงานในการกำหนดนโยบาย เพื่อให้กฎหมายและนโยบายที่ออกมาสามารถคุ้มครองและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างยั่งยืนและเป็นรูปธรรม

- ควรแต่งตั้งคนที่เข้าใจปฐมวัย และพร้อมทำงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงานต้องการให้ผู้ที่มีความสนใจมีความเข้าใจในปัญหาและบริบทของการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่การแต่งตั้งตามตำแหน่งเพียงอย่างเดียว

๑.๓.๓ ข้อ ๓ วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

มาตรา ๕ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

(๑) ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดี

(๒) ให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

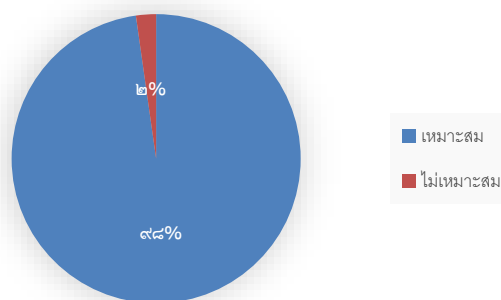
(๓) ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ

(๔) สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

(๕) บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาค และมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

(๖) ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๙ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๓

ข้อเสนอแนะ

- เปลี่ยนจาก "ทักษะ" เป็น "สมรรถนะ": ข้อเสนอนี้มีเหตุผลที่ดีมากครับ เพราะ สมรรถนะ (Competency) ครอบคลุมทั้งความรู้ (Knowledge), ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude) ในขณะที่ทักษะ เป็นเพียงความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่ง การใช้คำว่า "สมรรถนะ" จะทำให้เป้าหมายการพัฒนาเด็กมีความสมบูรณ์และเป็นองค์รวมมากขึ้น

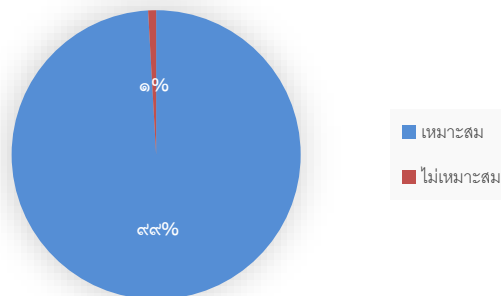
- เพิ่มคำว่า "ครูและผู้ดูแลเด็ก": การระบุถึง ครูและผู้ดูแลเด็ก อย่างชัดเจนจะช่วยให้เห็นว่าการพัฒนาและการดูแลเด็กปฐมวัยเป็นหน้าที่ของบุคลากรเหล่านี้โดยตรง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการทำงาน
- ตัดคำว่า "วินัย" ออกจากข้อ ๓: ข้อเสนอนี้มาจากมุมมองที่ละเอียดอ่อนและน่าสนใจว่าวินัยเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมอยู่แล้ว การตัดออกจะช่วยให้ข้อความกระชับและไม่ซ้ำซ้อน การตัดคำว่า "วินัย" ออกจากข้อ (๓): ข้อเสนอนี้มีเหตุผลว่าวินัยเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่แล้วตามข้อ (๔) การตัดออกจะช่วยให้ข้อความกระชับและไม่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเชิงบวกที่เน้นการสร้าง "คุณลักษณะ" และ "สมรรถนะ" มากกว่าการเน้นที่ "วินัย" โดยตรง
- การคุ้มครองและสิทธิของเด็กที่ครอบคลุมข้อเสนอแนะในส่วนนี้เน้นย้ำถึงการคุ้มครองเด็กในทุกมิติ และทุกช่วงวัยควรคุ้มครองตั้งแตอยู่ในครรภ์มารดาความคิดเห็นนี้สะท้อนถึงหลักการที่ว่าชีวิตเริ่มต้นตั้งแตอยู่ในครรภ์ การคุ้มครองตั้งแต่วินาทีนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีสุขภาพที่ดีในอนาคต
- เพิ่มการคุ้มครองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก: มีการเสนอให้ระบุรายละเอียดของสิทธิเด็ก ๔ ด้านอย่างชัดเจน ได้แก่ การอยู่รอด, การปกป้องจากการล่วงละเมิด, การส่งเสริมและพัฒนา, และการมีส่วนร่วม การระบุเช่นนี้จะทำให้กฎหมายมีความเป็นสากลและครอบคลุมมากขึ้น
- การปกป้องเด็กจากสื่อออนไลน์ ข้อเสนอนี้เป็นเรื่องสำคัญและทันสมัย เนื่องจากสื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อเด็กอย่างมาก การเพิ่มมาตรการปกป้องจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเด็กในโลกดิจิทัล
- การนำไปสู่การปฏิบัติและโครงสร้างการทำงานมุ่งเน้นไปที่การทำให้กฎหมายสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิภาพ
- เพิ่มตัวแทนจากภาคประชาชน/องค์กรอิสระ: การมีตัวแทนจากภาคส่วนที่ทำงานกับเด็กโดยตรง จะช่วยให้การกำหนดนโยบายเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับปัญหาที่แท้จริง
- การสร้างระบบการทำงานร่วมกัน: การเน้นย้ำเรื่องนี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลเด็กเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ
- ความชัดเจนในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ: ข้อเสนอให้การออกแบบนโยบายมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
- การเพิ่มคำนิยาม "ทักษะพื้นฐาน": ข้อเสนอชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการให้คำนิยามที่ชัดเจนเพื่อป้องกันการตีความที่แตกต่างกันของผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดขอบเขตของทักษะพื้นฐานที่ต้องการจะทำให้การพัฒนาเด็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- การพัฒนาที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กข้อเสนอที่สำคัญคือ การปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนามองและจิตใจในเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Functions) ซึ่งเป็นช่วงที่พัฒนาอย่างเต็มที่ในช่วงวัยนี้ การเพิ่มประเด็นนี้เข้าไปจะทำให้กฎหมายหรือนโยบายมีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และมีความทันสมัยยิ่งขึ้น
- การกำหนดขอบเขตหน้าที่ มีข้อเสนอที่ระบุว่า "ระหว่างอยู่ในครรภ์ควรเป็นหน้าที่เฉพาะของครอบครัว" ซึ่งสะท้อนมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องบทบาทของรัฐในการแทรกแซง ข้อเสนอนี้เป็นจุดที่น่า

พิจารณาเพื่อหาจุดสมดุระหว่างการให้สิทธิขาดแก่ครอบครัว และบทบาทของรัฐในการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กตั้งแต่ในครรภ์

๑.๓.๔ ข้อ ๔ ภารกิจและหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๖ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามที่คณะกรรมการกำหนด รวมทั้ง ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยดังกล่าว

ภาพที่ ๔.๑๐ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๔

ข้อเสนอแนะ

- สนับสนุนให้แต่ละหน่วยงานนำวิธีปฏิบัติที่ดีไปสู่การปฏิบัติจริง และปรับให้เหมาะสมกับบริบท
- ปัญหาการแข่งขันและการลดลงของเด็กปฐมวัยจากจำนวนการเกิดของเด็กลดลง ทำให้การแข่งขันระหว่างสถานพัฒนาเด็กของรัฐและเอกชนสูงขึ้น
 - การพัฒนาเด็กเป็นภารกิจร่วมกันของ ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ที่อัตราการเกิดของเด็กในประเทศไทยลดลง ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กและสถานพัฒนาเด็กเอกชนต้องปิดตัวลง เนื่องจากผู้ปกครองหันไปใช้บริการของภาครัฐมากขึ้น จึงควรเอื้อประโยชน์ให้กับภาคเอกชนที่เข้ามาช่วยแบ่งเบาภาระของภาครัฐ เพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินการต่อไปได้
 - ควรมีการกำหนดหน้าที่หลักและหน้าที่สนับสนุนให้แต่ละภาคส่วนอย่างชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบูรณาการ ติดตาม และประเมินผล
 - ควรจัดตั้งกลไกหรือคณะทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่มีอำนาจและงบประมาณ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้อย่างรวดเร็ว
 - ควรมีการปรับปรุงกลไกการกำกับดูแล การสนับสนุนทรัพยากร การสร้างความตระหนักรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
 - ควรส่งเสริมและสนับสนุน ให้แต่ละหน่วยงานนำ วิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของตนเอง เพื่อยกระดับมาตรฐานการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่
 - การจัดการทรัพยากรบุคคลและงบประมาณเนื่องจากจำนวนเด็กในประเทศลดลง ควรปรับลดจำนวนผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องกับสัดส่วน เพื่อลดการใช้งบประมาณแผ่นดิน

- เปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ดูแล” เป็น “ผู้อบรมเลี้ยงดู” เพื่อเน้นการพัฒนาคุณภาพมากกว่าปริมาณ
- ควรจัดการกิจและหน้าที่ให้เหมาะสมกับบริบทจริงของพื้นที่แม้มีการกิจกรรม แต่บางพื้นที่ยังไม่ให้ความร่วมมือเพียงพอ

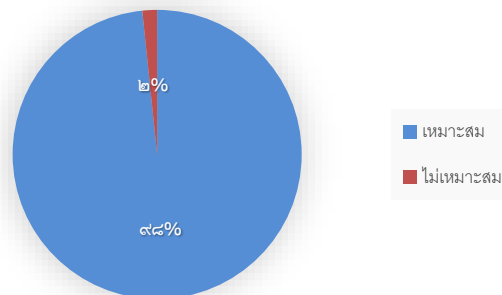
- มาตรา ๖ ที่ระบุให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ "มีการกิจกรรมกัน" หรือ "จัดกิจกรรมร่วมกัน" และขาดอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในทางปฏิบัติจึงควรกำหนดให้หน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ มีการกิจกรรมกัน แต่ยังไม่ระบุให้ชัดเจนว่าใครมีอำนาจหน้าที่อะไรและควรกำหนดเป็นภารกิจที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ต้องดำเนินการ และระบุไว้ใน พ.ร.บ. อย่างชัดเจน

- เปลี่ยนจาก "ภารกิจร่วม" เป็น "หน้าที่ที่ต้องทำ" เป็นการเปลี่ยนสถานะจากคำแนะนำหรือการทำงานร่วมกันแบบสมัครใจ ให้เป็น หน้าที่ตามกฎหมาย ที่ต้องดำเนินการ ซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้มากขึ้น

๑.๓.๕ ข้อ ๕ หน้าที่ของบิดา มารดา และผู้ปกครอง ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๗ ได้กำหนดให้บิดา มารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๑๑ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๕

ข้อเสนอแนะ

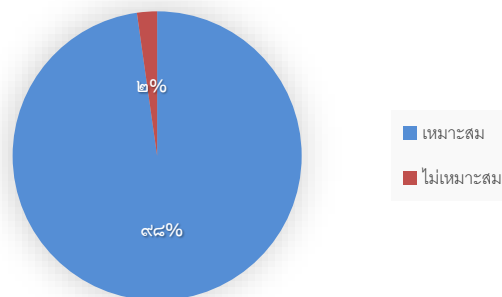
- ควรมี เจ้าหน้าที่ ที่คอยให้ความรู้ ทักซะ และความเข้าใจที่จำเป็นแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง
- ควรมีบทบาทในการ สนับสนุน ส่งเสริม และให้ความรู้ แก่ผู้ปกครองเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างแท้จริง
- ควรมีมาตรการ สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือ แก่ครอบครัวที่ขาดแคลนทรัพยากรหรือความรู้ เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน
- ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาให้ ชัดเจน และสามารถ บังคับใช้ได้จริง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด
- ควรมีการ ขยายความคำว่า "แนวปฏิบัติที่ดี" และกำหนดแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่
- ควรมีการระบุนำหน้าที่ของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก ควรมีความสอดคล้องกับให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญเรื่องการศึกษาภาคบังคับ และอาจเพิ่มคำว่า "ผู้ปกครองตามกฎหมาย" เพื่อให้ครอบคลุมและรัดกุมมากขึ้น

- ให้ผู้ปกครองจัดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาดูแลเด็กในเบื้องต้น มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูและให้ความร่วมมือกับครูในการพัฒนาเด็ก
- ควรมี บทลงโทษที่หนักและชัดเจน สำหรับผู้ปกครองที่ไม่ให้ความร่วมมือหรือไม่ดูแลเด็ก ซึ่งจะช่วยให้มาตรการนี้มีผลบังคับใช้จริง
- จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครอง เพื่อให้ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเต็มที่และยั่งยืน
- ขาดการระบุหน้าที่ในการเรียนรู้ควรมีการเพิ่มเติมข้อความให้ชัดเจนว่า "บิดา มารดา และผู้ปกครอง มีหน้าที่เข้ารับการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กก่อนที่จะระบุถึงหน้าที่ในการจัดให้เด็กได้รับการพัฒนา
- ผู้ปกครองเป็นสิ่งสำคัญ แต่ยังขาดความชัดเจนและอาจซ้ำซ้อนกับกฎหมายที่มีอยู่แล้ว การแก้ไขโดยเพิ่มข้อความที่ระบุให้ผู้ปกครองต้อง "เข้ารับการเรียนรู้" จะช่วยยกระดับความเข้าใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลเด็กได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ขณะเดียวกันการทบทวนความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้กฎหมายมีความกระชับและไม่สร้างภาระที่ไม่จำเป็นในทางปฏิบัติ

๑.๓.๖ ข้อ ๖ คุณลักษณะของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๘ ได้กำหนดให้การจัดการเรียนรู้ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องเป็นไปเพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย แต่ต้องไม่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๑๒ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๖

ข้อเสนอแนะ

- เด็กปฐมวัยควรเป็นการ เตรียมความพร้อม เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาตามศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ไม่ควรมุ่งเน้นการแข่งขันระหว่างเด็กปฐมวัย เด็กเล็กไม่ควรถูกบังคับให้อ่านออกเขียนได้เร็วเกินไป และควรเน้นที่การเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย
- เปลี่ยนจาก “การจัดการเรียนรู้” เป็น “การจัดประสบการณ์เรียนรู้” ที่เหมาะตามวัย ยึดหลักสูตรปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษาที่มีกิจกรรมช่วยเหลือเด็กในการใช้ชีวิตประจำวัน และเป็นการจัดการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับศักยภาพและความแตกต่างรายบุคคล
- การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครองเพราะผู้ปกครองบางคนต้องการให้ลูกอ่านออกเขียนได้เร็ว จึงควรสร้างความเข้าใจใหม่ว่าไม่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยจึงต้องมีการณรงค์และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองต่อเนื่อง ว่าการเล่นและประสบการณ์ตรงสำคัญกว่าการแข่งขัน

- ผู้บริหารและครูควรยึดหลักการพัฒนาเด็กตามวัย เพื่อเป็นหลักการให้กับครูและผู้บริหารที่ต้องการพัฒนาเด็กอย่างแท้จริงโดยไม่เน้นการแข่งขัน และยังเป็นแนวทางให้กับสถานพัฒนาที่ต้องการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็ก โดยไม่เน้นในด้านวิชาการมากเกินไป

- ให้ยกเลิกข้อจำกัดต่างๆ ในการรับเด็กของโรงเรียนรัฐ เช่น การรับเฉพาะในเขตบริการ เพื่อลดการแข่งขันและแรงกดดันในการสอบเข้า ป.๑

- ให้เปลี่ยนคำว่า "การจัดการเรียนรู้" เป็น "การจัดประสบการณ์เรียนรู้" เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการและบริบทของเด็กในแต่ละพื้นที่เพราะว่าเด็กแต่ละคนและบริบทของแต่ละท้องถิ่นนั้นแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ควรสอดคล้องกับ ศักยภาพและความแตกต่างรายบุคคล

- ให้ปรับเนื้อหาให้ยืดหยุ่น เหมาะกับวัยและสถานการณ์จริงหากเด็กมีความพร้อมในการเรียนรู้ การอ่าน หรือการเขียนแล้ว ก็สามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยไม่เป็นการจำกัดการพัฒนาของเด็กที่มีศักยภาพสูง

- สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเน้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไม่ควรใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการท่องจำ การเร่งสะกดคำ คิดเลข หรือการสอบแข่งขันที่เกินวัย

- ควรให้กฎหมายมีความชัดเจน ไม่เปิดช่องให้มีการตีความผิดพลาดหรือนำไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม

- ไม่ควรกำหนดให้ครูหรือสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมหรือทำเอกสารเทียบเท่ากับการเรียนรู้ของเด็กวัย ๔ – ๖ ปี เพราะความต้องการและพัฒนาการแตกต่างกันชัดเจน เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังต้องการการดูแลพื้นฐาน เช่น การกินนม การนอนหลับ การพัฒนาการด้านสติปัญญาและการดูแลด้านสุขภาพเป็นหลัก

๑.๓.๗ ข้อ ๗ คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

๗.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ

มาตรา ๙ ได้กำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

(๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

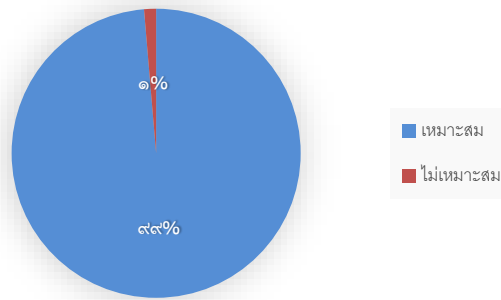
(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกสภาคมนตรีนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกสภาคมนตรีบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย และนายกสภาคมนตรีบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนแปดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านการสาธารณสุขด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านสื่อสารมวลชน ด้านละหนึ่งคน และด้านการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวนสองคน ซึ่งมาจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภาครัฐหนึ่งคนและภาคเอกชนหนึ่งคน

ให้เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่

ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ภาพที่ ๔.๑๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗ (๗.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ)

ข้อเสนอแนะ

- ควรคัดเลือก กรรมการหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นบุคคลที่มี ความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจากประสบการณ์จริง ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้สามารถเข้าใจความ ต้องการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างแท้จริง

- กรรมการควรเป็นผู้ปฏิบัติงานจริง ไม่ใช่เพียงผู้สั่งการ เพื่อให้การตัดสินใจและนโยบายสอดคล้องกับ การดำเนินงานในพื้นที่ผู้ที่มีประสบการณ์ภาคปฏิบัติ ไม่ใช่แค่ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการเพียงอย่างเดียว

- ควรลดการเน้นเชิงวิชาการเพียงด้านเดียว และเปิดกว้างให้มีมุมมองจากผู้ปฏิบัติจริง

- ควรเพิ่ม นายกสมาคมคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นกรรมการโดย ตำแหน่ง เพื่อให้เสียงจากภาคเอกชนได้รับการสะท้อนอย่างเป็นทางการ

ปัญหาการรวมศูนย์อำนาจ (Top-Down Structure)

- องค์ประกอบของกรรมการส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารระดับสูงจากส่วนกลาง (นายกรัฐมนตรีนและ รัฐมนตรี) ซึ่งทำให้การตัดสินใจเป็นแบบบนลงล่าง นโยบายจึงถูกมองผ่านมุมมองระดับมหภาค และอาจละเลย ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ผลกระทบของนโยบายอาจไม่สอดคล้องกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม สังคม และภูมิศาสตร์ของแต่ละพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กและครอบครัวในชุมชน ได้อย่างแท้จริง

- ควรมี คณะกรรมการระดับจังหวัด/ภูมิภาค เพื่อให้การตัดสินใจใกล้ชุมชน

- ประธานและกรรมการต้องเป็น ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านเด็กปฐมวัยที่ประจักษ์ชัด

- ยกเลิกโครงสร้างรวมศูนย์ (Top-Down) ของมาตรา ๙ และปรับเป็น ระบบกระจายศูนย์ (Decentralized)

- ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตัวจริง (Lack of Genuine Stakeholder Representation) โครงสร้างนี้ขาดตัวแทนจากกลุ่มสำคัญที่ทำงานใกล้ชิดกับเด็กที่สุด ได้แก่ ครูปฐมวัย และ ผู้ดูแลเด็ก นอกจากนี้ยังไม่มีตัวแทนจาก พ่อแม่และผู้ปกครอง, ภาคประชาสังคม, ผู้นำชุมชนท้องถิ่น และ นัก วิชาการสหวิทยาการ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งผลเสียให้เสียงสะท้อน ปัญหา และความต้องการที่ แท้จริงจากหน่วยงานไม่สามารถส่งไปถึงผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ ทำให้การกำหนดนโยบายขาดข้อมูลเชิงลึก การ เปลี่ยนแปลงรัฐบาลส่งผลต่อแนวทางนโยบายขาดความต่อเนื่องจนทำกระบวนการราชการล่าช้า ไม่ทันต่อ วิฤติหรือความรู้ใหม่

- ความล้มเหลวในการกระจายอำนาจ (Failure of True Decentralization) แม้จะมีตัวแทนจาก อบจ., เทศบาล และ อบต. แต่ก็ยังเป็นเพียงการมีส่วนร่วมในเชิงสัญลักษณ์ เพราะการตัดสินใจยังคงถูกครอบงำ โดยรัฐบาลกลาง ซึ่งทำให้หน่วยงานท้องถิ่นยังคงต้องรอรับคำสั่งจากส่วนกลางอยู่ดี

- ควรมีเครือข่ายที่มีการกระจายอำนาจ จะช่วยสร้างนโยบายที่ตอบโจทย์จริงจากฐานราก และทำให้ การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างคือ ๑.สภาการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เปลี่ยนบทบาทจาก "ผู้สั่งการ" เป็น "ผู้อำนวยการความสะดวกและกำหนดมาตรฐานกลาง" มีหน้าที่กำหนดกรอบ นโยบายและมาตรฐานกลาง, จัดสรรงบประมาณแบบ Block Grant, ศูนย์ความรู้ระดับชาติ ๒.สมัชชาการ พัฒนาเด็กปฐมวัยระดับจังหวัด/ภูมิภาค กลไกขับเคลื่อนหลักในพื้นที่ โดยมีอำนาจในการวางแผนยุทธศาสตร์ การบริหารงบประมาณปรับใช้มาตรฐานให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นอย่างแท้จริง ๓.เครือข่ายปฏิบัติการชุมชน (Community Action Networks - CANs) เป็น หน่วยปฏิบัติการที่เล็กที่สุดและสำคัญที่สุด ที่รวมกลุ่มครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และผู้นำชุมชน เพื่อวางแผนและแก้ไขปัญหาาร่วมกันในระดับพื้นที่

๗.๒ คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๐ ได้กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๗) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่

ภาพที่ ๔.๑๔ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗

(๗.๒ คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)

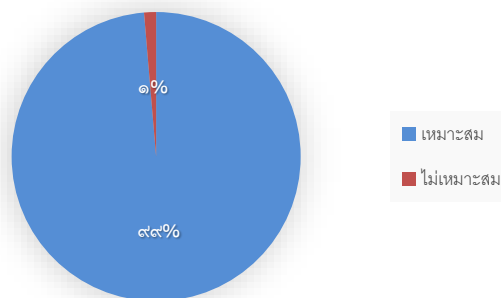
ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการกำหนด เกณฑ์เฉพาะทาง สำหรับแต่ละตำแหน่งของผู้ทรงคุณวุฒิ นอกเหนือจากคุณสมบัติทั่วไป เช่น ประสบการณ์ตรงในการทำงานกับเด็กปฐมวัย หรือความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็ก
- ควรพิจารณาผู้ที่มี ความรู้หรือประสบการณ์ โดยตรงเกี่ยวกับการดูแลหรือพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้ทราบความต้องการของสถานพัฒนาเด็กอย่างแท้จริง และไม่ตัดสินใจจากมุมมองเชิงวิชาการเพียงอย่างเดียว
- ข้อกังวลเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนมีการตั้งข้อสังเกตว่า หากผู้ทรงคุณวุฒิมีตำแหน่งทางการเมือง หรือมีอิทธิพลในสถานศึกษา อาจส่งผลให้เกิดปัญหา "เด็กฝาก" ซึ่งอาจทำให้โรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงได้รับผลกระทบ
- สิ่งสำคัญที่สุดไม่ใช่ตำแหน่งหรือคุณสมบัติทางวิชาการ แต่เป็นทัศนคติและคุณสมบัติส่วนตัวที่พร้อมจะทำงานอย่างแท้จริงโดยมุ่งเน้นความมุ่งมั่นและประสิทธิภาพในการทำงาน ของกรรมการเป็นหลัก การขับเคลื่อนนโยบาย มากกว่าการยึดติดกับคุณสมบัติหรือตำแหน่งทางวิชาการที่กำหนดไว้มีความตั้งใจและเอาจริงเอาจังในการแก้ปัญหาการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความซื่อสัตย์และไม่มีผลประโยชน์แอบแฝงและลงมือปฏิบัติจริง ไม่ใช่เพียงแค่ประชุมหรือออกคำสั่งพร้อมทำงานเพื่อเด็กปฐมวัย

๗.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๑ กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้ เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ภาพที่ ๔.๑๖ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๓ วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)

ข้อเสนอแนะ

- คุณสมบัติของผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งมีความเห็นว่า ไม่ควรกำหนดคุณลักษณะที่ตัดสิทธิ์ผู้ที่เคยเป็นกรรมการ ซึ่งหมายความว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานควรมีโอกาสกลับมาเป็นกรรมการได้อีกครั้งหากมีความสามารถและเหมาะสม

- ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ชัดเจน หากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้แต่งตั้งบุคคลใหม่ภายใน ๖๐ วัน และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ ให้ดำรงตำแหน่งต่อในวาระที่เหลือของกรรมการเดิม เพื่อความต่อเนื่องของการทำงานของคณะกรรมการเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่สะดุดไม่ให้เกิดช่องว่างทางนโยบาย

- การมีส่วนร่วมจากสาธารณะ ควรเปิดช่องทางให้ประชาชน ผู้ปกครอง ครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการทำงานของคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและนำความต้องการจากทุกภาคส่วนต่อการตอบสนองความต้องการในพื้นที่จริง

- การปฏิบัติหน้าที่ระหว่างรอการแต่งตั้งใหม่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่ง ควรดำรงตำแหน่งต่อไปชั่วคราวจนกว่าผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่แต่ต้องไม่เกิน ๖ เดือน เพื่อไม่ให้งานของคณะกรรมการไม่สะดุด

- ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งควรกำหนดวาระ คราวละ ๒ - ๓ ปี เพื่อความคล่องตัวและความต่อเนื่องบางตำแหน่งไม่ควรดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน ๒ วาระ หลังครบวาระ ต้องเว้นอย่างน้อย ๒ - ๓ ปี ก่อนจะกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งได้อีก เพื่อป้องกันการเอื้อประโยชน์ สิทธิพิเศษ หรือผลประโยชน์ทับซ้อนจากสถานพัฒนาเด็กหรือโรงเรียน

- ควรมิให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งแล้ว ต้องเว้นระยะ อย่างน้อย ๒ ปี ก่อนที่จะได้รับการแต่งตั้งใหม่ เพื่อป้องกันการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องยาวนาน และส่งเสริมการหมุนเวียนของบุคลากรใหม่ๆ เข้ามา

๗.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๑๒ ได้กำหนดว่านอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

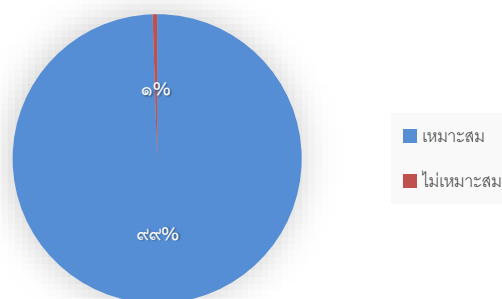
(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

(๔) ขาดประชุมคณะกรรมการสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามหลักเกณฑ์ที่

คณะกรรมการกำหนด

(๕) นายกรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

ภาพที่ ๔.๑๗ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๔ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ)

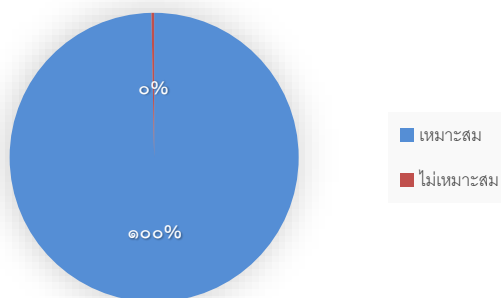
ข้อเสนอแนะ

- ควรมี ระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สำหรับคณะกรรมการในการพิจารณาการพ้นจากตำแหน่ง เพื่อให้กระบวนการเป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม
- ควรระบุให้ชัดเจนว่าหากพบว่ามี การ ปฏิบัติหน้าที่ทุจริตควรให้ออก จากตำแหน่งทันที ซึ่งเป็น มาตรการสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและธรรมาภิบาลในการทำงานของคณะกรรมการ
- มาตรการนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่ามีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว แต่การเพิ่มความชัดเจนใน ระเบียบปฏิบัติและเน้นย้ำถึงบทลงโทษในกรณีทุจริต จะช่วยเสริมความแข็งแกร่งและความน่าเชื่อถือให้แก่ คณะกรรมการได้มากยิ่งขึ้น
- กรณีทุจริตหรือประพฤติผิดหากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ควรถูกให้ออกจาก ตำแหน่งทันที
- การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิข้อกำหนดที่มีอยู่ ครอบคลุม ชัดเจน และเหมาะสม ทำให้การทำหน้าที่เป็นไปอย่างสมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

๗.๕ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง

มาตรา ๑๓ ได้กำหนดว่าในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ (๓) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงและ ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้ โดยในระหว่างที่ยังมิได้มีการ แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

ภาพที่ ๔.๑๘ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๕ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง)

ข้อเสนอแนะ

- กำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนแต่ควรมี ระเบียบหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สำหรับกระบวนการสรรหา และแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่าง โปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งจะช่วย สร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่าย
- การปรับปรุงและการสร้างความต่อเนื่องในการทำงาน ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมว่าหากวาระที่ เหลืออยู่ และควรมีแนวทางรองรับให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่องในช่วงที่ยังไม่มี การ แต่งตั้งใหม่ ควรกำหนดแนวทางรองรับหากคณะกรรมการต้องทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้งานสะดุดลง

- ควรเพิ่มรายละเอียดเกณฑ์และแนวปฏิบัติในความโปร่งใสและยุติธรรมควรจัดทำ ระเบียบ/แนวปฏิบัติที่ชัดเจน เกี่ยวกับการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งว่างเพื่อให้กระบวนการ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

- กำหนดระยะเวลา ภายใน ๖๐ วัน ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ถือนานเกินไปอาจทำให้เกิด ช่องว่างในการบริหารงาน และกระทบต่อการทำงานของคณะกรรมการ ควรลดระยะเวลา ในการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งว่าง เพื่อให้การบริหารงานของคณะกรรมการ ไม่สะดุด และมีความต่อเนื่อง อาจกำหนดให้แต่งตั้งภายใน ๓๐ วัน แทน ๖๐ วัน เพื่อเพิ่มความต่อเนื่อง รวดเร็ว คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๗.๖ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๔ ได้กำหนดให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งต้องสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อให้หน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้นำไปปฏิบัติ

(๒) อนุมัติแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๓) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาให้เชื่อมโยงกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(๔) เสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) บูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เป็นไปตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) กำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการรับเด็กปฐมวัยเข้าศึกษาในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

(๘) กำหนดสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๙) ติดตามและส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

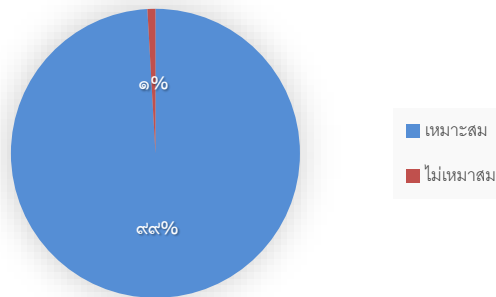
(๑๐) ส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๑๑) ส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและครูอาจารย์สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๑๒) ประสานงานและให้ข้อมูลแก่กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยซึ่งขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย

(๑๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ภาพที่ ๔.๑๙ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๖ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ)

ข้อเสนอแนะ

- การขยายอำนาจในการตรวจสอบและป้องกันความเสี่ยงให้คณะกรรมการสามารถเรียกหลักฐานเอกสาร และวัตถุที่เกี่ยวข้องและเชิญบุคคลมาให้ข้อมูลเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายแก่เด็กปฐมวัย

- ควรเน้นบทบาทการประเมินผลและการมีส่วนร่วมเพิ่มบทบาทภารกิจในด้านการประเมินผลการดำเนินงาน การส่งเสริมและนโยบาย เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายมีประสิทธิภาพและเกิดผลจริง การเปิดโอกาสและการมีส่วนร่วมให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้บทบาทชัดเจนยิ่งขึ้น

- การบริหารจัดการแผนงานและงบประมาณควรมีกำหนดกรอบเวลาอย่างชัดเจนสำหรับการจัดทำและอนุมัติแผนงานและงบประมาณ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างทันท่วงที ควรคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายที่ออกมาจึงควรคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และควรให้คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลที่มีประสบการณ์จริงเกี่ยวกับงานนั้นๆ เพื่อสะท้อนข้อเท็จจริงว่านโยบายสามารถนำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพ

- เพิ่มบทบาทในการ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ครอบคลุมและต่อเนื่องในมาตรา ๑๐ และ ๑๑ เพื่อสะท้อนถึงบทบาทเชิงรุกของคณะกรรมการในการช่วยให้หน่วยงานต่างๆ บรรลุภารกิจได้

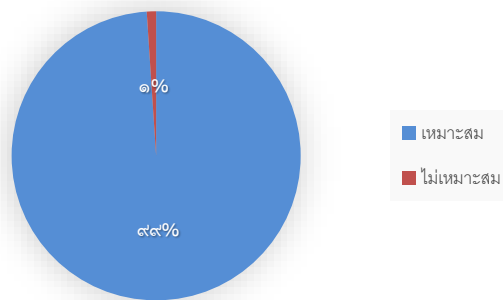
- ควรปรับถ้อยคำของข้อ ๑๑ อาจยังไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วนจึงเสนอใหม่คือติดตามและส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและครูอาจารย์ได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีคุณภาพ ตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ควรเน้นให้ชัดว่า คณะกรรมการมีหน้าที่ สนับสนุนและพัฒนาผู้ดูแลเด็กและครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดคุณภาพในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยจริง ๆ

๗.๗ หลักเกณฑ์การประชุมคณะกรรมการ

มาตรา ๑๕ กำหนดให้การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

ภาพที่ ๔.๒๐ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๗ หลักเกณฑ์การประชุมคณะกรรมการ)

ข้อเสนอแนะ

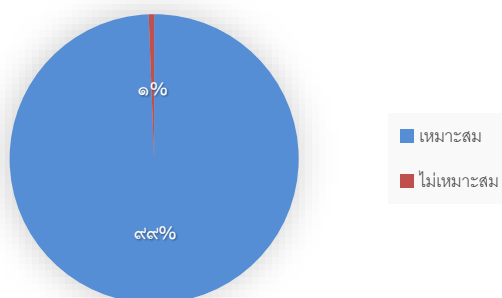
- หลักเกณฑ์การประชุมโดยรวมมีความเหมาะสม ครบคลุม และชัดเจน
 - การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ควรเพิ่มข้อกำหนดรองรับการประชุมออนไลน์/อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่น ลดค่าใช้จ่าย และอำนวยความสะดวกแก่กรรมการ โดยเฉพาะในสถานการณ์ไม่ปกติ เช่น ภัยพิบัติ โครonavirus
 - การบันทึกและเผยแพร่รายงานการประชุมต้องจัดทำรายงานการประชุมและมีมติสำคัญอย่างเป็นระบบ
- เผยแพร่ให้กรรมการและผู้เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้
- การเข้าร่วมประชุมของกรรมการประธานควรเข้าประชุมทุกครั้งกรรมการควรเข้าร่วมครบทุกคนเพื่อประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วมเต็มที่
 - ควรคงหลักเกณฑ์เดิมไว้ แต่เพิ่มเติมเรื่อง การประชุมออนไลน์, การบันทึก-เผยแพร่รายงาน และการเข้าร่วมประชุมอย่างครบถ้วน เพื่อความโปร่งใส ยืดหยุ่น และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
 - จำนวนครั้งการประชุมปัจจุบันกำหนดให้ประชุมอย่างน้อย ปีละ ๔ ครั้ง ควรปรับเป็น อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เพื่อให้รวดเร็วและสามารถปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง
 - องค์ประชุมและการตัดสินใจคงหลักการเดิมแต่ต้องมีกรรมการมาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด
 - การวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมากกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ขาด

- ประธานในการประชุมหากประธานไม่มาเข้าร่วมในการประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานชั่วคราว

๗.๘ อำนาจการแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ

มาตรา ๑๖ ได้กำหนดว่าในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินการตามที่ คณะกรรมการมอบหมายได้ การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำความในมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ภาพที่ ๔.๒๑ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๘ อำนาจการแต่งตั้งที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ)

ข้อเสนอแนะ

- อำนาจการแต่งตั้งของคณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง ที่ปรึกษา และ คณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมอบหมาย เหมาะสม ชัดเจน ครบคลุม

- พื้นฐานของมาตรา ๑๖ ชัดเจนแล้ว แต่ควร เพิ่มรายละเอียดปลีกย่อย เช่น วิธีการเรียกประชุม การจัดทำรายงานผลการประชุม การกำหนดกรอบเวลาการปฏิบัติงาน เพื่อให้ปฏิบัติได้จริง

- ความชัดเจนและการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ยังคงเหมาะสม ไม่จำเป็นต้องแก้ไข

๗.๙ อนุกรรมการการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๑๗ ได้กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะกรรมการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

(๒) กำหนดแนวทางบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการบูรณาการการจัดบริการในแต่ละช่วงรอยต่อของเด็กปฐมวัย

(๓) จัดทำแผนงบประมาณและแผนการดำเนินงานประจำปีแบบบูรณาการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

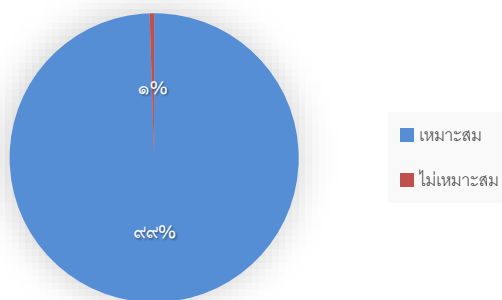
(๔) กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) จัดทำมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) จัดทำสมรรถนะและตัวชี้วัดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย องค์ประกอบ จำนวน คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ภาพที่ ๔.๒๒ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๙ อนุกรรมการการบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัย)

ข้อเสนอแนะ

- การเสริมให้การทำงานของคณะอนุกรรมการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นคือความชัดเจนในกระบวนการ และคุณสมบัติเจ้าหน้าที่ของคณะอนุกรรมการจะชัดเจนดีแล้ว แต่ควรเพิ่มความชัดเจนใน กระบวนการแต่งตั้ง และคุณสมบัติ ของอนุกรรมการด้วย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างโปร่งใสและได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง

- ควรเน้นการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ที่มีการเสนอให้คณะอนุกรรมการควรลงพื้นที่ด้วย ก่อนที่จะเริ่มวางแผนการทำงาน ซึ่งสะท้อนความต้องการให้คณะอนุกรรมการเข้าใจบริบทและปัญหาที่แท้จริงจากหน้างาน ก่อนที่จะกำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์

เพิ่มบทบาทภาคเอกชนควรมีส่วนร่วมในทุกข้อของอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการเนื่องจาก ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเช่นกัน ทำให้การบูรณาการเป็น การทำงานร่วมกันแบบ หลายภาคส่วน ครอบคลุมรัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ทำให้การดำเนินงานความร่วมมือเป็นไปอย่าง ครอบคลุมมากขึ้น

- ในข้อ ๔ ซึ่งเดิมกำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงควรให้เพิ่มคำว่า “และ การให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก” ต่อท้ายประโยค เพื่อสร้างความเข้าใจและสนับสนุนการ พัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับครอบครัวและชุมชนอย่างมีคุณภาพ

๗.๑๐ สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๘ ได้กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม งานวิชาการ การศึกษาข้อมูลและกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ และมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๒) วิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการเพื่อผลักดันและสนับสนุนการนำนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนพิจารณาเสนอแนะแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำและพัฒนากลไกและระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ตลอดจนร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายในระดับจังหวัดและระดับอำเภอเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๕) ให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

(๖) เสนอแนะแนวทางการจัดสรรและแสวงหาทรัพยากรเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อคณะกรรมการ

(๗) จัดให้มีการศึกษาวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

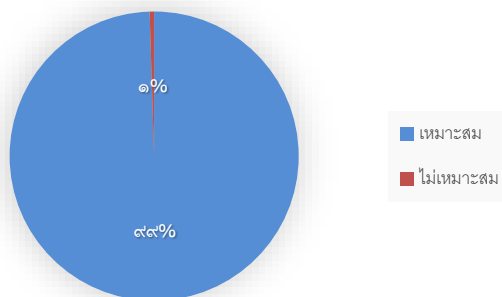
(๘) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กปฐมวัยเพื่อจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งติดตามสถานการณ์เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย และเผยแพร่ข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย

(๙) จัดทำการประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายระดับชาติด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

เพื่อทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย
เลขาธิการสภาการศึกษาอาจมอบหมายให้รองเลขาธิการสภาการศึกษาคนหนึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบบังคับบัญชา งานการพัฒนาเด็กปฐมวัย แล้วรายงานต่อเลขาธิการสภาการศึกษาได้

ภาพที่ ๔.๒๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๗
(๗.๑๐ สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ)

ข้อเสนอแนะ

- บทบาทและความรับผิดชอบชัดเจน สำนักงานเลขานุการ รับผิดชอบบังคับบัญชางานการพัฒนาเด็กปฐมวัย รายงานผลการปฏิบัติงานต่อ เลขาธิการสภาการศึกษา มีความเหมาะสม ชัดเจน ครอบคลุม สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์

- เน้นการเชื่อมโยงระดับพื้นที่ควรเพิ่มบทบาท สนับสนุนกลไกระดับจังหวัด/อำเภอในเชิงระบบไม่ใช่แค่การส่งเสริมเครือข่าย แต่ต้องสามารถ ประสานงานและสร้างความต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ข้อกำหนดและหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการมีความเหมาะสม ชัดเจน และครอบคลุมเป็นอย่างดีสามารถนำไปปฏิบัติและสร้างผลสัมฤทธิ์ได้จริง

- เพิ่มเติมในข้อ ๓ ซึ่งเดิมกำหนดว่าจัดทำและพัฒนากลไกและระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ตลอดจนร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานของรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องจึงให้เพิ่มข้อความ “จัดทำและพัฒนากลไกและระบบการประสานงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะกับสำนักงานศึกษาธิการทุกจังหวัด ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัด เพื่อ...” เพื่อเน้น การประสานงานกับระดับพื้นที่ อย่างชัดเจนและเป็นระบบ

- เพิ่มเติมหลังข้อ ๑๐ ซึ่งเดิมได้กำหนดว่าปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย เลขาธิการสภาการศึกษาอาจมอบหมายให้รองเลขาธิการสภาการศึกษาคนหนึ่ง เป็นผู้รับผิดชอบบังคับบัญชางานการพัฒนาเด็กปฐมวัย แล้วรายงานต่อเลขาธิการสภาการศึกษาได้ จึงให้เพิ่มข้อความ “ทั้งนี้ สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการฯ ต้องมีบุคลากรที่มีคุณสมบัติตรงตามภารกิจ และมีจำนวนเพียงพอต่อภาระหน้าที่ที่กำหนด รวมทั้งมีงบประมาณเพื่อการดำเนินการเพียงพอกับภารกิจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติฉบับนี้” เพื่อ รับประกันความพร้อมของบุคลากรและงบประมาณ ในการปฏิบัติงาน

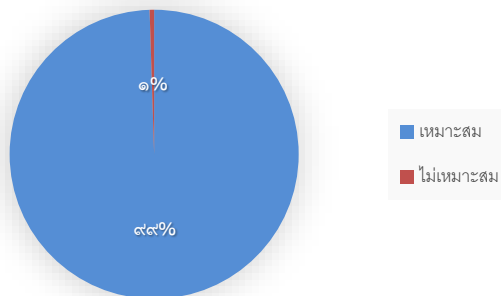
๑.๓.๘ ข้อ ๘. แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

๘.๑ อำนาจหน้าที่ในการเสนอแผน

มาตรา ๑๙ ได้กำหนดให้คณะกรรมการเสนอแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นได้ โดยให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ภาพที่ ๔.๒๔ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘ (๘.๑ อำนาจหน้าที่ในการเสนอแผน)

ข้อเสนอแนะ

- แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสม ชัดเจน และครอบคลุม สามารถนำไปใช้บังคับเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม
- ควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการจัดทำ เสนอ และปรับปรุงแผนให้มีความชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่อง
- ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน อาทิ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ครู และนักวิชาการ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคม

๘.๒ คุณลักษณะของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

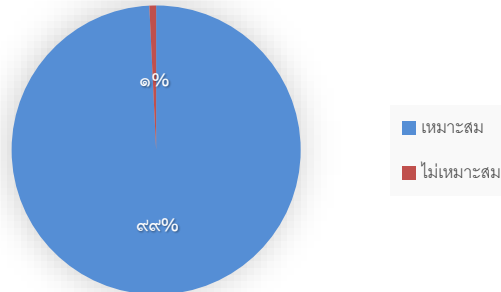
มาตรา ๒๐ ได้กำหนดว่าแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรา ๑๙ ต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาการใช้บังคับแผน การบริหารและพัฒนาเด็กปฐมวัย วิธีปฏิบัติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการให้ชัดเจน และอย่างน้อยต้องมีแนวทางการดำเนินการในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) แผนงานและโครงการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการใช้งบประมาณด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ
- (๒) การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
- (๓) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
- (๔) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในครอบครัวและชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด

(๕) การจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถ ศักยภาพและคุณธรรม

(๖) การจัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๒๕ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘ (๘.๒ คุณลักษณะของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย)

ข้อเสนอแนะ

- ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณและการสนับสนุนให้แก่สถานพัฒนาเด็กและโรงเรียนในภาคเอกชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากในหลายจังหวัด ภาคเอกชนยังได้รับการสนับสนุนน้อยกว่าภาครัฐ ทั้งในด้านการจัดอบรมและการพัฒนาครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ควรเพิ่มกลไกในการติดตามและประเมินผล ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

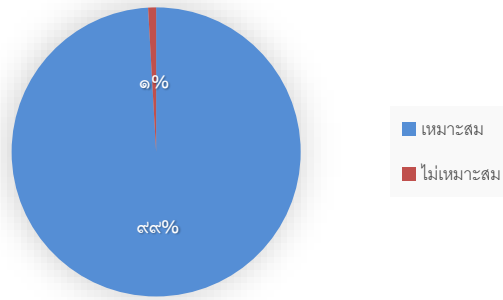
- ควรมีการสื่อสารและเผยแพร่สาระสำคัญของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ ผู้ปกครอง และสาธารณชนได้รับทราบและเข้าใจอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนร่วมกันในทุกภาคส่วน

- ในมาตรา ๒๐ แม้จะมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการไว้อย่างครอบคลุมแล้ว แต่ยังคงขาดรายละเอียดบางประการที่ควรเพิ่มเติม เพื่อให้การคุ้มครองและพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ควรเพิ่มเติมในข้อ (๔) โดยระบุให้ชัดเจนว่า “การส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้ความเข้าใจแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการดูแลและการจัดสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวและชุมชนให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการดูแลให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองจากการถูกล่วงละเมิดไม่ว่าในทางใด” และควรเพิ่มเติมข้อความในช่วงท้ายของข้อ (๔) ให้ระบุว่า “...และให้มีกลไกการติดตามการดำเนินการตามแผน เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการมีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ตามที่พระราชบัญญัติมุ่งหมาย”

๘.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๑ ได้กำหนดว่าเมื่อได้มีการประกาศแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว

ภาพที่ ๔.๒๖ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘
(๘.๓ จัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย)

ข้อเสนอแนะ

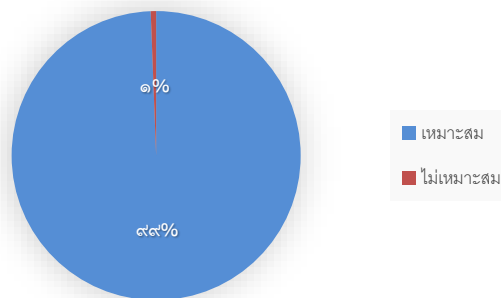
- การกำหนดกรอบระยะเวลา ควรกำหนดระยะเวลาในการจัดทำ เสนอ ดำเนินการ และทบทวน แผนปฏิบัติการให้ชัดเจน (เช่น กำหนดเป็นรายปี รายไตรมาส หรือระยะยุทธศาสตร์ ๓-๕ ปี) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสามารถประเมินผลเป็นช่วงได้
- การจัดกลไกติดตามและประเมินผล ควรกำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน ระบุหน่วยงานรับผิดชอบ ตัวชี้วัดผลลัพธ์ ระยะเวลาการรายงาน และกระบวนการทบทวนผล เพื่อให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์และปรับปรุงการดำเนินงานได้ทันทุกที่
- มาตรการส่งเสริมและการบังคับใช้ ควรกำหนดมาตรการส่งเสริมและมาตรการบังคับใช้ที่เป็นรูปธรรม เช่น กลไกการจัดสรรงบประมาณ ข้อเสนอเชิงจูงใจ การกำกับติดตามทางปกครอง หรือมาตรการสนับสนุนเชิงเทคนิค เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์อย่างยั่งยืน
- กลไกการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ควรจัดให้มีคณะหรือกลไกประสานงานร่วมที่มีบทบาทหน้าที่ และอำนาจหน้าที่ชัดเจน ระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนและทำให้แผนปฏิบัติการของแต่ละหน่วยงานสอดคล้องกัน
- การเปิดพื้นที่ให้ปรับตามบริบทพื้นที่ ควรกำหนดให้มีความยืดหยุ่นในการปรับแผนปฏิบัติการตามบริบทของพื้นที่แต่ละแห่ง โดยยังคงรักษามาตรฐานขั้นต่ำร่วมไว้ เพื่อให้การดำเนินงานมีความเหมาะสมและเป็นไปได้จริงในระดับท้องถิ่น
- การแก้ไขความไม่ชัดเจนในด้านการใช้ภาษา/หน้าที่ ควรปรับปรุงการใช้ถ้อยคำให้ชัดเจน ตัวอย่างคำที่ควรแก้ไข อาทิเช่น ข้อความเดิม “มีหน้าที่ดำเนิน / กำหนด” ควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็น “มีหน้าที่กำหนด” (หากหมายถึงการวางนโยบาย) หรือ “มีหน้าที่ดำเนินการ” (หากหมายถึงการปฏิบัติจริง) หรือหากหมายรวมทั้งสองด้านให้ใช้ข้อความว่า “มีหน้าที่กำหนดและดำเนินการ” หรือ “มีหน้าที่กำกับ ติดตาม และประเมินผล” ตามความหมายที่ต้องการจะสื่อ
- การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ควรกำหนดให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดทำและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความครอบคลุมทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

- ควรเพิ่มเติมเนื้อหาให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๒ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการติดตามผล โดยกำหนดให้ภาคเอกชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำและปฏิบัติตามแผน เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างรอบด้าน

๘.๔ การติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๒ ได้กำหนดให้คณะกรรมการติดตามให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่ปฏิบัติการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย หรือภาคเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ปฏิบัติหรือดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ในกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติ หรือไม่ดำเนินการตามแผนดังกล่าว ให้คณะกรรมการแจ้งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคเอกชน แล้วแต่กรณี แก้ไขหรือระงับยับยั้งการกระทำที่ไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากยังไม่มีการปฏิบัติหรือดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วน ให้คณะกรรมการมีหนังสือแจ้งผู้ซึ่งมีอำนาจกำกับดูแลทราบพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ภาพที่ ๔.๒๗ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๘
(๘.๔ การติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย)

ข้อเสนอแนะ

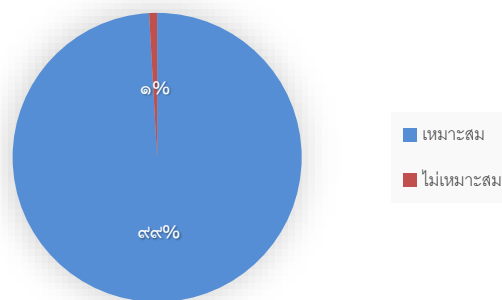
- ควรกำหนดกรอบเวลาในการติดตามและรายงานผลให้ชัดเจน เช่น รายไตรมาสหรือรายปี เพื่อให้การติดตามประเมินผลเป็นไปอย่างต่อเนื่องและตรวจสอบได้
- ควรกำหนดมาตรการลงโทษหรือกลไกกำกับดูแลที่ชัดเจน สำหรับหน่วยงานที่ไม่ปฏิบัติตามแผนหรือดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เพื่อสร้างแรงจูงใจและความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงาน
- ควรเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามการดำเนินงาน อาทิ การจัดเวทีสาธารณะ การรับฟังความคิดเห็น หรือช่องทางกรรณโองการ/เสนอแนะ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความร่วมมือในทุกภาคส่วน
- ควรพัฒนาระบบติดตามผลการดำเนินงานแบบออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ในลักษณะเรียลไทม์ เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว ความถูกต้อง และประสิทธิภาพในการกำกับติดตาม
- การตรวจติดตามเชิงปฏิบัติ ควรยึดตามสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผน สามารถปฏิบัติได้จริง และสะท้อนผลสัมฤทธิ์เชิงประจักษ์

๑.๓.๙ ข้อ ๙. การผลิตและพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๓ ได้กำหนดว่าในการผลิตครูหรือพัฒนาครูด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้สถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในการพัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กปฐมวัยจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างจิตวิญญาณของความเป็นผู้ดูแลเด็ก มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะ และความสามารถในการดูแลเด็กปฐมวัยตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพที่ ๔.๒๘ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๙

ข้อเสนอแนะ

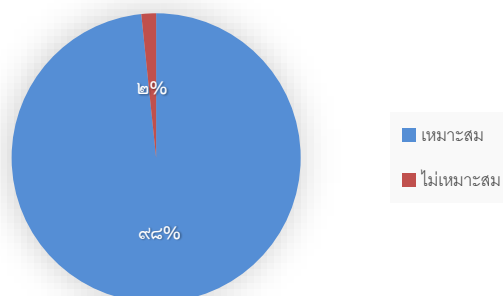
- การกำหนดคุณสมบัติและการผลิตครูปฐมวัย ควรเพิ่มถ้อยคำให้ครอบคลุมถึง “ครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย”
- ควรกำหนดมาตรฐานให้ครูปฐมวัยจบจากภาคปกติ เพื่อให้มั่นใจในคุณภาพ ความตั้งใจ และจิตวิญญาณความเป็นครู
- รัฐควรจัดสรรครู อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน และครุภัณฑ์ที่เหมาะสมล่วงหน้า เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครอง ไม่ใช่รอให้มีเด็กเข้ามาเรียนจำนวนมากก่อนแล้วจึงดำเนินการ
- การพัฒนาศักยภาพครู ควรเปลี่ยนการใช้คำว่า “ทักษะ” เป็น “สมรรถนะ” เพื่อให้ครอบคลุมความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นที่จำเป็น อาทิ เพิ่มการเสริมสร้างคุณธรรม จิตวิทยาเด็ก และการพัฒนาต่อเนื่อง เช่น การอบรมด้านจิตวิทยาเด็กปีละหนึ่งครั้ง และเพิ่มนักจิตวิทยาเด็กในสถานศึกษาเพื่อช่วยสนับสนุนครู
- ควรเพิ่มความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ และเน้นการดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในระดับปฐมวัย
- การพัฒนาครูด้าน EF และ EQ ควรจัดให้มีการพัฒนาครูเกี่ยวกับ EF (Executive Functions) และ EQ (Emotional Quotient) เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการอารมณ์ เรียนรู้อารมณ์ และระงับอารมณ์ตนเอง
- ครูควรนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครอง และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความหลากหลายทางอารมณ์และพฤติกรรม

- มาตรฐานการผลิตและการพัฒนาครู ควรกำหนดมาตรฐานหลักสูตรและเกณฑ์การประเมินผล สำหรับสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาผู้ดูแลเด็กอย่างเป็นรูปธรรม
- ควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิต การพัฒนาต่อเนื่อง และกลไกการประเมินผล เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม
- ภาระงานครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ควรพิจารณาลดภาระงานที่มากเกินไปของครูปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) เพื่อให้ครูสามารถทุ่มเทเวลาและพลังงานในการพัฒนาเด็กได้อย่างเต็มที่
- การพัฒนาความสามารถเชิงนวัตกรรม ควรส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการออกแบบและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อช่วยเหลือ ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
- ควรเน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและแนวโน้มการศึกษาของโลก
- ควรเพิ่มข้อความเพื่อระบุชัดเจนว่า การเรียนการสอนต้องมุ่งเสริมสร้างและให้สถาบันอุดมศึกษา หรือสถาบันอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนาครูด้านเด็กปฐมวัย และเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะครูปฐมวัยปลูกจิตวิญญาณความเป็นครู การมีคุณธรรมและจริยธรรม นำความรู้ สมรรถนะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ครูสามารถดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามหลักการและปรัชญาของการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมที่สอดคล้องกับธรรมชาติของสมอง จิตใจ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

๑.๓.๑๐ ข้อ ๑๐. การให้บริการด้านสาธารณสุข

มาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้สถานพยาบาลของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ภาคเอกชนที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุขแก่หญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการให้บริการสุขภาพแก่ มารดาและบุตรอย่างทั่วถึง โดยให้บริการวางแผนครอบครัว การอนามัยเจริญพันธุ์ การฝากครรภ์ การเตรียมความพร้อมการเป็นบิดามารดา ตลอดจนให้บริการการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมโภชนาการ การส่งเสริมพัฒนาการ และการส่งเสริมการให้นมมารดาแก่บุตรตั้งแต่แรกเกิดอย่างน้อยหกเดือน

ภาพที่ ๔.๒๙ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๐

ข้อเสนอแนะ

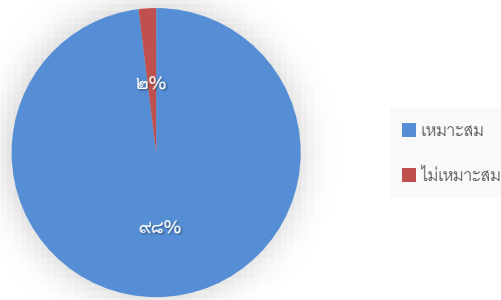
- ควรขยายการให้ความรู้แก่พ่อแม่และผู้ปกครองให้มากและทั่วถึง รวมถึงการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองที่มีบุตรที่มีความต้องการพิเศษ

- มาตรฐานการให้บริการและระบบติดตาม เสริมมาตรฐานการให้บริการ ตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงาน รวมถึงกำหนดมาตรการบังคับใช้ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์จริง ครอบคลุมทุกพื้นที่
- ระบบข้อมูลสุขภาพบูรณาการ ควรพัฒนาระบบข้อมูลสุขภาพของเด็กและมารดาที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างสถานพยาบาลและสถานศึกษา เพื่อความต่อเนื่องและความครบถ้วนของข้อมูล
- การให้บริการด้านพัฒนาการเด็ก ควรส่งเสริมการพัฒนารทั้ง ๔ ด้าน (ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) และกำหนดระยะเวลาการติดตามและประเมินผลพัฒนาการเด็กอย่างน้อย ๑ ปี ๖ เดือน หรือมากกว่านั้นตามความเหมาะสม
- การเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึง ควรจัดให้บริการสุขภาพแก่มารดา บุตร และเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
- สนับสนุนบุคลากรให้เพียงพอ เพื่อให้สามารถติดตามและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด รวมถึงการให้คำปรึกษาและตรวจพัฒนาการเด็กตามความจริง
- การให้ความรู้เชิงป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ สถานพยาบาล เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับทันตกรรมและตรวจพัฒนาการเด็กตามความเป็นจริง เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ
- การเพิ่มผู้รับผิดชอบ ควรกำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่รับผิดชอบกำกับดูแล ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่รับผิดชอบตามอัตราที่กรมอนามัยหรือมาตรฐานสากลกำหนด การเพิ่มเติมนี้จะช่วยลดปัญหาขาดแคลนบุคลากรและทำให้บริการครอบคลุมทุกพื้นที่
- มาตรา ๒๔ กำหนดให้ผู้รับผิดชอบดูแลหญิงตั้งครรภ์เฉพาะเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลเท่านั้น ในความเป็นจริงหลายพื้นที่มีบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้การให้บริการและการติดตามหญิงตั้งครรภ์และเด็กแรกเกิดไม่ทั่วถึง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเด็กปฐมวัย ควรเพิ่มเติมข้อความในมาตรา ๒๔ ให้ครอบคลุมการให้บริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมโภชนาการ การส่งเสริมพัฒนาการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของสมองและจิตใจหรือความเป็นตัวตนของเด็ก และการส่งเสริมการให้นมมารดาแก่บุตรตั้งแต่แรกเกิดอย่างน้อยหกเดือน
- ความชัดเจนในบทบาทหน่วยงาน ควรกำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจนระหว่าง ของหน่วยงานสาธารณสุขโดยตรง เช่น กระทรวงสาธารณสุข และ อปท. เพื่อป้องกันการงานซ้ำซ้อน แต่ก็เป็นภาระกระจายภาระงานและให้การดูแลเข้าถึงได้ง่ายขึ้น อปท.สามารถทำหน้าที่สนับสนุนและกำกับดูแลในพื้นที่ แต่การให้บริการหลักยังคงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานสาธารณสุข
- ควรกำหนดให้มีการอบรมเรื่องการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดและเด็กปฐมวัยแก่เจ้าหน้าที่ อปท. และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความมั่นใจและความรู้ในการดูแลเด็กอย่างมีคุณภาพ

๑.๓.๑๑ ข้อ ๑๑. หน้าที่ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๕ ได้กำหนดให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการอบรมเลี้ยงดู เพิ่มพูนประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ และจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมในช่วงรอยต่อตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ ๔.๓๐ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๑

ข้อเสนอแนะ

- การจัดการศึกษาและสภาพแวดล้อม ควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัยและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ควรมีการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน พร้อมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น
- ควรจัดหา สื่อการสอน และ สนามเด็กเล่น ที่เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- การอบรมและพัฒนาการเด็ก ควรเพิ่มคำว่า “ดูแล” ในประโยคที่กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เพื่อเน้นการดูแลเด็กควบคู่ไปกับการเรียนรู้
- การประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง ๔ ด้าน (ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) ในแต่ละช่วงชั้นของการเรียนรู้
- เน้นการเตรียมความพร้อมมากกว่าการจัดการศึกษาเชิงวิชาการ มาตรฐานการจัดการศึกษาและกลไกกำกับดูแล เสริมมาตรฐานการจัดการศึกษา กลไกการกำกับดูแล และการดูแลเด็กกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์
- สร้างระบบการประเมินคุณภาพของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สามารถวัดผลได้จริง
- การสนับสนุนบุคลากรและลดภาระงานครู ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอนของครู เช่น งานเอกสาร โดยจัดจ้างบุคลากรสนับสนุนโดยให้ครูสามารถทุ่มเทเวลาและพลังงานในการดูแลและจัดการเรียนรู้เด็กอย่างเต็มที่
- ควรเพิ่มการดูแล เด็กกลุ่มเปราะบาง ให้มากขึ้น เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กทุกคนจะได้รับการศึกษาและการพัฒนาอย่างทั่วถึง
- ความคลุมเครือของถ้อยคำหลัก อาทิเช่น “อบรมเลี้ยงดู” กว้างเกินไป อาจตีความเป็นเพียงการดูแลด้านกายภาพเท่านั้น ไม่ได้ระบุถึง การดูแลอย่างตอบสนอง (Responsive Caregiving) “เพิ่มพูนประสบการณ์” ไม่ได้ระบุลักษณะประสบการณ์ที่เหมาะสม ทำให้เน้นวิชาการมากเกินไป (Academic-Driven) แทนการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-Based Learning) “ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้” และ “จัดการศึกษา” อาจตีความเป็นการสอนแบบประถม ทำให้เกิดความเครียดและไม่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย

- ขาดการระบุปรัชญาและแนวทางหลัก ไม่มีการระบุว่า ๑. เด็กเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered Approach) ๒. การเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-Based Learning) เป็นเครื่องมือหลัก และไม่ได้เน้น การพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic Development) ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๕ ด้าน

- ช่วงรอยต่อ (Transition) ขาดกลไกปฏิบัติจริง ไม่ระบุผู้รับผิดชอบในการประสานงานระหว่างศูนย์เด็กเล็ก/อนุบาลกับโรงเรียนประถม

- ไม่มีกลไกการส่งต่อข้อมูลพัฒนาการเด็ก

- ขาดมาตรการวัดผลความต่อเนื่องของพัฒนาการเด็ก

- องค์กรประกอบคุณภาพอื่นๆ ที่ถูกมองข้าม เช่น สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ (Enabling Environment) บทบาทครู/ผู้ดูแลเด็ก: ไม่ระบุเป็น Facilitator/Co-learner การประเมินพัฒนาการเด็กอย่างแท้จริง (Authentic Assessment) และความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน

- ปรับข้อความในมาตรา ๒๕ ให้ชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ดังนั้น “ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ และจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของสมอง จิตใจ ตัวตน และพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง” อย่างการเรียนรู้ต้อง ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child-Centered Approach) การจัดการประสบการณ์ต้องใช้ การเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-Based Learning) เป็นหัวใจหลัก ครอบคลุม พัฒนาการแบบองค์รวม (Holistic Development) ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ การประเมินพัฒนาการต้องเป็น Authentic Assessment และนำผลไปปรับปรุงการจัดการประสบการณ์ให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ต้องสร้างกลไก ความต่อเนื่องช่วงรอยต่อ ระหว่างสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับระดับประถมศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ให้เด็กได้รับการพัฒนาในทุกมิติอย่างสอดคล้อง

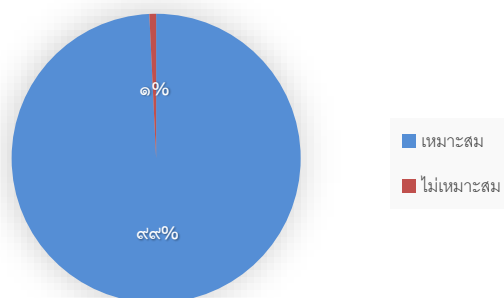
- การออกกฎหมายลำดับรอง (อนุบัญญัติ) เช่น ๑. มาตรฐานหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ: Play-Based Curriculum ๒. สมรรถนะครูและบุคลากร: เน้นทักษะการสังเกต การอำนวยความสะดวก และการออกแบบประสบการณ์เด็ก ๓. มาตรฐานสภาพแวดล้อม: พื้นที่ต่อเด็ก, สื่อและของเล่น, มาตรการความปลอดภัย ๔. แนวปฏิบัติช่วงรอยต่อ: เอกสารส่งต่อพัฒนาการ, การประชุมร่วมครูอนุบาล-ประถม, การเชื่อมโยงหลักสูตร

- การแยกกลุ่มอายุเด็กชัดเจนโดยกำหนดมาตรฐานการดูแลและพัฒนาการให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้การประเมินและการจัดการประสบการณ์สอดคล้องกับพัฒนาการตามช่วงวัย

๑.๓.๑๒ ข้อ ๑๒. การจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย

มาตรา ๒๖ ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ต้องจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย รวมทั้งติดตามดูแลเด็กปฐมวัยให้ได้รับสวัสดิการและบริการด้านการคุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึง

ภาพที่ ๔.๓๑ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๒

ข้อเสนอแนะ

- สถานพัฒนาเด็กในภาคเอกชนบางแห่งยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐไม่เท่ากับภาครัฐ ควรพิจารณามาตรการส่งเสริมและสนับสนุนที่เท่าเทียมกัน
- ควรระบุประเภทของบริการที่จัดให้เด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน
- เสริมกลไกการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม
- เพิ่มมาตรการพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กยากไร้ เด็กที่ถูกทอดทิ้ง หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- การเข้าถึงของประชาชนควรจัดให้มีช่องทางการเข้าถึงบริการและข้อมูลของเด็กปฐมวัยอย่างสะดวกและทั่วถึง
- การวางแผน ควรเน้นการดำเนินงานเชิงปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐานและสิทธิของเด็ก
- ควรเพิ่มเติมถ้อยคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่ระบุว่า "รวมทั้งติดตามดูแลเด็กปฐมวัยให้ได้รับสวัสดิการและบริการด้านการคุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึง" ควรแก้ไขเป็น "ทั่วถึง ถ้วนหน้า" การเพิ่มคำว่า "ถ้วนหน้า" (Universal Coverage) จะช่วยเน้นย้ำเจตนารมณ์ของกฎหมายให้ครอบคลุมเด็กทุกคนโดยไม่มีข้อจำกัดใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม หรือพื้นที่ที่อยู่อาศัย ซึ่งจะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างหลักประกันว่าเด็กปฐมวัยทุกคนจะได้รับการคุ้มครองและเข้าถึงสวัสดิการได้อย่างเท่าเทียมกัน

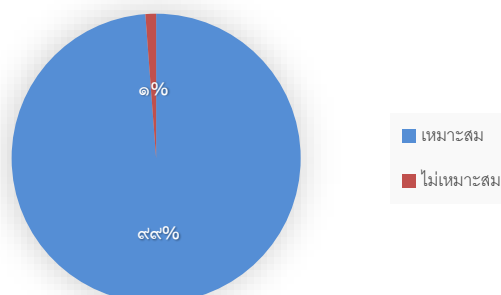
๑.๓.๑๓ ข้อ ๑๓. แนวทางในการให้บริการสาธารณสุข จัดการศึกษา และจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิ

มาตรา ๒๗ ได้กำหนดว่านอกจากการดำเนินการตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่มีหน้าที่ให้บริการสาธารณสุข จัดการศึกษา และจัดสวัสดิการ และให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัย ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ความรู้ ส่งเสริมทักษะ และสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง

(๒) จัดให้มีการคัดกรองที่เป็นระบบและได้มาตรฐานเพื่อค้นหาเด็กปฐมวัยที่พิการหรือมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม หรือสติปัญญา หรือเด็กปฐมวัยที่ไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส หรือเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการการพัฒนาเป็นพิเศษอย่างทันทั่วถึง และจัดให้เด็กปฐมวัยเหล่านี้เข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพเป็นพิเศษ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการ รวมทั้งความช่วยเหลืออื่นใดทางการพัฒนาและการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับความจำเป็น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ภาพที่ ๔.๓๒ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๓

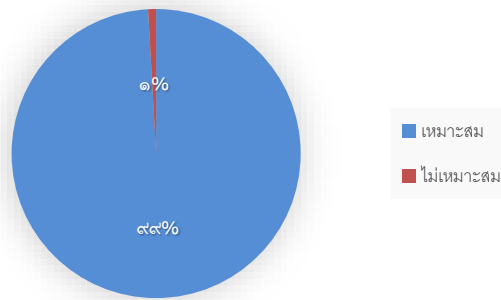
ขอเสนอแนะ

- ควรระบุให้ชัดเจนว่าให้มีการคัดกรองอย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง เพื่อให้สามารถค้นหาเด็กที่มีความบกพร่องได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
- ควรเน้นให้หน่วยงานด้าน สาธารณสุข เข้ามามีบทบาทหลักในการคัดกรองเด็กที่มีความบกพร่องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แทนที่จะผลักภาระให้สถานศึกษาซึ่งขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ
- ควรเปลี่ยนคำว่า "พิการ" เป็น "มีความต้องการจำเป็นพิเศษ" เพื่อให้การสื่อสารมีความเหมาะสมและสร้างทัศนคติเชิงบวกมากขึ้น
- เมื่อมีการคัดกรองและพบเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามมาตรา ๒๗ (๒) แล้ว ควรเพิ่มเติม มาตรา ๒๗ (๓) เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการการดูแลที่ชัดเจน โดยระบุว่าหน่วยงานใดมีหน้าที่ดำเนินการอย่างไร เพื่อไม่ให้เป็นเพียงแค่การค้นหาแต่ขาดการดูแลที่ต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับการ จัดสวัสดิการที่ดี สำหรับเด็กกลุ่มนี้ และมีมาตรการแนวทางการดูแล ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมตามมา เพื่อให้พวกเขาสามารถเข้าถึงการดูแลและการพัฒนาที่เหมาะสม
- ควรมีการส่งเสริมและพัฒนา บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ โดยเฉพาะ
- แผนที่ดีต้องมาพร้อมกับการปฏิบัติที่จริงจัง ควรมีการควบคุมและกำกับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างจริงจังตามที่วางแผนไว้
- ด้านการเสริมสร้างสภาพแวดล้อม ควรเพิ่มหน้าที่ในการจัดหา พื้นที่สร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย และครอบครัว เช่น สนามเด็กเล่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
- ความชัดเจนของขั้นตอนด้านกลไกและระบบการทำงาน ควรเสริมความชัดเจนในเรื่อง ขั้นตอนและกลไกการติดตามผล เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์และยั่งยืน
- ควรจัดให้มี "ระบบส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ" ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กปฐมวัย เหล่านี้จะสามารถเข้าถึงสิทธิและได้รับโอกาสในการพัฒนาที่มีคุณภาพได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น
- เน้นย้ำถึงความจำเป็นในการ บูรณาการการทำงาน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือเด็กกลุ่มพิเศษเป็นไปอย่างครบวงจร

๑.๓.๑๔ ข้อ ๑๔.การบูรณาการการให้บริการด้านสาธารณสุข จัดการศึกษา หรือจัดสวัสดิการ และให้บริการคุ้มครองสิทธิ

มาตรา ๒๘ ได้กำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน อาจดำเนินการแบบบูรณาการโดยจัดให้มีบริการสาธารณสุข จัดการศึกษาหรือจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยในหน่วยงานเดียวกันได้

ภาพที่ ๔.๓๓ ผลการรับฟังความคิดเห็น ข้อ ๑๔

ข้อเสนอแนะ

- ควรกำหนดอัตราส่วนครูต่อเด็กปฐมวัยให้เหมาะสม โดยเสนอให้ปรับลดจากอัตรา ๑:๓๕ เหลือ ๑:๒๐ เพื่อให้การดูแลและการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง
- ควรพิจารณา ลดภาระงานของครู และบุคลากรผู้ดูแลเด็ก โดยอาจกำหนดอัตราส่วนครูต่อเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น ลดลงจาก ๓๕ คน เป็น ๒๐ คนต่อห้องเรียน เพื่อให้การดูแลเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ
- ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง ครอบคลุมตั้งแต่การดูแลหญิงตั้งครรภ์จนถึงเด็กอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ เพื่อให้เด็กทุกคนสามารถเข้าถึงบริการด้านพัฒนาการ สุขภาพ โภชนาการ การศึกษา และการคุ้มครองสิทธิได้อย่างเสมอภาค
- การปรับปรุงมาตรา ๒๘ ในทางปฏิบัติมักประสบปัญหาจากความแตกต่างของนโยบายระหว่างกระทรวงและกรมที่เกี่ยวข้อง จึงควรกำหนดกลไกที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดการบูรณาการจริงในระดับพื้นที่ โดยเพิ่มบทบาทของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้มีส่วนร่วมอย่างชัดเจนในการจัดบริการและคุ้มครองสิทธิเด็ก จึงควรระบุให้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหนึ่งในหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบูรณาการการทำงานตามมาตรานี้
- ควรกำหนดมาตรฐาน ขั้นตอน และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงานแบบบูรณาการ เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดบริการจากหลายหน่วยงานจะรักษาคุณภาพและประสิทธิภาพของแต่ละด้านได้ครบถ้วน
- ควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วม อีกทั้งต้องจัดให้มีบริการสาธารณะด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เข้าถึงได้ง่ายและครอบคลุมทุกพื้นที่

๒ ผลจากการประชุมรับฟังความคิดเห็นและการสัมภาษณ์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นพร้อมรับฟังสภาพปัญหาตลอดจนข้อเสนอแนะ ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั้ง ๔ ภูมิภาค ๗ ครั้ง ทั่วประเทศ คือ ๑. ภาคกลาง จังหวัดสมุทรสาคร ๒. ภาคใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๓. ภาคตะวันออก จังหวัดระยอง ๔. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดร้อยเอ็ด ๕. ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖. ภาคกลางครั้งที่ ๒ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี และ๗. ภาคใต้ครั้งที่ ๒ (๓ จังหวัดชายแดนใต้) จังหวัดนราธิวาส จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และได้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (การประชุมออนไลน์) จังหวัดที่เข้าร่วม ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดกระบี่ จังหวัดชุมพร จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดระนอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ โดยสรุปได้ดังนี้

ครั้งที่ ๑ จังหวัดสมุทรสาคร

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดสมุทรสาคร โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๒๘ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ค่านิยม/ขอบเขต

สรุปข้อกำหนด นิยามคำสำคัญ เช่น “เด็กปฐมวัย” เด็กต่ำกว่า ๖ ปีบริบูรณ์ (ก่อนเข้า ป.๑)

“สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” ครอบคลุมศูนย์เด็กเล็ก สถานรับเลี้ยง ศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กแรกเกิด ขอบเขตข้ามหน่วยงาน ทั้งรัฐ เอกชน ศาสนา ชุมชน

ผลการบังคับใช้ที่พบ : นิยามถูกใช้เป็นกรอบการวางแผนและการกำหนดนโยบายระดับจังหวัดและองค์กร แต่ยังคงมีความคลาดเคลื่อนเมื่อนำไปประยุกต์กับหน่วยงานจริง (เช่น การจัดกลุ่มอายุ/ชั้นเรียนที่ต่างกันในพื้นที่ต่าง ๆ)

ผลสัมฤทธิ์ : ช่วยสร้างความชัดเจนในภารกิจของหน่วยงานหลายประเภท ทำให้มีการชี้แจงและแจกชุดมาตรฐานให้หน่วยงานหลายแห่งได้รับรู้

ปัญหา/อุปสรรค : การตีความรายละเอียด (เช่น อายุเข้า/ออกของชั้นต่าง ๆ อ.๑/อ.๒) ทำให้เกิดความสับสนข้ามระบบ (สถานรับเลี้ยงกับโรงเรียนสังกัด สพฐ./เทศบาล) เช่น การรับเด็กเข้าอนุบาล/อ.๑ ที่หน่วยงานต่างกำหนดไม่เท่ากัน จนเกิดปัญหาการรอยต่อของบริการเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ :

- ทำคู่มืออ้างอิงเชิงปฏิบัติ (operational guideline) ระบุอายุ-ชั้นอย่างชัดเจนสำหรับแต่ละประเภทสถานพัฒนา (แจกให้ ท้องถิ่น/โรงเรียน/เอกชน)

- ให้คณะกรรมการระดับชาติออกคำชี้แจงเชิงนโยบายแก้ความคลุมเครือเรื่องเกณฑ์อายุและจุดเปลี่ยน (transition points)

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายตั้งคณะกรรมการนโยบายระดับชาติ (นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน หรือมอบหมาย) มีกรรมการจากหลายกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิ เลขาธิการสภาการศึกษาเป็นเลขานุการ ฯลฯ มีหน้าที่กำหนดนโยบายระดับชาติ อนุมัติมาตรฐาน แผน งบประมาณ และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการบังคับใช้ : มีการแต่งตั้งและจัดตั้งกลไกระดับชาติ รวมถึงการตั้งอนุกรรมการระดับจังหวัด (ตัวอย่างจังหวัดสมุทรสาครมีการจัดตั้งและดำเนินการ) และมีการประชุมรับฟังความเห็น/workshop เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลเสนอต่อคณะกรรมการระดับชาติ

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดพื้นที่การประสานงานระหว่างกระทรวง (อย่างน้อยเชิงรูปธรรม เช่น การจัดประชุมร่วม และการผลักดันมาตรฐาน)

ปัญหา/อุปสรรค :

- การตัดสินใจ/การขับเคลื่อนเชิงนโยบายยังช้า เหตุเพราะต้องประสานหลายกระทรวงและงบประมาณ (บางหน่วยไม่มีอำนาจให้ตนเอง)
- การกระจายอำนาจลงสู่จังหวัดและท้องถิ่นยังไม่สม่ำเสมอ (มีจังหวัดที่ขับเคลื่อนดี แต่บางจังหวัดยังขาดการประสานทำงานเชิงระบบ)

ข้อเสนอแนะ :

- กำหนด KPI สำหรับคณะกรรมการ/อนุกรรมการในระดับจังหวัด เพื่อให้มีตัวชี้วัดผลงานที่ชัดเจน (เช่น % เด็กเข้าในระบบ, % ศูนย์ที่ผ่านมาตรฐาน)
- เร่งพัฒนากระบวนการตัดสินใจเชิงงบประมาณร่วม (pool funding/งบบูรณาการ) ระหว่างหน่วยงาน

มาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัย/ตัวชี้วัด

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายกำหนดให้มีมาตรฐานการพัฒนาเด็กปฐมวัย และตัวชี้วัดเพื่อวัดพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (มีการจัดทำเอกสารมาตรฐานรวมถึง “เล่มสีฟ้า” ที่แจกชี้แจง)

ผลการบังคับใช้ : มีการเผยแพร่คู่มือ/มาตรฐานและชี้แจงในพื้นที่ (จังหวัดตัวอย่างมีการประชุมชี้แจงครบทั้ง ๔ กระทรวง) แต่การนำไปปฏิบัติแตกต่างกันระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐ ซึ่งเอกชนบางเครือข่ายนำไปใช้จริงและตั้งเป้าคุณภาพ เด็กมีพัฒนาการชัดเจน ในขณะที่โรงเรียนรัฐ/สถานรับเลี้ยงเด็กบางแห่งยังเป็นเชิงการให้คะแนนตามกรอบเดิม (กิจกรรมที่เน้นการทำตามแม่แบบ) มากกว่าเน้นการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ผลสัมฤทธิ์ : ทำให้เกิดแนวคิดและเครื่องมือวัดที่เป็นมาตรฐานระดับชาติ และเป็นเหตุให้หน่วยงานบางแห่งปรับแผนพัฒนาเด็กอย่างจริงจัง

ปัญหา/อุปสรรค

- วิธีการสอน/การปฏิบัติจริงของครูบางส่วนยังยึดแบบเก่า (เช่น ให้เด็กลากเส้น/ระบายสีตามแบบ) ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายมาตรฐานที่เน้นความคิดสร้างสรรค์
- ตัวชี้วัดบางรายการยังไม่ถูกแปลสู่เครื่องมือประเมินที่ใช้งานง่ายสำหรับครูประจำชั้น (workload สูง)

ข้อเสนอแนะ

- พัฒนาชุดเครื่องมือการประเมินแบบสั้น (observation checklist / rubrics) ที่ครูใช้จริงได้ (ไม่ถ่วงงาน) และมีการอบรมการใช้เครื่องมือเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง
- สนับสนุนหน่วยงานต้นแบบ (model centers) ให้เป็นศูนย์ฝึกครูและเป็นกรณีศึกษา

การดูแลตั้งแต่ตั้งครรภ์/การสนับสนุนมารดา/ครอบครัว

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายระบุแนวทางการดูแลแบบครบวงจรตั้งแต่การตั้งครรภ์ เพื่อให้มารดาและทารกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการเด็ก

ผลการบังคับใช้ : ในความเป็นจริง ระบบบริการด้านสาธารณสุขมีกิจกรรมบริการก่อนคลอด/หลังคลอดอยู่บ้าง แต่การสนับสนุนด้านสวัสดิการทางการเงินที่มุ่งช่วยพ่อแม่ระหว่างตั้งครรภ์ยังจำกัด (เอกสารระบุว่า มีการจ่ายเงิน ๖๐๐ บาทเมื่อลูกเกิด — แต่ผู้พูดเสนอแนวทางการจ่ายเงินชดเชยค่าตรวจครรภ์/การดูแลเพื่อช่วยลดภาระให้กับพ่อแม่ที่หาเช้ากินค่ำ)

ผลสัมฤทธิ์ : การยกระดับแนวคิดให้ดูแลตั้งแต่ครรภ์ทำให้มีการหารือเรื่องการสนับสนุนเชิงนโยบาย (แต่ยังไม่เป็นมาตรการระดับชาติเชิงงบประมาณเต็มรูปแบบ)

ปัญหา/อุปสรรค

- งบประมาณและนโยบายสวัสดิการยังไม่เอื้อให้มีมาตรการสนับสนุนทางการเงินเชิงต่อเนื่องสำหรับครอบครัวผู้มีรายได้น้อย
- หากมีการให้เงินช่วยเหลือ ต้องคำนึงผลกระทบอื่น ๆ (เช่น การจูงใจการมีบุตร) แต่เอกสารเสนอว่า การลงทุนในปฐมวัยให้ผลตอบแทนสูงและควรพิจารณามาตรการเชิงจูงใจ/สนับสนุน

ข้อเสนอแนะ

- พิจารณาระบบชดเชยค่าตรวจและค่าดูแลตั้งแต่ครรภ์สำหรับครอบครัวเปราะบาง (เป็นโครงการนำร่อง)
- บูรณาการบริการสาธารณสุข-สังคม-การศึกษา เพื่อให้การสื่อสารความรู้ดูแลเด็กไปถึงพ่อแม่ทั้งสองฝ่าย

การพัฒนาครู / หลักสูตรการฝึกอบรม

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายเน้นให้มีการพัฒนาผู้ดูแลและครูปฐมวัยให้มีศักยภาพและความรู้ที่ทันสมัย เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมพัฒนาการครบมิติ

ผลการบังคับใช้ : มีการอบรมสัมมนาและแนวปฏิบัติแจกจ่าย แต่ระดับมหาวิทยาลัย/หลักสูตรครูยังไม่ปรับเร็วพอ หลักสูตรครุระยะยาวบางโปรแกรมทำให้การผลิตบุคลากรไม่ทันความต้องการของระบบจริง (มีข้อเสนอว่าอาจต้องทบทวนรูปแบบการสอนในมหาวิทยาลัยเพื่อให้ทันสมัยขึ้น)

ผลสัมฤทธิ์ : สถานศึกษาบางแห่ง (โดยเฉพาะเอกชน) ที่ให้ความสำคัญกับปฐมวัยมีการปรับพฤติกรรมการสอนและเห็นผลเชิงพัฒนาการเด็กได้ค่อนข้างชัดเจน

ปัญหา/อุปสรรค

- ครูบางกลุ่มยังยึดวิธีสอนแบบเดิม (ให้ทำตามแบบ/ระบายสีตามกรอบ) แทนการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์

- ระยะเวลา/โครงสร้างหลักสูตรของอุดมศึกษา (เช่น ระยะเวลาการศึกษา) อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการฝึกครุมีอาชีพรูปแบบใหม่

ข้อเสนอแนะ

- ปรับหลักสูตรครุปฐมวัยในมหาวิทยาลัยให้มีการฝึกปฏิบัติจริง (field practice) มากขึ้น และมีการทบทวนบ่อยขึ้น (CPD ที่ต่อเนื่อง)

- สร้างระบบครูพี่เลี้ยง (mentorship) ในพื้นที่ ระดับจังหวัด ให้ครูใหม่ได้เรียนรู้จาก “โรงเรียนต้นแบบ” ที่ปฏิบัติได้ผล

โครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายกำหนดมาตรฐานสถานที่จัดการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัย (เชิงนโยบาย)

ผลการบังคับใช้ : ในการลงพื้นที่ตามที่ประชุมพบปัญหาเชิงโครงสร้าง : ห้องน้ำอยู่ไกลจากห้องเรียน ปลั๊กไฟต่ำและไม่ปลอดภัย โต๊ะเก้าอี้เป็นวัสดุไม่เหมาะกับเด็ก บางมาตรฐานอ้างอิงแบบก่อสร้าง/มาตรฐานเก่า (อ้างอิง สพฐ. เวอร์ชันเดิม) ซึ่งยังไม่ปรับให้เหมาะกับปฐมวัยโดยเฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ : ที่มีการปรับปรุง (เช่น เปลี่ยนโต๊ะเป็นพลาสติกปลอดภัย) พบว่าคุณภาพการดูแลเด็กดีขึ้น และลดอุบัติเหตุในห้องเรียนได้ชัดเจน

ปัญหา/อุปสรรค

- งบประมาณในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน/ศูนย์ยังไม่พอ โดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐ/โรงเรียนพื้นที่ห่างไกล

- แบบอาคารมาตรฐานที่ใช้อ้างอิงยังล้าสมัย (ยังใช้แบบตั้งแต่ปีปฏิรูป ๒๕๔๒ ตามที่เอกสารสะท้อน)

ข้อเสนอแนะ

- ออกแนวปฏิบัติการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเฉพาะสำหรับปฐมวัย (checklist แบบเล็ก-ง่าย-ปลอดภัย) พร้อมงบประมาณเร่งด่วนสำหรับศูนย์เสียงสูง

- ผลักดันแหล่งทุน/กองทุนร่วม (ท้องถิ่น-รัฐ-เอกชน) เพื่อปรับปรุงภายใน ๑ - ๒ ปีแรก

ข้อมูลสารสนเทศ / การติดตาม ประเมินผล

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายกำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ติดตาม/ประเมินผลการพัฒนาเด็กและการขับเคลื่อนนโยบาย

ผลการบังคับใช้ : พยายามจัดทำฐานข้อมูล แต่มีอุปสรรคด้านการเข้าถึงข้อมูล (กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ข้อจำกัดการขอข้อมูล) และการแบ่งแยกฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (ข้อมูลทะเบียนเด็ก vs ข้อมูลพัฒนาการ vs ข้อมูลสถานพัฒนา) ครูถูกเรียกร้องให้กรอกข้อมูลจำนวนมาก ทำให้เป็นภาระงานเพิ่มขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ : การเริ่มต้นผนวกข้อมูลจากหน่วยงานบางส่วนทำให้มีข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการวางแผน (ระดับจังหวัดบางแห่งเห็นภาพความต้องการที่ชัดเจนขึ้น)

ปัญหา/อุปสรรค

- ข้อมูลกระจัดกระจาย ระบบไม่เชื่อมโยงกัน และงานป้อนข้อมูลเป็นภาระให้ครู/ผู้ปฏิบัติงานจริงมากเกินไป
- ข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลเชิงสถิติ/ความเป็นส่วนตัว ส่งผลให้การวิเคราะห์เชิงระบบยังไม่สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

- พัฒนา “ฐานข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ” ที่เชื่อมต่อ (interoperable) ระหว่างหน่วยงานพร้อมมาตรการคุ้มครองข้อมูลและสิทธิผู้ปกครอง
- ลดภาระการป้อนข้อมูลของครูด้วยการออกแบบฟอร์ม-ระบบที่ใช้งานง่าย (mobile/web) และมอบหมายเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำเขต/อำเภอช่วยรวบรวม

งบประมาณ/การเงิน

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายเปิดช่องให้มีการจัดงบประมาณและแผนงานแบบบูรณาการ แต่ไม่ระบุรายละเอียดเชิงงบประมาณที่ชัดเจน (ขึ้นกับการจัดสรรจากหน่วยงานต่าง ๆ)

ผลการบังคับใช้ : ในระดับพื้นที่ มีงบประมาณสนับสนุนบางโครงการ แต่ภาพรวมยังถือว่าไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการสนับสนุนเชิงสวัสดิการ (ค่าเลี้ยงดู/การชดเชย) และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เอกชนจึงลงทุนเชิงคุณภาพมากกว่าเพราะมีช่องทางค่าเล่าเรียน/ทรัพยากรของผู้ปกครองที่รองรับ

ผลสัมฤทธิ์ : งบประมาณที่ได้ถูกใช้ในการอบรมและการจัดทำคู่มือ/มาตรฐานระดับหนึ่ง แต่ระยะยาวยังต้องการเงินรองรับการขยายผลและการปรับปรุงมาตรฐาน

ปัญหา/อุปสรรค :

- งบประมาณไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาพื้นที่จริง (อาคาร/อุปกรณ์/เงินชดเชยครอบครัว)
- การเบิกจ่ายและการร่วมทุนระหว่างกระทรวงยังซับซ้อน/ช้า

ข้อเสนอแนะ

- จัดสรรงบกลาง/งบอุดหนุนสำหรับโครงการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมปฐมวัยเป็นลำดับเร่งด่วน
- พัฒนากลไกการระดมทุนจากเอกชน (CSR) และแผน co-financing ระหว่างกระทรวง/ท้องถิ่น

การคุ้มครองสิทธิและความทั่วถึง (เด็กต่างด้าว / กลุ่มเปราะบาง)

สรุปข้อกำหนด : กฎหมายมีหลักการเรื่องการคุ้มครองเด็กปฐมวัยให้ปลอดภัยและได้รับบริการเหมาะสม ไม่ทิ้งเด็กกลุ่มเปราะบาง (รวมถึงเด็กต่างด้าว/เด็กข้ามชาติ)

ผลการบังคับใช้ : ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครมีเด็กต่างด้าวจำนวนมากที่เข้าเรียนร่วมในระบบมีความพยายามรองรับ แต่มีปัญหาด้านการจัดการหลักสูตร ภาษา และทรัพยากร

ผลสัมฤทธิ์ : มีการเปิดพื้นที่พุดคุยและมีแนวทางเชิงนโยบายเพื่อให้บริการแก่เด็กกลุ่มนี้มากขึ้นในบางจังหวัด

ปัญหา/อุปสรรค : กฎหมาย/นโยบายระดับปฏิบัติยังไม่ตอบโจทย์การให้บริการที่หลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน และงบประมาณสนับสนุนยังจำกัด

ข้อเสนอแนะ :

- พัฒนามาตรการรองรับเฉพาะสำหรับเด็กข้ามชาติ (ภาษา ครูสอนภาษากลาง พันธมิตร NGO)
- ให้ท้องถิ่นมีงบประมาณการยืดหยุ่นในการออกแบบบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์

๑. เร่งพัฒนาฐานข้อมูลปฐมวัยแบบบูรณาการ ลดภาระการป้อนข้อมูลของครู และเปิดให้มีการวิเคราะห์เชิงนโยบาย (เร่งด่วน)
๒. จัดงบประมาณปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ที่ปลอดภัยสำหรับปฐมวัย (funding window/ผู้รับผิดชอบชัดเจน) (เร่งด่วน)
๓. พัฒนาชุดเครื่องมือประเมินมาตรฐานที่ใช้งานจริงสำหรับครู ระบบฝึกอบรม/พี่เลี้ยง (กลาง - ยาว)
๔. ปรับหลักสูตรครูและระบบ CPD ให้ทันสมัย (short course, mentorship, field practice) (กลาง)
๕. ออกแนวปฏิบัติการจัดการรอยต่อ (transition) ระหว่างศูนย์รับเลี้ยง-อนุบาล-ประถม เพื่อแก้ปัญหาการสับสนเรื่องอายุและการเรียนต่อ (กลาง)
๖. ออกมาตรการพิเศษรองรับเด็กกลุ่มเปราะบาง (เด็กต่างดาว/แรงงาน) รวมถึงการใช้ NGO/ภาคเอกชนร่วมดำเนินการ (กลาง)

ครั้งที่ ๒ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๕๓ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

คำนิยาม (เด็กปฐมวัย / สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)

สรุป : นิยามคำสำคัญ เช่น “เด็กปฐมวัย = เด็กอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงก่อนอายุ ๖ ปี บริบูรณ์”, “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย”

ผลการบังคับใช้ : คำนิยามถูกนำไปเป็นกรอบการออกมาตรฐานและคู่มือ แต่การตีความ/การจำแนกชั้นอายุ (transition อ.๑/อ.๒) ทำให้เกิดความสับสนในบางพื้นที่

ผลสัมฤทธิ์ : ให้ขอบเขตชัดเจนสำหรับการออกมาตรฐานและการกำหนดเป้าหมายเชิงนโยบาย

ปัญหา : การปฏิบัติจริงเรื่อง “จุดเปลี่ยน (transition)” ระหว่างศูนย์เด็ก - อนุบาล - ประถมยังไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้เด็กบางคนมีการรอยต่อที่ไม่ราบรื่น

ข้อเสนอ : ออกแนวปฏิบัติชัดเจน (operational guideline) สำหรับการกำหนดอายุและการส่งต่อระหว่างระดับ พร้อมตัวอย่างกรณีศึกษา (model transition pathways)

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

สรุป : ระบุเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกมิติ (กาย-ใจ-อารมณ์-สังคม-สติปัญญา) และการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการบังคับใช้ : นโยบายระดับชาติและแผนพัฒนาปฐมวัย (๒๕๖๔-๒๕๗๐) ถูกออกแบบตามวัตถุประสงค์นี้ แต่การเปลี่ยนนโยบายเป็นการปฏิบัติยังไม่ครบทุกมิติในพื้นที่บางแห่ง

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดแผน/มาตรฐาน/คู่มือที่ครอบคลุม หลายพื้นที่นำไปใช้ปรับปรุงโปรแกรมบริการเด็ก

ปัญหา : ความพร้อมของหน่วยปฏิบัติ (ครู/โครงสร้างพื้นฐาน/งบ) ไม่เท่ากัน ทำให้บางมิติ (เช่น สุขภาพจิต/การคัดกรองพัฒนาการ) ยังทำได้อย่างจำกัด

ข้อเสนอ : ให้แผนระดับจังหวัดระบุตัวชี้วัดตาม ๕ มิติ และตั้งบชดเชยสำหรับมิติที่ยังขาด

โครงสร้างคณะกรรมการนโยบายระดับชาติ/บทบาท (คณะกรรมการ/อนุกรรมการ)

สรุป : กำหนดคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับชาติ (นายกรัฐมนตรีเป็นประธานหรือมอบหมาย) และอนุกรรมการระดับต่าง ๆ (รวมระดับจังหวัด) เพื่อกำหนดนโยบาย/งบประมาณ/มาตรฐาน

ผลการบังคับใช้ : คณะกรรมการและอนุกรรมการถูกตั้งขึ้น (มีอนุกรรมการระดับจังหวัดที่เริ่มทำงาน) แต่การทำงานข้ามกระทรวง/การจัดงบประมาณยังเป็นปัญหา (การขับเคลื่อนยังไม่เท่ากันในแต่ละจังหวัด)

ผลสัมฤทธิ์ : ทำให้เกิดช่องทางประสานงานระดับพื้นที่และการขับเคลื่อนมาตรฐาน (มีการประชุมรับฟังและเวทีสรุปพื้นที่)

ปัญหา : เวลาในการตัดสินใจเชิงนโยบายช้าและความชัดเจนเรื่องงบรวม/การกระจายอำนาจยังไม่เพียงพอ โดยบางจังหวัดขับเคลื่อนดี แต่บางจังหวัดยังอ่อนแอ

ข้อเสนอ

- กำหนด KPI ชัดเจนสำหรับคณะกรรมการ/อนุกรรมการ (เช่น % ศูนย์ผ่านมาตรฐาน, % เด็กรอดการประเมิน)

- สร้างกลไกงบประมาณการระหว่างกระทรวง (pool funding/ co-financing mechanism)

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย / ตัวชี้วัด (มาตรฐานแห่งชาติ)

สรุป : กำหนดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (มีคู่มือและชุดตัวชี้วัด) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เผยแพร่ปี ๒๕๖๒

ผลการบังคับใช้ : มีการแจกคู่มือและชี้แจงในพื้นที่หลายแห่ง; หลายหน่วยงานเอกชนและเทศบาลเริ่มนำไปปฏิบัติจริง แต่บางสังกัดยังเทียบ/ปรับใช้ในรูปแบบอื่น ๆ (บางตัวชี้วัดละเอียดเกินไปสำหรับการใช้งานจริง)

ผลสัมฤทธิ์ : มาตรฐานช่วยให้มีกรอบวัดคุณภาพและส่งเสริมการพัฒนาศูนย์ต้นแบบได้บางพื้นที่

ปัญหา : ตัวชี้วัดละเอียดซับซ้อน งานป้อนข้อมูล/การประเมินเป็นภาระให้ครู/ผู้บริหาร และมีความแตกต่างในการตีความมาตรฐานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

ข้อเสนอ : พัฒนา ชุดเครื่องมือประเมินฉบับย่อ (rapid checklist / rubrics) สำหรับครูประจำชั้น และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ + ติดตั้งหน่วยสนับสนุนระดับอำเภอที่ช่วยป้อนข้อมูล

การพัฒนาครู/บุคลากรปฐมวัย (สมรรถนะ/การฝึกอบรม)

สรุป : กำหนดหน้าที่ในการส่งเสริมความรู้แก่ผู้ดูแลเด็กและครูเพื่อนำมาตรฐานไปปฏิบัติ

ผลการบังคับใช้ : มีการอบรม/เวิร์กช็อปและแนวคิดเรื่องการปรับหลักสูตรครูถูกหยิบยกแต่มหาวิทยาลัย/การผลิตครูยังไม่ปรับอย่างรวดเร็วพอ ครูจำนวนหนึ่งยังยึดการสอนแบบเดิม (กิจกรรมตามกรอบ) มากกว่าการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

ผลสัมฤทธิ์ : สถานศึกษาบางแห่ง (มักเป็นเอกชน) ที่ลงทุนด้านพัฒนาครู มีผลเชิงบวกต่อพัฒนาการเด็กชัดเจน

ปัญหา : ขาดแรงจูงใจและงบสำหรับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง และโครงสร้างหลักสูตรอุดมศึกษา (เวลาการเรียนและเนื้อหา) ยังไม่สอดคล้องกับทักษะปฏิบัติที่ต้องการ

ข้อเสนอ

- ตั้งมาตรการ CPD (continuous professional development) บังคับ/จูงใจ และระบบพี่เลี้ยง (mentorship) ระดับจังหวัด

- พิจารณาแก้ไขหลักสูตรครู (ฝึกปฏิบัติมากขึ้น + module สั้นเร่งด่วนสำหรับครูปฏิบัติ)

การดูแลตั้งครรภ์ / สวัสดิการก่อนคลอด - หลังคลอด

สรุป : กฎหมายเน้นการดูแลตั้งแต่ในครรภ์ (มารดา) เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก (แนวคิดครบวงจร)

ผลการบังคับใช้ : บริการสาธารณสุขมีโปรแกรมบางส่วนรองรับ แต่การสนับสนุนด้านการเงิน/ชดเชยครอบครัวยังจำกัด (รัฐบาลจ่ายเงินช่วยเหลือในบางมาตรการ เช่น ค่าคลอดบางส่วน) — ในเวทีมีข้อเสนอให้จ่ายชดเชยตรวจครรภ์/เงินรายเดือนให้ครอบครัวเพราะบางแต่ยังไม่ได้ขยายเป็นนโยบายระดับชาติเต็มรูปแบบ

ผลสัมฤทธิ์ : แนวคิดนี้ทำให้เกิดการพูดคุยเชิงนโยบาย และมีการเชื่อมงานระหว่างกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่

ปัญหา : งบประมาณด้านสวัสดิการไม่เพียงพอ (และการออกแบบต้องระวังผลกระทบทางประชากรศาสตร์)

ข้อเสนอ : ทดลองโครงการนำร่อง (targeted cash transfer / service vouchers) ให้ครอบครัวเพราะบาง และประเมินผลด้านสุขภาพ-เศรษฐกิจก่อนขยาย

การคุ้มครอง/ความปลอดภัยของเด็ก (สิทธิเด็ก ป้องกันการละเมิด)

สรุป : กำหนดให้เด็กได้รับการคุ้มครอง ปลอดภัยจากการละเมิดทุกรูปแบบ (หลักการทั่วไปของกฎหมายปฐมวัย)

ผลการบังคับใช้ : หลายเวทีนำเสนอกระบวนการคุ้มครองและความปลอดภัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (เช่น การจัดสถานที่ ห้องน้ำ การติดปลั๊กไฟที่ปลอดภัย) แต่การนำมาตรการด้านโครงสร้างไปปฏิบัติจริงในโรงเรียน/ศูนย์ยังมีข้อจำกัดจากงบและแบบอาคารเดิม

ผลสัมฤทธิ์ : เมื่อมีการลงทุนปรับปรุงโครงสร้าง/อุปกรณ์ พบผลดีด้านความปลอดภัย/ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก

ปัญหา : แบบอาคารมาตรฐานเดิมบางส่วนล้าสมัยและไม่ออกแบบสำหรับเด็กเล็ก (ห้องน้ำ โตะ เก้าอี้ ปลั๊ก) งบประมาณไม่เพียงพอในหลายแห่ง

ข้อเสนอ : จัด “งบฉุกเฉิน/เร่งด่วน” สำหรับปรับปรุงความปลอดภัยในศูนย์ที่มีความเสี่ยงสูง และออก checklist มาตรฐานความปลอดภัยปฐมวัยที่ใช้ได้จริง

การเชื่อมโยงกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

สาระ: ให้มีการประสานข้อมูลเพื่อพิจารณาการให้ความช่วยเหลือเด็กยากไร้ผ่านกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการบังคับใช้ : ยังต้องปรับกระบวนการเพื่อให้ข้อมูลเด็กปฐมวัยถูกส่งต่อและการเข้าถึงสิทธิของเด็ก

ปัญหา : ข้อมูลไม่ครบ/ระบบไม่เชื่อมโยง ทำให้การให้ความช่วยเหลือไม่ตรงเป้า

ข้อเสนอ : สร้างช่องทางติดต่อเชื่อมโยง (data-sharing protocol) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและกองทุน

การส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรม

สรุป : กำหนดให้ส่งเสริมการวิจัย/นวัตกรรมด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการอ้างอิงงานวิจัยและการเก็บข้อมูลเข้ามาช่วยออกแบบมาตรการ แต่ภาพรวมยังต้องการฐานข้อมูลเชิงระบบมากขึ้น

ข้อเสนอ : ตั้งทุนวิจัยระดับจังหวัดและสนับสนุนการทดลองนวัตกรรมการสอน/การดูแลที่สามารถสเกลได้

ระบบสารสนเทศฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย / ธรรมชาติข้อมูล

สรุป : กำหนดให้จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบและควบคุมธรรมชาติของข้อมูล

ผลการบังคับใช้ : ความพยายามในการจัดฐานข้อมูลมีแล้ว แต่ข้อมูลกระจัดกระจายและมีปัญหาเรื่องสิทธิ/การเข้าถึง (กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล) และภาระการป้อนข้อมูลแก่ครูสูงมาก

ผลสัมฤทธิ์ : เริ่มมีข้อมูลพื้นฐานบางส่วนที่เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนระดับจังหวัด แต่ยังไม่ครอบคลุมเชิงพัฒนาการและมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหา : ระบบไม่เชื่อมกัน ข้อมูลที่ต้องกรอกมีมากทำให้ครู/ผู้ปฏิบัติหน้างานเหนื่อย และข้อจำกัดทางกฎหมาย/การเข้าถึงข้อมูลบางประเภท

ข้อเสนอ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ (interoperable) ที่ออกแบบ UX ให้ใช้งานง่าย ลดภาระการกรอกข้อมูลของครู (ใช้เจ้าหน้าที่อำเภอ/เขตช่วยรวบรวม)

- กำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลและสิทธิของผู้ปกครองอย่างชัดเจน

การติดตาม ประเมินผล และรายงานผลสู่สาธารณะ

สรุป : ระบุหน้าที่ติดตาม/ประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการรายงานต่อคณะกรรมการ/สาธารณะ

ผลการบังคับใช้ : เวที/สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เริ่มกระบวนการรับฟังพื้นที่และจัดแบบสอบถาม (QR code) เพื่อรวบรวมความเห็นเป็นส่วนหนึ่งของการประเมิน

ปัญหา : ยังขาดกรอบตัวชี้วัดเชิงปริมาณระดับชาติที่ใช้งานได้จริง (mixed-methods framework ยังต้องพัฒนา) และข้อมูลสนับสนุนไม่เพียงพอสำหรับการวัดผลเชิงผลลัพธ์ในระดับประเทศ

ข้อเสนอ : จัดทำ กรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ (impact-outcome-output) ที่ชัดเจนและทำการประเมินแบบผสม (เชิงปริมาณจากฐานข้อมูล + เชิงคุณภาพจากเวทีพื้นที่)

การระงับข้อพิพาท/การร้องเรียน

สรุป : กำหนดช่องทางร้องเรียน/การจัดการข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก/การปฏิบัติผิดมาตรฐาน

ผลการบังคับใช้ : เอกสารที่แนบเน้นเรื่องการรับฟังพื้นที่และการให้ช่องทางแสดงความคิดเห็น (QR code) แต่ยังคงออกเป็นช่องทางร้องเรียน/การตอบกลับที่เป็นรูปธรรมบนระบบระดับพื้นที่/จังหวัด

ข้อเสนอ : กำหนดช่องทางร้องเรียนระดับเขต/จังหวัดที่เชื่อมกับศูนย์ช่วยเหลือและมีมาตรการติดตามผล

การตีความ/บทกำหนดโทษ/บทเฉพาะ

สรุป : มาตรฐานสุดท้ายมักกำหนดเรื่องการตีความ การบังคับใช้บทบัญญัติอื่น และบทเฉพาะเกี่ยวกับการบังคับ/การยกเลิกกฎหมายอื่น ๆ ที่ขัดกัน

ผลการบังคับใช้ : เอกสารระบุว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังคงใช้อยู่ทั้งหมด แต่จะนำข้อมูลจากการประเมินมาใช้ปรับปรุง/แก้ไขต่อไป (การประเมินเป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย)

ข้อเสนอ: เมื่อเสร็จการประเมิน ให้จัดทำแผนปรับปรุงกฎหมาย/กฎกระทรวง (action plan) พร้อม timeline และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

ข้อสังเกต

ความก้าวหน้าเชิงนโยบายชัดเจน — มีแผน มาตรฐาน คณะกรรมการและเวทีระดับพื้นที่ที่แสดงถึงการรับรู้และการลงมือระดับหนึ่ง

ความเหลื่อมล้ำด้านการปฏิบัติ — เอกชน/บางเทศบาลเดินหน้าเร็วกว่าโรงเรียนสังกัดรัฐบางแห่ง; ความพร้อมของจังหวัดต่างกันมาก

ฐานข้อมูลยังเป็นจุดอ่อนสำคัญ — ข้อมูลการจัดกระจายและภาระการป้อนข้อมูลสูง

งบประมาณ/โครงสร้างพื้นฐาน — แบบอาคารเก่า อุปกรณ์ไม่ปลอดภัย และงบประมาณไม่เพียงพอสำหรับการปรับปรุงเชิงโครงสร้างในวงกว้าง

กำลังคน (ครู) — ครูปฐมวัยต้องการการอบรมเชิงปฏิบัติและระบบพัฒนาวิชาชีพที่ต่อเนื่อง หลักสูตรครูในระดับอุดมศึกษาต้องพิจารณาปรับให้ตอบโจทย์ปฏิบัติจริงมากขึ้น

ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วน (จัดลำดับความสำคัญ)

๑. พัฒนาระบบข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ (interoperable) — ลดภาระการป้อนข้อมูลของครูและให้มี Dashboard ระดับจังหวัด/อำเภอเพื่อวางแผน (เร่งด่วน)

๒. ชุดเครื่องมือประเมินมาตรฐานฉบับย่อ — ให้ครูและผู้ประเมินใช้จริงได้ (rapid checklist + rubrics) (เร่งด่วน)

๓. จัดสรรงบประมาณเร่งด่วนปรับปรุงความปลอดภัย (pool fund) — แก้ปัญหาห้องน้ำปลึก โตะ-เก้าอี้ ในศูนย์ที่มีความเสี่ยงสูง (เร่งด่วน)

ระบบพัฒนาครูและ mentorship — CPD ต่อเนื่อง (กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง) + ศูนย์ต้นแบบระดับจังหวัด (กลาง)

โครงการชดเชย/สวัสดิการสำหรับครอบครัวเปราะบาง (นาร่อง) — ทดลองทางการเงินสำหรับแม่ตั้งครรภ์/ทารก (กลาง)

ครั้งที่ ๓ จังหวัดระยอง

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดระยอง โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๓๖ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

คำนิยาม (เด็กปฐมวัย / สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)

สาระ : กำหนดคำว่า “เด็กปฐมวัย” = เด็กอายุตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงก่อนอายุ ๖ ปีบริบูรณ์ (รวมถึงเด็กที่พัฒนาการล่าช้าหรือมีความต้องการพิเศษ) และนิยาม “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” ครอบคลุมหลายรูปแบบ

ผลการบังคับใช้ : นิยามถูกนำไปใช้เป็นกรอบในการออกมาตรฐานและการระบุกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการพื้นที่ต่าง ๆ

ผลสัมฤทธิ์ : ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ (สพฐ./ท้องถิ่น/สาธารณสุข/พม.) มีกรอบร่วมในการออกแบบบริการและมาตรฐาน

ปัญหา : ในการปฏิบัติยังมีความคลาดเคลื่อนเรื่องการจัดกลุ่มอายุ (transition ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก – อนุบาล – ป.๑) ในบางพื้นที่ ส่งผลต่อการส่งต่อบริการของเด็ก

ข้อเสนอ : ออกแนวปฏิบัติการส่งต่อ (transition protocol) ระบุเกณฑ์อายุและข้อปฏิบัติสำหรับสถานพัฒนาแต่ละประเภทให้ชัดเจน

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

สาระ : ระบุวัตถุประสงค์พัฒนาพื้นที่ ๕ มิติ (กาย-ใจ-อารมณ์-สังคม-สติปัญญา) และการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเด็กอย่างครบวงจร

ผลการบังคับใช้ : แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ๒๕๖๔-๒๕๗๐ (๗ ยุทธศาสตร์) ถูกจัดทำและเผยแพร่เพื่อนำไปปฏิบัติในพื้นที่

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดชุดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ (เช่น แผน ๗ ยุทธศาสตร์, มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย) ที่หน่วยงานใช้เป็นกรอบทำงานระดับจังหวัด/ท้องถิ่น

ปัญหา : การแปลงนโยบายเป็นงบประมาณและการปฏิบัติจริงยังไม่สม่ำเสมอ (ความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่/สังกัด)

ข้อเสนอ : ระบุเป้าหมายเชิงตัวเลขในแผนระดับจังหวัด (ตัวชี้วัด ๕ มิติ) และกำหนดงบประมาณรองรับเป็นกรอบระยะสั้น

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (ระดับชาติ/จังหวัด)

สาระ : ตั้งคณะกรรมการนโยบายระดับชาติ (นายกรัฐมนตรี/มอบหมายรองนายกเป็นประธาน) และอนุกรรมการระดับจังหวัดเพื่อกำหนดนโยบาย มาตรฐาน และติดตามการดำเนินงาน

ผลการบังคับใช้ : คณะกรรมการและอนุกรรมการถูกแต่งตั้ง มีการจัดประชุม/เวทีระดับพื้นที่หลายครั้ง (จังหวัดตั้งอนุกรรมการและมีบทบาทขับเคลื่อน)

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดช่องทางประสานงานหลายหน่วยงาน และมีการผลักดันมาตรฐาน/แผนระดับพื้นที่

ปัญหา : - การตัดสินใจ/การจัดสรรงบประมาณแบบข้ามกระทรวงยังล่าช้า
- ความไม่สม่ำเสมอของประสิทธิภาพอนุกรรมการแต่ละจังหวัด

ข้อเสนอ : กำหนด KPI ชัดเจนสำหรับคณะกรรมการและอนุกรรมการ (เช่น % ศูนย์ผ่านมาตรฐาน, % เด็กรับบริการครบวงจร) และพัฒนากลไกบูรณาการร่วม (pool funding)

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย / ตัวชี้วัด

สาระ : กำหนดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับชาติ (ครอบคลุมตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนป.๑) และตัวชี้วัดคุณภาพการพัฒนาของเด็ก

ผลการบังคับใช้ : มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (เล่มสีฟ้า/เขียว) ถูกเผยแพร่และชี้แจงในพื้นที่ แต่การใช้งานจริงมีความแตกต่าง (บางแห่งใช้เต็มรูป บางแห่งเห็นว่า “ละเอียดเกินไป”)

ผลสัมฤทธิ์ : มาตรฐานช่วยตั้งกรอบการวัดคุณภาพและเป็นแนวทางให้จังหวัด/หน่วยงานนำไปปรับใช้เป็นต้นแบบได้ในบางพื้นที่

ปัญหา : - ตัวชี้วัดละเอียดและกระบวนการประเมินเป็นภาระให้ครู (งานเอกสารมาก)
- ความเข้าใจและการตีความมาตรฐานไม่เท่ากันระหว่างสังกัด

ข้อเสนอ : พัฒนา ชุดเครื่องมือประเมินฉบับย่อ (rapid checklist/rubrics) สำหรับครูใช้งานจริง และจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ (training of trainers)

การพัฒนาผู้ดูแลเด็ก/ครูปฐมวัย

สาระ : กำหนดภารกิจด้านการพัฒนาผู้ดูแล/ครู ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการอบรมและเวิร์กช็อประดับพื้นที่ แต่หลักสูตรในมหาวิทยาลัย/การผลิตครูยังต้องปรับให้ตอบโจทย์ทักษะปฏิบัติจริง

ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่/สถานศึกษาที่ลงทุนพัฒนาครูเห็นผลเชิงพัฒนาการเด็กชัดเจน (ตัวอย่างโรงเรียนต้นแบบ/เอกชนบางแห่ง)

ปัญหา : - ขาดระบบ CPD ต่อเนื่องและแรงจูงใจสำหรับครู (เวลา/เงิน/โอกาสเรียน)
- ขาดพี่เลี้ยง (mentorship) ในพื้นที่ห่างไกล

ข้อเสนอ : ตั้งระบบ CPD เฉพาะปฐมวัย + โครงการพี่เลี้ยงระดับจังหวัด และปรับหลักสูตรการผลิตครูให้เน้นการฝึกปฏิบัติมากขึ้น

การดูแลตั้งแต่ตั้งครรภ์ / สวัสดิการมารดา-ทารก

สาระ : เน้นบริการตั้งแต่การตั้งครรภ์ (มารดาได้รับการดูแล) เพื่อให้เด็กในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดี

ผลการบังคับใช้ : บริการสุขภาพก่อน/หลังคลอดมีในระบบสาธารณสุข แต่สวัสดิการเชิงเงินสำหรับครอบครัวเปราะบางยังจำกัด; มีข้อเสนอในเวทีให้ทดลองมาตรการชดเชย/คูปองบริการ

ผลสัมฤทธิ์ : - แนวคิด “ดูแลตั้งแต่ตั้งครรภ์” ทำให้เกิดการประสานบริการสาธารณสุข – สังคม – การศึกษาในพื้นที่บางแห่ง

ปัญหา : งบสวัสดิการไม่เพียงพอ และต้องระมัดระวังผลข้างเคียงของนโยบายชดเชยการคลอด/การมีบุตร

ข้อเสนอ : ทดลองโครงการนำร่อง (targeted cash transfer / service vouchers) ให้ครอบครัวเปราะบาง และประเมินผลก่อนขยาย

การคุ้มครองสิทธิเด็ก / ความปลอดภัยของสถานพัฒนา

สาระ : ให้เด็กได้รับการคุ้มครองจากการละเมิด และกำหนดสภาพแวดล้อมปลอดภัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการขับเคลื่อนเรื่อง check-list ความปลอดภัยและการคัดกรอง แต่การปรับโครงสร้าง/สิ่งอำนวยความสะดวกจริงยังติดข้อจำกัดงบประมาณในหลายพื้นที่

ผลสัมฤทธิ์ : สถานที่ได้รับการปรับปรุงลดอุบัติเหตุ และเพิ่มความพึงพอใจของผู้ปกครองได้จริง

ปัญหา : แบบอาคารและอุปกรณ์หลายแห่งยังไม่ออกแบบสำหรับเด็กเล็ก (ห้องน้ำ ปลั๊ก โต๊ะเก้าอี้ไม่เหมาะสม) และงบสำหรับปรับปรุงจำกัด

ข้อเสนอ : จัดงบฉุกเฉินปรับปรุงความปลอดภัยสำหรับศูนย์เสี่ยงสูง และออก checklist มาตรฐานความปลอดภัยเฉพาะปฐมวัย

การเชื่อมโยงกับกองทุน/การช่วยเหลือเด็กเปราะบาง

สาระ : ให้มีการประสานข้อมูลเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสผ่านกองทุน (เช่น กสศ.)

ผลการบังคับใช้ : - ยังมีปัญหาการส่งต่อข้อมูลและการเข้าถึงสิทธิ

- ข้อมูลเด็กปฐมวัยยังกระจัดกระจาย ทำให้การให้ความช่วยเหลือไม่ตรงเป้า

ผลสัมฤทธิ์ : บางจังหวัดสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานพิจารณาแจกสวัสดิการได้แม้ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด

ปัญหา : ระบบด้าไม่เชื่อมโยงกับกองทุนและหน่วยงานที่ให้สวัสดิการ ทำให้การระบุผู้มีสิทธิทำได้ยาก

ข้อเสนอ : พัฒนากลไก data-sharing protocol ระหว่างหน่วยงาน (พร้อมมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล)

การส่งเสริมหรือสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม

สาระ : สนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยเพื่อใช้ปรับปรุงนโยบาย/ปฏิบัติ

ผลการบังคับใช้ : มีการอ้างอิงงานวิจัยนำมาใช้บางส่วน และเวทีเรียกร้องให้มีทุนวิจัยระดับพื้นที่มากขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ : งานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ช่วยออกแบบกิจกรรม (อ่านนิทานเชิงส่งเสริม ฯลฯ) ได้ผลในบางพื้นที่

ปัญหา : ขาดทุนวิจัยเฉพาะพื้นที่/การสเกลนวัตกรรมสู่ระดับชาติยังจำกัด

ข้อเสนอ : ตั้งทุนวิจัย/นวัตกรรมระดับจังหวัด และสนับสนุนการทดลองโมเดลที่สามารถสเกลได้

ระบบสารสนเทศ/ฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย และธรรมาภิบาลข้อมูล

สาระ : กำหนดให้จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการบังคับใช้ : พยายามจัดฐานข้อมูลแล้ว แต่ข้อมูลกระจัดกระจาย (กรมต่าง ๆ มีฐานข้อมูลของตนเอง) และมีภาระการกรอกข้อมูลให้ครุกราก

ผลสัมฤทธิ์ : มีข้อมูลพื้นฐานบางส่วนที่ช่วยวางแผนระดับจังหวัด แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการวัดผลเชิงผลลัพธ์แบบต่อเนื่อง

ปัญหา : ระบบไม่เชื่อมกัน (interoperability ต่ำ) และงานป้อนข้อมูลเป็นภาระให้ครู/บุคลากรหน้างานสูงมาก

ข้อเสนอ : พัฒนาฐานข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติที่เชื่อมต่อ (interoperable) ลดภาระการกรอกข้อมูล (ออกแบบ UX/ฟอร์มสั้น) และตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลระดับอำเภอ/เขตช่วยรวบรวม

การติดตาม ประเมินผล และรายงาน

สาระ : ให้มีระบบติดตาม/ประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัย และรายงานต่อคณะกรรมการ/สาธารณะตามรอบที่กำหนด

ผลการบังคับใช้ : เริ่มมีการจัดเวทีรับฟังระดับจังหวัดและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (แบบสอบถาม/QR code) เพื่อรวบรวมความคิดเห็นสำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์

ผลสัมฤทธิ์ : กระบวนการรับฟังสร้างข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประโยชน์ในการปรับเครื่องมือและนโยบาย

ปัญหา : ขาดกรอบตัวชี้วัดเชิงปริมาณระดับชาติที่ใช้งานจริง (impact–outcome–output) และฐานข้อมูลสนับสนุนไม่ครบถ้วน

ข้อเสนอ : ออกกรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ (mixed-methods) พร้อมตัวชี้วัดระดับชาติ และกำหนดรอบการรายงานที่ชัดเจน

ช่องทางร้องเรียน/การระงับข้อพิพาท

สาระ : กำหนดช่องทางร้องเรียน/การจัดการข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กหรือการปฏิบัติไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

ผลการบังคับใช้ : เวทีมีช่องทางรับฟังเชิงสาธารณะ (แบบสอบถามออนไลน์/QR) แต่ยังขาดระบบร้องเรียน/ติดตามผลเชิงปฏิบัติระดับจังหวัดที่ชัดเจน

ปัญหา : เมื่อมีเรื่องร้องเรียน กระบวนการตอบกลับ-ติดตามผลยังไม่เป็นรูปธรรมและไม่สม่ำเสมอในพื้นที่ต่าง ๆ

ข้อเสนอ : จัดตั้งระบบรับเรื่องร้องเรียนระดับอำเภอ/จังหวัด (hotline/online) เชื่อมกับหน่วยคุ้มครอง และกำหนดช่วงเวลาติดตามผล

บทเฉพาะ/บทกำหนดโทษ/การตีความ (มาตราสุดท้ายโดยสรุป)

สาระ : บทเฉพาะเกี่ยวกับการตีความ/การบังคับใช้กฎหมายอื่นที่ขัดกัน และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการบังคับใช้ : กฎหมายยังคงบังคับใช้และเป็นกรอบหลักของการขับเคลื่อนนโยบายปฐมวัย — มีการเตรียมการประเมินผลและรวบรวมข้อเสนอเพื่อปรับปรุงต่อไป

ข้อเสนอ : เมื่อเสร็จการประเมิน ให้จัดทำ Action Plan สำหรับการแก้ไข/ปรับปรุงกฎหมาย (ระบุมาตรา-แนวทางแก้-timeline-ผู้รับผิดชอบ)

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ (ประเด็นเร่งด่วน ๕ ข้อ)

ฐานข้อมูลเป็นปัญหาหลัก — พัฒนาระบบข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติที่เชื่อมโยงหน่วยงาน ลดภาระครู และให้ dashboard สำหรับจังหวัด/อำเภอ

ชุดเครื่องมือประเมินสำหรับครู (rapid checklist) — ลดภาระเอกสารและทำให้การประเมินมาตรฐานใช้งานได้ง่าย

งบเร่งด่วนปรับปรุงความปลอดภัย — pool fund สำหรับแก้ไขปัญหาห้องน้ำ ปลั๊ก โต๊ะ-เก้าอี้ในศูนย์เสี่ยงสูง

ระบบพัฒนาครูต่อเนื่อง/mentorship — CPD + ศูนย์ต้นแบบระดับจังหวัด เพื่อยกระดับการปฏิบัติการสอนปฐมวัย

โครงการนำร่องสวัสดิการตั้งครุภัณฑ์ — ทดลองโครงการ targeted vouchers/ cash transfer สำหรับครอบครัวเปราะบางแล้วประเมินผลก่อนขยาย

ครั้งที่ ๔ จังหวัดศรีสะเกษ

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดศรีสะเกษ โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๑๒๔ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

คำนิยาม (เด็กปฐมวัย/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)

สาระ : ให้คำจำกัดความของ “เด็กปฐมวัย”, “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย”, “ผู้ดูแล” ฯลฯ (ครอบคลุมตั้งแต่แรกเกิด-ก่อนอายุ ๖ ปี และเด็กที่พัฒนาการไม่สมวัย)

การบังคับใช้/หลักฐาน : คำจำกัดความถูกอ้างอิงในคู่มือ/มาตรฐานที่แจกให้พื้นที่ แต่เวทีพบความเห็นต่างเรื่อง “ช่วงอายุ” และ “เกณฑ์การส่งต่อ”

ผลสัมฤทธิ์ : กรอบนิยามช่วยให้หน่วยงานต่าง ๆ เห็นภาพเป้าหมายกลุ่มเป้าหมายชัดเจน

ปัญหา : การตีความในทางปฏิบัติ (เช่น การรับเด็กที่อายุ ๖ ปีขึ้นไปแต่พัฒนาการล่าช้า) ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องข้ามหน่วยงาน (ศูนย์-อนุบาล-ป.๑)

ข้อเสนอ : ออก “Operational Guideline—Transition Protocol” ระบุอายุชัดเจน ขั้นตอนการประเมินก่อนส่งต่อ ฟอรัมแจ้งและรับรอง — ผู้รับผิดชอบ: กระทรวงศึกษาฯ ร่วมกับสธ./พม. — KPI: % เด็กรายงานรอยต่อที่ราบรื่น (๖-๑๒ เดือนนำร่อง)

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

สาระ : กำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งมิติร่างกาย/สังคม/อารมณ์/สติปัญญา/ภาษาสื่อสาร และการบูรณาการหน่วยงาน

การบังคับใช้/หลักฐาน : แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ๒๕๖๔-๒๕๗๐ ถูกจัดทำตามกรอบนี้และเผยแพร่เป็นแนวทางให้จังหวัดนำไปใช้

ผลสัมฤทธิ์ : ก่อให้เกิดนโยบายเชิงทิศทางและชุดมาตรฐานระดับชาติที่หน่วยงานต่าง ๆ อ้างอิงได้

ปัญหา : การแปลงเป้าหมายเป็นงบประมาณ/กิจกรรมไม่สม่ำเสมอ — พื้นที่บางแห่งยังมุ่งกิจกรรมเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ

ข้อเสนอ : แต่ละจังหวัดต้องจัดทำ “แผนเชิงพื้นที่ (Provincial Action Plan)” ที่ดีความ ๕ มิติเป็นตัวชี้วัดท้องถิ่น — ผู้รับผิดชอบ : ศึกษาธิการจังหวัด/ท้องถิ่น — KPI : แผนที่มีตัวชี้วัด ๕ มิติและงบประมาณผูกพัน

คณะกรรมการนโยบาย (ระดับชาติ/จังหวัด)

สาระ : ตั้งคณะกรรมการนโยบายระดับชาติและอนุกรรมการระดับจังหวัด เพื่อกำหนดนโยบาย/มาตรฐาน และประสานการบูรณาการข้ามกระทรวง

การบังคับใช้/หลักฐาน : มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ และอนุกรรมการครบ ๗๖ จังหวัด — เวทีจังหวัดรายงานการประชุมและการแต่งตั้งอนุกรรมการ

ผลสัมฤทธิ์ : สร้างพื้นที่ประสานงานระดับจังหวัด ทำให้มีเวทีระดมความเห็นและขับเคลื่อนมาตรฐานท้องถิ่นได้บางส่วน

ปัญหา : หน้าที่/อำนาจเชิงงบประมาณของคณะฯ ไม่ชัดเจน (ใครเป็นผู้จ่าย/บริหารงบ) ทำให้การดำเนินการเชิงงบล่าช้าและไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอ : กำหนด Roles & Responsibilities ระดับคณะและอนุกรรมการ พร้อมกลไกงบรวม (pool funding) สำหรับโครงการบูรณาการ

- ผู้รับผิดชอบ : คณะกรรมการระดับชาติ/สำนักงบบกลาง

- KPI: สัดส่วนงบที่เบิกใช้จาก pool funding ภายในปีแรก

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย / ตัวชี้วัด

สาระ : กำหนดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและตัวชี้วัดคุณภาพ (ครอบคลุมสถานพัฒนาในทุกสังกัด)

การบังคับใช้/หลักฐาน : คู่มือมาตรฐานมีการแจกและอบรม แต่พื้นที่บางแห่งพบว่าตัวชี้วัดละเอียดและยากต่อการปฏิบัติ (งานเอกสารมาก)

ผลสัมฤทธิ์ : ทำให้เกิดศูนย์ต้นแบบในบางพื้นที่และการปรับกิจกรรมสู่แนวทางที่เน้นพัฒนาการสมวัย

ปัญหา : เครื่องมือประเมินระดับชาติยังไม่เป็นมิตรกับผู้ใช้ (ครู) — workload สูง และการตีความไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันข้ามสังกัด

ข้อเสนอ : พัฒนา Rapid Checklist ๑ หน้า สำหรับครู (observation-based) พร้อม Rubric ๓ ระดับ ผู้รับผิดชอบ: สำนักพัฒนาเด็กปฐมวัย/สภาการศึกษา — KPI: % ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้ checklist ใน ๖ เดือน

- จัด Training-of-Trainers ระดับจังหวัดและทีมพี่เลี้ยง (mentors)

การพัฒนาผู้ดูแล/ครูปฐมวัย

สาระ : กำหนดให้มีการพัฒนาสมรรถนะครู/ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (การศึกษา/CPD/ฝึกปฏิบัติ)

การบังคับใช้/หลักฐาน : มีการจัดอบรมและเวิร์กช็อป แต่หลักสูตรอุดมศึกษา/การผลิตครูยังต้องปรับเชิงปฏิบัติ (ฝึกจริงน้อย) **ผลสัมฤทธิ์ :** พื้นที่ที่ลงทุนพัฒนาครูเห็นผลชัด (แนวปฏิบัติปฐมวัยเปลี่ยนจาก “แบบฝึก” เป็นกิจกรรมกระตุ้นสมอง)

ปัญหา : ขาดระบบ CPD ต่อเนื่อง (เวลา/งบ/รางวัลทางอาชีพ) และครูในพื้นที่ห่างไกลขาดพี่เลี้ยง/เข้าถึงการอบรมได้ยาก

ข้อเสนอ :

- ตั้ง โมดูล CPD บังคับ (ออนไลน์ + ปฏิบัติ) และบันทึกในพอร์ตโฟลิโอครู — ผู้รับผิดชอบ: ครูสภา/มหาวิทยาลัย — KPI: % ครูที่ผ่าน CPD ต่อปี

- สร้างเครือข่าย “ครูต้นแบบ/พี่เลี้ยง” ระดับอำเภอ

การดูแลตั้งแต่ตั้งครรภ์ / สวัสดิการแม่ – ทารก

สาระ : ขยายความรับผิดชอบการดูแลเด็กตั้งแต่ในครรภ์มารดา (การดูแลมารดา, บริการก่อน/หลังคลอด)

การบังคับใช้/หลักฐาน : สาธารณสุขมีบริการฝากครรภ์และการติดตาม แต่สวัสดิการเชิงเงินสำหรับครอบครัวเพราะบางยังจำกัด — มีข้อเสนอเวทีให้ทดลองคูปอง/ชดเชย

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดการประสานระหว่างสาธารณสุข-การศึกษาในระดับพื้นที่ (เช่น การคัดกรองทารกแรกเกิด)

ปัญหา : งบสวัสดิการไม่เพียงพอและการออกแบบมาตรการต้องระวังผลข้างเคียงทางประชากรศาสตร์

ข้อเสนอ: ทำ โครงการนำร่อง (targeted cash transfers / service vouchers) ให้ครอบครัวเพราะบางในจังหวัดนำร่อง ๖-๑๒ เดือน พร้อมการประเมินผลสุขภาพ/เศรษฐกิจ — ผู้รับผิดชอบ: พม./สธ./สภาการศึกษา — KPI: การเข้าใช้บริการก่อน/หลังคลอดของกลุ่มเป้าหมาย

การคุ้มครองสิทธิเด็ก / ความปลอดภัย

สาระ : กำหนดการคุ้มครองสิทธิและมาตรฐานความปลอดภัยของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ป้องกันการละเมิด/อุบัติเหตุ)

การบังคับใช้/หลักฐาน : เวทีพื้นที่ระบุ checklist ความปลอดภัยและการคัดกรอง แต่สถานที่จริงหลายแห่งยังต้องการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน (ปลั๊ก, ห้องน้ำ, เฟอร์นิเจอร์เด็ก)

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ที่ได้รับการปรับปรุงเห็นการลดอุบัติเหตุและความพึงพอใจของผู้ปกครองเพิ่มขึ้น

ปัญหา: งบประมาณปรับจำกัด โดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐ/พื้นที่ห่างไกล และแบบอาคารบางอย่าง
ล้ำสมัยไม่เหมาะกับเด็กเล็ก

ข้อเสนอ : สร้าง “งบเร่งด่วนความปลอดภัย” แบบอุดหนุน (targeted grants) สำหรับศูนย์
เสี่ยงสูง + checklist มาตรฐานความปลอดภัยฉบับปฐมวัย — ผู้รับผิดชอบ: อบจ./เทศบาล/สธ. — KPI: %
ศูนย์เสี่ยงที่ได้รับการปรับปรุงภายใน ๑๒ เดือน

การเชื่อมโยงกับกองทุน/สวัสดิการ

สาระ : ให้มีการเชื่อมข้อมูลและการอ้างอิงกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา /
สวัสดิการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ

การบังคับใช้/หลักฐาน : พื้นที่บางแห่งใช้ข้อมูลพื้นฐานช่วยพิจารณาคัดกรองผู้มีสิทธิ แต่
ระบบข้อมูลยังไม่เชื่อมโยงกับกองทุนอื่น ๆ

ผลสัมฤทธิ์ : จัดหาโอกาสให้เด็กบางคนเข้าถึงบริการ/ทุนในระดับจังหวัดได้ แต่ยังไม่
ครอบคลุมทั้งหมด

ปัญหา : ข้อมูลไม่ครบและไม่มี data-sharing protocol ระหว่างหน่วยงาน (PDPA/ธรรมาภิ
บาลข้อมูล)

ข้อเสนอ: จัดทำ Data-sharing Protocol & MOU ระหว่างกองทุน/หน่วยงาน และเชื่อม
ฐานข้อมูลเพื่อคัดกรองสิทธิ — ผู้รับผิดชอบ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา/สำนักงบ/กองทุนที่เกี่ยวข้อง
— KPI: จำนวนกรณีที่ได้รับบริการตรงตามสิทธิจากการเชื่อมข้อมูล

การสนับสนุนวิจัยและนวัตกรรม

สาระ: ส่งเสริมงานวิจัย/นวัตกรรมด้านปฐมวัยเพื่อพัฒนานโยบายและปฏิบัติการที่มีหลัก
ฐานรองรับ

การบังคับใช้/หลักฐาน: เวทีเรียกร่องทุนวิจัยพื้นที่และการทดลองโมเดลการพัฒนาเด็ก — มี
งานวิจัยเชิงพื้นที่บางชิ้นนำมาใช้ปรับกิจกรรมได้ผลในระดับท้องถิ่น

ผลสัมฤทธิ์: โมเดลเชิงปฏิบัติที่ทดลองได้ในพื้นที่ (กิจกรรมกระตุ้น EF, การลดหน้าจ่อ) มีการ
นำเสนอเป็นแนวทางในเวที

ปัญหา: ขาดทุนวิจัยเชิงทดลอง/การสเกลขึ้นสู่ระดับชาติยังจำกัดและไม่มีงบประมาณสำหรับ
ทดลองพื้นที่หลายรูปแบบ

ข้อเสนอ: สร้างกองทุนวิจัย/นวัตกรรมปฐมวัยระดับจังหวัด (seed grants) และกลไก
scaling-up — ผู้รับผิดชอบ: สภาการศึกษา/สกว./มหาวิทยาลัย — KPI: จำนวนงานวิจัยนำไปทดลองและมี
รายงานผลภายใน ๒ ปี

ฐานข้อมูลเด็กปฐมวัย & ธรรมาภิบาลข้อมูล

สาระ : ให้จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเด็กปฐมวัยและมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
(data governance)

การบังคับใช้/หลักฐาน : มีความพยายามสร้างระบบและเว็บแอปฯ แต่ข้อมูลกระจัดกระจาย
(กระทรวง/กรมต่างมีฐานข้อมูลของตน) และครูถูกขอให้กรอกข้อมูลซ้ำ ๆ

ผลสัมฤทธิ์ : มีข้อมูลพื้นฐานบางส่วนใช้สำหรับวางแผนระดับจังหวัด แต่ไม่เพียงพอสำหรับประเมินผลระดับชาติเต็มรูปแบบ

ปัญหา : Interoperability ต่ำ, UX ของระบบไม่เป็นมิตร, ภาระการป้อนข้อมูลสูง และการคุ้มครองข้อมูลยังเป็นข้อกังวล

ข้อเสนอ (เร่งด่วน → กลาง)

ระยะเร่งด่วน : ออกแบบฟอร์มสั้น (minimum dataset) ลดข้อมูลซ้ำ และมอบหมายเจ้าหน้าที่อำเภอช่วยป้อนข้อมูล — ผู้รับผิดชอบ: สำนักนโยบายปฐมวัย/สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ — KPI: เวลาป้อนข้อมูลเฉลี่ยต่อศูนย์ลดลง ๕๐%

- **ระยะกลาง:** พัฒนาระบบฐานข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ (interoperable API + dashboard ระดับจังหวัด) พร้อมนโยบาย PDPA — KPI: จำนวนหน่วยงานที่เชื่อมต่อระบบภายใน ๑๒ เดือน

การติดตาม ประเมินผล และรายงาน

สาระ : ให้มีการติดตาม/ประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยและรายงานต่อคณะกรรมการ/สาธารณสุขตามรอบที่กำหนด

การบังคับใช้/หลักฐาน : เวิร์กฟิงก์ความเห็น ระบบสอบถามออนไลน์ (QR code) ถูกใช้เป็นส่วนหนึ่งของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลสัมฤทธิ์ : กระบวนการรับฟังพื้นที่ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อเสนอเชิงนโยบาย แต่ยังไม่ได้เป็นระบบประเมินเชิงปริมาณ-เชิงเปรียบเทียบระดับชาติเต็มที่

ปัญหา : ขาดกรอบตัวชี้วัดระดับชาติที่ใช้งานง่าย และฐานข้อมูลไม่เอื้อให้วัดผลรายมาตรา/ผลลัพธ์ได้ชัดเจน

ข้อเสนอ : ออก National M&E Framework (impact-outcome-output) พร้อมชุดตัวชี้วัดขั้นต่ำและเครื่องมือเก็บข้อมูล (mixed-methods) — ผู้รับผิดชอบ: เลขาฯ สภาการศึกษา ร่วมกับหน่วยวัดผลของรัฐ — KPI: รายงานประเมินรอบ ๕ ปีฉบับสมบูรณ์

ช่องทางร้องเรียน/ระงับข้อพิพาท

สาระ : ให้จัดช่องทางร้องเรียน/ระบบจัดการข้อพิพาทเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิหรือการปฏิบัติไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

การบังคับใช้/หลักฐาน : เวิร์กฟิงก์กระบวนการรับฟังความเห็นชั่วคราว (online form/QR) แต่ยังไม่ขาดระบบร้องเรียนระดับจังหวัดที่เชื่อมต่อและติดตามผลได้จริง

ผลสัมฤทธิ์ : ช่องทางรับฟังช่วยให้ข้อมูลเชิงปัญหาเข้าไปถึงผู้กำหนดนโยบาย แต่ไม่เพียงพอในเชิงการคุ้มครองเชิงปฏิบัติการ

ปัญหา : ขาดระบบตอบกลับ-ติดตามผลและเจ้าหน้าที่รับเรื่องเฉพาะด้านในพื้นที่

ข้อเสนอ : สร้างระบบร้องเรียนระดับอำเภอ/จังหวัด (hotline/ออนไลน์) เชื่อมกับหน่วยคุ้มครองเด็ก และกำหนด SOP การตอบกลับภายในระยะเวลาที่ชัดเจน — ผู้รับผิดชอบ: ท้องถิ่น/พม./สร. — KPI: % เรื่องร้องเรียนที่ตอบกลับภายใน SLA

บทเฉพาะกาล/บทกำหนดโทษ/การตีความ

สาระ: บทเฉพาะเกี่ยวกับการตีความและการบังคับใช้กฎหมายอื่นที่ขัดกัน รวมทั้งบทกำหนดโทษตามที่กำหนด

การบังคับใช้/หลักฐาน : ไม่มีประเด็นข้อพิพาทใหญ่ที่ปรากฏในเวที แต่พื้นที่เสนอให้พิจารณาปรับปรุงคำสั่งหรือกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องต่อการปฏิบัติ

ผลสัมฤทธิ์/ปัญหา : กฎหมายเป็นกรอบดี แต่ต้องมีการปรับกฎกระทรวง/ประกาศเพื่อเอื้อการปฏิบัติจริงในบางมาตรา (เช่น งบ/อำนาจการบริหาร)

ข้อเสนอ: จัดทำ Action Plan เพื่อนำข้อเสนอเวทีสู่การปรับกฎหมาย/กฎกระทรวง (ระบุมาตรา-แนวทางแก้-ผู้รับผิดชอบ-timeline ๑๒-๒๔ เดือน) — ผู้รับผิดชอบ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา/คณะทำงานประเมิน — KPI : แผนปฏิบัติการที่เสนอคณะรัฐมนตรี/สภาฯ ภายใน ๖ เดือน

ข้อสรุปเชิงนโยบาย

๑. พัฒนาระบบข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ (interoperable + UX ดี) เพื่อให้การประเมินเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดภาระครูในการป้อนข้อมูล

๒. ชุดเครื่องมือประเมินฉบับย่อ (Rapid Checklist + Rubrics) สำหรับครูและเจ้าหน้าที่พื้นที่ เพื่อลดงานเอกสารและเพิ่มการใช้งานจริงของมาตรฐาน

๓. งบเร่งด่วนปรับปรุงความปลอดภัย (pool fund/targeted grants) เพื่อแก้ปัญหาห้องน้ำ ปลั๊กไฟ โตะ-เก้าอี้ในศูนย์เสี่ยงสูง

๔. ระบบ CPD/mentorship ระดับจังหวัด เพื่อยกระดับการปฏิบัติของครูปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง

๕. โครงการนำร่องสวัสดิการสำหรับครอบครัวเปราะบาง เพื่อทดสอบผลเชิงสุขภาพและเศรษฐกิจก่อนขยายสู่ระดับชาติ

ครั้งที่ ๕ จังหวัดเชียงใหม่

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๑๓๙ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

มาตรา ๑

สาระ : กำหนดชื่อพระราชบัญญัติเป็น “พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒” เพื่อเป็นกรอบกฎหมายเฉพาะเรื่องปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : ผู้ปฏิบัติงานและผู้ปกครองรับรู้ว่ามีความหมายเฉพาะ มีการอ้างอิงกฎหมายนี้ในการประชุมวางนโยบายและการทำแผนระดับจังหวัด แต่ระดับประชาชนยังรับรู้ข้อมูลเชิงรายละเอียดไม่มากนัก

ผลสัมฤทธิ์ : ยกระดับความสำคัญของประเด็นปฐมวัยในวงนโยบาย ทำให้เกิดเวทีประสานงานและแผนปฏิบัติในจังหวัด

๔. อุปสรรค: การสื่อสารสาธารณะยังไม่ทั่วถึง (ภาษาท้องถิ่น/กลุ่มเปราะบางไม่เข้าถึง) และผู้ปกครองไม่ทราบสิทธิ/หน้าที่ตามกฎหมาย

๕. ข้อเสนอแนะ :

- นโยบาย : จัดแผนสื่อสารระดับชาติ-ท้องถิ่น (สรุปสิทธิ/บริการเป็นภาษาง่าย) และกำหนดงบสำหรับการสื่อสารเชิงรุก
- ปฏิบัติ : จัด Roadshow ให้ความรู้ที่อำเภอ จุดบริการสุขภาพ และศูนย์ชุมชน พร้อมผลิตสื่อแผ่นพับ+คลิปสั้น

มาตรา ๒

สาระ : กำหนดวันมีผลบังคับใช้ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ (ใช้เป็นจุดอ้างอิงการนับรอบประเมิน)

ผลการบังคับใช้ : กรอบ ๕ ปีทำให้มีการจัดเวทีประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย แต่ข้อมูลเชิงปริมาณช่วงเริ่มต้นไม่ต่อเนื่อง ทำให้การวัดความคืบหน้าเชิงตัวเลขยาก

ผลสัมฤทธิ์ : กระตุ้นให้เกิดการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในพื้นที่ และการประเมินรอบพื้นที่

อุปสรรค : ขาด baseline indicators ที่ชัดเจนตั้งแต่ปีแรก และการเก็บข้อมูลย้อนหลังไม่ครบ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : กำหนดชุดตัวชี้วัด baseline ระดับชาติ (minimum baseline indicators) และกำหนดให้ทุกจังหวัดเริ่มเก็บข้อมูลนั้นเป็นเวลาอ้างอิง
- ปฏิบัติ : แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลระดับอำเภอเพื่อรวบรวมข้อมูลย้อนหลังและปัจจุบัน พร้อมแผนรายงานประจำปี

มาตรา ๓

สาระ : ให้คำนิยามคำสำคัญ เช่น “เด็กปฐมวัย” “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย” “ผู้ปกครอง” เป็นต้น

ผลการบังคับใช้ : ปัญหาหลักเป็นการตีความเรื่องรอยต่อ (transition) — เด็กอายุ ๖ ปีที่ไม่พร้อมเข้า ป.๑ มีการปฏิเสธหรือถูกดันเข้าสู่ ป.๑ โดยไม่มีการรองรับ และมีความไม่ชัดเจนต่อสถานะเด็กต่างด้าว/เด็กไร้ทะเบียนในบางสถานบริการ

ผลสัมฤทธิ์ : นิยามเป็นกรอบทำให้หน่วยงานมีเป้าหมาย แต่ถ้าไม่ตีความเชิงปฏิบัติก็เกิดช่องว่างการให้บริการ

อุปสรรค : ไม่มี Transition Protocol ที่ปฏิบัติได้จริง ขาดแบบฟอร์มส่งต่อและตัวชี้วัดการพร้อมสำหรับการขึ้นชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: ออกประกาศขี้นิยามเชิงปฏิบัติ (รวมเด็กต่างด้าว/เด็กพัฒนาการล่าช้า) และกำหนดแนวทางการรับเข้าระหว่างหน่วยงาน
- ปฏิบัติ: พัฒนา Transition Protocol + แบบฟอร์มส่งต่อพัฒนาการ พร้อมอบรมครู/รพ.สต./เจ้าหน้าที่อำเภอ ให้มีหน้าที่ติดตามรายกรณี

มาตรา ๔

สาระ : กำหนดวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง ๕ มิติและส่งเสริมการบูรณาการ

ผลการบังคับใช้ : วัตถุประสงค์ถูกนำไปเป็นกรอบแผนจังหวัดบางส่วน แต่การแปลงเป็นตัวชี้วัด/งบประมาณยังไม่ทั่วถึง

ผลสัมฤทธิ์ : หน่วยงานต่างๆ เริ่มวางแผนร่วมกันและจัดกิจกรรมเชื่อมโยงกันมากขึ้น

๔. อุปสรรค: ขาดการผูกเป้าหมายกับงบประมาณและตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ระดับจังหวัด

๕. ข้อเสนอแนะ

- นโยบาย : ผูกเป้าหมายปฐมวัยเข้ากับแผนยุทธศาสตร์จังหวัดและเงื่อนไขการให้ทุนของอปท.

- ปฏิบัติ : ให้จังหวัดจัดทำ Provincial Action Plan ที่ระบุ KPI ผลลัพธ์และแผนงบประมาณประจำปี

มาตรา ๕

สาระ : จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายระดับชาติและอนุกรรมการในพื้นที่

ผลการบังคับใช้ : มีการตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการ แต่บทบาทการจัดบและติดตามมมตยยังไม่แข็งแรง พื้นที่บางอำเภอขาดการติดตามต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์ : เป็นกลไกบูรณาการนำเรื่องปฐมวัยเข้าสู่เวทีตัดสินใจระดับจังหวัด

อุปสรรค: ขาดเลขานุการ/บุคลากรติดตาม มติไม่มี decision-tracker ที่ใช้งานจริง

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : กำหนด TOR และกลไกการเชื่อมโยงกับการจัดสรรงบ (pool funding)

- ปฏิบัติ : แต่งตั้งเลขานุการประจำคณะฯ พร้อมทีม M&E และใช้ระบบติดตามมติ (decision tracker)

มาตรา ๖

สาระ : ระบุองค์ประกอบของคณะกรรมการ (หน่วยงาน กระทรวง อปท. ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ)

ผลการบังคับใช้ : สมาชิกมีความหลากหลาย แต่การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและผู้ปกครองยังน้อย และตัวแทนชุมชนมักเป็นเชิงสัญลักษณ์มากกว่าการมีอำนาจตัดสินใจจริง

ผลสัมฤทธิ์ : มุมมองหลายด้านช่วยให้ข้อเสนอมีความรอบด้าน

อุปสรรค : ขาดช่องทางให้เสียงฐานรากเข้าถึงกระบวนการตัดสินใจจริง

๕. ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : กำหนดสัดส่วนตัวแทนประชาสังคม/ผู้ปกครองในคณะกรรมการระดับจังหวัด/อำเภอ

- ปฏิบัติ: ตั้ง Advisory Forum ระดับอำเภอและจัดเวทีรับฟังความเห็นอย่างสม่ำเสมอ

มาตรา ๗

สาระ : กำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ (นโยบาย มาตรฐาน ติดตาม)

ผลการบังคับใช้ : คณะกรรมการออกแนวทางและแผนได้ แต่ยังไม่สามารถผูกโยงการตัดสินใจกับงบประมาณและมาตรการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดเอกสารแนวทางที่ใช้เป็นกรอบปฏิบัติในพื้นที่นำร่อง

อุปสรรค : ขาดกลไกเชื่อมโยงนโยบายกับเงินทุนและตัวชี้วัดความรับผิดชอบของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: ประกาศแนวทางการเชื่อมโยงนโยบายกับการจัดสรรงบประมาณ (integrated budgeting)
- ปฏิบัติ: รายงาน responsibility KPIs ของคณะกรรมการและสรุปรายงานผลเป็นไตรมาส

มาตรา ๘

สาระ : การตั้งอนุกรรมการเชิงเทคนิคเพื่อขับเคลื่อนงานเชิงปฏิบัติ

ผลการบังคับใช้ : อนุกรรมการบางชุดทำงานชัดเจน (เช่น คณะอนุกรรมการด้านครู/พัฒนาเครื่องมือ) แต่หลายชุดขาดงบประมาณและ TOR ชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ : แบ่งงานเชิงเทคนิคช่วยเกิดโครงการนำร่องและการทดลองวิธีการใหม่ ๆ

อุปสรรค : ทรัพยากรและการรายงานผลไม่สม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: กำหนด TOR มาตรฐานของอนุกรรมการและแหล่งงบประมาณประจำ
- ปฏิบัติ: ระบบรายงานไตรมาสและการเชื่อมต่อผลกับคณะกรรมการจังหวัด

มาตรา ๙

สาระ : กำหนดความถี่และรูปแบบการประชุมของคณะกรรมการ

ผลการบังคับใช้ : มีการประชุม แต่บางครั้งข้อมูลสนับสนุนไม่เพียงพอ ทำให้มติไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทีและการติดตามไม่ต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์ : เวทีช่วยระบุปัญหาและแนวทาง แต่ต้องมี follow-up ที่ชัดเจน

อุปสรรค : ขาดข้อมูลที่ทันสมัยก่อนการประชุมและหน่วยติดตามมติ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: กำหนดรูปแบบรายงานมติและความถี่การประชุม เช่น รายครึ่งปี/รายปี พร้อมมาตรฐานข้อมูลประกอบการประชุม
- ปฏิบัติ: ใช้ decision tracker โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบแต่ละมติและ timeline ชัดเจน

มาตรา ๑๐

สาระ : แต่งตั้งเลขานุการและสำนักงานสนับสนุนคณะกรรมการ

ผลการบังคับใช้ : เลขานุการมีบทบาท แต่เจ้าหน้าที่มักรับภาระหลายงานและขาดทักษะ M&E/การจัดการข้อมูลที่เพียงพอ

ผลสัมฤทธิ์ : เลขานุการที่เข้มแข็งช่วยให้การประสานงานและรายงานดีขึ้น

อุปสรรค : ขาดตำแหน่งประจำและงบประมาณสำหรับสำนักงานคณะกรรมการระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : จัดสรรตำแหน่งเลขานุการประจำคณะกรรมการจังหวัด พร้อมเงินงบประมาณประจำ
- ปฏิบัติ : ฝึกอบรมเลขานุการด้านระบบฐานข้อมูล การจัดทำรายงาน และการประสานงานข้ามหน่วยงาน

มาตรา ๑๑

สาระ : กระตุ้นให้มีระบบบริหารจัดการระดับจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : จังหวัดได้ตั้งระบบการบริหาร แต่ความเข้มแข็งแตกต่างกันตามอำเภอและความพร้อมของ อปท.

ผลสัมฤทธิ์ : อำเภอ/อปท. ที่มีการบริหารดีมีผลปฏิบัติที่ชัดเจน เช่น การจัดกิจกรรมเชิงพื้นที่และบริการต่อเนื่อง

อุปสรรค : อปท. ขนาดเล็กขาดงบประมาณและบุคลากรในการขับเคลื่อนงาน

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: กำหนด readiness criteria เพื่อจัดสรรการสนับสนุนเฉพาะพื้นที่และติดตามความพร้อม

- ปฏิบัติ: จัดอบรมผู้บริหาร อปท. ด้านการบริหารโครงการปฐมวัยและการจัดทำงบประมาณ/แผน

มาตรา ๑๒

สาระ : กำหนดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (สิ่งแวดล้อม กิจกรรม สุขอนามัย ฯลฯ)

ผลการบังคับใช้ : มาตรฐานถูกนำมาพิจารณาและทดลอง แต่ครู/ผู้บริหารสถานพัฒนาเห็นว่าข้อกำหนดบางประการซับซ้อนและงานประเมินซ้ำซ้อนกับมาตรฐานหน่วยงานอื่น ๆ

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ต้นแบบที่ปฏิบัติตามมาตรฐานแสดงกิจกรรมที่มีคุณภาพ แต่ศูนย์เล็กยังต้องการการสนับสนุน

อุปสรรค : ภาระเอกสารและการตรวจซ้ำจากหลายหน่วยงาน ทำให้ครูมีเวลาน้อยในการทำกิจกรรมกับเด็ก

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : แบ่งระดับมาตรฐานเป็น Minimum (บังคับ) และ Advanced (สมัครใจ/ต้นแบบ)

- ปฏิบัติ : พัฒนา Rapid Checklist ฉบับย่อ เพื่อลดภาระการประเมิน และรวมมาตรการประเมินจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้สอดคล้อง

มาตรา ๑๓

สาระ : การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นระยะเพื่อการคัดกรองและส่งต่อ

ผลการบังคับใช้ : ใช้เครื่องมือหลายชุด บางพื้นที่ทดลองวิธี observation-based แต่ยังมีปัญหาเรื่องความเป็นภาษาท้องถิ่นและการบันทึกข้อมูลของครู

ผลสัมฤทธิ์ : การประเมินเชิงสังเกตช่วยตรวจจับปัญหาเร็วและลดความเครียดของเด็กเมื่อเทียบกับการทดสอบเป็นลายลักษณ์อักษร

อุปสรรค : ขาดเครื่องมือมาตรฐานที่ใช้งานง่ายและเหมาะกับบริบทพหุภาษา รวมถึงระบบส่งต่อที่ไม่ครบวงจร

๕. ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : รับรองชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติที่ยืดหยุ่นตามบริบทภาษาและวัฒนธรรม

- ปฏิบัติ : ทดลองใช้ observation-based tools พร้อมคู่มือแปลและอบรมครูร่วมกับทีมสาธารณสุข และกำหนดเส้นทางการส่งต่อชัดเจน

มาตรา ๑๔

สาระ : ให้ความสำคัญกับการดูแลตั้งแต่ก่อนคลอดจนช่วงทารกและวัยเด็กตอนต้น

ผลการบังคับใช้ : บูรณาการระหว่างสาธารณสุขกับระบบปฐมวัยมีจุดแข็ง แต่กลุ่มเปราะบางและแรงงานข้ามชาติยังเข้าถึงบริการได้ไม่ทั่วถึง

ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่ที่มีการเชื่อมโยงดีเห็นผลในระดับการฝากครรภ์และการติดตามเด็กแรกเกิด

อุปสรรค : เอกสารสิทธิ การสื่อสาร และการเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบางยังถูกจำกัด

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : ทดลองมาตรการ voucher / targeted cash transfer สำหรับกลุ่มเปราะบาง (เช่น ค่าเดินทางไปฝากครรภ์)

- ปฏิบัติ : เสริมบริการ outreach ของ รพ.สต. ร่วมกับผู้ให้บริการท้องถิ่นและล่ามภาษา

มาตรา ๑๕

สาระ : สิทธิในการเรียนรู้และบริการพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : การเข้าถึงบริการดีขึ้นในพื้นที่เมือง แต่ชุมชนห่างไกลยังขาดทั้งครูและอุปกรณ์การเรียนการสอน

ผลสัมฤทธิ์ : เพิ่มโอกาสในบางพื้นที่แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่ม

อุปสรรค : ขาดทรัพยากรในศูนย์ชุมชนและความไม่เท่าเทียมระหว่างเขตเมือง-ชนบท

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: กำหนดแพ็คเกจบริการขั้นต่ำที่รัฐรับผิดชอบ และเปิดช่อง co-funding จากอปท./ภาคเอกชน

- ปฏิบัติ: ให้ทุนปรับปรุงศูนย์และจัดชุดสื่อการเรียนรู้พื้นฐานให้ศูนย์ขนาดเล็ก

มาตรา ๑๖

สาระ : พัฒนาครูและบุคลากรปฐมวัย (CPD) ผ่านการอบรมและแนวทางรับรองสมรรถนะ

ผลการบังคับใช้ : มีการอบรม แต่ไม่สม่ำเสมอและไม่ผูกกับช่องทางเลื่อนตำแหน่งหรือแรงจูงใจ ทำให้การเข้าร่วมของครูห่างไกลน้อยลง

ผลสัมฤทธิ์ : ครูที่ได้รับ CPD เชิงปฏิบัติปรับวิธีการสอนและกิจกรรมได้ดีขึ้น

อุปสรรค : ขาดแรงจูงใจ (หน่วยกิต/การเลื่อนตำแหน่ง), ขาดช่องทาง CPD สำหรับครูในพื้นที่ห่างไกล

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: สร้างกรอบ CPD ระดับชาติที่ผูกกับหน่วยกิตและการเลื่อนตำแหน่ง

- ปฏิบัติ: ตั้งโปรแกรม mentorship & in-class coaching โดยครูต้นแบบและทีมวิชาการจากมหาวิทยาลัยภูมิภาค พร้อม incentive เล็กน้อย

มาตรา ๑๗

สาระ : การรับรองสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพสำหรับครูปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : เริ่มมีการประเมินและอบรม แต่ยังไม่เป็นระบบระดับภูมิภาคหรือระดับจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ

ผลสัมฤทธิ์ : ช่วยยกระดับแนวปฏิบัติของครูต้นแบบ แต่ยังไม่เป็นมาตรฐานกลางที่ครูทุกคนเข้าถึง

อุปสรรค : ขาดศูนย์ทดสอบ/assessment center และแรงจูงใจเชิงการเงิน/ตำแหน่ง

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: พัฒนารอบสมรรถนะระดับชาติและผูกกับ incentives (เงิน/ตำแหน่ง)
- ปฏิบัติ: จัด assessment centers ระดับภูมิภาคและโปรแกรมรับรองที่เข้าถึงครูในชนบท

มาตรา ๑๘

สาระ : การสนับสนุนครอบครัวและชุมชน (อบรมพ่อแม่ กิจกรรมชุมชน)

ผลการบังคับใช้ : มีกิจกรรมอบรมผู้ปกครอง แต่การเข้าร่วมขึ้นกับเวลาและทรัพยากรของผู้ปกครอง โดยกลุ่มเปราะบางเข้าถึงได้น้อยกว่า

ผลสัมฤทธิ์ : ผู้ปกครองที่เข้าร่วมมีแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นและรู้วิธีส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

อุปสรรค : เวลา การเดินทาง และภาษาเป็นข้อจำกัด โดยเฉพาะครอบครัวแรงงานข้ามชาติ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: บูรณาการกิจกรรมผู้ปกครองกับบริการสาธารณสุข เช่น เวลาฝากครรภ์/วัคซีน
- ปฏิบัติ: ผลิตสื่อสั้นหลายภาษา (คลิป/โปสเตอร์) และจัดอบรมช่วงเย็นหรือรูปแบบเคลื่อนที่ (mobile outreach)

มาตรา ๑๙

สาระ : มาตรการคุ้มครองเด็กและความปลอดภัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : พบศูนย์ที่ต้องการปรับปรุงโครงสร้างและอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย — บางแห่งใช้อาคารเก่าที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ที่ได้รับการปรับปรุงมีความเชื่อมั่นจากผู้ปกครองสูงขึ้นและลดเหตุไม่พึงประสงค์

อุปสรรค : ขาดงบฉุกเฉินและแผนบำรุงรักษารายปี

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: จัดงบ Safe-First Grants สำหรับศูนย์เสี่ยงสูงและกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยขั้นต่ำ
- ปฏิบัติ: แจก checklist ความปลอดภัยฉบับปฐมวัยและฝึกอบรมผู้ดูแล/อาสาสมัครบำรุงรักษา

มาตรา ๒๐

สาระ : การอำนวยความสะดวกให้กลุ่มเปราะบาง (เด็กต่างด้าว เด็กยากจน เด็กมีความต้องการพิเศษ)

ผลการบังคับใช้ : มีแนวปฏิบัติทดลองในการรองรับเด็กข้ามชาติ แต่ยังไม่เป็นระบบและไม่ครอบคลุมทุกอำเภอ — ปัญหาภาษายังเป็นอุปสรรค

ผลสัมฤทธิ์ : ในจุดนำร่องบางศูนย์สามารถรองรับกลุ่มเปราะบางได้ดีขึ้น แต่ยังไม่เป็นการปฏิบัติทั่วไป

อุปสรรค: ข้อจำกัดด้านกฎหมาย/เอกสารสิทธิ และทรัพยากรไม่เพียงพอสำหรับบริการเฉพาะกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: ออกแนวทางระดับชาติเรื่องสิทธิการเข้าถึงบริการสำหรับเด็กต่างดาวและเด็กไร้ทะเบียน

- ปฏิบัติ: ทำโครงการ pilot ในอำเภอที่มีจำนวนเด็กข้ามชาติสูง โดยมีครูแปล/อาสาสมัครและบริการ outreach

มาตรา ๒๑

สาระ : การจัดสรรงบประมาณและแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : งบประมาณมีสำหรับโครงการนำร่อง แต่การบูรณาการงบข้ามหน่วยงานยังอ่อนแอ — กระบวนการเบิกจ่ายซับซ้อน

ผลสัมฤทธิ์ : โครงการที่ได้งบเห็นผล แต่การขยายผลถูกจำกัดเพราะงบไม่ต่อเนื่อง

อุปสรรค : ขาดกลไก co-financing/pool funding และข้อจำกัดการเบิกจ่ายในระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: สร้างกลไก pool funding ระดับจังหวัดและแนวทาง co-financing ระหว่างกระทรวง/อปท.

- ปฏิบัติ: เปิดช่อง CSR/NGO ภายใต้กรอบกำกับและแนวทางการใช้จ่ายที่ชัดเจน

มาตรา ๒๒

สาระ : การกำกับดูแลและประกันคุณภาพ (QA) ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการประเมิน แต่ยังไม่เป็นมาตรฐานกลางที่ใช้งานง่ายสำหรับทุกหน่วยงาน ผู้ตรวจขาดทักษะและเครื่องมือ rapid QA ยังไม่แพร่หลาย

ผลสัมฤทธิ์ : เพิ่มการตระหนักเรื่องคุณภาพ แต่การตรวจสอบยังไม่ครอบคลุมทุกศูนย์

อุปสรรค : ขาดบุคลากรตรวจสอบที่มีทักษะ และภาระการประเมินต่อครู

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : พัฒนารอบ QA ที่ผสมผสาน self-assessment และ external audit พร้อมมาตรฐานการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบ

- ปฏิบัติ : สร้างทีมตรวจสอบระดับภูมิภาคและใช้ rapid checklist ในการตรวจ

มาตรา ๒๓

สาระ : การอบรมและส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีกิจกรรมอบรมแต่ความครอบคลุมจำกัด ผู้ปกครองกลุ่มเปราะบางเข้าถึงยากเพราะเวลา/ภาษา/ทรัพยากร

ผลสัมฤทธิ์ : ผู้ปกครองที่เข้าร่วมมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กดีขึ้นในระดับพื้นที่นำร่อง

อุปสรรค : การเข้าร่วมของกลุ่มเปราะบางต่ำ และการติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมยังทำได้ยาก

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: ผสานกิจกรรมผู้ปกครองกับบริการสาธารณสุข (ฝากครรภ์/วัคซีน)
- ปฏิบัติ: ผลิตสื่อหลายภาษา (คลิปสั้น/โปสเตอร์) และจัดอบรมยืดหยุ่น (เย็น/ออนไลน์/เมื่อ

ผู้ปกครองว่าง)

มาตรา ๒๔

สาระ : การส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการทดลองโมเดลและงานวิจัยเชิงพื้นที่ แต่ขาดแหล่งทุนต่อเนื่องและช่องทางสเกลผลออกสู่ภาคปฏิบัติ

ผลสัมฤทธิ์ : ได้รูปแบบการสอน/การสื่อสารที่ปรับเข้ากับบริบทท้องถิ่น เช่น สื่อหลายภาษา

อุปสรรค: ขาด seed funding และช่องทางขยายผลที่เป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : จัดตั้งกองทุน seed grant ระดับจังหวัด/ภาคสำหรับนวัตกรรมปฐมวัย
- ปฏิบัติ : สร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัย-ท้องถิ่นเพื่อทดลองและสเกลโมเดลที่ได้ผล

มาตรา ๒๕

สาระ : ให้สถานพัฒนาเด็กมีแผนรองรับภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

ผลการบังคับใช้ : บางศูนย์มีแผนอพยพ แต่ศูนย์ขนาดเล็กขาดอุปกรณ์ฉุกเฉินและการฝึกซ้อมเป็นระบบ

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ที่ฝึกซ้อมสามารถจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินได้ดีขึ้น

อุปสรรค : ขาดงบสำหรับอุปกรณ์และการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำด้านภัยพิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและแหล่งทุนสนับสนุน

- ปฏิบัติ : แจกชุดอุปกรณ์ฉุกเฉินมาตรฐานและคู่มือฝึกซ้อมที่เหมาะสมสำหรับศูนย์ขนาดเล็ก

มาตรา ๒๖

สาระ : การจัดทำระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลปฐมวัยเพื่อการติดตามและวางแผน

ผลการบังคับใช้ : ข้อมูลกระจัดกระจาย ครุกรอกซ้ำหลายระบบ มีการเสนอ Minimum Dataset และ prototype dashboard แต่ยังมีปัญหา interoperability และ PDPA

ผลสัมฤทธิ์ : เขตนำร่องที่ลดการกรอกซ้ำได้มีข้อมูลคุณภาพดีขึ้นและใช้วางแผนได้เร็วขึ้น

อุปสรรค : ขาดเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอ ระบบไม่เชื่อมโยง และความกังวลเรื่องคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: พัฒนาระบบข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ (National Early Childhood Database) ที่เชื่อม API และกำหนด Minimum Dataset
- ปฏิบัติ: แต่งตั้ง Data Officer ประจำอำเภอ, ขยาย prototype dashboard เป็นโครงการ ๑๒ เดือน พร้อม KPI (เช่น ลดเวลาป้อนข้อมูลลง ๕๐%)

มาตรา ๒๗

สาระ : การติดตามและประเมินผล (M&E) ของการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

ผลการบังคับใช้ : เว็บไซต์ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ แต่ยังขาดกรอบ M&E ระดับชาติและตัวชี้วัด impact–outcome–output ที่ชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ : ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเวทีช่วยออกแบบมาตรการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ได้ดี

อุปสรรค : ขาดชุดตัวชี้วัดระดับชาติและการเก็บข้อมูลต่อเนื่องเชิงปริมาณ

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : จัดทำ National M&E Framework (mixed-methods) พร้อมชุดตัวชี้วัดขั้นต่ำและแนวทางการเก็บข้อมูล
- ปฏิบัติ : ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จังหวัดด้าน M&E และติดตั้ง dashboard รายงานผลประจำปี

มาตรา ๒๘

สาระ : การรายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณะเพื่อความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม

ผลการบังคับใช้ : มีรายงาน/สรุปเวที แต่การเผยแพร่เป็นภาษาง่าย/ท้องถิ่นไม่สม่ำเสมอ ทำให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลได้น้อย

ผลสัมฤทธิ์ : การรายงานช่วยสร้างความรับรู้ในวงจำกัด แต่ยังไม่กระตุ้นการมีส่วนร่วมกว้างขวาง

อุปสรรค : ช่องทางเผยแพร่ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการรับข้อมูลของผู้ปกครอง (ต้องการสื่อออนไลน์/ภาษาท้องถิ่น)

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: กำหนดรูปแบบรายงานประจำปีระดับจังหวัดและมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูล (open data elements)
- ปฏิบัติ: สร้าง dashboard จังหวัด/อำเภอ และสรุปฉบับภาษาง่าย (ไทย/ภาษาท้องถิ่น) แจกผ่าน รพ.สต./ศูนย์ชุมชน/โรงเรียน

มาตรา ๒๙

สาระ : ให้มีช่องทางร้องเรียนและกระบวนการเยียวยาสำหรับเด็กและผู้ปกครอง

ผลการบังคับใช้ : มีการทดลองช่องทางรับเรื่อง (QR code/ออนไลน์/เวที) แต่การตอบกลับและเยียวยายังไม่รวดเร็วเพราะไม่มีทีมติดตามเคสเฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ : เพิ่มการรายงานเหตุและเปิดพื้นที่ให้เสียงผู้ปกครอง แต่กระบวนการเยียวยายังอ่อน

อุปสรรค : ขาด SLA ชัดเจน ระบบติดตามเคสไม่ครบ และการเชื่อมต่อกับหน่วยคุ้มครองเด็ก ยังไม่แน่นแฟ้น

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: กำหนด SLA ในการตอบเรื่องร้องเรียน (เช่น ตอบรับ ๗ วัน สรุปลืบสวน ๓๐ วัน)
- ปฏิบัติ: ตั้ง Help & Response Unit ระดับอำเภอ/จังหวัด พร้อมระบบ case-management และเชื่อมต่อกับหน่วยคุ้มครองเด็ก/อัยการเมื่อต้องการ

มาตรา ๓๐

สาระ : การบังคับใช้บทบัญญัติและบทกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนที่กระทบความปลอดภัย หรือสิทธิเด็ก

ผลการบังคับใช้ : มีกรอบกฎหมาย แต่การบังคับใช้จริงขึ้นกับการประสานงานกับตำรวจ/อัยการ/ฝ่ายปกครอง — กระบวนการอาจใช้เวลานานและมีขั้นตอนซับซ้อน

ผลสัมฤทธิ์ : ให้กรอบไว้สำหรับการดำเนินคดี แต่การปฏิบัติยังต้องการแนวทางปฏิบัติร่วมที่ชัดเจน

อุปสรรค : ขาดคู่มือการบังคับใช้เฉพาะสำหรับกรณีเด็กปฐมวัย และเจ้าหน้าที่บางหน่วยยังไม่ชำนาญในการจัดการคดีเด็กเล็ก

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย: ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม/อัยการ/ตำรวจจัดทำคู่มือการบังคับใช้และแนวทางการสอบสวนคดีเด็กปฐมวัย
- ปฏิบัติ: อบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจ/พนักงานสอบสวน/อัยการระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับกระบวนการพิเศษสำหรับคดีเด็ก

มาตรา ๓๑

สาระ : บทเฉพาะ/การตีความและการทบทวนกฎกระทรวงหรือประกาศที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติ

ผลการบังคับใช้ : เวทีชี้ว่ามีประกาศรองบางฉบับไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ (เช่น เรื่องการรองรับเด็กต่างด้าว/สื่อหลายภาษา) จึงต้องเร่งทบทวน

ผลสัมฤทธิ์ : กฎหมายหลักยืดหยุ่นพอ แต่ประกาศรองต้องปรับให้เข้ากับสภาพจริงของพื้นที่

อุปสรรค : กระบวนการทบทวนกฎกระทรวงต้องประสานหลายหน่วยงาน ใช้เวลา และมีขั้นตอนราชการที่ซับซ้อน

ข้อเสนอแนะ:

- นโยบาย : ตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจระดับชาติ-ภูมิภาคเพื่อทบทวนประกาศ/กฎกระทรวงที่ขัดแย้ง และกำหนด timeline (๑๒-๑๘ เดือน)
- ปฏิบัติ : จัดเวทีรับฟังเชิงพื้นที่เฉพาะประเด็น (เช่น สิทธิเด็กต่างด้าว การแปลสื่อ) เพื่อนำข้อเสนอไปสู่การแก้ไขประกาศรอง

ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ควรเร่งดำเนินการ

๑ จัดทำ Minimum Dataset + แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอ เพื่อแก้ปัญหาข้อมูลกระจัดกระจายและภาระครูในการกรอกข้อมูล

๒. พัฒนา Transition Protocol (แบบฟอร์มส่งต่อ + criteria การขึ้นชั้น) เพื่อไม่ให้เด็กหลุดจากระบบ

๓. ออกแบบมาตรฐานแบบ Tiered (Minimum / Advanced) และ Rapid Checklist เพื่อลดภาระการประเมิน และกำหนด Safe-First Grants สำหรับศูนย์เสี่ยง

๔. สร้างกรอบ CPD/mentorship และระบบรับรองสมรรถนะที่ผูกกับ incentive เพื่อยกระดับวิชาชีพครูปฐมวัย

๕. ตั้งระบบร้องเรียนที่มี SLA และ Help & Response Unit ระดับอำเภอ เพื่อติดตามเคสและเยียวยาอย่างเป็นระบบ

ครั้งที่ ๖ จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๑๓๔ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ชื่อพระราชบัญญัติ

สาระ : กำหนดชื่อกฎหมาย (พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒) เพื่อระบุขอบเขตการคุ้มครองและกรอบหน้าที่รัฐ

ผลการบังคับใช้ : ผู้เข้าร่วมเวทีตระหนักว่ากฎหมายได้ยกระดับประเด็นปฐมวัยเป็นวาระระดับชาติ แต่ประชาชน/ผู้ปกครองยังไม่รับรู้รายละเอียดสิทธิและหน้าที่อย่างแพร่หลาย

ผลสัมฤทธิ์ : สร้างพื้นที่การหารือระหว่างกระทรวงและท้องถิ่น ทำให้เกิดการตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการในจังหวัดเป็นต้นแบบ

อุปสรรค: การสื่อสารสู่ประชาชนยังไม่เพียงพอ — ผู้ปกครองบางกลุ่มไม่ทราบสิทธิลงรายละเอียดของกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ: (นโยบาย) ผลิตสื่อสาธารณะ (Infographic, วิดีโอสั้น) และบรรจุเนื้อหาในจุดบริการสาธารณะ (รพ.สต., อปท.). (ปฏิบัติ) จัดกิจกรรม Roadshow ให้ความรู้ในอำเภอ/ศูนย์เด็กเล็กร่วมกับอปท. และหน่วยสาธารณสุข

วันมีผลบังคับใช้

สาระ : กำหนดวันประกาศและวันเริ่มมีผลของ พ.ร.บ. (ใช้เป็นฐานวัดรอบประเมิน ๕ ปี)

ผลการบังคับใช้ : เวทียอมรับกรอบเวลาและเห็นว่าการประเมินรอบ ๕ ปีเป็นโอกาสทำข้อเสนอปรับปรุง แต่ข้อมูลเชิงปริมาณหลายตัวขาด continuity ตั้งแต่ปีแรก

ผลสัมฤทธิ์ : กระตุ้นการจัดเวทีพื้นที่และกระบวนการรับฟังความเห็นระดับจังหวัด

อุปสรรค : ไม่มี baseline indicator ชัดเจนตั้งแต่ปีบังคับใช้ ทำให้สรุปตัวเลขผลลัพธ์ระดับชาติได้ยาก

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนดชุดตัวชี้วัดพื้นฐาน (minimum baseline indicators) สำหรับรอบถัดไป. (ปฏิบัติ) เร่งเก็บข้อมูลย้อนหลังเท่าที่มีและออกแบบการเก็บข้อมูลต่อเนื่องรายปีระดับอำเภอ/จังหวัด

ค่านิยม

สาระ : ให้ค่านิยมสำคัญ เช่น “เด็กปฐมวัย”, “สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย”

ผลการบังคับใช้ : เวทีชี้ชัดประเด็นตีความโดยเฉพาะเรื่องรอยต่อ (เด็กอายุครบ ๖ ปีแต่ไม่พร้อมขึ้น ป.๑) และการเข้าถึงของเด็กต่างด้าว/กลุ่มเปราะบาง

ผลสัมฤทธิ์ : นิยามทำให้หน่วยงานมีกรอบรวมในการวางเป้าหมาย แต่การปฏิบัติยังแปรผันตามตีความของสพท./อปท.

อุปสรรค : การส่งต่อ (transition) ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก – อนุบาล – ประถมยังไม่มีความปฏิบัติสากล ทำให้เด็กบางรายหลุดระบบ

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) ออกกฎกระทรวง/ประกาศชี้ชัดนิยามสำคัญและกรอบการส่งต่อเด็ก (ปฏิบัติ) พัฒนา Transition Protocol + แบบฟอร์มส่งต่อมาตรฐาน พร้อมอบรมเครือข่ายครู, รพ.สต., อปท. และกำหนดผู้รับผิดชอบการติดตามรายการนี้

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

สาระ : ระบุเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง ๕ มิติและเน้นการบูรณาการหน่วยงาน

ผลการบังคับใช้ : แผนพัฒนา (ยุทธศาสตร์) ถูกยกขึ้นเป็นกรอบแผนการปฏิบัติระดับจังหวัด แต่การแปลงเป็นตัวชี้วัดเชิงปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ

ผลสัมฤทธิ์ : ช่วยให้เกิดการออกแบบมาตรการข้ามกระทรวง เช่น การเชื่อมงานสาธารณสุข-การศึกษา-พม.-ท้องถิ่น

อุปสรรค : บาง อปท. ยังคิดว่าเป็นโครงการสนับสนุนชั่วคราว ไม่ได้ผูกกับงบประมาณถาวร

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) ผูกแผนปฐมวัยกับแผนพัฒนาจังหวัด/แผนงบประมาณประจำปี. (ปฏิบัติ) ให้แต่ละจังหวัดจัดทำ Provincial Action Plan ระบุ KPI ชัดเจน (เช่น % เด็กเข้าถึงบริการพัฒนาการสมวัย)

คณะกรรมการนโยบาย (ระดับชาติ/จังหวัด)

สาระ : จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยระดับชาติและอนุกรรมการระดับจังหวัด

ผลการบังคับใช้ : มีการตั้งคณะกรรมการและอนุกรรมการจริงในหลายจังหวัด แต่บทบาทด้านงบประมาณ/อำนาจเชิงปฏิบัติยังคงคลุมเครือ

ผลสัมฤทธิ์ : เป็นช่องทางบูรณาการและเชื่อมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน

อุปสรรค : การประชุม/ติดตามมติไม่สม่ำเสมอ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมยังต่ำ

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนด TOR และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและอนุกรรมการให้ชัดเจน รวมถึงกลไกการติดตามมติ (decision tracker). (ปฏิบัติ) แต่งตั้งเลขานุการประจำคณะฯ พร้อมบุคลากรสนับสนุน และกำหนดรอบการประชุมและรายงานผลชัดเจน

องค์ประกอบคณะกรรมการ

สาระ: ระบุผู้แต่งตั้งและองค์ประกอบคณะกรรมการ (กระทรวงที่เกี่ยวข้อง อปท. ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ)

ผลการบังคับใช้ : องค์ประกอบโดยหลักมีการตั้ง แต่สัดส่วนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและตัวแทนผู้ปกครองยังน้อย

ผลสัมฤทธิ์ : การมีตัวแทนหลากหลายช่วยให้มุมมองเรื่องปฐมวัยครบมิติ

อุปสรรค : หากองค์ประกอบครบแต่ไม่มีช่องทางการมีส่วนร่วมจริง ข้อมูลพื้นที่จะถูกกลบเกลื่อน

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนดสัดส่วนตัวแทนประชาสังคม/ผู้ปกครองในคณะกรรมการระดับจังหวัด. (ปฏิบัติ) สร้างกลไกรับฟังเสียงชุมชนเป็นประจำ (e.g., advisory forum ระดับอำเภอ)

อำนาจ/หน้าที่ของคณะกรรมการ

สาระ : กำหนดอำนาจหน้าที่ เช่น กำหนดนโยบาย มาตรฐาน ติดตามผล

ผลการบังคับใช้ : คณะกรรมการเสนอแผนและมาตรฐานได้ แต่การเชื่อมโยงนโยบายสู่การจัดสรรงบประมาณยังไม่ชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ : ทำให้เกิดเอกสารแนวทางระดับชาติ/จังหวัดและการประสานงานข้ามหน่วยงาน

อุปสรรค : ขาดกลไกผูกโยงนโยบายกับงบประมาณและการรายงานผลงาน

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) ประกาศกรอบการเชื่อมโยงนโยบายกับงบประมาณ (integrated budgeting). (ปฏิบัติ) กำหนดตัวชี้วัดความรับผิดชอบ (responsibility KPIs) ของคณะกรรมการ

การตั้งอนุกรรมการ

สาระ : เปิดช่องให้ตั้งอนุกรรมการเฉพาะด้าน (ครู สุขภาพ ฐานข้อมูล ฯลฯ)

ผลการบังคับใช้ : หลายจังหวัดตั้งอนุกรรมการเพื่อขับเคลื่อนงานปฏิบัติ แต่ทรัพยากรสนับสนุนน้อย

ผลสัมฤทธิ์ : ช่วยแบ่งงานและทำให้เกิดโครงการนำร่องระดับพื้นที่

อุปสรรค : ขาด TOR ชัดเจนและระบบรายงานผลเป็นไตรมาส

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนด TOR มาตรฐานของอนุกรรมการ. (ปฏิบัติ) จัดระบบรายงานผลงานไตรมาสและเชื่อมข้อมูลขึ้นคณะกรรมการระดับจังหวัด

การประชุม (ความถี่/รูปแบบ)

สาระ : กำหนดความถี่การประชุมขั้นต่ำและรูปแบบการติดตามมติ

ผลการบังคับใช้ : บางจังหวัดประชุมตามเกณฑ์ บางแห่งไม่ครบ สะท้อนการทำงานขาดความต่อเนื่องในการติดตามผล

ผลสัมฤทธิ์ : เวทีที่จัดอย่างต่อเนื่องช่วยแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เร็วขึ้น

อุปสรรค : การประชุมขาดผู้แทนสำคัญหรือข้อมูลสนับสนุนไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนดการประชุมประจำปีและรูปแบบรายงานมติ (ปฏิบัติ) ใช้ decision tracker และมอบหมายผู้รับผิดชอบติดตามมติพร้อมกำหนด timeline

เลขานุการและสำนักงาน

สาระ : กำหนดเลขานุการ/สำนักงานสนับสนุนคณะกรรมการ

ผลการบังคับใช้ : มีการแต่งตั้งเลขานุการ แต่เจ้าหน้าที่มีภาระหลายบทบาท ทำให้การประสานงานจำกัด

ผลสัมฤทธิ์ : เลขานุการที่มีความสามารถช่วยอำนวยความสะดวกรวบรวมข้อมูลและจัดประชุมได้ดีขึ้น

อุปสรรค : ขาดงบประมาณและบุคลากรประจำเพียงพอสำหรับงานสารสนเทศและติดตามผล

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) จัดสรรตำแหน่งเลขานุการประจำคณะกรรมการระดับจังหวัด/อำเภอ. (ปฏิบัติ) ผูกอบรมเลขานุการด้าน M&E และการจัดการข้อมูล

การบริหารจัดการระดับจังหวัด

สาระ : กระตุ้นให้มีกลไกบริหารระดับจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : จังหวัดตั้งคณะกรรมการร่วมหลายหน่วยงาน แต่ความสามารถเชิงบริหารแตกต่างกันระหว่างอำเภอ/อปท.

ผลสัมฤทธิ์ : จังหวัดที่บริหารเข้มแข็งมีแผนและกิจกรรมต่อเนื่อง

อุปสรรค : ขาดการถ่ายทอดงบประมาณและตัวชี้วัดที่ผูกกับผลงานระดับจังหวัด

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนดตัวชี้วัด readiness ของจังหวัดและเงื่อนไขการรับงบ. (ปฏิบัติ) จัดอบรมผู้บริหาร อปท. ด้านการบริหารโครงการปฐมวัย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระ : กำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ครู กิจกรรม และคุณภาพผู้เรียน

ผลการบังคับใช้ : มาตรฐานมีอยู่และนำมาพูดคุย แต่ครู/ศูนย์ร้องว่าเกณฑ์บางข้อซับซ้อนและภาระประเมินมาก

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดศูนย์ต้นแบบที่ทดลองมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดี

อุปสรรค : งานประเมินใช้เวลามากและซ้ำซ้อนกับมาตรฐานของหน่วยงานอื่น (สมศ./สพฐ./พม.)

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) แบ่งระดับมาตรฐานเป็น Minimum (ข้อบังคับ) กับ Advanced (แนวปฏิบัติ). (ปฏิบัติ) พัฒนา Rapid Checklist และลดการกรอกข้อมูลซ้ำ โดยออกคู่มือการประเมินฉบับย่อ

การประเมินพัฒนาการเด็ก

สาระ : กำหนดการประเมินพัฒนาการเป็นประจำเพื่อการวางแผนและส่งต่อ

ผลการบังคับใช้ : พบนำเครื่องมือประเมินมาใช้บ้าง แต่แบบและความสามารถประเมินยังแตกต่างกัน โดยเฉพาะกรณีเด็กต่างดาว/ภาษาอื่น ๆ

ผลสัมฤทธิ์ : การประเมินช่วยให้ตรวจจับปัญหาตั้งแต่ต้นและส่งต่อไปยังบริการที่เหมาะสมได้เร็วขึ้น

อุปสรรค : ขาดเครื่องมือมาตรฐานที่เป็นมิตรต่อครู และภาระการบันทึกข้อมูลสูง

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) รับรองชุดเครื่องมือมาตรฐานระดับชาติที่ยืดหยุ่นตามบริบทภาษาพื้นถิ่น. (ปฏิบัติ) ทดลองใช้ observation-based tools และอบรมครูร่วมกับทีมสาธารณสุข

การดูแลตั้งแต่ก่อนคลอด

สาระ : เน้นการดูแลหญิงตั้งครรภ์และทารกตั้งแต่ก่อนคลอดเพื่อพื้นฐานพัฒนาการที่ดี

ผลการบังคับใช้ : บูรณาการกับสาธารณสุขในหลายพื้นที่ แต่ยังมีช่องว่างในการเชื่อมต่อบริการกับศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลสัมฤทธิ์ : ลดความเสี่ยงบางอย่างและเพิ่มการรับรู้การฝากครรภ์ในชุมชนที่เข้มแข็ง

อุปสรรค : กลุ่มเปราะบาง (แรงงานข้ามชาติ/ยากจน) ยังเข้าถึงบริการไม่เท่าเทียม

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) สร้างสิทธิ/สวัสดิการเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น voucher บริการฝากครรภ์. (ปฏิบัติ) ส่งเสริมคู่มือ/บริการ Outreach ของ รพ.สต. ร่วมกับ อปท.

สิทธิในการเรียนรู้และบริการ

สาระ : การเข้าถึงการเรียนรู้และบริการที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการขยายบริการ แต่ยังพบความไม่เท่าเทียมระหว่างพื้นที่และสังกัด (รัฐ/เอกชน)

ผลสัมฤทธิ์ : สร้างความตระหนักเรื่องสิทธิเด็กมากขึ้นในพื้นที่ที่ทำงานร่วมกันได้ดี

อุปสรรค : ขาดทรัพยากรและบุคลากรในศูนย์เล็กและพื้นที่ห่างไกล

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนดแพ็คเกจบริการขั้นต่ำที่รัฐต้องรับผิดชอบและเปิดช่อง co-funding. (ปฏิบัติ) สนับสนุนวัสดุ/ทุนปรับปรุงศูนย์สำหรับสถานที่เสี่ยง

บุคลากร/การพัฒนาครูปฐมวัย (CPD)

สาระ : พัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมและการรับรองสมรรถนะ

ผลการบังคับใช้ : มีการอบรม แต่ CPD ไม่สม่ำเสมอและไม่ผูกกับการก้าวหน้าอาชีพ; โครงการ mentorship เริ่มในบางพื้นที่แต่ขยายได้น้อย

ผลสัมฤทธิ์ : ครูที่ได้อบรมเชิงปฏิบัติปรับการจัดการจัดกิจกรรมให้เด็กมากขึ้น

อุปสรรค : ขาดแรงจูงใจ (เงิน/หน่วยกิต) และทรัพยากรการฝึกที่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) สร้างกรอบ CPD ผูกกับหน่วยกิตและความก้าวหน้าอาชีพ. (ปฏิบัติ) ตั้งโปรแกรม mentorship และ in-class coaching พร้อม incentivize ผู้สอนต้นแบบ

การรับรอง/มาตรฐานวิชาชีพ

สาระ : กำหนดการรับรองสมรรถนะของครูปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : เริ่มมีการทดสอบ/อบรมบางแห่งแต่ยังไม่เป็นระบบระดับจังหวัด/ชาติ

ผลสัมฤทธิ์ : จุดเริ่มต้นของการพัฒนาวิชาชีพ แต่วัดผลยังไม่ชัด

อุปสรรค : ขาดมาตรฐานกลางที่ยอมรับร่วมและแรงจูงใจทางอาชีพ

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) พัฒนากรอบสมรรถนะระดับชาติและเชื่อมกับ incentive (เงิน/ตำแหน่ง). (ปฏิบัติ) จัด assessment center ระดับภูมิภาคและโปรแกรมรับรอง

การสนับสนุนครอบครัวและชุมชน

สาระ : ส่งเสริมบทบาทครอบครัว/ชุมชน (อบรมพ่อแม่/กิจกรรมร่วม)

ผลการบังคับใช้ : มีกิจกรรมอบรมผู้ปกครอง แต่การเข้าร่วมขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัวและเวลา

ผลสัมฤทธิ์ : ผู้ปกครองในพื้นที่เข้มแข็งมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการมากขึ้น

อุปสรรค : ครอบครัวยากจน/มีเวลาน้อยเข้าร่วมได้ยาก — ภาษาและวัฒนธรรมของแรงงานข้ามชาติเป็นข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) บูรณาการกิจกรรมพัฒนาครอบครัวเข้ากับบริการสาธารณสุขพื้นฐาน
- (ปฏิบัติ) พัฒนาสื่อภาคสนาม (คลิปสั้น, ใบแนบแบบง่าย) และจัดชั่วโมงอบรมยืดหยุ่น/ที่บ้าน

การคุ้มครองเด็กและความปลอดภัย

สาระ : มาตรฐานความปลอดภัยและการคุ้มครองจากการละเมิดในสถานพัฒนาเด็ก

ผลการบังคับใช้ : พื้นที่แออัดพบปัญหาโครงสร้างและอุปกรณ์ไม่ปลอดภัย ต้องการงบประมาณปรับปรุงเร่งด่วน

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ที่ได้รับการปรับปรุงมีความปลอดภัยและความเชื่อมั่นของผู้ปกครองดีขึ้น

อุปสรรค: งบประมาณฉุกเฉินสำหรับการปรับปรุงไม่เพียงพอ และไม่มีระบบบำรุงรักษาต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ตั้งงบประมาณเฉพาะกิจเพื่อความปลอดภัยในระดับท้องถิ่น (Safe-First Grants).
- (ปฏิบัติ) แจก checklist ความปลอดภัยฉบับปฐมวัย และส่งเสริมโปรแกรมบำรุงรักษาเชิงชุมชน

การเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบาง

สาระ : คุ้มครอง/อำนวยความสะดวกให้เด็กต่างด้าว เด็กยากจน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผลการบังคับใช้ : เวทีเน้นว่าเด็กต่างด้าว/แรงงานข้ามชาติมีปัญหาเข้าถึงบริการ — ภาษา/เอกสาร/สิทธิยังเป็นข้อจำกัด

ผลสัมฤทธิ์ : มีแนวปฏิบัติทดลองด้านสิทธิในบางศูนย์ แต่ยังไม่เป็นระบบทั่วจังหวัด

อุปสรรค : ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบและทรัพยากรในการรองรับกลุ่มเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) กำหนดแนวนโยบายระดับชาติเรื่องสิทธิการศึกษา/สาธารณสุขสำหรับเด็กต่างด้าว

- (ปฏิบัติ) จัดครู/อาสาสมัครสื่อภาษา และทำโครงการทดลอง (pilot) ในอำเภอที่มีแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก

การจัดสรรงบประมาณและแหล่งทุน

สาระ : กรอบการเงินสำหรับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (งบกลาง/ท้องถิ่น/ภาคเอกชน)

ผลการบังคับใช้ : งบมีมาในบางโครงการ แต่การบูรณาการงบข้ามหน่วยงานยังล่าช้า — หน่วยงานในพื้นที่ร้องขอความชัดเจนในการเบิกจ่ายและร่วมทุน

ผลสัมฤทธิ์ : โครงการนำร่องที่มีงบได้รับผลชัดเจน แต่การขยายผลจำกัดด้วยงบ

อุปสรรค : กระบวนการเบิกจ่ายซับซ้อน และขาดกลไก co-financing/pool funding

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ตั้งกลไก pool funding ระหว่างกระทรวง/อปท.

- (ปฏิบัติ) ออกแนวทาง co-financing และช่องทางระดมทุนจาก CSR/NGO

การกำกับดูแลและการประกันคุณภาพ

สาระ : การตรวจสอบมาตรฐานและการประกันคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการประเมิน/ตรวจสอบบางรูปแบบ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์กลางที่ใช้
งานง่ายสำหรับทุกหน่วยงาน

ผลสัมฤทธิ์ : ยกระดับความตระหนักด้านคุณภาพ แต่การตรวจสอบยังไม่ครอบคลุมทุกแห่ง

อุปสรรค : ขาดทรัพยากรและทักษะผู้ตรวจสอบในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) พัฒนาระบบ QA ที่ผสมผสานการประเมินภายนอกและการประเมินตนเอง

- (ปฏิบัติ) สร้างทีมผู้ตรวจสอบระดับภูมิภาคและโปรแกรมฝึกอบรม

การอบรมและส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง

สาระ : ให้ความรู้ครอบครัวเรื่องการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ผลการบังคับใช้ : มีกิจกรรมอบรม แต่ผู้ปกครองยากจน/เวลาไม่เอื้อให้เข้าร่วม ต้องออกแบบ
รูปแบบที่เข้าถึงง่าย

ผลสัมฤทธิ์ : พ่อแม่ที่เข้าร่วมมีความเข้าใจการส่งเสริมพัฒนาการมากขึ้น

อุปสรรค : การเข้าถึงไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานข้ามชาติและชุมชนห่างไกล

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ผสานกิจกรรมผู้ปกครองเข้ากับบริการสาธารณสุข (ครึ่งฝากครรภ์/วัคซีน)

- (ปฏิบัติ) ผลิตสื่อสั้นหลายภาษาและจัดอบรมเวลากลางคืน/ออนไลน์

การวิจัยและนวัตกรรม

สาระ : สนับสนุนงานวิชาการ/นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีงานวิจัยเชิงพื้นที่และการทดลองนวัตกรรม แต่ขาดแหล่งทุนต่อเนื่อง
สำหรับสเกลขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ : ได้โมเดลปฏิบัติที่ปรับเข้ากับบริบทท้องถิ่น

อุปสรรค : กองทุนไม่ต่อเนื่องและช่องทางสื่อสารผลวิจัยสู่ปฏิบัติไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) ตั้ง seed fund ระดับจังหวัด/ภาคสำหรับนวัตกรรมปฐมวัย

(ปฏิบัติ) สร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัย และท้องถิ่น เพื่อทดลองและสเกลโมเดล

การจัดการภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน

สาระ : ให้สถานพัฒนาเด็กมีแผนรองรับภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

ผลการบังคับใช้ : บางศูนย์มีแผนอพยพ/การจัดการ แต่หลายแห่งขนาดเล็กยังไม่พร้อมและขาดอุปกรณ์ฉุกเฉิน

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ที่เตรียมพร้อมสามารถรับมือภาวะฉุกเฉินได้ดีขึ้น

อุปสรรค : ขาดงบซื้ออุปกรณ์และฝึกซ้อมตามมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ : (นโยบาย) กำหนดมาตรฐานภัยพิบัติสำหรับศูนย์ปฐมวัย. (ปฏิบัติ) แจกชุดอุปกรณ์ฉุกเฉินมาตรฐานและคู่มือฝึกซ้อมที่เหมาะสมกับศูนย์ขนาดเล็ก

ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูล

สาระ : สร้างฐานข้อมูลกลางเพื่อการติดตามและวางแผนนโยบาย

ผลการบังคับใช้ : ข้อมูลกระจายกระจาย ครูกรอกข้อมูลหลายระบบ ทำให้ภาระมากและคุณภาพข้อมูลต่ำ มีความพยายามออก Minimum Dataset และ prototype dashboard ระดับอำเภอแต่ยังต้องพัฒนาเพิ่มเติม

ผลสัมฤทธิ์ : ที่ทดลองในเขตนำร่อง หากลดการกรอกข้อมูลซ้ำ จะได้ข้อมูลที่ใช้งานจริงได้เร็วขึ้น

อุปสรรค : ระบบไม่เชื่อมต่อ (interoperability) ข้อจำกัด PDPA และขาดเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอ

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) สร้าง “ฐานข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ” ที่ยอมรับร่วมและเชื่อม API ระหว่างหน่วยงาน

- (ปฏิบัติ) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอและขยาย prototype dashboard เป็นโครงการ ๑๒ เดือน

การติดตามและประเมินผล (M&E)

สาระ : ให้มีกรอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ

ผลการบังคับใช้ : เวทีเป็นจุดเริ่มของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ แต่ยังขาดกรอบ M&E ระดับชาติและตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ที่ชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ : ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเวทีช่วยในการออกแบบมาตรการแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่

อุปสรรค : ขาดชุดตัวชี้วัด impact–outcome–output ที่เป็นมาตรฐานและการเก็บข้อมูลต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) จัดทำ National M&E Framework (mixed-methods) พร้อมชุดตัวชี้วัดขั้นต่ำ

- (ปฏิบัติ) สร้างระบบรายงานประจำปีของจังหวัดและ dashboard เผยแพร่สาธารณะ

การรายงานผลสู่สาธารณะ

สาระ : รายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม

ผลการบังคับใช้ : มีรายงาน/สรุปเวทีบางชิ้น แต่การเผยแพร่ข้อมูลยังไม่สม่ำเสมอและเข้าถึงสาธารณะทั่วไปยาก

ผลสัมฤทธิ์ : การรายงานเพิ่มการรับรู้ในวงจำกัด แต่ยังไม่สร้างแรงกดดันเชิงนโยบายอย่างกว้าง

อุปสรรค : ช่องทางการเผยแพร่และรูปแบบข้อมูลไม่เป็นมิตรต่อประชาชน

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) กำหนดการรายงานประจำปีและมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูล
- (ปฏิบัติ) สร้าง dashboard จังหวัด/อำเภอที่เผยแพร่ตัวชี้วัดสำคัญในรูปแบบเข้าใจง่าย

ช่องทางร้องเรียนและการเยียวยา

สาระ : ให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและการเยียวยาสำหรับเด็ก/ผู้ปกครอง

ผลการบังคับใช้ : มีการทดลองช่องทางรับเรื่อง (QR-code/ออนไลน์/เวท) แต่การติดตามตอบกลับและเยียวยายังช้าเพราะไม่มีทีมเฉพาะติดตาม

ผลสัมฤทธิ์ : ช่องทางทดลองช่วยเพิ่มการรายงาน แต่ยังขาดระบบเยียวยาที่ชัดเจน

อุปสรรค : ขาดทีมติดตาม ค่ากระบวนการเยียวยา และ SLA ชัดเจนในการตอบกลับ

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) กำหนด SLA สำหรับเรื่องร้องเรียนและกระบวนการเยียวยารายกรณี
- (ปฏิบัติ) ตั้ง Help & Response Unit ระดับอำเภอ/จังหวัด และระบบติดตามเคสแบบ

centralized

การบังคับใช้และบทกำหนดโทษ

สาระ : แนวทางการบังคับใช้บทบัญญัติและบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย/สิทธิเด็ก

ผลการบังคับใช้ : มีกรอบกฎหมายอ้างอิง แต่การบังคับใช้จริงต้องประสานกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและอัยการ กระบวนการอาจล่าช้าและซับซ้อน

ผลสัมฤทธิ์ : กฎหมายให้กรอบอ้างอิงแต่การนำไปใช้จริงขึ้นกับความพร้อมของหน่วยงานอื่น ๆ

อุปสรรค : ไม่ชัดเจนใครเป็นผู้รับผิดชอบเบื้องต้นในการดำเนินคดี/มาตรการทางปกครอง

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) จัดทำคู่มือบังคับใช้ร่วมกับ อัยการ/ตำรวจ/ท้องถิ่น
- (ปฏิบัติ) อบรมเจ้าหน้าที่ในกระบวนการสอบสวนและบังคับใช้เพื่อเร่งรัดกระบวนการ

บทเฉพาะ/การตีความกฎหมาย

สาระ : ข้อกำหนดเฉพาะ/การตีความและการทบทวนกฎหมาย/ประกาศที่ขัดแย้ง

ผลการบังคับใช้ : เวทีสะท้อนว่ามีกฎกระทรวงหรือประกาศรองบางฉบับยังไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องทบทวน/แก้ไข

ผลสัมฤทธิ์ : กฎหมายหลักเป็นกรอบใหญ่ที่ยืดหยุ่นพอ แต่ต้องมีการปรับประกาศรองตามบริบทพื้นที่

อุปสรรค : กระบวนการทบทวนกฎกระทรวงใช้เวลานานและต้องมีการประสานหลายกระทรวง

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ตั้งคณะทำงานทบทวนกฎ/ประกาศที่เกี่ยวข้องและกำหนด timeline (เช่น ๑๒-๑๘ เดือน) สำหรับการปรับปรุง

- (ปฏิบัติ) จัดเวทีระดมความเห็นเฉพาะประเด็นเพื่อเร่งการแก้ไขประการรอง

บทสรุปภาพรวม

ผลเชิงบวก : พ.ร.บ. ทำให้ประเด็นปฐมวัยเป็นวาระระดับชาติ เกิดคณะกรรมการ/มาตรฐาน/แผนพัฒนา และมีเวทีรับฟังเชิงพื้นที่ (รวมกาญจนบุรี) ที่ให้ข้อมูลเชิงปฏิบัติ

อุปสรรคหลัก : ขาดฐานข้อมูลต่อเนื่อง (baseline), งบประมาณบูรณาการยังอ่อน, การกรอกข้อมูล/การประเมินซ้ำซ้อน, ปัญหาการเข้าถึงของเด็กต่างด้าว และขาดกลไกติดตามมติที่เป็นรูปธรรม (decision tracker)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- สร้างฐานข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ + แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอ (ลดภาระครู)
- ออก Transition Protocol สำหรับการส่งต่อเด็กระหว่างศูนย์-อนุบาล-ประถม (ลดเด็กหลุดระบบ)
- จัดงบเฉพาะกิจ “ความปลอดภัย” และ “การรองรับกลุ่มเปราะบาง” (Safe-First Grants / targeted funds)
- พัฒนา Rapid Checklist มาตรฐานและลดการซ้ำซ้อนของการประเมิน (บูรณาการมาตรฐานหน่วยงานต่าง ๆ)

ครั้งที่ ๗ จังหวัดนราธิวาส

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จากจังหวัดนราธิวาส โดยมีผู้ให้ข้อมูลเชิงพื้นที่และผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น จำนวนประมาณ ๑๐๙ คน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ชื่อพระราชบัญญัติ

สาระ : กำหนดชื่อกฎหมาย “พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒” เพื่อชี้ชัดเป็นกรอบนโยบายระดับชาติ

ผลการบังคับใช้ : ผู้เข้าร่วมรับรู้ว่าคุณหมายยกระดับประเด็นปฐมวัยเป็นวาระชาติ แต่ประชาชน/ผู้ปกครองยังไม่รับรู้อย่างแพร่หลายและเข้าใจสิทธิ/หน้าที่ไม่ทั่วถึง

ผลสัมฤทธิ์: สร้างสถานะเชิงสัญลักษณ์ ทำให้หน่วยงานในพื้นที่เริ่มตั้งคณะกรรมการ/จัดเวที/เชื่อมงานกระทรวงต่าง ๆ

อุปสรรค: การสื่อสารสู่ประชาชนไทยมุสลิมชายแดนและผู้ปกครองที่ใช้ภาษาท้องถิ่นยังจำกัด และข้อความที่เป็นทางการยังไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่ม

ข้อเสนอแนะ

- (นโยบาย) ผลิตเอกสารสื่อสาร (Infographic/คลิปสั้น) เป็นภาษาไทย-มลายู และเผยแพร่ผ่านช่องทางท้องถิ่น อสม./รพ.สต./มัสยิด ฯลฯ
- (ปฏิบัติ) จัด Roadshow ให้ความรู้แบบมีล่ามภาษาและเวิร์กช็อปสำหรับผู้ปกครองในอำเภอที่มีความเปราะบางสูง

วันมีผลบังคับใช้

สาระ : กำหนดวันกฎหมายมีผล (ใช้เป็นจุดอ้างอิงการนับรอบการประเมินผล ๕ ปี)

ผลการบังคับใช้ : เวทียอมรับกรอบการประเมินรอบ ๕ ปี แต่ชี้ว่าในพื้นที่ขาดชุดข้อมูล baseline ต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๖๒

ผลสัมฤทธิ์ : กระตุ้นการจัดเวทีติดตามและรับฟังความเห็นจากพื้นที่ชายแดน

อุปสรรค : ข้อมูลเชิงปริมาณระดับจังหวัด/อำเภอไม่ต่อเนื่อง ประวัติการเก็บข้อมูลก่อนปี ๒๕๖๒ มีช่องว่าง

ข้อเสนอแนะ

- (นโยบาย) กำหนดชุดตัวชี้วัด baseline ระดับชาติที่ทุกจังหวัดต้องเริ่มเก็บย้อนหลังเท่าที่เป็นไปได้ (minimum dataset)

- (ปฏิบัติ) จังหวัดแต่งตั้ง “เจ้าหน้าที่ข้อมูลปฐมวัย” ประจำอำเภอเพื่อรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง-ปัจจุบันและรายงานเป็นไตรมาส

คำนิยาม

สาระ : นิยามคำสำคัญ (เด็กปฐมวัย, สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย, ผู้ดูแล ฯลฯ)

ผลการบังคับใช้ (นราธิวาส): เวทีเน้นความสำคัญของนิยามโดยเฉพาะการตีความเรื่อง “เด็กอายุเกิน ๖ ปีที่ยังไม่พร้อม ป.๑” และการรวมเด็กต่างด้าวเข้าในขอบเขตการคุ้มครอง

ผลสัมฤทธิ์: นิยามช่วยหน่วยงานระบุงบรอบเป้าหมายบริการ แต่การตีความไม่สอดคล้องระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น/เขตพื้นที่การศึกษา

อุปสรรค: กรณีเด็กต่างด้าว/ผู้ไม่มีทะเบียนและเด็กที่พัฒนาการช้าถูกหลุดจากระบบเนื่องจากการตีความต่างกัน

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ออกประกาศชัดเจน (กระทรวงที่เกี่ยวข้องร่วมกัน) กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติ (รวมเด็กต่างด้าว/เด็กที่พัฒนาการล่าช้า) และข้อกำหนดการรับเข้าเรียน ปรับประกาศให้ครอบคลุมบริบทชายแดน

- (ปฏิบัติ) พัฒนาคู่มือ “Transition Protocol” (แบบฟอร์มส่งต่อ ตรวจสอบพัฒนาการ การแนะนำบริการ) และจัดอบรมข้ามหน่วยงาน (อำเภอ/รพ.สต./สพป.) เพื่อให้ทุกหน่วยใช้แบบฟอร์มเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของกฎหมาย

สาระ : ระบุเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้ง ๕ มิติ และการบูรณาการหน่วยงาน

ผลการบังคับใช้ : จังหวัดนำวัตถุประสงค์มาปรับในแผนจังหวัดและใช้เป็นกรอบการขับเคลื่อน แต่การแปลงเป็นตัวชี้วัดเชิงปฏิบัติยังไม่ทั่วถึง

ผลสัมฤทธิ์ : มีการขับเคลื่อนกิจกรรมเชิงบูรณาการ (สาธารณสุข-พม.-ศธ.) ในเขตนาร่องบางอำเภอ

อุปสรรค : การผูกกับงบประมาณประจำปียังไม่ชัด ทำให้งานบางโครงการไม่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) บรรจุเป้าหมายปฐมวัยเป็น KPI ในแผนพัฒนาจังหวัดและผูกกับเงื่อนไขการให้ทุนของ อปท.
- (ปฏิบัติ) จัดทำ Provincial Action Plan ที่ระบุผลลัพธ์เชิงตัวเลขและผู้รับผิดชอบ พร้อมแผนงบประมาณรายปี

คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระ : การจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติและอนุกรรมการระดับจังหวัด/อำเภอ

ผลการบังคับใช้ : มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดและคณะทำงาน แต่เวทีชี้ว่าการใช้อำนาจด้านงบประมาณและการติดตามมติดังอ่อนแอ

ผลสัมฤทธิ์ : เป็นเวทีบูรณาการผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ และถอดบทเรียนเชิงพื้นที่ได้ดี

อุปสรรค : การมีอยู่ของคณะกรรมการไม่เท่ากับการปฏิบัติที่ต่อเนื่อง — ขาดเลขานุการ/บุคลากรประจำที่ติดตามงาน

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนด TOR ชัดเจนให้คณะกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งการเชื่อมโยงกับงบประมาณ (pool funding)
- (ปฏิบัติ) แต่งตั้งเลขานุการประจำคณะกรรมการจังหวัดพร้อมเจ้าหน้าที่สนับสนุน M&E

องค์ประกอบคณะกรรมการ

สาระ : กำหนดสมาชิกคณะกรรมการ (กระทรวงที่เกี่ยวข้อง, อปท., ผู้ทรงคุณวุฒิ)

ผลการบังคับใช้ : องค์ประกอบมีความหลากหลาย แต่การมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม/ผู้ปกครองยังจำกัด

ผลสัมฤทธิ์ : ช่วยนำมุมมองหลากหลายเข้ามาในการกำหนดนโยบาย

อุปสรรค : การเป็นตัวแทนอย่างเป็นทางการไม่เท่ากับการมีเสียงของชุมชนจริงในกระบวนการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) กำหนดช่องทางการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครองและ NGO ในคณะกรรมการระดับจังหวัด/อำเภอ
- (ปฏิบัติ) ตั้ง “เวทีตัวแทนชุมชน” (advisory forum) รายไตรมาส เพื่อให้ข้อเสนอจากฐานรากเข้าสู่มติคณะกรรมการ

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

สาระ : ระบุหน้าที่กำหนดนโยบาย กำหนดมาตรฐาน และติดตามผล

ผลการบังคับใช้ : คณะกรรมการเสนอแผนและแนวทางพื้นที่ได้ แต่การเชื่อมโยงนโยบายกับการจัดสรรงบยังอ่อน

ผลสัมฤทธิ์ : มีเอกสารแนวทางและมาตรฐานที่นำไปใช้เป็นกรอบปฏิบัติในระดับจังหวัด

อุปสรรค : ขาดกลไกผูกโยงนโยบายกับการจัดสรรงบและการตรวจสอบผลอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ประกาศแนวทางการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการ (integrated budgeting) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- (ปฏิบัติ) สร้างระบบติดตามมติ (decision tracker) และรายงานผลการดำเนินงานทุกไตรมาส

การตั้งอนุกรรมการ
สาระ : เปิดให้ตั้งอนุกรรมการเชิงเทคนิค (เช่น สุขภาพ การศึกษา ฐานข้อมูล)

ผลการบังคับใช้ : มีการตั้งอนุกรรมการเชิงปฏิบัติ แต่บางชุดขาดทรัพยากรและ TOR ชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ : ช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เช่น คัดกรองพัฒนาการ นำร่องมาตรการรับ

เด็กต่างด้าว

อุปสรรค : ทรัพยากรไม่เพียงพอสำหรับวางระบบถาวรและการรายงานผลตามรอบ

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) กำหนด TOR มาตรฐานสำหรับอนุกรรมการและแหล่งงบประมาณสนับสนุน

- (ปฏิบัติ) กำหนดระบบรายงานไตรมาสและการส่งต่อผลระหว่างอนุกรรมการกับ

คณะกรรมการจังหวัด

การประชุม

สาระ : กำหนดความถี่การประชุม ขั้นตอนการรายงานและการติดตามมติ

ผลการบังคับใช้ : เวทีระดับจังหวัดจัดประชุมและรับฟังความเห็น แต่การติดตามมติไม่เป็น

ระบบเสมอไป

ผลสัมฤทธิ์ : เวทีเป็นช่องทางสะท้อนปัญหาพื้นที่และได้ข้อเสนอเชิงปฏิบัติที่นำไปทดลองได้

อุปสรรค : ขาดข้อมูลสนับสนุนและตัวชี้วัดในการประชุม ทำให้มติไม่สามารถแปลงเป็น

ตัวชี้วัดได้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนดความถี่และรูปแบบรายงานมติที่ชัด (อย่างน้อยรายครึ่งปี)

- (ปฏิบัติ) ใช้ระบบติดตามการปฏิบัติตามมติ และกำหนดผู้รับผิดชอบ + ระยะเวลาในการ

ดำเนินการ

เลขานุการและสำนักงาน

สาระ : แต่งตั้งเลขานุการของคณะกรรมการและจัดสำนักงานสนับสนุน

ผลการบังคับใช้ : มีเลขานุการแต่เจ้าหน้าที่มีภาระหลายหน้าที่ ทำให้การประสานงาน

และติดตามข้อมูลจำกัด

ผลสัมฤทธิ์ : เลขานุการที่มีศักยภาพช่วยให้การประชุม/รายงานมีประสิทธิภาพขึ้น แต่ยัง

ต้องการการสนับสนุนเพิ่ม

อุปสรรค : บุคลากรไม่พอและขาดความเชี่ยวชาญด้าน M&E/ฐานข้อมูล

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) จัดสรรตำแหน่งเลขานุการระดับจังหวัดที่มีงบประมาณประจำ

- (ปฏิบัติ) ฝึกอบรมเลขานุการด้านระบบฐานข้อมูล การจัดทำรายงาน และการประสานงาน
ข้ามหน่วยงาน

การบริหารจัดการระดับจังหวัด

สาระ : ให้จังหวัดมีระบบบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนงานปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ (นราธิวาส): จังหวัดจัดคณะทำงานและแผน แต่ความสามารถบริหาร
แตกต่างกันระหว่างอำเภอ/อปท.

ผลสัมฤทธิ์ : อำเภอที่มีการบริหารเข้มแข็งมีผลลัพธ์บริการและกิจกรรมชัดเจน

อุปสรรค: ขาดความพร้อมของ อปท. ขนาดเล็กในด้านงบประมาณ/บุคลากร

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนดเกณฑ์ “readiness” เพื่อจัดสรรงบและการสนับสนุนเชิงเทคนิคให้ อปท.
ตามความพร้อม

- (ปฏิบัติ) จัดอบรมผู้บริหาร อปท. เรื่องการบริหารโครงการปฐมวัยและการจัดทำ
งบประมาณ/แผน

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

สาระ : กำหนดมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ครู กิจกรรม และการคุ้มครองเด็ก

ผลการบังคับใช้ : มาตรฐานถูกนำเสนอในเวที แต่มีความกังวลว่ามาตรฐานบางข้อไม่เหมาะ
กับบริบทพื้นที่ชายแดน/ศาสนาและภาษาท้องถิ่น

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดศูนย์ต้นแบบและแนวทางปรับปรุงมาตรฐานให้เข้ากับบริบทในบางอำเภอ

อุปสรรค : แหล่งทุนเพื่อปรับปรุงโครงสร้างและฝึกอบรมครูไม่เพียงพอ; การประเมินซับซ้อน
และซ้ำซ้อน

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) แบ่งมาตรฐานเป็น “ขั้นต่ำที่ต้องปฏิบัติ” กับ “มาตรฐานพัฒนา” (tiered
standards) เพื่อไม่ให้ศูนย์เล็ก/ชนบทถูกกดทับ

- (ปฏิบัติ) พัฒนาชุด Rapid Checklist ฉบับท้องถิ่น (มีภาษามลายู) และโปรแกรมระดมทุน
เร่งด่วนสำหรับศูนย์เสี่ยง

การประเมินพัฒนาการเด็ก

สาระ : ให้มีการประเมินพัฒนาการเป็นระบบเพื่อตรวจจับและส่งต่อเด็กที่มีความเสี่ยง

ผลการบังคับใช้ : การประเมินมีการทดลองใช้เครื่องมือสังเกต แต่ยังคงขาดมาตรฐานกลางและ
ปัญหาภาษาสำหรับเด็กต่างดาว/มลายู

ผลสัมฤทธิ์ : พื้นที่ที่ใช้เครื่องมือ observation-based ตรวจจับปัญหาได้เร็วขึ้นและลด
ความเครียดของเด็ก

อุปสรรค : ครูมีการการบันทึกข้อมูลสูงและเครื่องมือบางชุดไม่เหมาะกับวัฒนธรรม/ภาษา

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) รับรองชุดเครื่องมือประเมินมาตรฐานระดับชาติที่ยืดหยุ่นต่อภาษาท้องถิ่นและ
บริบทชายแดน

- (ปฏิบัติ) ทดลองใช้แบบสังเกต (observation tool) พร้อมคู่มือแปลและอบรมครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร่วมกัน

การดูแลตั้งแต่ก่อนคลอด

สาระ : เน้นการดูแลหญิงตั้งครรภ์และทารกเพื่อวางรากฐานพัฒนาการ

ผลการบังคับใช้ : มีบริการฝากครรภ์ แต่ช่องว่างการเชื่อมต่อกับบริการปฐมวัยโดยเฉพาะในครอบครัวแรงงาน/เขตชายแดนยังมีอยู่

ผลสัมฤทธิ์ : แผนการดูแลก่อนคลอดช่วยลดความเสี่ยงในอำเภอที่เข้มแข็ง

อุปสรรค : กลุ่มเปราะบางเข้าถึงบริการได้น้อย (แรงงานต่างด้าวไม่มีสิทธิบางอย่าง)

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) พิจารณา voucher หรือสิทธิบริการเฉพาะสำหรับหญิงตั้งครรภ์ในกลุ่มเปราะบาง

- (ปฏิบัติ) ส่งเจ้าหน้าที่ outreach ของ รพ.สต. ร่วมกับอสม. ให้บริการให้ความรู้และตรวจติดตามถึงบ้าน

สิทธิในการเรียนรู้และบริการ

สาระ : ให้เด็กเข้าถึงการเรียนรู้และบริการที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง

ผลการบังคับใช้ : สถานบริการขยายตัว แต่ความไม่เท่าเทียมระหว่างอำเภอ/สังกัดยังเห็นชัด

ผลสัมฤทธิ์ : การตระหนักเรื่องสิทธิเด็กเพิ่มขึ้นในพื้นที่ที่มีการประสานงานดี

อุปสรรค : ขาดครูและอุปกรณ์ในศูนย์ชุมชนห่างไกล

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนด “แพ็คเกจบริการขั้นต่ำ” ที่รัฐต้องรับผิดชอบและเปิดช่อง co-funding สำหรับการจัดหาอุปกรณ์

- (ปฏิบัติ) ให้ทุนปรับปรุงศูนย์และชุดสื่อการเรียนรู้พื้นฐานเป็นมาตรฐานสำหรับศูนย์ขนาดเล็ก

การพัฒนาครูและบุคลากรปฐมวัย (CPD)

สาระ : สนับสนุนการฝึกอบรม การศึกษา/การรับรองสมรรถนะครูปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มี CPD แต่ไม่สม่ำเสมอและไม่ผูกกับการเลื่อนตำแหน่ง/แรงจูงใจ ครูห่างไกลเข้าถึงได้ยาก

ผลสัมฤทธิ์ : ครูที่ได้รับ training เชิงปฏิบัติปรับกิจกรรมให้เด็กได้ดีขึ้นในพื้นที่นาร่อง

อุปสรรค : ขาดแรงจูงใจและระบบหน่วยกิต/เส้นทางอาชีพที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) สร้างกรอบ CPD ระดับชาติที่ผูกกับหน่วยกิตและการเลื่อนตำแหน่ง

- (ปฏิบัติ) ตั้งโปรแกรม mentorship & in-class coaching โดยครูต้นแบบและทีมวิชาการจากมหาวิทยาลัยภูมิภาค

การรับรองและมาตรฐานวิชาชีพ

สาระ : กำหนดมาตรการรับรองสมรรถนะวิชาชีพครูปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : เริ่มมีการอบรมและประเมินแต่ไม่เป็นระบบสม่ำเสมอในทุกอำเภอ

ผลสัมฤทธิ์ : หัวเลี้ยง/ครูที่ผ่านการรับรองมีแนวปฏิบัติที่ดีขึ้น แต่ยังไม่ครอบคลุม

อุปสรรค : ขาดศูนย์ทดสอบ/assessment center ในภาคใต้ตอนล่างและแรงจูงใจทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) พัฒนากิจกรรมอบรมวิชาชีพพระดับชาติและเชื่อมกับ incentive ทางการเงิน/
ตำแหน่ง
- (ปฏิบัติ) จัด assessment center ระดับภูมิภาคและโปรแกรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติสำหรับ
ครูในพื้นที่ชายแดน

การสนับสนุนครอบครัวและชุมชน

สาระ : เสริมบทบาทผู้ปกครองและชุมชน (อบรมผู้ปกครอง การสร้างสื่อ ฯลฯ)

ผลการบังคับใช้ : มีกิจกรรมอบรมผู้ปกครอง แต่การเข้าร่วมถูกจำกัดด้วยเวลา/ภาษา/
ทรัพยากรของครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานและชุมชนชายแดน

ผลสัมฤทธิ์ : พ่อแม่ที่เข้าร่วมมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการมากขึ้นในพื้นที่นำร่อง

อุปสรรค : เวลาทำงานของผู้ปกครอง การใช้ภาษาท้องถิ่น/มลายู และความยากจนเป็น
ข้อจำกัดสำคัญ

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) บูรณาการการอบรมผู้ปกครองเข้าในบริการภายในระบบสาธารณสุขและ
สวัสดิการ
- (ปฏิบัติ) ผลิตสื่อสั้นหลายภาษา (มลายู/ไทย) และจัดอบรมในช่วงเย็น/วันหยุด หรือรูปแบบ
เคลื่อนที่ (mobile outreach)

การคุ้มครองเด็กและความปลอดภัย

สาระ : มาตรการคุ้มครองเด็กจากการละเมิดและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ผลการบังคับใช้ : เวิร์กช็อปถึงความเสี่ยงในศูนย์ที่ตั้งในชุมชนเปราะบาง — โครงสร้าง อาคาร
และอุปกรณ์บางจุดไม่ปลอดภัย

ผลสัมฤทธิ์ : ศูนย์ที่ได้รับการปรับปรุงเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้ปกครองและลดเหตุการณ์
อุบัติเหตุ

อุปสรรค : งบประมาณและระบบบำรุงรักษายังไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) จัดสรรงบ “Safe-First Grants” สำหรับศูนย์ที่มีความเสี่ยงสูง (ชายแดน/ชุมชน
แออัด)
- (ปฏิบัติ) กระจาย checklist ความปลอดภัยฉบับปฐมวัยและฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อดูแล
การบำรุงรักษา

การเข้าถึงบริการของกลุ่มเปราะบาง

สาระ : คຸ້ມครองและอำนวยความสะดวกให้เด็กต่างด้าว เด็กยากจน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผลการบังคับใช้ : ปัญหาเด็กต่างด้าว/แรงงานข้ามชาติยังเป็นประเด็นสำคัญ — มีช่องว่างด้านเอกสาร ภาษา และสิทธิการเข้าถึงบริการ

ผลสัมฤทธิ์ : มีแนวปฏิบัติทดลอง แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด

อุปสรรค : ข้อจำกัดของกฎหมาย/ระเบียบการให้สิทธิและทรัพยากรรองรับกลุ่มเปราะบาง

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) ออกแนวทางระดับชาติสำหรับการให้บริการแก่เด็กต่างด้าว (access policy) และการคุ้มครองสิทธิพื้นฐาน

- (ปฏิบัติ) ทำโครงการนำร่องในอำเภอที่มีแรงงานข้ามชาติจำนวนมากโดยใช้ครู/อาสาสมัครแปลภาษา และจัดบริการแบบ outreach

การจัดสรรงบประมาณและแหล่งทุน

สาระ : กรอบการเงินเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย (งบกลาง/ท้องถิ่น/ภาคเอกชน)

ผลการบังคับใช้ : งบประมาณมีจำกัด โครงการนำร่องได้รับสปอนเซอร์บางส่วน แต่การขยายผลถูกจำกัดด้วยงบประมาณประจำที่ไม่ต่อเนื่อง

ผลสัมฤทธิ์ : โครงการที่ได้รับงบแสดงผลชัด แต่ไม่ยั่งยืนหากไม่ผูกกับงบประมาณ

อุปสรรค : ระบบการเบิกจ่ายซับซ้อน ขาดกลไก co-financing ระหว่างหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ :

- (นโยบาย) สร้างกลไก pool funding ระดับจังหวัดที่ประสานระหว่างหน่วยงานและ อปท.

- (ปฏิบัติ) จัดแนวทาง co-financing สำหรับโครงการเร่งด่วน (safety, transition, outreach) และเปิดช่องให้ CSR/NGO ร่วมสนับสนุนภายใต้กรอบกำกับชัดเจน

การกำกับดูแลและการประกันคุณภาพ

สาระ : ตรวจสอบมาตรฐานและประกันคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผลการบังคับใช้ : มีการประเมินแต่ยังไม่สอดคล้องเป็นมาตรฐานเดียวทั้งจังหวัด — ผู้ตรวจขาดแคลนทักษะและทรัพยากร

ผลสัมฤทธิ์ : การตรวจสอบเพิ่มความตระหนักเรื่องคุณภาพ แต่ยังไม่ครอบคลุมศูนย์ทุกแห่ง

อุปสรรค : ขาดผู้ตรวจสอบที่มีทักษะ และการประเมินยังเป็นภาระให้ครูมาก

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) พัฒนารอบ QA ผสมผสานการประเมินภายใน (self-assessment) และ external audit (ภูมิภาค)

- (ปฏิบัติ) สร้างทีมตรวจสอบภูมิภาคที่ผ่านการอบรมและใช้ rapid checklist ในการตรวจประเมิน

การอบรมและส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง

สาระ : ให้ความรู้ผู้ปกครองเรื่องการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ผลการบังคับใช้ : มีการอบรม แต่การเข้าร่วมถูกจำกัดด้วยเวลาและภาษาของผู้ปกครองกลุ่ม

เปราะบาง

ผลสัมฤทธิ์ : ผู้ปกครองที่เข้าร่วมปรับพฤติกรรมการเลี้ยงดูบ้าง แต่ยังไม่ขยายวงกว้าง

อุปสรรค: การสื่อสารและเวลาเป็นอุปสรรคหลัก

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) ผสานกิจกรรมผู้ปกครองเข้ากับบริการสาธารณสุข (ฝากครรภ์/วัคซีน) เพื่อให้

เข้าถึงง่าย

- (ปฏิบัติ) ผลิตสื่อสั้นหลายภาษาและจัดอบรมยืดหยุ่น (ช่วงเย็น/ออนไลน์/ครึ่งสั้น ๆ ที่ศูนย์

ชุมชน)

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

สาระ : ส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมด้านปฐมวัยเพื่อลดช่องว่างเชิงบริบท

ผลการบังคับใช้ : มีงานวิจัยและโมเดลทดลองในพื้นที่ แต่ขาดแหล่งทุนต่อเนื่องและช่องทาง

นำผลงานสู่การขยายผล

ผลสัมฤทธิ์ : เกิดโมเดลนำร่องที่ปรับเข้ากับบริบทชายแดนได้ดี (เช่น การสื่อสารหลายภาษา)

อุปสรรค : ขาด seed fund และช่องทางสเกลขึ้นสู่ระดับจังหวัด/ประเทศ

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) จัดตั้งกองทุน seed grant ระดับจังหวัด/ภาคสำหรับนวัตกรรมปฐมวัย

- (ปฏิบัติ) สร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัย-ท้องถิ่นเพื่อทดลองโมเดลและวางแผนสเกล

การจัดการภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน

สาระ : ให้สถานพัฒนาเด็กมีแผนรองรับภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉิน

ผลการบังคับใช้ : บางศูนย์มีแผนอพยพ แต่ศูนย์ขนาดเล็กและพื้นที่ชายแดนยังขาดอุปกรณ์

ฉุกเฉินและการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ

ผลสัมฤทธิ์: ศูนย์ที่ฝึกซ้อมมีความพร้อมมากขึ้นในการจัดการเหตุฉุกเฉิน

อุปสรรค: งบประมาณอุปกรณ์ฉุกเฉินและการฝึกซ้อมไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำด้านภัยพิบัติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และแหล่ง
งบประมาณสำหรับศูนย์เสี่ยง

- (ปฏิบัติ) แจกชุดอุปกรณ์ฉุกเฉินมาตรฐานและคู่มือฝึกซ้อมที่ปรับให้เหมาะกับศูนย์ขนาดเล็ก

ระบบสารสนเทศและฐานข้อมูล

สาระ : จัดทำระบบข้อมูลเด็กปฐมวัยระดับชาติ/จังหวัดเพื่อการติดตามและวางแผน

ผลการบังคับใช้ : ข้อมูลยังกระจัดกระจาย ครุดังกรอกซ้ำหลายระบบ — จังหวัดพยายาม

ออกแบบ Minimum Dataset และ prototype dashboard แต่ยังคงพัฒนาเรื่อง interoperability
และ PDPA

ได้เร็วขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ : เขตนำร่องที่ลดการกรอกซ้ำพบว่าข้อมูลมีคุณภาพขึ้นและนำไปใช้วางแผน

อุปสรรค : ขาดบุคลากรข้อมูล, ระบบไม่เชื่อมโยง และข้อกังวลด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) พัฒนาระบบข้อมูลปฐมวัยแห่งชาติ (National Early Childhood Database) ที่เชื่อม API ระหว่างหน่วยงานและกำหนด Minimum Dataset

- (ปฏิบัติ) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอและขยาย prototype dashboard เป็นโครงการ ๑๒ เดือนพร้อม KPI เช่น ลดเวลาป้อนข้อมูลต่อศูนย์ลง ๕๐%

การติดตามและประเมินผล (M&E)

สาระ : ให้มีการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

ผลการบังคับใช้ : เวทีให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ แต่จังหวัดยังขาดกรอบ M&E ที่ชัดเจนและตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ (impact)

ผลสัมฤทธิ์ : ข้อมูลเวทีช่วยระบุปัญหาพื้นที่ แต่ยังคงเสริมข้อมูลเชิงปริมาณต่อเนื่อง

อุปสรรค : ขาดชุดตัวชี้วัดระดับชาติ (impact–outcome–output) และการเก็บข้อมูลต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ:

(นโยบาย) จัดทำ National M&E Framework (mixed-methods) พร้อมชุดตัวชี้วัดขั้นต่ำและผูกกับการรายงานประจำปีของจังหวัด

(ปฏิบัติ) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่จังหวัดด้าน M&E และตั้ง dashboard รายงานผลต่อสาธารณะ

การรายงานผลสู่สาธารณะ

สาระ : ส่งเสริมการเผยแพร่ผลการดำเนินงานต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม

ผลการบังคับใช้ : มีรายงาน/สรุปเวทีแต่การเผยแพร่สู่ประชาชนยังจำกัด ชุมชนบางแห่งไม่เข้าถึงข้อมูลสรุปเชิงตัวเลข/มาตรการที่ชัดเจน

ผลสัมฤทธิ์ : การรายงานเพิ่มการรับรู้ในวงจำกัด แต่ยังไม่กระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่างกว้าง

อุปสรรค : ช่องทางเผยแพร่ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมกรการรับข้อมูลของผู้ปกครอง (เช่น ภาษามลายู/ช่องทางออนไลน์)

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนดให้มีรายงานประจำปีระดับจังหวัดและมาตรฐานการเผยแพร่ข้อมูล

- (ปฏิบัติ) สร้าง dashboard จังหวัด/อำเภอพร้อมสรุปฉบับภาษาง่าย (ภาษาไทย/มลายู) และเผยแพร่ผ่านสถานพยาบาล มีสียิต และกลุ่มแม่บ้าน

ช่องทางร้องเรียนและการเยียวยา

สาระ : กำหนดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนและกระบวนการเยียวยาสำหรับเด็ก/ผู้ปกครอง

ผลการบังคับใช้ : จังหวัดทดลองช่องทางรับเรื่อง (QR code/ออนไลน์/เวท) แต่การตอบกลับและเยียวยายังช้าเพราะไม่มีทีมติดตามเฉพาะ

ผลสัมฤทธิ์ : การทดลองช่วยเพิ่มการรายงาน แต่การเยียวยายังไม่เป็นรูปธรรม

อุปสรรค : ขาดระบบติดตามและ SLA ในการตอบกลับ รวมถึงเครือข่ายหน่วยช่วยเหลือที่เชื่อมโยงไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) กำหนด SLA ในการตอบรับเรื่องร้องเรียน (เช่น ตอบรับภายใน ๗ วัน, สรุปการตรวจสอบภายใน ๓๐ วัน)

- (ปฏิบัติ) ตั้ง Help & Response Unit ระดับอำเภอ/จังหวัด เชื่อมกับหน่วยคุ้มครองเด็กและอัยการเมื่อจำเป็น

การบังคับใช้และบทกำหนดโทษ

สาระ : แนวทางบังคับใช้และบทลงโทษสำหรับการฝ่าฝืนที่กระทบความปลอดภัย/สิทธิเด็ก

ผลการบังคับใช้ : กรอบกฎหมายมีอยู่ แต่การดำเนินคดี/มาตรการทางปกครองยังต้องประสานกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและใช้เวลานาน

ผลสัมฤทธิ์ : กฎหมายให้กรอบทางกฎหมาย แต่การประยุกต์ใช้หน้างานยังต้องการแนวทางปฏิบัติร่วมกับตำรวจ/อัยการ/ท้องถิ่น

อุปสรรค: ขาดคู่มือการบังคับใช้และการอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) ร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรม/อัยการ/ตำรวจจัดทำคู่มือการบังคับใช้และแนวทางตรวจสอบคดีเด็กปฐมวัย

- (ปฏิบัติ) จัดอบรมเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายให้เข้าใจขั้นตอนและมาตรการเยียวยา

บทเฉพาะ/การตีความกฎหมาย

สาระ : ข้อกำหนดเฉพาะ การตีความ และการทบทวนประกาศ/กฎกระทรวงที่อาจขัดแย้ง

ผลการบังคับใช้ : เวทีเสนอให้มีการทบทวนประกาศรองที่ไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เช่น การให้บริการเด็กต่างด้าว/ภาษาท้องถิ่น

ผลสัมฤทธิ์: กฎหมายหลักให้ความยืดหยุ่น แต่ประกาศรองบางฉบับจำเป็นต้องปรับให้เข้ากับบริบทชายแดน

อุปสรรค: กระบวนการทบทวนนานและต้องประสานหลายกระทรวง

ข้อเสนอแนะ:

- (นโยบาย) ตั้งคณะทำงานเร่งด่วนทบทวนประกาศ/กฎกระทรวงที่ขัดแย้ง โดยกำหนด timeline (๑๒-๑๘ เดือน) ในการปรับปรุง

- (ปฏิบัติ) จัดเวทีระดมความเห็นเฉพาะประเด็น (การให้สิทธิเด็กต่างด้าว, การแปลสื่อ) เพื่อเร่งการปรับปรุง

บทสรุปจังหวัดนราธิวาส

๑. ผลบวกที่ชัดเจน : กฎหมายฉบับนี้ทำให้ปฐมวัยเป็นวาระระดับชาติ — จังหวัดนราธิวาสได้ใช้เวทีรับฟังเพื่อสะท้อนปัญหาพื้นที่ (ภาษา, แรงงานข้ามชาติ, ความปลอดภัย, ขาดงบ) และผลิตข้อเสนอเชิงปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๒. อุปสรรคสำคัญ: ขาดฐานข้อมูล baseline/ระบบสารสนเทศที่เชื่อมโยง, งบประมาณไม่เพียงพอ, เครื่องมือประเมิน/มาตรฐานไม่สอดคล้องกับบริบทชายแดน, และผู้ปกครอง/ชุมชนบางกลุ่มยังเข้าถึงข้อมูลน้อย

๓. ข้อเสนอเชิงนโยบาย เร่งด่วน (จากเวที)

๑. สร้าง Minimum Dataset และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ข้อมูลประจำอำเภอเพื่อเริ่มเก็บข้อมูลเชิงปริมาณต่อเนื่อง

๒. ออก Transition Protocol ระหว่างศูนย์-อนุบาล-ประถม เพื่อลดเด็กหลุดระบบ (เน้นบริบทชายแดน)

๓. ตั้งงบประมาณกิจความปลอดภัยและโครงการรองรับกลุ่มเปราะบาง (Safe-First Grants / targeted funds)

บทที่ ๕

สรุปผล

การประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พร้อมข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการประเมินผลการบังคับใช้และผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่ากฎหมายฉบับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งและได้วางรากฐานการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยไทย อย่างไรก็ตาม ยังคงมีอุปสรรคและข้อจำกัดบางประการที่ต้องได้รับการแก้ไข โดยสามารถสรุปตามแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ ได้ดังนี้

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลและพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยตั้งแต่ทารกในครรภ์มารดา จนถึงอายุหกปีบริบูรณ์อย่างต่อเนื่อง ทัวถึง และเท่าเทียมตามหลักวิชาการ เชื่อมโยง การดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้โดยเฉพาะ ช่วงรอยต่อระหว่างช่วงก่อนวัยเรียนและวัยเรียน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยให้เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา

เพื่อแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่อง ดังต่อไปนี้

๑. วิกฤตของการดูแล พัฒนาและจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเด็กปฐมวัย ร้อยละ ๓๐ หรือ ๑ ใน ๓ มีพัฒนาการล่าช้า (กรมอนามัย, ๒๕๕๗) โดยเฉพาะการพัฒนาการด้านภาษามีความล่าช้าอย่างมาก ซึ่งภาษานั้นมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางปัญญา หรือ IQ และความฉลาดทางอารมณ์ EQ

๒. ๑ ใน ๑๐ ของประชากรเด็กปฐมวัยในช่วงวัย ๓ - ๕ ปี ยังไม่ได้รับโอกาสทางการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ รวมทั้งศึกษาตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ

๓. แนวโน้มผลกระทบทางลบในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ไม่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย เช่น ความคาดหวังต่อความเก่งของลูก การขาดการฝึกฝนวินัยของลูก การส่งเสริมให้เด็กใช้สื่อเทคโนโลยีตั้งแต่อายุน้อย กระแสความคาดหวังให้ลูกได้เรียนภาษาที่สองตั้งแต่ยังเล็ก กรอบที่ผิดเพี้ยนไปจากหลักการปฐมวัยและการไม่ยึดในหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยของสังคมในปัจจุบัน

๔. การบริหาร จัดการ และการบูรณาการงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ไม่เป็นเพียงงานฝากของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในระดับนโยบาย แต่ขาดการบูรณาการการดำเนินการดูแล พัฒนา และการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในระดับจังหวัด

๕. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลศูนย์เด็กเล็กจำนวน ๑๙,๔๒๙ แห่ง และโรงเรียนอนุบาลจำนวน ๑,๒๑๕ แห่ง และมีประชากรที่อยู่ในความดูแลครอบคลุมทุกจังหวัดซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในงานที่เกี่ยวกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยแต่ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย มาตรฐาน ตลอดจนหลักสูตรการพัฒนาเด็กปฐมวัย และไม่มีกฎหมายที่กำหนดหน้าที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดูแล พัฒนาและการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน

๖. ไม่มีมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยทั้งใน ด้านสาธารณสุข การศึกษา และสังคม ทำให้การดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัยไม่เป็นไปตามหลัก วิชาการที่เหมาะสมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสมวัย

๗. ความเหลื่อมล้ำในการรับบริการที่เกี่ยวกับการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ ของเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านสาธารณสุข การศึกษา และสังคม

มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีมาตรการสำคัญหลายประการ ที่ออกแบบมาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยมาตรการเหล่านี้ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเชิงนโยบายไปจนถึงการปฏิบัติในระดับพื้นที่ สามารถสรุป ได้ดังนี้

๑. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยจำนวนยี่สิบเอ็ดคนและ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความเป็นอิสระขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อให้เกิด การบูรณาการงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย ประสานงาน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนา เด็กปฐมวัย กำหนดมาตรฐาน และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย อนุมัติหลักสูตรแกนกลางเพื่อ การพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดให้มีและพัฒนาข้อมูลเด็กปฐมวัย จัดทำงบประมาณแบบบูรณาการหน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือองค์กร อื่นใดที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ และระดับจังหวัด

๒. กำหนดให้มีการประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายการพัฒนา เด็กปฐมวัย และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยคณะกรรมการจากภายนอก

๓. กำหนดระบบการพัฒนาและเป้าหมายในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ของเด็ก ปฐมวัย

๔. กำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการดูแล พัฒนา และจัดการ เรียนรู้ของเด็กปฐมวัยครอบคลุมมิติ ไม่ว่าจะเป็นส่วนสาธารณสุข การศึกษา และสังคม โดยองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเองหรือดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนก็ได้

๕. กำหนดหน้าที่ให้รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ เด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามที่กำหนด ในร่างพระราชบัญญัตินี้อย่างจริงจัง

๖. กำหนดการสร้างรอยเชื่อมต่อที่ราบรื่นของเด็กปฐมวัยระหว่างชั้นอนุบาลต่อประถมศึกษา

๗. กำหนดให้มีการสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้างกระบวนทัศน์ใหม่ของครอบครัว ชุมชน สังคม เกี่ยวกับเป้าหมาย และวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนา และส่งเสริมการเรียนรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชา

๘. กำหนดการสร้างความมั่นใจ และทิศทางที่ถูกต้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยไม่อนุญาต ให้มีการสอบคัดเลือกในทุกระดับของเด็กปฐมวัยและบทลงโทษในกรณีที่ไม่ดำเนินการให้เป็นตามหลักการ ดังกล่าว

๙. ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเข้ามีส่วนร่วม ในการดำเนินการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้เด็กปฐมวัย

กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่อย่างไร

ตามหลักการของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้กำหนดบทบัญญัติโดยตรงให้ประชาชนทั่วไป (ที่ไม่ได้มีฐานะเป็นผู้ปกครอง) ต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะที่เป็นการบังคับทางกฎหมาย แต่จะเน้นที่การ ส่งเสริมและคุ้มครองเด็ก โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการศึกษาและสวัสดิภาพของเด็กปฐมวัย

แต่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนด หน้าที่หลัก ให้กับ บิดา มารดา และผู้ปกครอง ซึ่งถือเป็นภาคส่วนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรา ๗ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ว่า บิดา มารดา และผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย" มีหน้าที่จัดให้ได้รับการพัฒนา หมายถึง การที่บิดามารดาและผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา แนวปฏิบัติดังกล่าวจะถูกกำหนดโดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งจะครอบคลุมถึงวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม โภชนาการ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย

กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังคงมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันอย่างยิ่ง แม้ว่ากฎหมายจะประกาศใช้มาหลายปีแล้ว แต่เจตนารมณ์และหลักการสำคัญของกฎหมายยังสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและวิถีชีวิตของประชาชนได้ โดยสามารถอธิบายเป็นประเด็นหลักได้ดังนี้

๑. ความจำเป็นที่ยังคงมีอยู่

กฎหมายฉบับนี้ถูกตราขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่สำคัญที่สุดของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย นั่นคือ ปัญหาพัฒนาการล่าช้าและความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการดูแลที่มีคุณภาพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่ได้หมดไปตามกาลเวลา แต่กลับมีแนวโน้มที่จะรุนแรงขึ้นในบางมิติ การมีกฎหมายที่บูรณาการการทำงานของหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข (สุขภาพ), กระทรวงศึกษาธิการ (การศึกษา), และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สวัสดิการ) จึงยังคงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อแก้ปัญหารากฐานเหล่านี้อย่างเป็นระบบ

๒. ความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีความยืดหยุ่นสูงพอที่จะปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของครอบครัวในปัจจุบันได้ ดังนี้

ครอบครัวเดี่ยวและพ่อแม่ทำงาน : วิถีชีวิตที่พ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้านทั้งคู่ทำให้ความจำเป็นในการพึ่งพาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสูงขึ้น กฎหมายฉบับนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ รับรองมาตรฐานและคุณภาพ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาล เพื่อให้ผู้ปกครองมั่นใจว่าบุตรหลานจะได้รับการดูแลที่ดีและปลอดภัย

ครอบครัวที่มีขนาดเล็กกลาง : เมื่อจำนวนเด็กในครัวเรือนลดลง ทำให้เด็กมีโอกาที่จะขาดทักษะทางสังคมและขาดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวัย กฎหมายจึงยังคงมีความสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้มี

โอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นรากฐานของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นใน
อนาคต

๓. ความสอดคล้องกับการพัฒนาของเทคโนโลยี

แม้ว่ากฎหมายจะไม่ได้ระบุถึงเทคโนโลยีที่เฉพาะเจาะจง แต่หลักการที่กว้างและเป็นองค์รวม
ของกฎหมายทำให้สามารถนำมาปรับใช้ได้กับพัฒนาการทางเทคโนโลยี ดังนี้

ความรู้ใหม่และแนวปฏิบัติที่ดี : กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการนโยบายการพัฒนา
เด็กปฐมวัยในการ กำหนดแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงการกำหนด
แนวทางที่เหมาะสมเกี่ยวกับการใช้สื่อดิจิทัลและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในเด็กเล็ก เพื่อให้พ่อแม่และครู
มีแนวทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมทักษะทางดิจิทัลอย่างเหมาะสมและป้องกันผลกระทบเชิงลบ

การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ : กฎหมายสามารถส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี
เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ได้ เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อติดตามพัฒนาการเด็ก การใช้สื่อการสอน
แบบอินเทอร์แอคทีฟ หรือการอบรมบุคลากรผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ว่า "การพัฒนาเด็ก
ต้องเป็นไปอย่างเป็นองค์รวมและสอดคล้องกับยุคสมัย"

กล่าวโดยสรุป พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังคงมีความสำคัญ
และจำเป็นอย่างยิ่งในการเป็นรากฐานของระบบการดูแลเด็กปฐมวัยของชาติ เนื่องจากปัญหาหลักที่กฎหมาย
มุ่งแก้ไขยังคงอยู่ และโครงสร้างที่ยืดหยุ่นของกฎหมายยังสามารถปรับให้เข้ากับความท้าทายใหม่ๆ ที่เกิดจาก
การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้กฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด จำเป็นอย่าง
ยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้อง ตีความและออกระเบียบปฏิบัติ (กฎหมายลำดับรอง) ที่ทันสมัยอยู่เสมอ
เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดมาตรการที่ชัดเจน
เกี่ยวกับบทบาทของเทคโนโลยีในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริม
และสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านและต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปี โดยเน้นการทำงาน
ร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการดูแลและพัฒนา
อย่างมีคุณภาพ โดยประชาชนและเด็กจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายฉบับนี้ ดังนี้

๑. รูปแบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยและสำนักงาน
คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เน้นการทำงานเชิงบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน มากกว่าการให้แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ ตลอดจนการบูรณาการ
ในด้านงบประมาณ เป็นการปฏิรูปการทำงานที่ต้องตอบสนองความต้องการในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยตั้งแต่ในครรภ์มารดาจนถึงอายุ ๖ ปี

๓. รัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย
อย่างจริงจัง

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนมีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
ทั้งในฐานะที่เป็นผู้จัดให้มีบริการ และเป็นผู้สนับสนุน

๕. การสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวในการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสร้าง
กระบวนทัศน์ใหม่ของครอบครัว ชุมชน สังคม เกี่ยวกับเป้าหมาย และวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาและส่งเสริม
การเรียนรู้ที่ถูกต้อง

๖. การวางหลักประกันว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะดำเนินไปอย่างถูกต้องทาง โดยไม่อนุญาตให้มีการสอบคัดเลือกในทุกระดับของเด็กปฐมวัย

๗. การสร้างระบบการทำงานในช่วงรอยเชื่อมต่อที่ราบรื่นของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเป็นไปตามวัย

๘. ยกระดับคุณภาพของหน่วยให้บริการทางด้านการสาธารณสุข การศึกษา และสังคมที่เกี่ยวกับเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าจะได้รับบริการทางด้านการสาธารณสุข การศึกษา และสังคมที่มีคุณภาพ

กฎหมายนี้เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนหรือไม่ อย่างไร

ตามหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์โดยตรงในการเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน แต่ในทางตรงกันข้าม กฎหมายฉบับนี้มีเป้าหมายหลักในการ ส่งเสริมและสนับสนุน ให้การเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เพื่อลดภาระและความเสี่ยงของผู้ปกครอง

อย่างไรก็ตาม ในการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ กฎหมายฉบับนี้อาจก่อให้เกิด ภาระในบางมิติ ซึ่งอาจถูกมองว่าเป็นอุปสรรคได้ ดังนี้

ประเด็นที่อาจถูกมองว่าเป็นอุปสรรค

ภาระทางการเงิน (สำหรับผู้ปกครองและผู้ประกอบการ)

สำหรับผู้ปกครอง : หากกฎหมายกำหนดมาตรฐานที่สูงขึ้นสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (เช่น คุณสมบัติของบุคลากร, มาตรฐานอาคารสถานที่) อาจส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้บริการของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนสูงขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นภาระทางการเงินสำหรับครอบครัวที่ไม่มีกำลังทรัพย์มากพอ

สำหรับผู้ประกอบการ : ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กหรือโรงเรียนอนุบาลเอกชน อาจต้องลงทุนเพิ่มเพื่อปรับปรุงสถานที่และบุคลากรให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย

ภาระด้านเวลาและขั้นตอน (สำหรับผู้ปกครอง)

แม้ว่ากฎหมายจะมุ่งส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก แต่สำหรับพ่อแม่ ที่ต้องทำงานเต็มเวลาและมีเวลาจำกัด การเข้าร่วมกิจกรรมหรือการดำเนินการตามแนวปฏิบัติบางอย่างที่กำหนดโดยกฎหมายอาจกลายเป็นภาระด้านเวลาและจิตใจได้

ความซับซ้อนของขั้นตอนการขออนุญาต (สำหรับผู้ประกอบการ)

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การขออนุญาตจัดตั้งหรือการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจมีขั้นตอนที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน ทำให้ผู้ประกอบการต้องใช้ทรัพยากรและเวลาในการดำเนินการมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้เป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการดำรงชีวิต แต่เป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กไทย ซึ่งอาจก่อให้เกิด ภาระในเชิงการปฏิบัติต่อประชาชนบางกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย

เพื่อให้กฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดโดยไม่เป็นอุปสรรค รัฐจึงจำเป็นต้องให้การสนับสนุนที่เพียงพอ เช่น การจัดหาเงินทุนดอกเบี้ยต่ำสำหรับผู้ประกอบการเพื่อปรับปรุงสถานที่, การให้เงินอุดหนุนแก่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย, และการลดความยุ่งยากในขั้นตอนการขออนุญาต เพื่อให้เจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการ "ลดภาระ" และ "สร้างคุณภาพ" บรรลุผลอย่างแท้จริง

กฎหมายนี้ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคมหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยมุ่งเน้นที่การสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับเด็กทุกคน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๖ ปีบริบูรณ์ เพื่อให้พวกเขามีโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเติบโตและพัฒนาไม่ว่าจะมีพื้นฐานครอบครัวเป็นอย่างไร

ผลของกฎหมายที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมสามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. การสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันตั้งแต่แรกเริ่ม

กฎหมายฉบับนี้ถือเป็นก้าวสำคัญในการสร้าง ความเป็นธรรมตั้งแต่ต้นทาง ของชีวิตเด็ก โดยมีบทบัญญัติที่ครอบคลุมการพัฒนาเด็กในทุกมิติ ทั้งสุขภาพ, การศึกษา, และสวัสดิการซึ่งจะช่วยลดช่องว่างด้านพัฒนาการที่เกิดจากความแตกต่างทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม หากเด็กในพื้นที่ห่างไกลหรือครอบครัวที่มีรายได้น้อยได้รับการดูแลด้านโภชนาการ, สุขภาพ, และการกระตุ้นพัฒนาการที่ได้มาตรฐานตั้งแต่แรกเริ่ม โอกาสที่พวกเขาจะเติบโตอย่างมีคุณภาพและสามารถแข่งขันกับเด็กในเมืองได้ก็จะเพิ่มขึ้น

๒. การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาความเหลื่อมล้ำมักเกิดจากการทำงานที่แยกส่วนของภาครัฐ แต่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากหลายกระทรวง เช่น กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงมหาดไทย, และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การทำงานแบบบูรณาการนี้ช่วยให้การดูแลเด็กเป็นไปอย่างครบวงจรและต่อเนื่อง

ด้านสุขภาพ : เด็กทุกคนจะได้รับการดูแลสุขภาพและโภชนาการที่ได้มาตรฐานผ่านระบบสาธารณสุข

ด้านการศึกษา : การส่งเสริมให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท้องถิ่นหรือโรงเรียนเอกชน จะช่วยให้เด็กทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ด้านสวัสดิการสังคม : กฎหมายยังให้ความสำคัญกับการดูแลเด็กเปราะบาง เด็กพิการ หรือเด็กที่อยู่ในสถานการณ์ยากลำบาก เพื่อให้เด็กเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นพิเศษ

๓. การกำหนดมาตรฐานกลางแห่งชาติ

กฎหมายฉบับนี้มีส่วนสำคัญในการ สร้างความเป็นธรรม โดยการกำหนดให้มี "แนวปฏิบัติที่ดี" และ "มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ" ซึ่งเป็นมาตรฐานกลางที่ทุกหน่วยงานต้องยึดถือทำให้ไม่ว่าเด็กจะได้รับการดูแลที่ใด ก็มั่นใจได้ว่าจะได้รับการพัฒนาอย่างถูกหลักและปลอดภัย มาตรฐานนี้ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่ได้คุณภาพและขาดความรับผิดชอบ

๔. การให้สิทธิแก่ผู้ปกครองและเด็ก

แม้จะมีการกำหนดหน้าที่ของผู้ปกครอง แต่กฎหมายฉบับนี้ก็ให้ความสำคัญกับสิทธิของเด็กและผู้ปกครอง เช่น การที่รัฐต้องจัดให้มีการอบรมและให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม การให้สิทธิที่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการเหล่านี้ถือเป็นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคมที่สำคัญ

กฎหมายนี้เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศหรือไม่ อย่างไร

โดยหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันของประเทศแต่อย่างใด แต่ในทางตรงกันข้าม กฎหมายฉบับนี้ถูกมองว่าเป็นการลงทุนเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญที่สุด เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

การที่ประเทศใดจะสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจหรือเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ คุณภาพของ "ทุนมนุษย์" (Human Capital) ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด กฎหมายฉบับนี้จึงมุ่งสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพตั้งแต่ช่วงปฐมวัยซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของชีวิตมนุษย์

ผลที่กฎหมายก่อให้เกิดการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งของทุนมนุษย์

พัฒนาสมองและทักษะที่จำเป็น : ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สมองมีการพัฒนาสูงสุด การดูแลและกระตุ้นพัฒนาการที่ถูกต้องจะช่วยให้เด็กมีทักษะสำคัญในอนาคต เช่น การคิดวิเคราะห์, การแก้ปัญหา, ความคิดสร้างสรรค์, และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งเป็นทักษะที่ตลาดแรงงานในยุคดิจิทัลต้องการอย่างยิ่ง

ลดความเหลื่อมล้ำทางพัฒนาการ : เมื่อเด็กทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท เข้าถึงการดูแลและพัฒนาที่มีมาตรฐานได้เท่าเทียมกัน ก็จะช่วยลดปัญหาพัฒนาการล่าช้าและช่องว่างด้านความสามารถ ซึ่งทำให้ประเทศมีฐานประชากรที่มีศักยภาพสูงอย่างทั่วถึง

๒. การเพิ่มผลิตภาพของแรงงานในปัจจุบัน

ความมั่นใจของผู้ปกครอง : เมื่อผู้ปกครองมั่นใจว่าบุตรหลานได้รับการดูแลในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและปลอดภัย พวกเขาจะสามารถทุ่มเทและมีสมาธิกับการทำงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของแรงงานในระบบเศรษฐกิจ

การลดการลาออกของแรงงาน : โดยเฉพาะผู้หญิงที่มักต้องออกจากงานเพื่อมาดูแลบุตร หากมีสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพและราคาเข้าถึงได้ ก็จะช่วยรักษาแรงงานที่มีความสามารถไว้ในระบบได้

๓. การลดค่าใช้จ่ายทางสังคมในระยะยาว

ลดต้นทุนในการแก้ไขปัญหา : การลงทุนในการป้องกันปัญหาพัฒนาการในเด็กปฐมวัยจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในระยะยาวที่รัฐต้องใช้ในการแก้ไขปัญหา เช่น การศึกษาพิเศษ, การบำบัดฟื้นฟู, หรือการดูแลด้านสุขภาพจิต ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวสามารถนำไปลงทุนเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านอื่นๆ เช่น การวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการสร้างนวัตกรรม

๔. การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างถูกวิธีจะช่วยสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพทั้งด้านความรู้, สติปัญญา, และคุณธรรม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในทุกมิติ

กล่าวโดยสรุป แม้ในระยะสั้นอาจมีบางประเด็น เช่น ภาระทางการเงินสำหรับผู้ประกอบการและผู้ปกครองที่อาจถูกมองว่าเป็นอุปสรรค แต่สิ่งเหล่านี้คือ ต้นทุนที่จำเป็นสำหรับการสร้างชาติ เมื่อเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ในระยะยาวที่จะได้รับจากการมีประชากรที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการแข่งขันสูง และสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้แล้ว การลงทุนในกฎหมายฉบับนี้จึงเป็นการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญและคุ้มค่าอย่างยิ่งต่ออนาคตของประเทศ

กฎหมายนี้เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นผลโดยตรงจากการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศอย่างชัดเจน กฎหมายฉบับนี้มีได้เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ประเทศไทยใช้ในการบรรลุข้อผูกพันและเป้าหมายที่ได้ให้ไว้ในเวทีนานาชาติ โดยมีที่มาที่สำคัญดังนี้

๑. การสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (UN Convention on the Rights of the Child - CRC) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลมีหน้าที่ต้องปกป้องและส่งเสริมสิทธิของเด็กทุกมิติ โดยพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้สะท้อนหลักการสำคัญของอนุสัญญาฯ หลายประการ ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิตรอดและพัฒนาอย่างเต็มที่ (มาตรา ๖): กฎหมายมุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีศักยภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการที่ว่ารัฐต้องสร้างสภาพแวดล้อม

ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาของเด็ก หลักปรัชญาสูงสุดของเด็ก (มาตรา ๓) : หลักการสำคัญของกฎหมายฉบับนี้คือการยึดปรัชญาสูงสุดของเด็กเป็นที่ตั้งในการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ โดยเฉพาะการคุ้มครองเด็กเปราะบางและเด็กพิการ และหลักสิทธิในการได้รับบริการด้านสุขภาพและการศึกษา (มาตรา ๒๔ และ ๒๘): กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้หน่วยงานด้านสุขภาพและด้านการศึกษาต้องทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการบริการที่ครบถ้วนและมีคุณภาพ

๒. การตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) กฎหมายฉบับนี้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะ เป้าหมายที่ ๔ (Quality Education):

เป้าหมายย่อยที่ ๔.๒: "ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ (ค.ศ. ๒๐๓๐) ให้มั่นใจว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสามารถเข้าถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการดูแลที่มีคุณภาพ และการศึกษาก่อนประถมศึกษา เพื่อให้พวกเขาพร้อมสำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษา"

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นนโยบายระดับชาติที่กำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยและมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการบรรลุเป้าหมายที่ ๔.๒ อย่างชัดเจน

๓. การนำหลักการสากลด้านการลงทุนในเด็กมาปรับใช้

องค์กรระหว่างประเทศหลายแห่ง เช่น ธนาคารโลก (World Bank) และองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ได้เผยแพร่งานวิจัยที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การลงทุนในเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด และเป็นรากฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการปรับปรุงระบบการพัฒนาเด็กของประเทศให้สอดคล้องกับหลักการเชิงประจักษ์ดังกล่าว

กฎหมายนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญหรือไม่อย่างไร

สำหรับผลกระทบของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ สามารถแบ่งพิจารณาเป็นรายด้านได้อย่างละเอียดดังนี้

๑. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

กฎหมายนี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในสองมิติหลัก คือ ต้นทุนในระยะสั้น และผลตอบแทนในระยะยาว

ผลกระทบเชิงบวก (ระยะยาว):

เพิ่มผลิตภาพของแรงงาน : การที่รัฐมีระบบรองรับการดูแลเด็กปฐมวัยที่ได้มาตรฐาน ทำให้พ่อแม่สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้เต็มที่โดยไม่ต้องกังวลเรื่องการดูแลบุตร ซึ่งช่วยเพิ่มผลิตภาพและกำลังแรงงานให้กับระบบเศรษฐกิจ

ลดภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐในอนาคต : การลงทุนในเด็กปฐมวัยอย่างถูกวิธีจะช่วยลดปัญหาในระยะยาว เช่น ปัญหาสุขภาพ, พัฒนาการล่าช้า หรือปัญหาอาชญากรรม ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณของรัฐที่ต้องใช้ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ในอนาคต

สร้างงานใหม่ : การจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด จะช่วยกระตุ้นการสร้างงานในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูพี่เลี้ยง, ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก, และบุคลากรทางการแพทย์

ผลกระทบเชิงลบ (ระยะสั้น):

ภาระงบประมาณภาครัฐ : รัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย เช่น การฝึกอบรมบุคลากร, การอุดหนุนค่าใช้จ่ายแก่ครอบครัวรายได้น้อย, และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ต้นทุนของผู้ประกอบการ : สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียนอนุบาลเอกชนต้องมีค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงสถานที่, จัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติ, และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เข้มงวดมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ค่าบริการสูงขึ้น

๒. ผลกระทบต่อสังคมและสุขภาพ

กฎหมายนี้มีเจตนารมณ์โดยตรงในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมและสุขภาพในวงกว้าง
ผลกระทบเชิงบวก

ยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็ก : กฎหมายฉบับนี้ช่วยให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอย่างถูกสุขลักษณะ ทำให้พวกเขามีพัฒนาการรอบด้านและมีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง เป็นรากฐานสำคัญในการเติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพในอนาคต

ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม : การบังคับใช้มาตรฐานกลางแห่งชาติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทำให้เด็กทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในเมืองหรือชนบท หรือมาจากครอบครัวที่มีฐานะแตกต่างกัน จะได้รับการดูแลที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน ช่วยลดช่องว่างทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นจากความแตกต่างในครอบครัว

สร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว : กฎหมายส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเด็ก และรัฐมีหน้าที่ให้ความรู้และแนวทางแก่ผู้ปกครอง ทำให้พ่อแม่มีความรู้และทักษะที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูบุตร ส่งผลให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น

สร้างระบบนิเวศน์ที่เกื้อหนุน : กฎหมายนี้ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ, เอกชน, และชุมชน ทำให้เกิดระบบนิเวศน์ที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดูแลและปกป้องเด็ก ทำให้สังคมโดยรวมมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาเด็กมากขึ้น

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงต่อสิ่งแวดล้อม แต่ในทางอ้อมแล้วอาจมีส่วนช่วยในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก

ปลูกฝังจิตสำนึก : แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจรวมถึงการส่งเสริมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและเรียนรู้การรักษาสีเขียวตั้งแต่ยังเล็ก ซึ่งจะช่วยสร้างพลเมืองในอนาคตที่มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

โดยภาพรวมแล้ว พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพในระยะยาวอย่างชัดเจน แม้ว่าในระยะสั้นอาจต้องเผชิญกับภาระด้านต้นทุนสำหรับภาครัฐและผู้ประกอบการ แต่ผลลัพธ์ที่ได้รับในอนาคตจากการมีประชากรที่มีคุณภาพจะมีความคุ้มค่ามากกว่าอย่างยิ่ง

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีเจตนารมณ์ในการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง จึงพบว่ายังมี ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการประสานงานและการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการบูรณาการและการทำงานร่วมกัน

การทำงานที่แยกส่วนของหน่วยงาน: แม้ว่ากฎหมายจะมุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงสาธารณสุข (สุขภาพ), กระทรวงศึกษาธิการ (การศึกษา), และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สวัสดิการ) แต่ในทางปฏิบัติ แต่ละหน่วยงานยังคงมีภารกิจและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ทำให้การประสานงานขาดความต่อเนื่องและเกิดช่องว่างในการดูแลเด็ก

ความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ร่วมกัน: หน่วยงานบางแห่ง โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ยังขาดความเข้าใจในบทบาทที่ต้องทำงานร่วมกัน ทำให้การส่งต่อข้อมูลและการวางแผนร่วมกันเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น

๒. ปัญหาด้านงบประมาณและทรัพยากร

งบประมาณที่ไม่เพียงพอ: การยกระดับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามกฎหมาย ต้องใช้เงินลงทุนสูง ทั้งในด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่, จัดซื้อสื่อการเรียนรู้, และจัดหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติ ซึ่งงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐอาจไม่เพียงพอ โดยเฉพาะสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ: แม้กฎหมายจะกำหนดคุณสมบัติของครูผู้ดูแลเด็กให้สูงขึ้น แต่ในทางปฏิบัติยังคงขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐาน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและอัตราเงินเดือนที่ต่ำก็อาจไม่จูงใจให้ผู้มีความสามารถเข้ามาทำงาน

๓. ปัญหาด้านการรับรู้และการมีส่วนร่วม

ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจ: ผู้ปกครองบางส่วน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัย หรือขาดความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ แม้กฎหมายจะส่งเสริมให้มีการให้ความรู้ แต่การเข้าถึงข้อมูลยังจำกัด

ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน: การพัฒนาเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน แต่ในบางพื้นที่ยังขาดกลไกที่เข้มแข็งในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลเด็กและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๔. ปัญหาด้านการบังคับใช้และติดตามผล

ขาดกลไกการติดตามผลที่ชัดเจน: แม้กฎหมายจะกำหนดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ แต่กลไกการติดตามและประเมินผลในทางปฏิบัติยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้อย่างครอบคลุมว่าการบังคับใช้กฎหมายได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่

กฎหมายลำดับรองที่ยังไม่สมบูรณ์: การนำกฎหมายไปปฏิบัติได้จริงต้องอาศัยกฎหมายลูกหรือระเบียบต่างๆ ที่ออกมาเพื่อสนับสนุนการทำงาน ซึ่งบางส่วนยังไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี

การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ คุณนิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

โดยรวมแล้ว การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ และคุณนิจของเจ้าหน้าที่ ในพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังคงมีความเหมาะสมและจำเป็น ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เนื่องจากเป็นการสร้างกลไกที่เน้นการกำกับดูแลเชิงส่งเสริมมากกว่าการลงโทษ ในส่วนของโทษอาญา กฎหมายฉบับนี้ไม่มีการกำหนดโทษไว้ ซึ่งก็มีความเหมาะสมกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย สามารถพิจารณาเป็นรายประเด็นได้ดังนี้

๑. ระบบอนุญาต (การขอใบอนุญาต)

ความเหมาะสม : มีความเหมาะสมอย่างยิ่งและจำเป็น

เหตุผล : เด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มประชากรที่เปราะบางที่สุด การมีระบบใบอนุญาตเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานขั้นต่ำของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อให้มั่นใจว่าสถานที่ บุคลากร และระบบการดูแลมีความปลอดภัยและเหมาะสมต่อพัฒนาการของเด็ก ซึ่งช่วยป้องกันไม่ให้เกิดสถานรับเลี้ยงเด็กที่ไม่ได้มาตรฐานหรือเป็นอันตราย

๒. ระบบคณะกรรมการ

ความเหมาะสม : มีความเหมาะสมอย่างยิ่งและเป็นหัวใจสำคัญของกฎหมาย

เหตุผล : หลักการสำคัญของกฎหมายนี้คือการบูรณาการงานจากหลายกระทรวงและหน่วยงาน (สาธารณสุข, ศึกษาธิการ, พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, มหาดไทย) ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างก็มีข้อมูลและความเชี่ยวชาญของตนเอง การมีระบบคณะกรรมการ โดยเฉพาะคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงเป็นกลไกเดียวที่จะทำให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ, แลกเปลี่ยนข้อมูล, และตัดสินใจเชิงนโยบายบนพื้นฐานของความรู้ที่รอบด้าน

๓. ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

ความเหมาะสม : มีความจำเป็นและเหมาะสมหากมีการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม

เหตุผล : กฎหมายไม่สามารถครอบคลุมทุกสถานการณ์ได้อย่างสมบูรณ์ การมีดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาแต่ละกรณีจึงมีความจำเป็น เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ เช่น การพิจารณาความเหมาะสมของสถานพัฒนาเด็กในพื้นที่ห่างไกลที่อาจมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร

ข้อควรระวัง : ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่อาจนำไปสู่ความไม่สอดคล้องกันหรือการทุจริตได้ หากไม่มีหลักเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นการให้ดุลพินิจจึงต้องควบคู่ไปกับการกำหนดแนวทางที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

๔. โทษอาญา

ความเหมาะสม : มีความเหมาะสมที่ไม่มีโทษอาญาในกฎหมายหลัก

เหตุผล : พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์หลักในการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ การมีโทษอาญาสำหรับความผิดเล็กน้อยอาจทำให้ผู้คนหวาดกลัวและไม่อยากเข้ามามีส่วนร่วมกับระบบของรัฐ

การลงโทษ : หากมีการกระทำความผิดร้ายแรงที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เช่น การทารุณกรรมหรือการทอดทิ้ง กฎหมายนี้จะไม่ได้กำหนดโทษอาญาเอง แต่ความผิดดังกล่าวจะถูกพิจารณาและลงโทษตาม ประมวลกฎหมายอาญา หรือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ อยู่แล้ว ซึ่งมีความรุนแรงและเหมาะสมกว่า

หน่วยงานได้ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

นโยบาย "๓ เร่ง ๓ ลด ๓ เพิ่ม" เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้รับการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นกรอบในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาวิกฤตพัฒนาการเด็กที่พบในปัจจุบันให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

๓ เร่ง (การดำเนินการที่ต้องทำอย่างเร่งด่วน)

๑. เร่งให้ความรู้ความเข้าใจ : มุ่งเน้นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก ชุมชน และสังคมเกี่ยวกับความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างถูกวิธี เพื่อให้ทุกภาคส่วนตระหนักว่าการลงทุนในวัยนี้คือการลงทุนที่สำคัญที่สุด

๒. เร่งจัดสวัสดิการเด็กเล็กถ้วนหน้า: ผลักดันให้มีการจัดสวัสดิการและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะมีความสามารถหรือฐานะทางครอบครัวเป็นอย่างไร

๓. เร่งเสริมศักยภาพพลไกระดับพื้นที่: เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานใกล้ตัวเด็ก เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.), โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชน เพื่อให้สามารถเป็นแกนหลักในการส่งเสริมและช่วยเหลือเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓ ลด (การลดปัจจัยเสี่ยงที่กระทบต่อพัฒนาการ)

๑. ลดการใช้สื่อหน้าจอ: รมรงค์และให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจำกัดการใช้สื่อหน้าจอในเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะในเด็กอายุต่ำกว่า ๒ ขวบ เนื่องจากส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางภาษาและสมอง

๒. ลดความเครียดและคืนความสุข: ลดการยึดเยียดความรู้ หรือการเร่งรัดให้เด็กเรียนรู้เขียนอ่านก่อนวัยอันควร แต่เน้นการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมความสุขและจินตนาการตามช่วงวัยของเด็ก

๓. ลดการใช้ความรุนแรง: รมรงค์ยุติการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งทางร่างกายและจิตใจในการอบรมสั่งสอนเด็ก เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจที่ดี

๓ เพิ่ม (การเพิ่มโอกาสและปัจจัยบวกเพื่อพัฒนาการ)

๑. เพิ่มเวลาคุณภาพของครอบครัว: ส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ปกครองใช้เวลาอยู่กับลูกอย่างมีคุณภาพ เช่น การเล่นด้วยกัน การพูดคุย และการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างสายสัมพันธ์ที่อบอุ่น

๒. เพิ่มการเล่าและอ่านนิทาน: ส่งเสริมให้มีการเล่านิทานและอ่านหนังสือให้เด็กฟังอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านภาษา ทักษะสมอง และจินตนาการ

๓. เพิ่มการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ: สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและชุมชนจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก เพื่อช่วยฟื้นฟูและส่งเสริมพัฒนาการที่อาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยต่างๆ

นโยบายนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ทุกภาคส่วนสามารถนำเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาพัฒนาการล่าช้าของเด็กไทยอย่างตรงจุด

ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับโดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๒ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป ซึ่งหมายถึง วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผลจากการประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ แสดงให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งยังพบปัญหาและอุปสรรคสำคัญในหลายด้าน ดังนี้

๑. ปัญหาด้านบุคลากร

เป้าหมาย: กฎหมายมุ่งหวังให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนาจากบุคลากรที่มีคุณภาพ

ผลที่เกิดขึ้น : ในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาขาดแคลนบุคลากรผู้ดูแลเด็กปฐมวัย รวมถึงความเหลื่อมล้ำของค่าตอบแทนและภาระงานที่มากเกินไป ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพในการดูแลเด็ก

๒. ปัญหาด้านการบริหารจัดการและการบูรณาการ

เป้าหมาย : กฎหมายมุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการทำงานที่เป็นเอกภาพ

ผลที่เกิดขึ้น : ผู้ปฏิบัติงานสะท้อนว่ายังขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ เนื่องจากมีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน นอกจากนี้ งบประมาณที่ได้รับยังไม่เพียงพอและไม่ยืดหยุ่นต่อการดำเนินงาน

๓. ปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนา

เป้าหมาย: กฎหมายมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน โดยจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสม

ผลที่เกิดขึ้น : การนำกฎหมายไปปฏิบัติยังคงพบปัญหาการขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ รวมถึงการดูแลด้านสุขภาพและสุขอนามัยที่ยังไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่

ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายที่มุ่งเน้นการส่งเสริมและคุ้มครองพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึง ๖ ปี) อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา เพื่อให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต

ภาระของประชาชน : ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กตามหลักการของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ในบางกรณี อาจมีค่าใช้จ่ายส่วนเกินที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ แม้จะมีนโยบายเรียนฟรี ๑๕ ปี

ต้นทุนของรัฐ : ภาครัฐมีต้นทุนในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน และการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัย รัฐต้องลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษาและสาธารณสุขเพื่อรองรับการพัฒนาเด็ก เช่น การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพัฒนาบุคลากร และการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม

เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

แม้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีเจตนารมณ์ที่ดี แต่การบังคับใช้จริงก็อาจเกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือผลที่ไม่พึงประสงค์ได้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้:

๑. ภาระที่เพิ่มขึ้นสำหรับผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก

ความเครียดจากความคาดหวัง : พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เน้นย้ำบทบาทสำคัญของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทำให้ผู้ปกครองบางรายอาจรู้สึกกดดันหรือเครียดจากความคาดหวังว่าจะต้องดูแลเด็กให้ "สมบูรณ์แบบ" ตามที่กฎหมายกำหนด

การขาดความเข้าใจในเนื้อหา: พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีรายละเอียดเชิงวิชาการ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเด็กรายบุคคล ซึ่งอาจเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ปกครองทั่วไป ในการทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติจริง

๒. ช่องว่างในการบังคับใช้

ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ : แม้จะมีเป้าหมายให้เด็กทุกคนเข้าถึงการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติ เด็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือมีฐานะยากจนอาจเข้าถึงบริการหรือแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้ยากกว่า

การขาดบุคลากรและงบประมาณ : การบังคับใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและงบประมาณที่เพียงพอ ซึ่งหลายพื้นที่ยังประสบปัญหาขาดแคลนสิ่งเหล่านี้

๓. การปฏิบัติที่เน้นตัวชี้วัดมากกว่าการพัฒนาที่แท้จริง

การเน้นการวัดผลมากเกินไป : การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินพัฒนาการเด็ก อาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมุ่งเน้นแต่การ "ทำคะแนน" ให้ผ่านเกณฑ์ แทนที่จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นธรรมชาติและรอบด้าน

การลดทอนความหลากหลาย : การใช้มาตรฐานกลางในการประเมิน อาจไม่สอดคล้องกับพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา

กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าและสัดส่วน

๑. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ (Benefit):

การพัฒนาทุนมนุษย์ : การลงทุนในเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดในระยะยาว เด็กที่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะมีสติปัญญาที่ดีขึ้น สุขภาพแข็งแรง และสามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตได้

การลดความเหลื่อมล้ำ : พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มุ่งเน้นการจัดบริการและส่งเสริมการพัฒนาเด็กอย่างเท่าเทียมกัน ทำให้เด็กทุกคนมีโอกาสในการพัฒนาที่ใกล้เคียงกัน ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม

การทำงานแบบบูรณาการ : กฎหมายนี้ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการพัฒนาลังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ทำให้การดูแลเด็กมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ด้านภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ (Cost):

ภาระสำหรับผู้ปกครอง : ผู้ปกครองบางรายอาจรู้สึกว่ามีภาระเพิ่มขึ้นในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษาและพัฒนาการตามวัย

ต้นทุนของรัฐ : รัฐต้องจัดสรรงบประมาณจำนวนมากในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เช่น การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การพัฒนาบุคลากร และการจัดทำหลักสูตร

ความท้าทายในการบังคับใช้ : ในทางปฏิบัติการบังคับใช้ฉบับกฎหมายนี้ยังคงมีปัญหายู้ง้าง เช่น การขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการระหว่างพื้นที่ในเมืองและชนบท

โดยรวมแล้ว พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีความคุ้มค่าในระยะยาว เนื่องจากการลงทุนเพื่อสร้างอนาคตของประเทศ แต่ในระยะสั้น การดำเนินการตามกฎหมายนี้ยังคงมี ภาระและต้นทุนที่สูง ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มความคุ้มค่า:

ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง : รัฐควรให้ความรู้และแนวทางการดูแลเด็กแก่ผู้ปกครองอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดความเครียดและความสับสน

จัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ : รัฐควรบริหารจัดการงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

พัฒนาบุคลากร : รัฐต้องลงทุนในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กปฐมวัย เพื่อให้การบริการมีคุณภาพและเป็นไปตามหลักการที่พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนด

หากสามารถแก้ไขปัญหาด้านต้นทุนและภาระได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ นี้จะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งให้กับเด็กไทย และจะส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตอย่างแท้จริง

สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

ผลการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงในการนำกฎหมายไปใช้ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการปรับปรุง ดังนี้

๑. แก้ไขและปรับปรุงเพื่อลดปัญหาด้านบุคลากร

สาเหตุ : ในการประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ทำให้พบถึงปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้ดูแลเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภาระงานที่มากเกินไป และความเหลื่อมล้ำของค่าตอบแทน

แนวทางปรับปรุง : ควรพิจารณาแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอ มีการอบรมที่ต่อเนื่อง และแก้ไขความเหลื่อมล้ำด้านค่าตอบแทน เพื่อจูงใจให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. แก้ไขและปรับปรุงเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการบริหาร

สาเหตุ : การจัดการศึกษาปฐมวัยยังขาดความเป็นเอกภาพ เนื่องจากมีหลายหน่วยงาน หลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมถึงปัญหาเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับงบประมาณ

แนวทางปรับปรุง : ควรมีการทบทวนและแก้ไขบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ให้ชัดเจน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและสร้างการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับภารกิจที่มอบหมาย

๓. แก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาเด็ก

สาเหตุ : พบปัญหาการขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ รวมถึงการดูแลด้านสุขภาพ และสุขอนามัยที่ยังไม่ครอบคลุม

แนวทางปรับปรุง : กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติควรได้รับการปรับปรุงให้ครอบคลุม และสามารถสนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีสื่อและอุปกรณ์ที่จำเป็นได้อย่างทั่วถึง และส่งเสริมการดูแลสุขภาพของเด็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

การดำเนินการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมาย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ซึ่งสามารถแบ่งการดำเนินการออกเป็นกลุ่มหลัก ๆ ได้ดังนี้

๑. การดำเนินการด้านกลไกทางกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

การออกกฎหมายลำดับรองที่จำเป็น : เนื่องจากพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นกฎหมายแม่บท การจะบังคับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมต้องอาศัยกฎหมายลูก เช่น ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับต่างๆ เพื่อกำหนดรายละเอียดปลีกย่อยให้ชัดเจน เช่น มาตรฐานการจัดบริการ, คุณสมบัติของบุคลากร, และหลักเกณฑ์การสนับสนุนทางการเงิน

การกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานให้ชัดเจน : กฎหมายนี้เกี่ยวข้องกับหลายกระทรวง (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงสาธารณสุข, กระทรวงมหาดไทย) การปรับปรุงประสิทธิภาพต้องมีการกำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่ และการประสานงานของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนหรือช่องว่างในการปฏิบัติ

การทบทวนและปรับปรุงบทลงโทษ : หากพบว่าการกระทำความผิดบางอย่างไม่มีบทลงโทษที่เหมาะสม หรือบทลงโทษที่กำหนดไว้ไม่สามารถยับยั้งการกระทำผิดได้จริง ก็ควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์และมีประสิทธิภาพ

๒. การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขับเคลื่อนและส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมาย : ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นว่าควรมีการขับเคลื่อน และส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความเข้าใจในตัวกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างถ่องแท้

การจัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร : บุคลากรในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งครู ผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับหลักการและสาระสำคัญของกฎหมาย รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร : รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ที่เพียงพอและยั่งยืนให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถจัดบริการและดูแลเด็กปฐมวัยตามมาตรฐาน ที่กฎหมายกำหนดได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือด้อยโอกาส

การจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติ : ควรมีการจัดทำคู่มือและแนวทางปฏิบัติที่เข้าใจง่าย สำหรับบุคลากรในทุกระดับ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและได้มาตรฐาน

๓. การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

การสร้างกลไกการประสานงานระดับพื้นที่ : นอกเหนือจากคณะกรรมการระดับชาติ แล้วควรมีการจัดตั้งกลไกการประสานงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่น เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นและตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก ในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครอง : พ่อแม่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาเด็กปฐมวัย การปรับปรุงประสิทธิภาพต้องมีการสื่อสารและให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้พวกเขามีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดได้อย่างถูกต้อง

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนและประชาสังคม : ภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาสังคมมีศักยภาพในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย การสร้างความร่วมมือจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและขยายการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพให้กับเด็กได้มากขึ้น

๔. การประเมินผลและการติดตามอย่างต่อเนื่อง

การจัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง : ควรมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยในระดับชาติที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ระหว่างทุกหน่วยงาน เพื่อให้สามารถติดตามข้อมูลพัฒนาการของเด็กได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้การวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่มีความแม่นยำยิ่งขึ้น

การติดตามและประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายอย่างต่อเนื่อง : ควรมีการติดตามและประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคใดที่ต้องแก้ไข ซึ่งผลจากการประเมินจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการปรับปรุงกฎหมายและแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาในอนาคต

การปรับปรุงประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายนี้จึงเป็นการดำเนินการที่ต้องบูรณาการทั้งในด้านกฎหมาย การบริหารจัดการ และการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เจตนารมณ์ของกฎหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัยในประเทศไทยบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง

ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการอย่างรอบด้านของเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปี รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ขอเสนอเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

๑. ด้านการจัดตั้งและบูรณาการหน่วยงาน

สร้างกลไกการทำงานร่วมกันระดับจังหวัด: จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และมีผู้แทนจากหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข, ศึกษาธิการ, พัฒนาสังคมฯ รวมถึงผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และภาคเอกชน โดยคณะทำงานนี้จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการวางแผนและติดตามการดำเนินงานพัฒนาเด็กปฐมวัยในพื้นที่

จัดทำฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยร่วมกัน: พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงระหว่างกระทรวงสาธารณสุข (ข้อมูลการเกิด, วัคซีน), กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูลทะเบียนราษฎร), และกระทรวงศึกษาธิการ (ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) เพื่อให้สามารถติดตามพัฒนาการของเด็กแต่ละคนได้อย่างต่อเนื่องและแม่นยำ ตั้งแต่แรกเกิดจนเข้าสู่วัยเรียน

๒. ด้านการพัฒนาบุคลากรและองค์ความรู้

ยกระดับคุณภาพครูและผู้ดูแลเด็ก: จัดอบรมและพัฒนาศักยภาพครูและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานรับเลี้ยงเด็กอย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นองค์ความรู้ด้านสมองและการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย รวมถึงทักษะการสังเกตและส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัย นอกจากนี้ ควรมีระบบการรับรอง คุณวุฒิที่ชัดเจน เพื่อสร้างมาตรฐานวิชาชีพ

จัดทำหลักสูตรพ่อแม่และผู้ปกครอง: พัฒนาหลักสูตรอบรมสำหรับพ่อแม่และผู้ปกครองในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในศูนย์บริการสาธารณสุขหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเชิงบวก โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัยที่ถูกต้อง

๓. ด้านการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

จัดทำแผนปฏิบัติการตามเกณฑ์มาตรฐาน: ให้ อปท. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ให้ได้มาตรฐานที่กำหนด โดยมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น อัตราส่วนครูต่อเด็ก, คุณภาพของสื่อการเรียนรู้, และความปลอดภัยของสถานที่

จัดสรรงบประมาณสนับสนุนตามเกณฑ์: ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แก่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งของภาครัฐและเอกชนตามเกณฑ์มาตรฐานที่ผ่านมาตรฐานแล้ว โดยอาจพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวแบบมีเงื่อนไข เพื่อจูงใจให้สถานประกอบการต่าง ๆ พัฒนาคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง

๔. ด้านการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของสังคม

รณรงค์ความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย: จัดทำแคมเปญรณรงค์ในวงกว้างผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยแก่สาธารณชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับสัญญาณเตือนเมื่อเด็กมีพัฒนาการล่าช้า

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน: สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลเด็กปฐมวัยมากขึ้น เช่น จัดตั้ง "อาสาสมัครพัฒนาการเด็ก" ในระดับหมู่บ้าน เพื่อทำหน้าที่คัดกรองเบื้องต้นและให้คำแนะนำแก่ครอบครัวที่มีบุตรหลาน

สรุปการอภิปรายผล (Discussion)

จากการประเมินผลการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่ากฎหมายฉบับนี้ยังคงมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันอย่างยิ่ง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่ากฎหมายได้สร้างผลกระทบเชิงบวกที่สำคัญในหลายมิติ แม้จะยังคงมีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้บางประการที่ต้องได้รับการแก้ไขต่อไป

๑. สรุปผลการประเมิน

ความจำเป็นและความสอดคล้องของกฎหมาย : กฎหมายฉบับนี้ยังคงมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย และช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการดูแลที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังเป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การบรรลุวัตถุประสงค์ : กฎหมายได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสร้างกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน และการกำหนดมาตรฐานกลางแห่งชาติสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการสร้างรากฐานที่มั่นคงในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน

อุปสรรคและข้อจำกัด : แม้กฎหมายจะวางกรอบไว้ดี แต่ในทางปฏิบัติยังพบปัญหาด้านการประสานงานที่ไม่ต่อเนื่องระหว่างหน่วยงาน ภาระทางการเงินและขั้นตอนที่ซับซ้อนสำหรับผู้ประกอบการและผู้ปกครอง รวมถึงความยุ่งยากของกระบวนการขออนุญาตจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

๒. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้กฎหมายเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดและแก้ไขอุปสรรคที่พบ จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายดังนี้

ด้านการบริหารจัดการและกลไกการทำงาน

จัดทำระบบฐานข้อมูลกลาง : พัฒนาระบบฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยระดับชาติที่เชื่อมโยงข้อมูลจากทุกหน่วยงาน เพื่อให้สามารถติดตามพัฒนาการของเด็กได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ตั้งคณะทำงานระดับพื้นที่ : จัดตั้งคณะทำงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่นที่มีผู้แทนจากทุกภาคส่วนเพื่อเป็นศูนย์กลางในการวางแผนและแก้ไขปัญหาในพื้นที่

ด้านการสนับสนุนบุคลากรและองค์ความรู้

ยกระดับคุณภาพครูและผู้ดูแลเด็ก : จัดอบรมและพัฒนาศักยภาพครูและผู้ดูแลเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นองค์ความรู้ด้านสมองและการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัย

พัฒนาหลักสูตรพ่อแม่ : จัดทำหลักสูตรสำหรับพ่อแม่และผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเชิงบวก โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการตามช่วงวัยที่ถูกต้อง

ด้านการเงินและการอำนวยความสะดวก

สนับสนุนทางการเงิน : จัดสรรเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ประกอบการ และให้เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขแก่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย

ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติ : ลดความยุ่งยากของขั้นตอนการขออนุญาตจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการใช้ระบบบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service)

ด้านการสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วม

รณรงค์ความสำคัญ: จัดทำแคมเปญรณรงค์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยแก่สาธารณชน

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน: สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการดูแลเด็กปฐมวัยมากขึ้น เช่น จัดตั้งอาสาสมัครพัฒนาการเด็กในระดับหมู่บ้าน

การแก้ไขอุปสรรคเหล่านี้ จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับอนาคตของประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐.

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๒๕ ก, ๘ เมษายน ๒๕๖๒.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๒.

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานกิจการยุติธรรม, ๒๕๔๖.

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๒.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๒). รายงานการศึกษาเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (๒๕๖๓). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๗). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๗. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (๒๕๖๐). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุชาติ แสงทอง. (๒๕๖๑). “การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย: แนวคิดและการประยุกต์ใช้.” วารสารนิติศาสตร์, ๔๗(๒), ๑๒๓-๑๔๕.

วรรณมา ศรีสวัสดิ์. (๒๕๖๒). “พัฒนาการสมองเด็กปฐมวัยและนโยบายการศึกษา.” วารสารศึกษาศาสตร์, ๑๙(๑), ๘๕-๑๐๐.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (๒๕๖๒). “การพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย: ปัญหาและแนวทางแก้ไข.” วารสารการศึกษาและพัฒนา, ๑๒(๓), ๑๐๕-๑๒๐.

มยุรา จันทร์ศรี. (๒๕๖๔). “การประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย.” วารสารนโยบายและการบริหารศึกษา, ๗(๒), ๕๘-๗๖.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๔). “แนวโน้มประชากรและผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย.” วารสารการศึกษาไทย, ๘(๒), ๕๓-๗๐.

สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย. (๒๕๖๕). “การพัฒนาเด็กปฐมวัยเชิงบูรณาการ: บทเรียนจากต่างประเทศ.” วารสารจิตวิทยาและการศึกษา, ๑๕(๑), ๑๑-๓๐.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๔). รายงานสถิติเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๓. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔). รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชนไทย พ.ศ. ๒๕๖๓. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

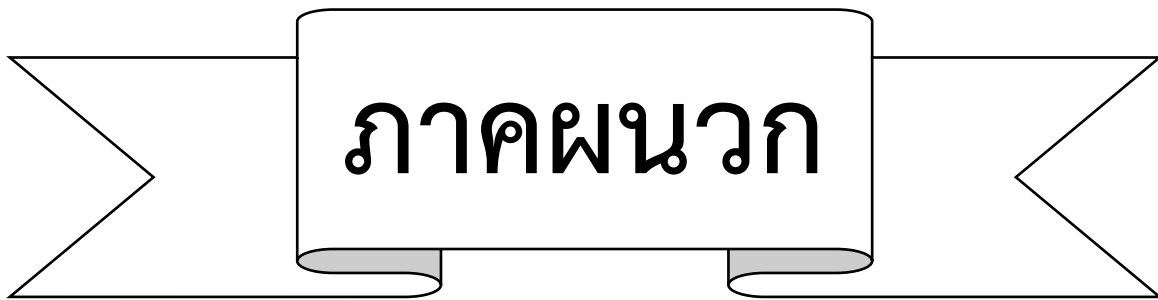
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๕๙). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๖๔). รายงานการคุ้มครองสิทธิเด็ก ประจำปี ๒๕๖๓. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๖๖). รายงานการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (๒๕๖๑). รายงานการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๖๕). รายงานการสำรวจประชากรและครัวเรือน พ.ศ. ๒๕๖๕. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

ภาคผนวก

คณะวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิ
การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒

นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายวีระ พลอยครบุรี	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายโกวิท คุพะเนียด	ผอ.สำนักนิตินิติการ สป.ศธ.
นายสมบุรณ์ แต่งเกลี้ยง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายสมศักดิ์ ประसार	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายณรงค์ นาคชัยยะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายสมาน สาครเสถียรกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายธฤติ ประสานสอน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางพัชราพรรณ กฤษฏาจินดารุ่ง	ผอ.สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
นางสาวฉวีภา นิตยาพร	ผอ.กลุ่มนิตินิติการ
นายชัชวาล อัจฉมากุล	ผอ.กลุ่มส่งเสริมและประเมินการบังคับใช้
	กฎหมายการศึกษา
นางสาวศนิชา ภาวโน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
	สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติการพัฒนา
เด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดสมุทรสาคร

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นายอาคม ศาณศิลป์	ศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
๒	นางสาวรังษิยา เยี่ยมสวัสดิ์	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
๓	นางสาวฉัตรปวีณ์ ไชยปัญญาวิษณุ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร
๔	นางสาวพิมพ์พิศา ชัชชวพันธ์	ผอ.สพป.สมุทรสาคร
๕	นางสาวภัทริยา ศรีหิรัญ	รอง ผอ.สพป.สมุทรสาคร
๖	นางสุรางค์ มั่งคอง	สพป.สมุทรสาคร
๗	นางสาวโสทธิมา ไกรเกตุ	สพป.สมุทรสาคร
๘	นางสาวปิยะมาศ สิทธิเดช	รองผอ.ร.ร.วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อบจ.สมุทรสาคร
๙	นางสาวพัสวี บุญเรือง	ร.ร.วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร อบจ.สมุทรสาคร
๑๐	นางศิริพร ประภารัตน์	อบต.โคกขาม
๑๑	นางสาวสุภาพร คุ่มทัพ	อบต.โคกขาม
๑๒	นางสาวสุภา กลิ่นนิรัญ	ร.ร.บ้านปล่องเหล็ก
๑๓	นางวาริ นิยมวรรณ	สำนักงานเทศบาลนครสมุทรสาคร
๑๔	นางสาวจรรุวรรณ เกษมสุข	สำนักงานเทศบาลนครสมุทรสาคร
๑๕	นายพิเชษฐ์ ศรีอนันต์	รองผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑ จังหวัดนครปฐม ปฏิบัติหน้าที่ ผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสาคร
๑๖	นางสาวกานดาธรรณี ยัมเกิด	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสาคร
๑๗	นางสาวอภิญญา นิกรณ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสมุทรสาคร
๑๘	นายเชษฐนรินทร์ จุ่มเกตุ	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร
๑๙	นางสาวอภัสรา นามมนตรี	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร
๒๐	นางสาวพิชญา สังข์วิภา	ประธาน ปส.กข.จ.สมุทรสาคร
๒๑	นางสาวรัชฎาภรณ์ กลั้บรอด	ร.ร.อนุบาลต้นกล้า
๒๒	นางสาวลัดดาวัลย์ สุระชาญชัย	ร.ร.อนุบาลข้างน้อย
๒๓	นางจิรนนท์ เหลืองจันทร์แรม	โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัยฯ
๒๔	นางสาวศิริประภา ใจวัง	โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัยฯ
๒๕	นางสาวจิลมิต กอแก้ว	โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัยฯ
๒๖	นางสาวอมรา อากาศ	โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัยฯ
๒๗	นางสาววาสนา แก้ววิทย์เทพสิทธิ์	โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัยฯ
๒๘	นางสาวสุนิต ละมัย	โรงเรียนเทศบาลบ้านมหาชัยฯ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นายโชคดี ศรีทากาล	ศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒	นางสาวจิตรา เพือกสวัสดิ์	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๓	นางรัชนีวรรณ ขอบผล	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๔	นายธีรภูมิ ชุมทองโต	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๑
๕	นายสมใจ สิกขวัฒน์	รอง ผอ.สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๑
๖	นางสาวนิภาพร ทิพย์แก้ว	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๑
๗	นางสุชาดา ลิ้มสวัสดิ์	ผอ.สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๒
๘	นางสาวชญาณี สาริพัฒน์	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๒
๙	นางอุบลรัตน์ ปัจฉา	รอง ผอ.สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๓
๑๐	นางสาวสารีย์ นุ่มนวล	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๓
๑๑	นางสาวพัฒนิตา เพ็งสุวรรณ	สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.สุราษฎร์ธานี
๑๒	นายธนกฤต สุวรรณกลาง	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๓	นางสาวยุพารัตน์ งามประดิษฐ์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๔	นางสุนิตา คงวิจิตร	ผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จ.สุราษฎร์ธานี
๑๕	นางศุภมาศ สัมฤทธิ์	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จ.สุราษฎร์ธานี
๑๖	นางสาวณัฐญาดา อนุพงศ์	อบจ.สุราษฎร์ธานี
๑๗	นายทรงศักดิ์ ชูศักดิ์เกียรติกุล	อบจ.สุราษฎร์ธานี
๑๘	นางสุธัญญา ศุภฉายากุล	ผอ.สำนักการศึกษา สำนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
๑๙	นางสาวกนกวรรณ ปรีชารัตน์	สำนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
๒๐	นางสาวภณทิรา กุลศิริ	สำนักงานเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
๒๑	นางสาวพิมพ์วัลย์ สุวรรณศิริ	สำนักงานเทศบาลเมืองท่าข้าม
๒๒	นางธนพร ลิ้มสกุล	รอง ผอ.ร.ร.เทศบาลเมืองท่าข้าม ๓
๒๓	นางสาวกัญญาณัช แซ่ตั้ง	ผอ.ร.ร.เทศบาลเมืองท่าข้าม ๔
๒๔	นางสาวชลิตา ศรีสุวรรณ	สำนักงานเทศบาลนครเกาะสมุย
๒๕	นางสาวรญา รัตนติลก ณ ภูเก็ต	ผอ.ร.ร.เทศบาลเมืองดอนสัก ๑ (วัดทองอ่าว)
๒๖	นางศิริขวัญ พงษ์พานิช	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปากดอนสัก
๒๗	นางสาวสิริมา เสนะพันธ์	สำนักงานเทศบาลเมืองนาสาร
๒๘	นางสาวกาญจนาพิภกร ถวัลย์เสรี	สำนักงานเทศบาลเมืองนาสาร
๒๙	นางสาวศรัณย์รัตน์ รัตนสมบัติ	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๒
๓๐	นายศิริวัฒน์ คงรุ่ง	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๑

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๓๑	นายวิรัช สาริพัฒน์	ประธาน ปส.กช.จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๓๒	นางจรรยา ลิ้มสุวัฒนกุล	รอง ประธาน ปส.กช.จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๓๓	นางสาวธันยวีร์ ศรีสวัสดิ์	สพป.สุราษฎร์ธานี เขต ๒
๓๔	นางสาวจรรุวรรณ ช่วยรักษา	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๓๕	นางสาวอารีย์รัตน์ ทองคลองไทร	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๓๖	นางสุกดี บุญช่วย	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๓๗	นางสาวสุภาวดี เทือกทิพย์	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๓๘	นางสาวณัฐชนันท์ สิงห์ทอง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๓๙	นายฉัตรชัย สมรักษ์	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๐	นางจรีพร ศิริรัตนานุกุล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๑	นางสาวมัทนา สัญญาธิกุล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๒	นางสาวสุภลักษณ์ แสนเฉย	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๓	นายศนาธิป เนตรพุกณะ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๔	นางอัจฉรา ผ่องสำราญ	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๕	นางชลธิชา บุญยะกลัมพะ	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๖	นางสาวปรางค์ทิพย์ ภู น่าน	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๗	นางสาวสุกัญญา จันทรพาส	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๘	นางสาวฉัตรสุดา สุวรรณพุกษ์	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๔๙	นางसानิตย์ ขาวนิ่ม	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๕๐	นางอรวรรณ ศรียากัย	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๕๑	นางกรรณิกา สุวประพันธ์	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๕๒	นางปัทมน จันทรมณี	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)
๕๓	นางศิษนิช ไชยคง	ร.ร.เทศบาล ๔ (วัดโพธาราม)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดระยอง

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นางฉันทวรรณ นิลอรุณ	ศึกษาธิการจังหวัดระยอง
๒	นางสาวจตุพร ชันนอก	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง
๓	นางสาวสุทธิมาศ อภิรักษ์วินิชย์	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง
	นายวิชัย จันทร์ส่อง	รอง ผอ.สพป.ระยอง เขต ๑
๔	นายจิตรกร มาแก้ว	สพป.ระยอง เขต ๑
๕	นางณพสร สิทธิเวช	สพป.ระยอง เขต ๑
	นายอภิสิทธิ์ ธีราลักษณ์สกุล	ผอ.สพป.ระยอง เขต ๒
	นายวรวิชัย คำพุ่ม	รอง ผอ.สพป.ระยอง เขต ๒
๖	นางกัญยารัตน์ ศรีเนตร	สพป.ระยอง เขต ๒
๗	นางปัญชลีย์ ปราณี	สพป.ระยอง เขต ๒
	นางสาวนริสา รอดบำรุง	สพป.ระยอง เขต ๒
	นางสาวมนพันธ์ รื่นรมย์	สพป.ระยอง เขต ๒
๘	นางสาวปฎิมา ทิพย์กำเนิด	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จ.ระยอง
๙	นางอัญชลี ใจจันทร์	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำ จ.ระยอง
๑๐	นางสดใส ดุลยา	รก. ผอ.กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อบจ.ระยอง
๑๑	นางสาวอนุจรี ใจตั้ง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครมาตาพุด (หนองแพบ)
๑๒	นางสาวญาณิศา ชุมภูมิ่ง	สำนักงานเทศบาลนครมาตาพุด
๑๓	นางสาวฐิติมา ทิพย์ปาละ	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๑๔	นางสาวสุรียรัตน์ เวียงรัตน์	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๑๕	นางสาวทิธิตยา อังคะนา	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๑๖	นางสาวสุจิตยา อินทร์เอี่ยม	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๑๗	นางสิริดาพร วงศ์ฉัตร	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๑๘	นางสาวสำราญ เกตุศร	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๑๙	นางอรุณรัตน์ ม่วงกรุง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๒๐	นางสาวนัทธมน มะลิทอง	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๒๑	นางสาวอรอนงค์ ศรีพะนามน้อย	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๒๒	นางสาวศิริลักษณ์ ถินฉัตร	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๒๓	นางสาวประกายแก้ว สุดสุข	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดป่าประดู่
๒๔	นางสาวเบญจภาภา รื่นรมย์	โรงเรียนบดินทรวิเทศศึกษาบ้านฉาง
๒๕	นางภัทรศยา ภูธรระมะ	โรงเรียนบดินทรวิเทศศึกษาบ้านฉาง

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๒๖	นางสาวภาณี พฤกษาชาติ	โรงเรียนเทศบาลเมืองบ้านฉาง ๑ (วัดคีรีภานาราม)
๒๗	นางสาวไอรดา จันทรรณ	โรงเรียนเทศบาลเมืองบ้านฉาง ๑ (วัดคีรีภานาราม)
๒๘	นางอรพิน เจียมพิรุฬห์กิจ	โรงเรียนอนุบาลหลานรัก
๒๙	นางสาวอารี แดงอุทัย	โรงเรียนกวงฮั่ว
๓๐	ว่าที่ร้อยตรีหญิงเยาวลักษณ์ ทศช่วย	โรงเรียนไตรนิธิวิทยา
๓๑	นางสาวกรรณกร ลิมส์ารานู	โรงเรียนไตรนิธิวิทยา
๓๒	นางสายทอง พงษ์นัยรัตน์	โรงเรียนกวงฮั่ว
๓๓	นางสาวพัชรินทร์ เผือกทองคำ	โรงเรียนกวงฮั่ว
๓๔	นางจรินทร์ เรืองนับ	โรงเรียนกวงฮั่ว
๓๕	นางหัสดี โภคมาตย์	โรงเรียนบดินทรวิเทศศึกษาบ้านฉาง
๓๖	นายเริงชัย สุตสิลา	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นายสมาน เวียงปฎิ	ศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ
๒	นางอุไรวรรณ โจมภาค	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ
๓	นางสาวอุษณีย์ ศรีคราม	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ
๔	นางสาวนุชรัตน์ พลศักดิ์	ผอ.ร.ร.อนุบาลนครศึกษา
๕	นายธนนท์วัฒน์ พันผาน.	รอง ผอ.โรงเรียนอนุบาลยางชุมน้อย(หน่วยฯ)
๖	นายศุภชัย นามวงษ์	ร.ร.บ้านโนนทรายโนนเรือ
๗	นายสุริเยศ ฤงจันทร์	ร.ร.อนุบาลศรีสะเกษ
๘	นางสาวพัตติกา ฉายภวิล	ร.ร.อนุบาลยางชุมน้อย
๙	นางอัมรภัสร์ จันทะแสงโรจน์	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๒
๑๐	นางไพยวรรณ มะโนรัตน์	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๒
๑๑	นางวรัชยา ประจํา	ผอ.ร.ร.อนุบาลอุทุมพรพิสัย
๑๒	นายวีรวัฒน์ ธรรมแสง	ผอ.ร.ร.อนุบาลห้วยทับทัน
๑๓	นายลิขิต เพ็งประสิทธิพงศ์	ผอ.สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔
๑๔	นางชาลินี เชื้อทอง	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔
๑๕	นางพิมพ์นิภา ศรีสุแล	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔
๑๖	นางสาวบุษยกัก ธรรมสัจย์	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔
๑๗	นายธานินทร์ แทนคำ	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔
๑๘	นายมานิต สิทธิศร	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๔
๑๙	นายพรชัย บุญพร้อม	ร.ร.บ้านกระแซงใหญ่
๒๐	นายเชาวฤทธิ์ ปุ่งโพธิ์	ร.ร.บ้านโนนเปือย
๒๑	นายพล สำลี	ร.ร.บ้านรุ่งสมบูรณ
๒๒	นางสาวกนกวรรณ ศรีเลิศ	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
๒๓	นายจักรพงษ์ ปันทัง	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ
๒๔	นางสาวพิมพ์พิชชา บุญสถิตย์	สำนักงานเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
๒๕	นางสาววิตรี จิตรัก	สำนักงานเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
๒๖	นางอารญา ระดมเล็ก	สำนักงานเทศบาลเมืองศรีสะเกษ
๒๗	นางสมาพร ศรีโยง	ร.ร.เทศบาล ๓ (เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา)
๒๘	นางเรวดี สีหะวงษ์	ผอ.ร.ร.เทศบาล ๑ (วัดเจียงอี)
๒๙	นางประการแก้ว ชูปวา	รอง ผอ.ร.ร.เทศบาล ๑ (วัดเจียงอี)
๓๐	นางศิริเพ็ญ อินทรนัย	สนง.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.ศรีสะเกษ

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๓๑	นางเกวณัฐ วรรณ	ร.ร.เทศบาล ๑ (อนุบาลบ้านป่าไม้)
๓๒	นางสาวชรีรัตน์ มาหา	ร.ร.เทศบาล ๑ (อนุบาลบ้านป่าไม้)
๓๓	นางพัชรี ไชโยธธา	ร.ร.เทศบาล ๑ (อนุบาลบ้านป่าไม้)
๓๔	นายเกรียงไกร ธาระพันธ์	ร.ร.เทศบาล ๑ (อนุบาลบ้านป่าไม้)
๓๕	นางสาวชุลีพร หลักบุญ	ร.ร.เทศบาล ๑ (วัดเจียงอี)
๓๖	นางสาวกัญญาวิระ ทองเพชร	ร.ร.เทศบาล ๑ (วัดเจียงอี)
๓๗	นางสาวอัมรินทร์พรณ์ ไชยพรรค	อบจ.ศรีสะเกษ
๓๘	นายธนต์ สมหมาย	รองผอ.ร.ร.บ้านประสาธ
๓๙	นายเกียรติศักดิ์ กาทอง	รอง ผอ.โรงเรียนบ้านเปือยนาสูง
๔๐	นายสถิต ศรีหะจันทร์	โรงเรียนบ้านสิริขุณาญ
๔๑	นายสนธชัย ระยัปศรี	ผอ.ร.ร.บ้านเพียนาม
๔๒	นายสุจินต์ หล้าคำ	ผอ.ร.ร.ไพรบึงวิทยาคม
๔๓	นางณัฐธรรณ บัวงาม	ผอ.ร.ร.กุดเสลาวิทยาคม
๔๔	นายทัศพร คำปลิว	ผอ.โรงเรียนภูมิขอรอลวิทยา
๔๕	นางจิรฐา แก้วนอก	โรงเรียนภูมิขอรอลวิทยา
๔๖	นางสาวรัตนา รัตราช	โรงเรียนภูมิขอรอลวิทยา
๔๗	นายภาคล จันทพรม	รองนพ.สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
๔๘	นางปิยะพร มงคลศิริ	สนง.สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
๔๙	นางสาวศิริภา หมายสุข	สนง.สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
๕๐	นางสาวอนัญญาลักษณ์ สุดขารี	สนง.สาธารณสุขจังหวัดศรีสะเกษ
๕๑	นางอารีรัตน์ พันธุ์แก่น	ผอ.ร.ร.ชุมชนวิทยายา
๕๒	นางช่อผกา พวงมาเทศ	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๑
๕๓	นางสาวประดานิช เพียรไพฑูรย์	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๓
๕๔	ว่าที่ร้อยตรีหญิงชุตติกาญจน์ สุขขวัญ	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๓
๕๕	นางอัจฉฎาพร เคะระห์ดี	สสจ. ศรีสะเกษ
๕๖	นางสาวลลิตาดี บุญแซม	สพป.ศรีสะเกษ เขต ๓
๕๗	ผศ.ดร.ปกรณชัย สุพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
๕๘	นายคธาศักดิ์ โสวภาค	ผอ.โรงเรียนสุรินทร์ศึกษา
๕๙	นายมนตรี ดอกแก้ว	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุรินทร์
๖๐	นางสุพรรณิ สมสวย	สพป.สุรินทร์ เขต ๒
๖๑	นางสาวพิมพ์นารา ทองคำ	สพป.สุรินทร์ เขต ๒
๖๒	นางสาวประทัย เพิ่มฉลาด	ร.ร.อนุบาลกาบเชิง
๖๓	นางสมพร พรหนองแสน	สพป.สุรินทร์ เขต ๓
๖๔	นางอานันท์ปภา ฉลาดเอื้อ	สพป.สุรินทร์ เขต ๓

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๖๕	นายวุฒิชัย ดวงพร	ร.ร.บ้านแดง
๖๖	นางสาวพิมพ์พรรณ เพิ่มทรัพย์	ร.ร.บ้านสน
๖๗	นางสาวศรินประภา สิงห์ชัย	ร.ร.กลาโหมราชเสนา๒
๖๘	นายสมชิต พันตาแสง	สพป.สุรินทร์ เขต ๓
๖๙	นางจิรัชยา กิรินทร์สง	สพป.สุรินทร์ เขต ๒
๗๐	นางสาววิภาพร ชินะแขว	สพม.สุรินทร์
๗๑	นางภัทรานี เกตุสังข์พันธ์	สำนักงานเทศบาลเมืองสุรินทร์
๗๒	นางนุชนารถ รัตน์ดร	ร.ร.เทศบาล ๑ “สุรินทร์วิทยาคม”
๗๓	นางสาวกนกวรรณ บุญหนัก	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุรินทร์
๗๔	นางสาวเกษรา สุทธิปัญญา	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุรินทร์
๗๕	นายดีเจริญ สมประสาท	สำนักงาน พมจ.สุรินทร์
๗๖	นางบุปผาชาติ ทิงาม	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
๗๗	นางสาวฉลุลักษณ์ หัตถสอย	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด
๗๘	นางวาริรัตน์ ทวยสอน	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด
๗๙	นายสุพล สิงห์สถิตย์	ร.ร.อนุบาลเมืองให้สุวรรณภูมิ
๘๐	นางสาวสุนันทา ยอดรัก	สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๒
๘๑	นายวาทัญญู ทรงงาม	สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๒
๘๒	นางสาวรุจิรา มรกตอัมพรกุล	สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๒
๘๓	นางสาวกุลเศรษฐ์ศิริ ปานบุตตา	ร.ร.อนุบาลเมืองใหม่สุวรรณภูมิ
๘๔	นางจิราภรณ์ สีลา	สพป.ร้อยเอ็ด เขต ๓
๘๕	นางสาววิจิตรา จันทะแดง	โรงเรียนอนุบาลโพนทอง
๘๖	นางพัชนี ดาเชิงเขา	โรงเรียนบ้านโพธิ์ศรี
๘๗	นางสาวศิริญาพร เวียงสมุทรข์	ร.ร.เทศบาลวัดเหนือ
๘๘	นางสุวิษา ตรีนาง	ร.ร.เทศบาลวัดเวฬุวัน
๘๙	นางสาวปัญญารัตน์ ยุบลพันธ์	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
๙๐	นางสาวขวัญชนก เหมียदनอก	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดร้อยเอ็ด
๙๑	นายเมธี หินทอง	ร.ร.วังหลวงวิทยาคม
๙๒	ว่าที่ร้อยเอกสาคร กิ่งจันทร์	ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี
๙๓	นางสาวพัชรา ทูมนันท์	ร.ร.อนุบาลน่องหญิง
๙๔	นางสาวสุทธดา สมัครไร	ร.ร.อนุบาลน่องหญิง
๙๕	นางสาวขวัญใจ งามวงศ์	ร.ร.อาวมารีนี้อุบลราชธานี
๙๖	นางสาวสไบพร บุญจริง	ร.ร.อาวมารีนี้อุบลราชธานี
๙๗	นายกิติกรณ์ ภิญโญภากร	ร.ร.วัดสวายน้อยวิทยา
๙๘	นางสาวขวัญฤดี ผลแก้ว	สพป.อุบลราชธานี เขต ๓

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๙๙	นางสาวกษมล ดอนแก้ว	สพป.อุบลราชธานี เขต ๓
๑๐๐	นางฉวีวรรณ เมืองทอง	ร.ร.บ้านนกเต็น
๑๐๑	นางสายรุ้ง เทียวประสงค์	สพป.อุบลราชธานี เขต ๔
๑๐๒	นางอัมรินทร์ คำทวี	ร.ร.บ้านหนองเทา
๑๐๓	นางวาสนา วรบุตร	สพป.อุบลราชธานี เขต ๔
๑๐๔	นางสาววิชุดา ธานี	สพป.อุบลราชธานี เขต ๕
๑๐๕	นางสาวพิชรัตน์ บุญสอด	สพป.อุบลราชธานี เขต ๕
๑๐๖	นางวนิดา ฉลาดดี	สพป.อุบลราชธานี เขต ๕
๑๐๗	นายวีรสิทธิ์ วงศ์วรรณ	ร.ร.อนุบาลนาคสมุทรเดช
๑๐๘	นายพงศธร แก้วอร่าม	สพป.อุบลราชธานี เขต ๕
๑๐๙	นางสาวอรุณรัตน์ เหมะนัค	สพป.อุบลราชธานี เขต ๕
๑๑๐	นางสาวรัตติยา สายโสภา	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑๐ จ.อุบลราชธานี
๑๑๑	นางฐิติพร สมเนตร	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๑๐ จ.อุบลราชธานี
๑๑๒	นางมณีญาภา ถาศักดิ์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี
๑๑๓	นายกรศิริ มิ่งไชย	สำนักงานเทศบาลนครอุบลราชธานี
๑๑๔	นางณัฐสุดา จิ๋งชัยวังกุล	สำนักงานเทศบาลนครอุบลราชธานี
๑๑๕	นางภาวินี ไตรศิวะกุล	ร.ร.เทศบาล ๔ อนุบาลพระเจ้าใหญ่องค์ตื้อ
๑๑๖	นายปฐวี ส่งเสริม	สำนักงานเทศบาลเมืองวารินชำราบ
๑๑๗	นางสาวนลินทิพย์ วรระชา	โรงเรียนบ้านช้าง
๑๑๘	นายสวัสดิ์ ถึงประชา	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี
๑๑๙	นายธีรสิทธิ์ สมปาน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี
๑๒๐	นางจิตรฐิกานต์ สบายจิตร	สพป.อุบลราชธานี เขต ๔
๑๒๑	นายศักดิ์ชัย คำยนต์	สพป.อุบลราชธานี เขต ๔
๑๒๒	นายวุฒิชัย จันทวัน	สพป.อุบลราชธานี เขต ๔
๑๒๓	นางสาวณัฐวดี วังสินธุ์	สพป.อุบลราชธานี เขต ๔
๑๒๔	นางปิยภรณ์ วงเวียน	ผอ.ร.ร.บ้านบัววัด

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นางปาริชาติ ป้อมไธสง	ศรจ.ลำปาง
๒	นางสาวนิภาพรรณ จันดีมา	รร.ประชาวิทย์
๓	นายธนายุทธ คำภีระ	รอง ผอ.สพป.ลำปาง เขต ๑
๔	นางสาวโพธิ์ทอง สันต์สวัสดิ์	สพป.ลำปาง เขต ๒
๕	นางจिरพรรณ หิรัญวารเสฏฐ์	รร.เสริมขวาวิทยา
๖	นายสัมฤทธิ์ กอไธสง	รองผอ.สพม.ลำปาง ลำพูน
๗	นางรุ่งกานต์ หมั่นสุข	สพม.ลำปาง ลำพูน
๘	นายธีรพัฒน์ มั่นขันธุ์	โรงเรียนป่าตาลบ้านธิพิทยา
๙	นางสาวนริศรา ตาสวรรณ	เทศบาลนครลำปาง
๑๐	นางสาวจิราพรรณ ทากุล	เทศบาลนครลำปาง
๑๑	นายณัฐนนท์ ภู่อริยพงศ์	ผอ.สนง.อาชีวศึกษาจังหวัดลำปาง
๑๒	นายปองภพ อรุณไพร	วิทยาลัยเทคนิคลำปาง
๑๓	นายพิสิษฐ์ แก้วก้อ	วิทยาลัยเทคนิคลำปาง
๑๔	นางสุรัญจิต วรรณนวล	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
๑๕	นางสาวสุวิมล ใจมา	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำปาง
๑๖	นายวิฑูรย์ แก้วประดิษฐ์	ร.ร.อนุบาลแจ้ห่ม
๑๗	นางสาวบุรณี ภัคศิณรงค์	สพป.ลำปาง เขต ๓
๑๘	นางรุ่งทิพย์ ทาวดี	ศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
๑๙	นายครรชิต สุขसार	โรงเรียนเมธีวุฒิกร
๒๐	นางสาวบุญยาพร ศรีคำขาว	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน
๒๑	นายวาทิตย์ ตั้งรพีเลิศ	โรงเรียนรพีเลิศวิทยา
๒๒	นางสาวลิดาว ปัญญาใหญ่	ร.ร.วัดบ้านธิ
๒๓	นายชาคริต อินแถลง	ร.ร.อนุบาลเมืองลำพูน
๒๔	นางจिरพันธ์ เหลืองอร่าม	สพป.ลำพูน เขต ๒
๒๕	นายวิวัฒน์ อินต๊ะยศ	โรงเรียนบ้านเหล่ายาว
๒๖	นายสุวิทย์ มณีทอง	โรงเรียนบ้านเหล่ายาว
๒๗	นายนิรัญ เหลืองอร่าม	โรงเรียนบ้านห้วยหละ
๒๘	นายณัฐจักร์ รชตะไพโรจน์	ประธาน ปส.กช.จังหวัดลำพูน
๒๙	นางสุพัตร ธนโชคกิตติพงศ์	ร.ร.อนุบาลกุหลาบ
๓๐	นายปัญญาชาติ วงษ์ปัญญา	ผอ.สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดลำพูน

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๓๑	นางสาวปวีตรา จันจัน	สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดลำพูน
๓๒	นางสาวจีราภา หมูอ้าย	สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดลำพูน
๓๓	นางสาวชลธิ์ กันธิยะ	อบจ.ลำพูน
๓๔	นางศิรินารถ โพธิ์อยู่	ผอ.กองการศึกษา เทศบาลเมืองลำพูน
๓๕	นางสายฝน ไทยภรณ์	รร.เทศบาลประตูลี้
๓๖	นางสุดาวรรณ ทาเจริญ	รร.เทศบาลสันป่ายางหนองม
๓๗	นางจุฑามาศ จรรย์วัฒน์	รร.เทศบาลจามเทวี
๓๘	นายสมคิด สมเปาจี	รร.เทศบาลสันป่ายางหลวง
๓๙	นางสาวเพ็ญนภา เวสยา	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทม.ลำพูน
๔๐	นายมงคล สุวรรณะ	ผอ.ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน
๔๑	นางสาวนุชกานต์ พันธุ์วิล	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน
๔๒	นางอนุธิดา เสนาวารี	สาธารณสุขจังหวัดลำพูน
๔๓	นางสาวสลิลทิพย์ เม็ดดี	พมจ.ลำพูน
๔๔	นางสาวนรีพัฒน์ ญรรุจรกิจดี	รองศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔๕	นายทรงกลด วิชชโลกา	โรงเรียนอนุบาลกฤษณพรพรณ
๔๖	นางสาวสิริสังวาลย์ คำเรือง	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔๗	นายสมคิด ศรีธรร	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๔๘	นายชัยชนะ สระทองทา	ผอ.สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๑
๔๙	นายสุรศักดิ์ แสงหาญ	ร.ร.อนุบาลแม่ฮ่องสอน
๕๐	นางสาวรุ่งทิพย์ อนุเมธางกูร	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๑
๕๑	นางดารารัตน์ ผิวผัน	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๑
๕๒	นายชาญณรงค์ บุตรเวียงพันธ์	รร.บ้านห้วยผา
๕๓	นายอภิเชษฐ์ ชาญอุไร	รองผอ.สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๒
๕๔	นายสาคร ชูเกียรติ	ผอ.ร.ร.อนุบาลแม่สะเรียง(บ้านโป่ง)
๕๕	นายประชัน แสนใจ	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๒
๕๖	นายสุรพล ศรีศิลป์	สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๒
๕๗	นายปิยะชน โพธิยะ	ผอ.ร.ร.บ้านแม่ปาง
๕๘	นางสาวสิยาพัฐ์ กันทะเครือ	ผอ.ร.ร.บ้านไร่วิทยา
๕๙	นายประภาส ทรัพย์ประภาสกุล	ผอ.ร.ร.บ้านแม่หลุย
๖๐	นายনী นิมฉวี	รอง ผอ.สพป.แม่ฮ่องสอน เขต ๒
๖๑	นายสุรพล จริยา	รองผอ.สพม.แม่ฮ่องสอน
๖๒	นายดนุวัฒน์ ทิพย์อุโมงค์	สพม.แม่ฮ่องสอน
๖๓	นางนันทวดี คันธวงค์	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖๔	ที่ร้อยตรีหญิงเบญจพร ยิ้มเภาะ	ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๖๕	นางสาวเพ็ญศรี เป็นกล	สนง.สกร.ระดับ อ.เมืองแม่ฮ่องสอน
๖๖	นางสาวเบญจวรรณ จันแก้ว	สำนักงาน พมจ.แม่ฮ่องสอน
๖๗	นางสาวปญญาสา พรหมมา	สนง.สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖๘	นายธนดล จันทรโสภา	สนง.สาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๖๙	นายคองระพันธ์ เวฬุสาโรจน์	ศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่
๗๐	นางสุภาภรณ์ อินทมา	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่
๗๑	นางกิริณี อมรเวช	ร.ร.ธีระวัฒน์บำเพ็ญ
๗๒	นางสาวกมลพรรณ กันทะทิพย์	สำนักงาน ศธจ.เชียงใหม่
๗๓	นางกนต์ฤทัย นาห้วยทราย	โรงเรียนบ้านคุณแม่
๗๔	นางหทัยรัตน์ ชาญศรี	รอง ผอ.สพป.เชียงใหม่ เขต ๑
๗๕	นางพิรารวรรณ ลีลาธรรมสัจจะ	สพป.เชียงใหม่ เขต ๑
๗๖	นายโกวิท หมื่นทา	ผอ.ร.ร.อนุบาลเชียงใหม่
๗๗	นางมณฑิรา ตริวรงค์	ผอ.ร.ร.อนุบาลบ้านท่าเมืองล่าง
๗๘	นายนเรศ สมจันทร์	ผอ.ร.ร.หมู่บ้านสหกรณ์
๗๙	นายจตุรงค์ ศรีเมืองมา	ผอ.ร.ร.บ้านหนองไค้
๘๐	นางสาวปัทมาพร บัวชุ่ม	ร.ร.บ้านสันคะยอม
๘๑	นางสาวอุษณีย์ พันธุมมาเสน	สพป.เชียงใหม่ เขต ๒
๘๒	นางจตุพร ปัญจรัง	ร.ร.บ้านป่าบง
๘๓	นางบุญตา งามวัฒนากุล	รอง ผอ.สพป.เชียงใหม่ เขต ๒
๘๔	นางเสมอแข อภิรมยานนท์	สพป.เชียงใหม่ เขต ๒
๘๕	นางสาวลภัสสรดา นันทการณ	สพป.เชียงใหม่ เขต ๒
๘๖	นายปิยะพงศ์ เขานประเสริฐ	ร.ร.บ้านต้นรุ้ง
๘๗	นายปิ่นนัทธัตถ์ ปวงคำ	ร.ร.บ้านแม่สา
๘๘	นายสุวดี เรืองฤทธิ์	ร.ร.บ้านหัวฝ้าย
๘๙	นายพงศ์พันธ์ เขียวตา	ร.ร.บ้านจันทระเนตร
๙๐	นางสาวทอแสง สมพินิจ	รอง ผอ.สพป.เชียงใหม่ เขต ๓
๙๑	นางสาวศรัณย์พัชร สิงห์ใจ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๙๒	นายเจตนิพิฐ รอบคอบ	ผอ.โรงเรียนบ้านเวียงฝาง
๙๓	นายเทวิน ธรรมลังกา	ผอ.โรงเรียนบ้านสันต้นหม้อ
๙๔	นางสาวกรรณิการ์ นารี	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๙๕	นายพงศ์รัต แก้วอ้าย	สพป.เชียงใหม่ เขต ๔
๙๖	นางสาวอุทิศพร ยอดปวน	ผอ.ร.ร.บ้านทุ่งเสี้ยว (นวรรัฐ)
๙๗	นางจุฑารัตน์ พรเวียง	ผอ.ร.ร.บ้านเปียง(รัฐบำรุง)
๙๘	นางสาวอรุณรัตน์ ภัคตรา	โรงเรียนบ้านวังศรี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๙๙	นายประจักษ์ สระแก้ว	ผอ.สพป.เชียงใหม่ เขต ๕
๑๐๐	นางมัลลิกา โทนแก้ว	ร.ร.บ้านยางเปียง
๑๐๑	นายวุฒิพงษ์ นามวงษ์	ร.ร.ชุมชนศูนย์อพยพแปลง๔
๑๐๒	นางสาวทิวา อินทรศักดิ์	สพป.เชียงใหม่ เขต ๕
๑๐๓	นางสาวพวงชมพู เอ็งประเสริฐ	ร.ร.บ้านห้วยปูลิง
๑๐๔	นายสุนทร ทองสวัสดิ์	รอง ผอ.สพป.เชียงใหม่ เขต ๖
๑๐๕	นางทองสุข ปิยะวงษ์	สพป.เชียงใหม่ เขต ๖
๑๐๖	นายพิชัยพัฒน์ แสนยาสมุทร	ร.ร.วัดพระบาท
๑๐๗	ดร.หนึ่งฤทัย ชัยดารา	สพป.เชียงใหม่ เขต ๖
๑๐๘	นายกิตติพันธ์ ปันแก้ว	ร.ร.ศรีจอมทอง
๑๐๙	นายอัศวรธรรม ยศเดชาภิตต์	ร.ร.บ้านแม่สอย
๑๑๐	นายมงคล กาเหว่า	สพม.เชียงใหม่
๑๑๑	นางสาวสมจิต ตาคำแสง	สพม.เชียงใหม่
๑๑๒	นางสาวชุตินา ต๊ะพงษ์	อบจ.เชียงใหม่
๑๑๓	นางสาวเนตรนภา นิ่มหนู	อบจ.เชียงใหม่
๑๑๔	นายเสรี ปัญญา	ผอ. โรงเรียนบ้านศาลา (อบจ.เชียงใหม่)
๑๑๕	นางศิริรัตน์ อินทรกำแหง	รอง ผอ.โรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาศึกษา
๑๑๖	นางสุคำ ชัดปิด	ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยที่ปิงกรการุณยมิตร
๑๑๗	นางสาวรุ่งทิวา คำแดง	เทศบาลเมืองเมืองแกนพัฒนา
๑๑๘	นายยงยุทธ คุณรธา	รองนายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ
๑๑๙	นางธีรรัตน์ สุวรรณวงศ์	เทศบาลนครเชียงใหม่
๑๒๐	นางสาวลลิตา สุริยวงศ์	เทศบาลเมืองต้นเปา
๑๒๑	นางสาวจตุพร กันทะวงศ์	เทศบาลเมืองแม่เหียะ
๑๒๒	นางสาวปาริชาติ กันทะเสนา	เทศบาลเมืองแม่เหียะ
๑๒๓	นางวรวิรี ด่านทอง	รอง ผอ.สพม.เชียงใหม่
๑๒๔	นายพงศ์ฤดี แก้วอ้าย	สพม.เชียงใหม่ เขต ๔
๑๒๕	นายอานนท์ จันทรส	สพป.เชียงใหม่ เขต ๕
๑๒๖	นางสาวกัญย์สินี ขฎกักรัตติกุล	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเชิงดอย (ดอยสะเก็ดศึกษา)
๑๒๗	นางวารภรณ์ พุสามปือก	รองศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่
๑๒๘	นางสาวนริศรา เลิศล้ำ	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่
๑๒๙	นางสาวชนิกานต์ เรือนแก้ว	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่
๑๓๐	ดร.นียดา กรโกวิท	ผู้อำนวยการโรงเรียนโกวิทอรัณยเชียงใหม่
๑๓๑	ดร.กัญญา ไชฐจันนะ	ผู้อำนวยการโรงเรียนฉันทวิทย
๑๓๒	นางสาวประพิณเพ็ญ มั่นทนา	สนง.พมจ.เชียงใหม่

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑๓๓	นางคณิดา กวางค์	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่
๑๓๔	น.ส.อัจฉราพรรณ ทนัฒไชยชมภู	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๘
๑๓๕	นายวรัญญู สอนสมนึก	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๘
๑๓๖	นางสาวจิตรลดา ต๊ะอุ๋น	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๘
๑๓๗	นางสาวศิริพร วงศ์ตาคำ	คณะศึกษาศาสตร์ มช.
๑๓๘	นางสาวอาทิตย์ยา อินยง	คณะศึกษาศาสตร์ มช.
๑๓๙	ผศ.ดร.ชไมমন ศรีสุรักษ์	คณะครุศาสตร์ ม.ราชภัฏเชียงใหม่

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นางสาวศรัณย์รัช เดชอุ่ม	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี
๒	นางสาวถวิล หวังกุ่ม	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี
๓	นางสาวสาลินี สาลี	ร.ร.ลาซาลสังขละบุรี
๔	นางสาวปิยะนุช จิรชลธาร	ร.ร.ลาซาลสังขละบุรี
๕	นางสาวรัตนวณา สาเล็ก	ร.ร.สหคริสเตียนศึกษา
๖	นางสาวพงษ์จิตต์ เกตุภู่งษ์	ร.ร.ชัยจิตต์วิทยา
๗	นายกฤตพล ศรีเคนพันธ์	ร.ร.การกุศลไตรรัตนาราม
๘	นางวันเพ็ญ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	ร.ร.การกุศลไตรรัตนาราม
๙	นางสาวยุรี เตชะดี	สพป.กาญจนบุรี เขต ๑
๑๐	นางสาวนพกนก พลราชม	ร.ร.บ้านห้วยน้ำขาว
๑๑	นางสาวนัตธชา แก้วค่าง	ร.ร.บ้านห้วยน้ำขาว
๑๒	นางสาวนันท์กานต์ ปานจรรย์รัตน์	ร.ร.บ้านห้วยน้ำขาว
๑๓	นางสาวกานตญา คุณพันธ์	ร.ร.ตชด.บ้านประตูด่าน
๑๔	นายนพดล เล็กบาง	ร.ร.วัดใหม่เจริญผล
๑๕	ว่าที่ร้อยตรีหญิงมุกทิศา เอี่ยมทิพย์	ร.ร.บ้านช่อง
๑๖	นางเปรมระดา นกแก้ว	ร.ร.วัดดอนแสลบ
๑๗	นางชีวีรัตน์ พลบำรุง	ร.ร.บ้านหนองซ่องฝั่งผดุงวิทย
๑๘	นายจรัสศักดิ์ นิยมศักดิ์	ร.ร.วัดท่ากระทุ่ม
๑๙	นางสาวไพริน แสงคำ	ร.ร.บ้านหนองซ่องฝั่งผดุงวิทย
๒๐	นางสาวชนากานต์ วิหค	สพป.กาญจนบุรี เขต ๒
๒๑	นายนรากร กาลสุวรรณ	ผอ.ร.ร.บ้านบึงดี
๒๒	นายพุลศักดิ์ จุ้ยเจริญ	ผอ.ร.ร.บ้านเกริงกะเวีย
๒๓	นางสาววันทนิย์ รัตนบำรุง	ร.ร.บ้านบึงดี
๒๔	นายสุรเชษฐ์ พลฉวี	โรงเรียนบ้านบ้านนามกุย
๒๕	นางสาวขวัญศิริ บุญสรรค์	รอง ผอ.สพป.กาญจนบุรี เขต ๔
๒๖	นางสาวจิตติยา สุขหอม	สพป.กาญจนบุรี เขต ๔
๒๗	นางสาวพิมพ์ภา ช่างน้ำ	ผอ.ร.ร.บ้านหนองเข้
๒๘	นางปัญญา ยะสงคราม	ผอ.ร.ร.ชุมชนบ้านหลุมรัง
๒๙	นายวิทยา สุทธิใส	ร.ร.ชุมชนบ้านหนองฝ้าย
๓๐	นางสาวณัฐธยาน์ นำพา	สพม.กาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๓๑	นางสาวรัตตะจินทร์ เถิดฉายพานาลัย	รองผอ.ร.ร.อุดมสิทธิศึกษา
๓๒	นางสาวกัญญา แก้วสว่าง	ร.ร.อุดมสิทธิศึกษา
๓๓	นายวิทยา ทองอินทร์	ร.ร.อุดมสิทธิศึกษา
๓๔	นายธวัชชัย วิเศษสิงห์	รองผอ.ร.ร.ทองผาภูมิวิทยา
๓๕	นายดำรงค์ มะโนเสริฐ	ร.ร.ทองผาภูมิวิทยา
๓๖	นางสาวตรีรัตน์ ช่อสะอึก	ร.ร.ทองผาภูมิวิทยา
๓๗	นางอัมพร เอ็นดูร์ศรี	รอง ผอ.ร.ร.เทพมงคลรังษี
๓๘	นายจอมพล สังข์เงิน	ร.ร.เทพมงคลรังษี
๓๙	นางสาววรรณนิศา ล่องแพ	ร.ร.วิสุทธรังษี
๔๐	นางสาวระวีวรรณ สุขเจริญ	ร.ร.วิสุทธรังษี
๔๑	นางสาวพรทิพย์ ศิลแดนจันทร์	ร.ร.ท่าม่วงราษฎร์บำรุง
๔๒	นางสาวรัญญา ชาญผล	ร.ร.ท่าม่วงราษฎร์บำรุง
๔๓	นายอัครฉัตร ชัยเสนา	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดกาญจนบุรี
๔๔	นางสาวรัชก ทองอุดม	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดกาญจนบุรี
๔๕	นางสาวกรรณก รุ่งเรือง	สนง.อาชีวศึกษา จ.กาญจนบุรี
๔๖	นางสุธาวลัย แจ่มประจักษ์	ผอ.ร.ร.เทศบาล ๑
๔๗	นายพงษ์เทพ ศรีทอง	ร.ร.เทศบาล ๑
๔๘	นางสาวปรียาภรณ์ คล้าสุข	ร.ร.เทศบาล ๑
๔๙	นางภัสสร ขำกุล	ร.ร.เทศบาล ๓ (บ้านป่อ)
๕๐	นางสาวธัชชนกร ศรีวันพิมพ์	ร.ร.เทศบาล ๑ (วัดเทวสังฆาราม) ในพระสังฆราชูปถัมภ์
๕๑	นายสุวิตร ฝักบัว	สำนักงานเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
๕๒	นางสาวณัฐชีกานต์ พัฒนมาศ	สำนักงานเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
๕๓	นางปานิสรา ลัดตากุล	สำนักงานเทศบาลเมืองกาญจนบุรี
๕๔	นางสาวนันท์ธัญพัชร ทองประเทือง	อบจ.กาญจนบุรี
๕๕	นายอนุชา เรือนริน	ร.ร.อบจ.กาญจนบุรี ๒ (บ้านหนองอำเภोजิน)
๕๖	นางสาวเสาวลักษณ์ ทองเปลี่ยน	ร.ร.อบจ.กาญจนบุรี ๒ (บ้านหนองอำเภोजิน)
๕๗	นายอัษฎายุทธ แจ็ดนาลาว	ร.ร.อบจ.กาญจนบุรี ๒ (บ้านหนองอำเภोजิน)
๕๘	นางสาวอภัสรา ขาวเลี้ยว	ร.ร.อบจ.กาญจนบุรี ๑ (บ้านเก่าวิทยา)
๕๙	นางสาวณิชากา วิลัย	ร.ร.อบจ.กาญจนบุรี ๑ (บ้านเก่าวิทยา)
๖๐	นางสาวอำไพ ทวีบุญ	ร.ร.อบจ.กาญจนบุรี ๑ (บ้านเก่าวิทยา)
๖๑	นายอนันต์ แผลงมาลย์	สำนักงานสาธารณสุข จ.กาญจนบุรี
๖๒	นายวรรณัย ทับทิมศรี	สนง.พมจ.กาญจนบุรี
๖๓	นางสาวปริดา ดวงผาสุข	สำนักงาน สกร.ประจำ จ.กาญจนบุรี
๖๔	นายฤทธิเกียรติ รัตนวิวัฒน์	สำนักงาน สกร.ประจำ จ.กาญจนบุรี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๖๕	นางสาวจิราพร วงษ์ปัญญา	อบจ.กาญจนบุรี
๖๖	นางสาวสุดารัตน์ อินทร์ตัน	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม
๖๗	นางอัมพิกา เจียมพานทอง	ร.ร.อนุบาลพระละมัย
๖๘	นางสาวพรรณพิลาส เหมือนจันทร์เชย	ร.ร.สกลวิทยา
๖๙	นางสาวกุลนันท์ ยิ้มรักษา	ร.ร.สกลวิทยา
๗๐	นายวินัย เจียมพานทอง	ร.ร.อนุบาลพระละมัย
๗๑	นายกิตติพัทธ์ แพทย์เพียร	รองผอ.สพป.นครปฐม เขต ๒
๗๒	นายรัตนชัย เอี่ยมพิทักษ์พร	ผอ.ร.ร.บ้านบางเลน
๗๓	นางสาวณัฐนันท์ บุญโพธิ์แก้ว	สพป.นครปฐม เขต ๒
๗๔	นายเทวฤทธิ์ อ่อนทอง	วิทยาลัยสารพัดช่างนครปฐม
๗๕	นายยุทธนา หิรัญ	สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม
๗๖	นางณิชภา ศกุนะสิงห์	สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม
๗๗	นายสิริชัย แจ่มสุข	สำนักงานเทศบาลเมืองไร่ขิง
๗๘	นางสาวมณีนรัตน์ รูปคมสัน	สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม
๗๙	นางสุภี ปิ่นวิเศษ	สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม
๘๐	นางณิชภา ศกุนะสิงห์	สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม
๘๑	นางสาวรจนา แก้วภักดี	สำนักงานเทศบาลเมืองสามพราน
๘๒	นางรณณีย์ เทียงธรรม	ศูนย์พัฒนาเด็กเทศบาลเมืองสามพราน
๘๓	นายบุญเลิศ ตองติธรรมย์	ผอ.สกร.ประจำ จ.นครปฐม
๘๔	นางสาวอรพรรณ ชันแก้ว	สำนักงาน สกร.ประจำ จ.นครปฐม
๘๕	นายสมาน ทวีเลิศ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาพิเศษ ๑ จ.นครปฐม
๘๖	นางสาวถาวร ศิลป์สร	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาพิเศษ ๑ จ.นครปฐม
๘๗	นางสาวจันทรา ศรีแก้ว	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาพิเศษ ๑ จ.นครปฐม
๘๘	นายปารณทัตต์ แสนวิเศษ	ผอ.สพป.นนทบุรี เขต ๑
๘๙	นายเอกไผท แก้วหอม	ผอ.ร.ร.วัดปราสาท (ปราสาทพิทยา)
๙๐	นายสกลภัทร กิจพาซื่อ	สพป.นนทบุรี เขต ๒
๙๑	นายมานพ แสงงาม	ร.ร.วัดอินทร์
๙๒	นางสาวภูษนิศา ทอนชัย	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จ.นนทบุรี
๙๓	นางสาวมินตรา ผูกพันธ์	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จ.นนทบุรี
๙๔	นางสาวอัจฉริยาพร พิษขุนทด	สำนักงาน สกร.ประจำ จ.นนทบุรี
๙๕	นายณรงค์วิทย์ นกจัน	สำนักงาน สกร.ประจำ จ.นนทบุรี
๙๖	นางสาวณัฐธินี หนูจ้อย	ร.ร.บางคูวัด อบจ.นนทบุรี
๙๗	นางสาวรัตนภรณ์ จรัสทอง	ร.ร.บางคูวัด อบจ.นนทบุรี
๙๘	นางชิรากร ซีโย	สำนักงานเทศบาลนครนนทบุรี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๙๙	นางสาวสุภาพ สมาน	สำนักงานเทศบาลนครนนทบุรี
๑๐๐	นางสาวศศิณา คงเจริญ	รองผอ.ร.ร.วัดบ่อ (นันทวิทยา)
๑๐๑	นายภัครชัยพันธุ์ จินาวรรณ	สำนักงานเทศบาลนครปากเกร็ด
๑๐๒	นางสาวพรวิภา กองเต็ม	ร.ร.เทศบาลวัดละหาร
๑๐๓	นางสาวพัชณัฐิศา ปุณณสัมฤทธิ์	สำนักงานเทศบาลนครบางบัวทอง
๑๐๔	นางสาวปานทิพย์ มิกขุนทด	ร.ร.อนุบาลสิริกิติ์
๑๐๕	นางพรานิภา โสมดวงศรี	โรงเรียนสุเหร่าลากค้อน อบจ.นนทบุรี
๑๐๖	นางสาวอวลัย พะสุนนท์	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร
๑๐๗	นางสาวสุชาดา นาคอ่วม	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร
๑๐๘	นางสาวภัสราภรณ์ หาญศิริโรจน์	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดกรุงเทพมหานคร
๑๐๙	นางสาวนรากร มณีโชติ	ร.ร.สาธิตกรุงเทพธนบุรี
๑๑๐	นายสิทธิ อาธิพงษ์	โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา
๑๑๑	นางสุพรรณิณี อัครเดชเรืองศรี	โรงเรียนภูมิสมิทธิ์
๑๑๒	นางนิภาพรณี พิมพ์งาม	โรงเรียนภูมิสมิทธิ์
๑๑๓	นางสาววชิรา สมพงษ์	ผอ.ร.ร.วัดช่างเหล็ก
๑๑๔	นางสาวนัฐพร พลพงษ์	รอง ผอ.ร.ร.วัดช่างเหล็ก
๑๑๕	นายทวีวัช แก้วแดง	ร.ร.มหาวิรานุวัตร
๑๑๖	นายพิชิต แสงวาโท	ร.ร.มหาวิรานุวัตร
๑๑๗	นายยุทธชัย ศิลาลง	สพป.กรุงเทพมหานคร
๑๑๘	นายพีรานุรักษ์ พิมพ์รอด	ผอ.ร.ร.พระยาประเสริฐสุนทราศรัย(กระจ่าง สิงหเสนี)
๑๑๙	นายอลงกรณ์ ชิดสูงเนิน	สพม.กรุงเทพมหานคร เขต ๑
๑๒๐	นายอภิภูมิ เปี้ยปลูก	ผอ.ร.ร.จันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
๑๒๑	นางสาวเอี่ยมพร วอนยิน	ร.ร.วัดพุทธบูชา
๑๒๒	นางสาววัลลขณาน โขติวรวิพันธ์	ร.ร.วัดพุทธบูชา
๑๒๓	ว่าที่ร้อยโทอภิชาติ ยิ่งสกุล	ร.ร.วัดพุทธบูชา
๑๒๔	ว่าที่ร้อยเอกภัทรเดช พันแสน	ผอ.ร.ร.สันติราษฎร์วิทยาลัย
๑๒๕	นางจรีนันท์ ช่างวิศ	สพม.กรุงเทพมหานคร เขต ๒
๑๒๖	นายศุภชัย กิรติสุนทร	สพม.กรุงเทพมหานคร เขต ๒
๑๒๗	นายสายัณห์ ต่ายหลี่	ร.ร.สิริรัตนาร
๑๒๘	นางสาวอิฐฐิรา ทรงกิติพิศาล	ร.ร.ศรีพฤฒา
๑๒๙	นางสาวชฎานิศวรร นามไพโรจระโชติ	โรงเรียนสิริรัตน
๑๓๐	นายรัตนชัย แม้นพรหม	โรงเรียนสิริรัตน
๑๓๑	นายพีรชัย สันแก้ว	โรงเรียนศรีพฤฒา
๑๓๒	นางสาวกัญตพร ทองประดิษฐ์	สำนักงาน สกร.ประจำกรุงเทพฯ

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑๓๓	นางสาวหทัยพร พุกะทรัพย์	สำนักงาน สกร.ประจำกรุงเทพฯ
๑๓๔	นายโกวิทย์ ส่องสี	วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การประเมินการบังคับใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติ
การพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ จังหวัดนราธิวาส

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๑	นายชาร์รี่ท์ สื่อนิ	ศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส
๒	นางสุไพบดิ์ มะยาดง	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส
๓	นางสาวกามีละ มะมิ	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส
๔	นายรุสมาน นิเฮง	รอง ผอ.สช.จ.นราธิวาส
๕	นายบุญฤทธิ์ โสพิกุล	ร.ร.พัฒนาทักษิณ
๖	นายศราวุฒิ แจ็งศิริ	ร.ร.แหลมทองวิทยา
๗	นายทรงฤทธิ์ พรหมศร	ผอ.ร.ร.ศรีสมบูรณ
๘	นางเนตรนภา เทพอำนวย	ร.ร.ศรีสมบูรณ
๙	นายเจษฎา ยาลา	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมฯ สช.จ.นราธิวาส
๑๐	นายนิอาเรฟ บินนิมุ	ผอ.ร.ร.บ้านกาเต็ง
๑๑	นางรุสนา ตูแป	ร.ร.บ้านกาเต็ง
๑๒	นายอับดุลอาซิ ดอเลาะ	ผอ.ร.ร.บ้านมะนังกาหยี
๑๓	นางสาวนิตยา อาหมาด	ร.ร.บ้านมะนังกาหยี
๑๔	นางสิริก รุตมรัตน์	ร.ร.บ้านมะนังกาหยี
๑๕	นายอับดุลเราะฮ์มาน ตือราซอ	ผอ.ร.ร.บ้านปาลอบาติ๊ะ
๑๖	นางสาวสารียัน อุเซ็ง	ผอ.ร.ร.บ้านกุแบสาละ
๑๗	นายธีระพล เพ็ชรนิล	สพป.นราธิวาส เขต ๒
๑๘	นางสาวอารินี มูฮ์ซอิน	ร.ร.บ้านแหลมแป๊ะ
๑๙	นางสาวธิติมา เรืองสกุล	สพป.นราธิวาส เขต ๒
๒๐	นางสาวรดี นฤมิตรสุน	ร.ร.บ้านตาบา
๒๑	นางศรีประภา เต็มสังข์	สพป.นราธิวาส เขต ๓
๒๒	นางสาวซีตีคอรี่ฟาร์ แวอาลี	สพป.นราธิวาส เขต ๓
๒๓	นายนิชาพีอี หะยีแวงสามะ	ร.ร.บ้านซุงซงยอ
๒๔	นางเสาวลักษณ์ จันทร	สพป.นราธิวาส เขต ๓
๒๕	นางมาลิณี หมาตรา	ผอ.ร.ร.ชุมชนสหพัฒนา
๒๖	นายมะยูนา มะเย็ง	ผอ.ร.ร.เวียงสุวรรณวิทยาคม
๒๗	นายฮาฟีซี อับดุลเลาะ	ผอ.โรงเรียนบาเจาะ
๒๘	นายสืบศักดิ์ ไกรนรา	ผอ.โรงเรียนตันหยงมัส
๒๙	นายจุฑาธิษฏ์ นิติภาค	โรงเรียนมัธยมสุไหงปาตี
๓๐	นางนัยนา สาและ	โรงเรียนตันหยงมัส

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๓๑	นางสาวบุษอร ชาลี	โรงเรียนบาเจาะ
๓๒	นายอ้อพัล สะอิ	โรงเรียนต้นหยงมัส
๓๓	นางสาวพาวีละห์ บินแวมะยิ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนราธิวาส
๓๔	นางสาวยัสมีน แวยูโซ๊ะ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนราธิวาส
๓๕	นางสาวกันทิมา ดำกระเด็น	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนราธิวาส
๓๖	นางสาวชลลดา เขียวดำ	สำนักงาน พมจ.นราธิวาส
๓๗	นางสาวทัศนียา รักไทรทอง	สำนักงานเทศบาลเมืองสุโขทัย
๓๘	นางพรทิพย์ แซ่ตัน	ร.ร.เทศบาล ๒ บ้านต้นหยงมะลิ
๓๙	นายวสันต์ ดาตุ่มะดา	สำนักงานเทศบาลเมืองตากใบ
๔๐	นางจรรยา คีรีทอง	ร.ร.อนุบาลเทศบาลเมืองตากใบ
๔๑	นายสมนึก ดวงศรี	ผอ.ร.ร.เทศบาล ๖ (ถนนโคกเคียว)
๔๒	นางกาญจนา บัวชุม	สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส
๔๓	นางกอมารียะ ปรีชานพคุณ	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
๔๔	นางสาวอาบีบ๊ะ ตาเปาะโต๊ะ	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี
๔๕	นางสาวกนกอร สุจินรัตน์	สช.จ.ปัตตานี
๔๖	นางพจมาศ จันดิษฐวงศ์	ร.ร.อ้วนหมูลนิธิ สายบุรี
๔๗	นางกาญจนา ธีรัมย์	ร.ร.อ้วนหมูลนิธิ สายบุรี
๔๘	นางเนตรดาว ปาลรัตน์	ร.ร.อ้วนหมูลนิธิ สายบุรี
๔๙	นายมพนาแซ มะเดหมะ	ผอ.ร.ร.บ้านดีอระ
๕๐	นางแวอาซีซะห์ หวังแอ	ผอ.ร.ร.บ้านต้นหยงลูโละ
๕๑	นางสาวกชกร ศรีสังข์	รอง ผอ.ร.ร.บ้านต้นหยงลูโละ
๕๒	นางสาวสาวิตรี สาและบุ	สพป.ปัตตานี เขต ๒
๕๓	นางสาวนีน้า อีสมีง	รองผอ.ร.ร.บ้านวังกว้าง
๕๔	นางรุสนี เจะเตะ	สพป.ปัตตานี เขต ๒
๕๕	นางสาวกัญญา เบญจมนัสกุล	ผอ.ร.ร.บ้านบาง
๕๖	นายมะรอซดี กาเดร์	สพป.ปัตตานี เขต ๒
๕๗	นายมะลาเซ็น อาสัน	ผอ.ร.ร.บ้านคลองช้าง(โคกโพธิ์)
๕๘	นายอดุลย์ สาอะ	รอง ผอ.ร.ร.บ้านคลองช้าง(โคกโพธิ์)
๕๙	นางณัฐพร ไชยเดช	สพป.ปัตตานี เขต ๓
๖๐	นางสาวกมลวรรณ สิทธิบุตร	ร.ร.ชุมชนวัดถ้ำภาวาส(เสารุทิศ)
๖๑	นายอุมัธ สวาหลัง	ผอ.สพม.ปัตตานี
๖๒	นายอับดุลเลาะห์ แวดาโอะ	ร.ร.เบญจมาชูทิศ จ.ปัตตานี
๖๓	นางสาวกนกอร สุจินรัตน์	สช.จ.ปัตตานี
๖๔	นางสาวชุตีมา จรจิตต์	สช.จ.ปัตตานี

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๖๕	นางรามิตะ แวอุ	สช.จ.ปัตตานี
๖๖	นางมุลีฮา ดาหะมะ	โรงเรียนบ้านตะบิงตัง
๖๗	นายสุกิจ สุระกำแหง	สำนักงานเทศบาลเมืองตะลุบัน
๖๘	นางชุตีพร สุระกำแหง	ร.ร.เทศบาล ๑ บ้านตะลุบัน
๖๙	นายมะอุโซะ ตือระ	ร.ร.เทศบาล ๕ บ้านกาหยี่
๗๐	นางสุนิจ โรจนธรรมณี	ร.ร.เทศบาล ๓ บ้านปากน้ำ
๗๑	นางปิยะภรณ์ ดั่งตุต	ร.ร.เทศบาล ๕ เทศบาลเมืองปัตตานี
๗๒	นางซัลวานา ราชมุกดา	ร.ร.เทศบาล ๑ บ้านจะบังติกอ
๗๓	นางจารี สัมเกิด	ร.ร.เทศบาล ๒ วัดตานีนรสโมสร
๗๔	นางอาพร พรหมสุทธิ	ร.ร.เทศบาล ๔ วัดนพวงศาราม
๗๕	นายจิรทีปต์ บุญทวี	ร.ร.เทศบาล ๔ วัดนพวงศาราม
๗๖	นางสาวอามาณี วาเต็ง	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี
๗๗	นางสาวนพร ฮีมินกุล	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี
๗๘	นายอภิรักษ์ เบ็ญเราะฮ์มัด	สำนักงานสาธารณสุข จ.ปัตตานี
๗๙	นายสุรวินท์ ตังหวัง	โรงเรียนบ้านตะบิงตัง
๘๐	นางสาวสุณีวาตี สามะ	โรงเรียนบ้านตะบิงตัง
๘๑	นางสาวเจซาปินะย์ อีสมิน	โรงเรียนบ้านเขาตุน
๘๒	นายณัฐพล เจะสารี	โรงเรียนบ้านเขาตุน
๘๓	นางโสภิณ สายอ่อง	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดยะลา
๘๔	นางรัตนาศรี ศิริประภา	สนง.ศึกษาธิการจังหวัดยะลา
๘๕	นายมูรชิตี กาลอ	สช.จ.ยะลา
๘๖	นายอาฟฟาน เจะเตะ	สพป.ยะลา เขต เขต ๑
๘๗	นายลิขิต ศรีวรมย์	ผอ.สพป.ยะลา เขต ๒
๘๘	นายสุรศักดิ์ เจตนา	รองผอ.สพป.ยะลา เขต ๒
๘๙	นางสาวนุรุลนาเดีย บาอะคีรี	สพป.ยะลา เขต ๒
๙๐	นางสาวมารีเยาะ มาสาระกามา	ร.ร.บันนังสตาอินทรฉัตรฯ
๙๑	นางสาวนูรีน นุกูล	ร.ร.บ้านคูโบ๊ะปังกัง
๙๒	นางสาวนูรีเยะ ตอแลมา	ร.ร.บ้านแหร์
๙๓	นางสาวปุลณฎิศา ปุรินทรภิบาล	ร.ร.บ้านบ่อหิน
๙๔	นายเสกสรร ศรีนุ่นวิเชียร	ร.ร.บ้านจูป
๙๕	นายอำนาจ อุ่นอก	ผอ.ร.ร.กาบังพิทยาคม
๙๖	นางสาวสุปราณี ประจิตร	สำนักงาน สกร.ประจำ จ.ยะลา
๙๗	นางสาวฮาบี๊ะ สาและ	สำนักงาน สกร.ระดับ อ.เมืองยะลา
๙๘	นางสาวอัญญาดา มิตสุวรรณ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๒ จังหวัดยะลา

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน
๙๙	นางสาวชลวา มะดาแะ	ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา ๒ จังหวัดยะลา
๑๐๐	นายอิสบอโรเฮง เวานิ	พมจ.ยะลา
๑๐๑	นายอิสมันต์ มามะแตหะ	พมจ.ยะลา
๑๐๒	นางหทัยรัตน์ ด้วงอินทร์	ร.ร.เทศบาล ๓ (วัดพุทธภูมิ)
๑๐๓	นางสาวมณฑนา ศรีพลอย	ร.ร.เทศบาล ๓ (วัดพุทธภูมิ)
๑๐๔	นางยะสี ลาเต๊ะ	สำนักงานเทศบาลนครยะลา
๑๐๕	นางสาวรุสดา จะปะเกีย	สำนักงานเทศบาลนครยะลา
๑๐๖	นายเถลิงศักดิ์ ราชขำรอง	ร.ร.เทศบาล ๕ (บ้านตลาดเก่า)
๑๐๗	นางรอชีตะห์ มะสง	ผอ.โรงเรียนลูกมานูลอฮากิม
๑๐๘	นางกุรอตุลอัยย์ณีย์ฮาซานะห์ เจ๊ะปอ	สช.จ.ยะลา
๑๐๙	นางสาวอารีชา ตะเยาะ	รอง ผอ.โรงเรียนญันญารวิทย์

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาโครงการ

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ	เลขาธิการสภาการศึกษา
นายชฤดี ประสานสอน	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายเนติ รัตนากร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษาศึกษา

บริหารโครงการ

นายเฉลิมพล เอียดพูล	นิติกรชำนาญการ
นายชัชวาล อัจฉมากุล	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและประเมิน การบังคับใช้กฎหมายการศึกษา

บรรณาธิการ และพิสูจน์อักษร

นางสาวณัฐิกา นิตยาพร	ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ
นายชัชวาล อัจฉมากุล	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและประเมิน การบังคับใช้กฎหมายการศึกษา
นายเฉลิมพล เอียดพูล	นิติกรชำนาญการ
นางสาวสุรวิรัตน์ ขจรศักดิ์	ผู้ช่วยนักวิชาการ

คณะทำงานผู้รับผิดชอบโครงการ

นายเนติ รัตนากร	นางสาวณัฐิกา นิตยาพร
นายชัชวาล อัจฉมากุล	นายชาญชัย มาณจักร์
นายเฉลิมพล เอียดพูล	นางสาวทตยา รัชตาธิวัฒน์
นายวรพจน์ หาญใจ	นายปรัชญากรณ์ ลครพล
นายสุรศักดิ์ ศรีโพ	นางสาวชญาภรณ์ ปินตาเขียว
นางศิริพร กุลวงศ์	นายสรารุช ส่องศรี
นางสาวสุรวิรัตน์ ขจรศักดิ์	นายดุขฎิ ศิริราช

สำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

